Expedice Élauné

Miroslav HANUŠ

I.
POHŘEŠOVANÝ
(objektivní anamnéza)

1.
Dobře se probudit, naráz otevřít oči do nadějí a nejistot začínajícího dne, vykročit s elánem – to je z větší části kázeň, ale také umění. Kapitán Klement je neovládal. Dávno se s tím smířil jako s patickým rysem vlastní osobnosti, ke které měl řadu výhrad. Sotva se ráno ozvaly první balkánské hrdličky, které si moudře zvolily čtvrť malých rodinných domků a zahrádek, neotvíral oči hned, aby neviděl, jak se na něho valí nehmotná lavina, ze které se bude vyhrabávat až do pozdního večera. Když někdy ráno cvičil, pokoušel se jen oklamat sebe samého. Jeho nepřekonatelná poctivost se obracela proti němu. Nevyčítal Martě, že od něho odešla. Snad to i potají čekal. Zdála se mu příliš atraktivní, aby se o ni sám začal ucházet. Pro ni však pravděpodobně znamenal dočasně důležitou přestupní stanici, ačkoli už tenkrát musila vědět, že anonymní kariéra kriminálního úředníka jí nevyhovuje, neslibuje společensky úspěšnou budoucnost. Postrádal ovšem Markétu, cizí dítě cizího muže z Martina prvního manželství. Na počátku vnucené osamělosti se opíjel, vždycky až pozdě večer a právě jen ze smutku nad ztrátou nezištného přátelství nevlastní dcery, její nevyčerpatelné potřeby něhy a vlastní udivené radosti, že ho někdo tak ochotně přijímá za autoritu.
Až mu potom podplukovník Kalina vnutil skoro tónem rozkazu nevelkou a hodně už opotřebovanou knížku. Povinná domácí četba. Divil se tomu a záměr nadřízeného pochopil až na stránce 168. Chandlerův tuhý chlapík si tam povídá: „Alkoholem to nevyléčím. Nedalo se to vyléčit jinak než zatvrdit srdce, aby už od nikoho nic nechtělo.“ Ponechal si tu knížku hodně dlouho a přečetl si ji několikrát, hlavně ten konec. Od té doby už večer nepil.

Když se probudil jednoho dubnového rána, které se od předešlých ničím nelišilo, zavoněl mu vzduch opožděným jarem. Ne že by se ovšem opozdilo, jen on si uvědomil, že je dávno tady. Provedl několik dřepů a jeden cvik podle televizního kursu jógy: vdechovat a vydechovat, hluboký předklon na celou minutu, uvolnit při něm všechny svaly, i v obličeji. Zapomněl už, proč se cvik musí provádět právě takhle, ale několikrát se mu osvědčil. Zatímco si spároval čaj, oholil se, všechno jako podle harmonogramu na vteřinu přesně, jako by měl v mozku relé, které zapínalo svaly k jednotlivým úkonům. Vyšetřilo mu i pět minut na dva odstavce „těžké četby“, někdo mu to kdysi poradil – třeba Proces nebo Svědomí nebo Perspektivy člověka, zkrátka něco, aby se povznesl. Často mu to pomáhalo soustředit se a rozehnat stavy člověka pochybujícího. Míval chvíle, kdy se sebe samého ptával, slouží-li opravdu spravedlnosti, když se živí honem na lidi. Vzrušení lovce bývalo krátkodeché a výsledné uspokojení se většinou nedostavovalo vůbec. Bylo to mnohem civilnější než průměrná detektivka a rozhodně ne tak civilizované. Kriminalita nebyla na ústupu proto, že kapitán Klement někoho chytil nebo usvědčil. Jen jednou to bylo jiné, když na čísi zmatené zavolání dojel nepřiměřenou rychlostí asi sto deset za hodinu k obchodnímu domu, vyběhl do třetího poschodí a náhodou našel tu místnost, kde nějaký šílenec s pistolí ohrožoval osm bezbranných lidí. Zahrál blbečka, smál se a mluvil z cesty, a potom po něm skočil dozadu a trochu vpravo, srazil ho úderem hlavy do břicha a tak dále.
Někdy ho večer zmáhala ospalost po dvou třech probděných nocích, uvažoval, že ještě není tak starý, aby nemohl začít docela znova, vybrat si nějaké méně náročné zaměstnání, které by ho spíše uspokojovalo. Odevzdat spravedlnosti vraha, o kterém se mohlo a mělo předpokládat, že bude zabíjet do osmačtyřiceti hodin po tom, kdy ho pro vzorné chování propustili na svobodu? Co vlastně znamená svoboda pro člověka, který musí zabíjet, protože tento sklon je neoddělitelnou dispozicí jeho bytosti, který je doživotně uvězněn za mřížemi vlastního chorého osudu a pro kterého tedy svoboda v normálním smyslu neexistuje? Namítal si, že to jsou diletantské myšlenky člověka hlouběji nepoučeného, projevy nespokojenosti, která byla dána jeho mylnou volbou, pokud se o volbě mohlo hovořit. Dokazoval si, že není předurčen k této jediné povinnosti, že se z ní může kdykoli vysmeknout. Vždyť ti, člověče, záleží jen na tom, aby sis vydělal

na živobytí, staráš se jen o sebe a za nikoho neneseš odpovědnost! Jenže – zvyk narušuje především vůli. A ty už dávno žádnou vůli nemáš. Zpohodlněl jsi i na vzpouru proti sobě. Byl jsi vyřízený muž dávno před tím, než sis to uvědomil. Marta to pochopila včas, ne ty, proto od tebe utekla.
Vůně opožděného jara z něho rychle vyprchávala, jak se sunul v koloně vozidel. Jednou se přece vzepřu, umiňoval si skoro každého dne přibližně v tutéž hodinu, ale přesnější termín si nikdy nestanovil. Právě ta nedůslednost ho usvědčovala z nemohoucnosti a zhoršovala jeho náladu. Proto se každého rána znovu rozzuřil, když musel jet kolem těch garáží. Bývala tam zahrada zúrodněná potem a čtyřicetiletou prací dvou dříčů – plná skleníků, květin a svěží, neuválené zeleniny pro celou čtvrť. Několik debilů si jednou v červnu usmyslilo, že ji zničí: zrovna v polovině zahrady prosadili stavbu garáží, které mohly být klidně zbudovány na vedlejším neplodném pozemku. Jaká je to v lidech mánie, mračil se a v duchu vykřikoval, copak nikdo neví, kolik miliard nás bude koncem tisíciletí? Kde jsou mozky, které dovedou odpovědně myslit dopředu? Proč se dají umlčet? Nejsou potom k smíchu proklamace a manifesty futurologů, když o nejbližší budoucnosti rozhoduje banda nihilistů? A když už se tak rozjel, myslil si, že je to vlastně diverze plánovaná v globálním měřítku, propočítaná do každého kubíku čisté vody a nezamořeného vzduchu. Jako by jediným cílem byl mrtvý svět. Tak dokonale mrtvý jako Měsíc. Dejte nám nová cvičiště, nová letiště a více bojišť! Program tak rafinovaně antilidský, že se zdá nemyslitelné přičítat ho lidem.
Kam ses to zase dostal? napomenul se, ale hned ten uklidňující hlas okřikl: Proč se ptáš? Ta vědecky zničená zahrada tu před několika málo léty opravdu byla!

Jen zaparkoval a nastěhoval se do své kanceláře na velitelství, zavolal si ho náčelník. Seděl ve své prostorné místnosti sám a telefonoval. Když za chvíli odložil sluchátko, Klement ho neformálně pozdravil. Nazdar, Ado. Potom ho hned napadlo, že tak zdravit neměl. Výraz Kalinovy tváře nebyl právě vlídný. Robustní chlapík, vyzařovaly z něho síla a zdraví, měl tvrdé, přirozeně zvlněné vlasy, pronikavý pohled. Jeden z těch, kteří patří na velitelské místo. Vyrovnaný. Ženatý. Někdy se přiznával, že se dopustil chyby. Na spořádaný život měl prý dost času ve čtyřiceti.
– Vypadáš zase depresivně, Filipe! zaútočil výčitkou místo odpovědi na pozdrav.
– Jsem typ člověka, u kterého nezáleží na tom, jak zrovna vypadá. Co pro mne máš? Nemohl by sis alespoň něco vymyslit?
– Nejdříve si dáme kávu.
– Jak si přeješ, i když je na ni dost brzy.
– Mizerně jsem spal, nemám obrátky. Pro mne silnější. Bez cukru.
Klement pochopil, že má kávu uvařit sám a že se přitom něco doví. Zasunul zástrčku a otevřel skříňku s nádobím. Ada pro mne něco má, myslil si s uspokojením. Lavina se mu nezdála tak beznadějná.
– Ztratil se jeden chlapík. Byl bych rád, kdybys ho brzy našel.
– Jsi moc hodný, zrovna něco takového potřebuju. Kdo je to?
– Hron, reportér, byl v redakci toho týdeníku.
– Ano, Reportáže, informace, zajímavosti. REINFORM, mohli by si vymyslit kloudnější název.
– Znáš se s ním?
– Ne, ale rád čtu jeho články, vždycky se v nich najde nějaká myšlenka.
– Často se mi zdá, že by jich tam nemělo být tolik. Tady si potom prohlédni telefonát od doktora Křenka, řekl a přisunul mu list papíru.
Káva byla na stole a Adolf ji usrkával horkou. Šéfredaktor oznamoval, že Roman Hron vyčerpal delší neplacenou dovolenou, neoznámil, co dále zamýšlí, nevrátil se do redakce a není dosažitelný ani poštou, ani telefonem. Před časem jen ohlásil, že pracuje na závažnějším seriálu, ale odepřel sdělit cokoli o svém námětu. Protože je o něm známo, že by se nezastavil ani před osobním rizikem nebo nebezpečím, považuje šéfredaktor za nezbytné… a tak dále.
– Měli to hlásit hned v pátek, ne až po čtyřech dnech, zlobil se Kalina, jestli chtěl ten člověk zmizet, měl na to víc než dost času. A proč vůbec neplacená dovolená, když pracoval pro svůj list?
Klement se podplukovníka zeptal, pamatuje-li se na Hronovu reportáž o vyšetřování havárie řidiče Peterky, a připojil, že „někteří chlapci z dopravy Hrona dobře znají“.
– Četlo se to dobře a jeho list na tom vydělal. Ale co ty ukvapené závěry? Člověče! Nemám rád fantazii, která podvrací realitu. Já bych tu reportáž nepustil, a nejen proto, že na naší prohře založil svůj osobní úspěch, Řekneš, že se mýlím – ale copak víme, co tím sledoval? Já těm chlápkům od novin moc nevěřím.
Klement se tvářil zasmušile, jako by mu byl náčelník ublížil osobně, káva mu chladla, ale nehodlal se přít. Bál se vyvolat dojem, že se o případ nezajímá jen jako kriminalista, ačkoli právě tak se o něj zajímal. Chtěl ho dostat.

– Na těch čtyřech dnech by tolik nezáleželo, i kdyby šel někam ven.
Náčelník si zapálil cigaretu a dlouho se beze slova díval na kapitána, jako by mu nabízel příležitost něco domyslit.
– A co když ho někam zavlekli?
Byl to nečekaný zvrat, možná že udivil i Kalinu. Kdo by ho zavlekl a proč? Klement však věděl, že se nesmí vyptávat.
– Hron není typ, který by s tím souhlasil, řekl.
– Tím hůř pro něho! Když ho ale neznáš…
– Mám o něm určitou představu.
– To rád slyším a doufám, Že mi ho najdeš. Sice o tom dost pochybuju, ale převezmeš případ Hron ty. Mně se to nějak nelíbí a sotva to bude něco rutinního. Byl bych rád, abys zatím pracoval pokud možná sám, žádné veřejné výzvy, amatéry do toho nepleť, vyhni se všemu, co by mohlo vano vat buď Hrona, nebo osoby, které – o něho měly zájem. Nemusím ti snad vykládat, že to spěchá. Tady jsem ti opatřil jeho fotku, mám známou ve svazu novinářů.
Protože se Kalinovi zdálo, že se unáhlil, dodal jako by na omluvu:
– Přivstal jsem si. Křenkovi se nepodařilo usnout a volal mi do bytu. Raději mu to nepřipomínej. Už jsem si to s ním vyřídil.

Kapitán Klement seděl chvíli u sebe a prohlížel si pod silným světlem obrázek pohřešovaného muže. Že je to muž, o tom nemohl pochybovat. Žádný floutek s plastickým zástřihem vlasů, s bradkou nebo s licousy, ani stopa po snaze prezentovat se jako líbivý manekýn, žádná interesantní zachmuřenost ani úsměv sexuálně sebevědomého jedince, sportovního fanouška, vyznavače řvavé hudby nebo sentimentálních splašků vykřikovaných přes zesilovač. Nic nápadného, a přece sympatická tvář s poloúsměvem poněkud zatrpklým, přemýšlivé čelo, hladké dozadu sčesané vlasy. Oči bud modré, nebo šedé. Přitažlivá podobenka někoho, kdo má nevšední lidský obsah.
Klementovi se už několikrát podařilo najít pohřešovanou osobu jen proto, že z její tváře vyčetl důvody jejího rozhodnutí. Jinak to byla běžná praxe a postupy téměř mechanizované. Přirozený sled příčin a následků, pokud to všechno neskončilo v psychiatrické léčebně. Hron ho okamžitě zaujal jiným způsobem. Jako čtenář Reinformu ho nemohl pokládat za člověka docela neznámého. Jeho pracovní metody prozrazovaly ladění intelektu, které bylo Klementovi blízké. Nad jeho články míval dojem, že neříká všechno, jako by spíše podněcoval čtenáře, aby dospěl k výsledku vlastním uvažováním. Oddělil fakta od svých závěrů a neomezoval svobodu čtoucího, aby se dobral ne snad jiného, ale hlubšího dosahu řešení. Proto několikrát uvažoval o tom, že s Hronem naváže styk – stačilo přece, aby mu poslal do redakce několik vlídných vět, jeden z tisíců dopisů, jaké se dnes píší rozhlasu nebo televizi. Několik minut – ale buď je neměl, nebo zaváhal ze zbytečného ostychu. Zase jedna promeškaná příležitost, pomyslil si, když dal několik nenápadných příkazů a loudal se ke svému vozu.

Ohlásil se u šéfredaktora Křenka, ale cestou se zastavil v knihovně. Znal se s ředitelkou a napadlo ho, že by si měl osvěžit poslední Hronovu reportáž, právě tu, která ho před časem podněcovala, aby autorovi napsal. Uvítala ho mladá dívka s nádhernými vlasy nenapodobitelné barvy starého zlata, splývaly jí přes ramena, ještě nikdy se tu s ní nesetkal. Ptal se po paní ředitelce.
– Je vzadu, hned vám ji zavolám. Posaďte se, prosím.
Neposlechl ji, čekal, až paní Milena přijde, vyrovnaná, zdatná a příjemná žena. Řídila jeho četbu už několik let a nikdy se proto na něho nedívala s despektem. Často se u ní zastavil, třeba jen proto, aby pobyl několik minut v její společnosti. O tom ovšem ona nevěděla, Klement, byl mlčenlivý o sobě samém. Poprosil ji o několik čísel Reinformu z loňského listopadu, už o nich jednou hovořili. Neodpověděla hned, ale toho si nepovšiml.
– Snad nehodláte Hrona kriticky odsoudit jako neodpovědného amatéra vaší profese?
– Ale ne, paní Mileno, tenkrát jsem četl dost povrchně a teď mě zajímá způsob jeho myšlení; jak se najednou odrazí od skutečnosti.
– To jste vyjádřil přiléhavě, řekla a zvala ho pokynem do své pracovny, tady máte dost udivující doklad pro svou domněnku.
Ukázala na starou polici, která nepatřila k zařízení místnosti, bylo v ní srovnáno asi na čtyři sta svazků.
– Vidíte, jeho knihy. Byly jeho, nabídl nám je darem.
– Ale proč?
– Vůbec mi nedovolil, abych se na něco zeptala. Přivezl je v kufru a na zadních sedadlech, ve spěchu,

vyřídili jsme to asi za dvě minuty, všechny jsme mu je pomáhaly odnosit, skládaly jsme je na podlahu. Ptala jsem se, proč je neprodá, nejsou ledajaké, dostal by za ně slušné peníze. Nikdy dříve se o tom ani nezmínil. Máme je tu asi deset dní a od té doby jsem ho neviděla. Doslechla jsem se, že najednou zmizel, ale vy mi to můžete klidně zapřít.
– Proč zmizel? Nenastoupil po dovolené.
– Jak si přejete, kapitáne. Z redakce se po něm ptali už několikrát, často u nás vysedával ve studovně. Sami nevědí asi nic. Mně se také neozval, když jsem ho volala. Někdy se mi stalo, že jsem s ním potřebovala pohovořit, o ničem zvláštním, žijeme v době, kdy hodně záleží na osobních vztazích, nemyslíte? Na nic se vás neptám, nevím, proč jste přišel právě dnes, ale mám strach. Prostě mám.
– Pocit strachu, nebo snad za tím tušíte něco konkrétního? Musíte na něco myslit, když se o něho bojíte.
– Třeba se mi vysmějete, ale pamatujete se na jeho seriál o atentátu?
– Ovšem, nádherná povídka, četl jsem ji jako scénář, tak byla sugestivní. Vyšla asi rok po tom, kdy se vrátil z Japonska. Na autora už se nepamatuji, vím jen, že on ji přeložil.
– Tomu jsem nikdy nevěřila! Proto jsem se ho nezeptala přímo. Od něho bych nesnesla ani lež ze zdvořilosti. Ano, už dávno jste si mohl zapálit, řekla, když postřehla jeho nekontrolovaný pohyb. Položila na stolek popelník a vyzvala ho, aby se posadil.
Poděkoval jí a zapaloval si dýmku. Podplukovníkova věta dostala nový smysl: Co když ho někam zavlekli?
– Jeho jste se nezeptala. Směl bych vám položit jedinou otázku? Co jste si tenkrát myslila? O čem jste byla přesvědčena, že by to popřel? Já vím, pan Hron tu není.
– To je důvod, abych vám to pověděla. Nic nepřekládal, psal literaturu faktu. Byl na tom letišti a přesně vylíčil, co se tam přihodilo, dostal snad předem podrobné informace. Proto se o něho bojím. Někdo zasvěcený mu nehodlá odpustit, někdo tak poučený, že ho nemohla oklamat mystifikace s překladem, že nemusil nic dešifrovat.
– Je to zajímavé tvrzení, ale poněkud odvážné.
– Ne tak docela. Můj muž si s tou knížkou několik měsíců hrál a dokázal mi, že je v té povídce Hronův slovník, skladba vět, prostě všechno, celý Roman. Snad byste mohl odečíst takových dvacet procent, musil tam zamontovat několik triků, aby to bylo únosné. A musil to ovšem svést na japonskou autorku.
– Zajímavá konstrukce, ale když si představíme významného politika, reprezentanta státu, i když je látka lokalizovaná do minulosti.
Uvedla ho do rozpaků svým přísným pohledem.
– Co byste si chtěl vlastně představovat nad skutečnost? Nemyslíte, že často překonává všechno, co by si kdo dokázal vymyslit? Nebudete přece tvrdit, že nevíte nic o atentátech a o velmi oficiálních vyšetřujících komisích s posláním, aby nic nevyšetřily? O svědcích, kteří záhadně vymírají, o procesech, o impozantních státních pohřbech.
Chvíli kouřil a nemohl se rozhodnout. Na její otázku neodpovídal.
– Tu listopadovou reportáž o Peterkovi jste přijala také tak bez výhrad?
– Chcete mě poplést nebo něco zamlčet. Tady si dal práci, aby oddělil fakta od fikce. Tu čáru narýsoval velmi pečlivě. V Nedokončeném příběhu takovou podvojnost nenajdete, autor se ztotožnil s líčením. Žádný rozpor v něm není.
– Děkuji. A upřímnost za upřímnost, paní Mileno. Jedu do redakce a začnu tam pátrat po Hronovi. Když dovolíte, pokusím se ověřit vaši teorii, zapomenete-li, že jsme spolu o ní hovořili.
– To jste snad ani neměl říkat, usmála se, aby ho výčitka tolik nebolela, ale můžete se na mne spolehnout. A najděte ho, patří mezi několik málo čistých lidí. Víte, jak se říká, sůl země. Nikdy jich není dost, počítám je na tisíciny promile.
– Tu knížku nemáte?
–. Už jsme ji dávno vyřadili. Mohla bych vám přinést svůj vlastní výtisk, když se zítra zastavíte.
Rozloučili se. Klement odcházel zvláštním vchodem a chodbou kolem muzejní kanceláře. Když opouštěl budovu, mohlo by se zdát, že byl na snídani v restauraci osvětového domu.

2.
Vlastní pátrání zahájil Klement v pracovně šéfredaktora Vojtěcha Křenka. Byla reprezentativní v běžném stylu; totiž že žádný neměla. Hned si řekl, že by v ní vysedávat nechtěl. Všechno příliš standardní Dřevotvar. Jistě si to uvědomoval také Křenek a snažil se zmrazující interiér polidštit. V rohu na konzole kopie antického torza, pletený terč se třemi zabodnutými šípy, nástěnná mapa světa a černě mořená imitace africké masky. Na zemi mezi okny vysoká kameninová váza se suchou a dojemně sukovitou větví. Po jedné straně knihovna skoro do stropu, plná a užívaná. Stolek s haldou zahraničních magazínů;

nepůsobily dojmem, jako by je tu někdo naaranžoval. Obligátní konferenční stolek se skleněnou deskou a čtyřmi křesly. Koberec asi pod rukou z nějakého zámku. Na stěně proti oknům velký olej bez rámu, náramná abstrakce, jistě ne Kandinskij, kdokoli v ní mohl vidět všechno nebo nic. Možná že si ji Křenek maloval sám. Z holé nezbytnosti, protože pohled z oken byl děsivý. Špinavý černý dvůr s nevětratelným smogem a nikde kousek zeleně. Balkánské hrdličky by se tu neusídlily, mají více smyslu pro životní prostředí než lidé, které ráno budí zdegenerovaným skřehotáním.
Křenek sám, za velkým holým stolem, pod skleněnou deskou měl všelijaké obrázky, některé dost intimní, ale také krajiny od moře a velký Manhattan. Pochopitelně, na něco se musil dívat, když okna byla odpuzující pro kterékoli oči; když vstal, aby Klementa uvítal, zdál se sympatický. Urostlý štíhlý člověk, tak osmatřicet, v dokonalém tmavomodrém obleku na míru. Černé naolejované vlasy měl přičesány těsně k hlavě, pěkný úsměv a vybrané chování. Nepředstíral, že má o Hrona strach. Ta úloha se hraje docela jinak. A patrně se upokojil, když si uvědomil, že se s ním ten zasmušilý dlouhán hodlá o strach rozdělit.
– Ráno jste volal podplukovníka Kalinu, a tak jsem přišel.
– Několikrát jsem se probudil a pak už jsem neusnul. A jak to v noci bývá, vyčítal jsem si, proč jsem to neohlásil hned. Normálně jsem ovšem zvyklý, že se neukáže vždycky, kdy by měl.
– Já bych třeba také tolik nepospíchal. Uvidíme. Především bych vás prosil, abyste mi pomohl vyznat se u vás v redakci.
Pozorně ho sledoval, když mu Křenek načrtával na list papíru schéma svého štábu. Pevný rukopis a stručné vysvětlivky slibovaly slušnou spolupráci, První a druhý zástupce, vedoucí sekretariátu, který rozhoduje o profilu a skladbě každého čísla. Technický redaktor, výtvarník. A potom píšící redaktoři pro jednotlivé rubriky, vnitro, zahraničí, kultura, sport. Hron měl mezi nimi poněkud výsadní postavení.
– Za posledních pět let jsem ho dobře poznal.
– Přítel?
– To je velké slovo, musil by ho užít on o mně. Možná že by ho užil, a já bych z toho měl radost. Rozumím spíše organizaci a mám jistou autoritu, nejsou tu žádné otevřené konflikty. A potom, Hron je v podstatě tvůrčí člověk. Spolehlivý, iniciativní, umí jít za věcí bez ohledu na sebe. Potřebuje ovšem pocit svobody, nerad se podřizuje. Jenže právě v tom bylo aktivum našeho listu. Dovoloval jsem mu, aby si hledal a volil náměty. Někdy byly riskantní, bil hlava nehlava, ale to jsem mu rád promíjel, nakonec jsme z většiny střetnutí vyšli vítězně. Hron je typ, který se nedá disciplinovat píchačkami, ale když bylo třeba, aby dodal jednu dvě strany nějakého seriálu, vydržel několik nocí nespat. Na redakční radu nepřišel vždycky, ale do jedenácti hodin jsem měl jeho práci na stole. Často jsem nevěděl, kde se potlouká; nikdy by mě nenapadlo, že si vyjel na rekreaci.
– O takových lidech se dovídám ve své praxi dost zřídka. Aspoň nějaké lidské slabůstky?
– Pravděpodobně. Nemohu mu odpustit jeho staromládenectví, budí to nepříjemné asociace. Skutečné nesnáze jsem s ním měl jen v jednom ohledu, vysoké cestovní výlohy. Vždycky jen nejrychlejší dopravní prostředky. Na moje domluvy, že soustavně překračuje paušál, odpoví prostě tím, že spornou položku přeškrtne a nepřiloží k cestovnímu účtu letenku nebo potvrzení řidiče taxíku. Na druhé straně ovšem – jako výkonný letec má všude po republice mezi instruktory přátele a snadno dosáhne povolení k různým přeletům.
– Výborné vysvědčení pro reportéra, rychle nebo raději hned. Vy to ovšem musíte zaplatit. Myslím tu jeho profesionální pýchu.
– Ne vždycky; získává nám značný předstih. A oficiální nepřízeň. Několikrát jsme už dostali opožděné pokyny, abychom o určité věci pomlčeli.
– Těžkopádná byrokracie, to je běžné. Myslím, že má štěstí.
– Ano. Někdy se zdá, jako by ho události přitahovaly. Štěstí má i jako řidič. Nejsem nijak zvláště bázlivý, ale nevábí mě, abych figuroval jako objekt jeho ztřeštěnosti. Naše silnice nejsou většinou způsobilé pro rychlost nad stovku. Zatím ještě nezavinil vážnější dopravní nehodu, nebo přesněji vůbec žádnou, ale na dopravní inspektorát dochází poměrně často, nedovolená rychlost a neukázněné předjíždění. Vyvázne obyčejně s pokutou, zná tam hodně lidí a ti zase vědí, že mívá dík své fantastické pohyblivosti dobré tipy.
– To je to málo, co už o něm vím. Rád bych si ale rekonstruoval skutečnou podobu toho člověka, řekl Klement a položil na stůl Hronovu fotografii, jako by neměl smysl pro humor, všimněte si čela a rtů. Není to vlastně úsměv. Jako když chce vyhovět fotografovi, který ho deset minut přesvědčoval, že se nesmí tak mračit. Snažil se, ale nevyšlo mu to. Je to ovšem statický záznam o setině vteřiny, i když řemeslně dobrý. Vy ho ale znáte, abych tak řekl, v pohybu, při akci.
– Povím vám, pane kapitáne, co jsem si jen potají myslíval. Nikdy jsem nevěřil jeho veselosti a povrchnímu optimismu. Nikoho nezarmoutil a s každým dobře vycházel. Asi dvakrát jsem byl svědkem, že

ho někdo vyprovokoval skutečně povrchním optimismem, a to byl hned ve střehu a projevoval svoje názory s bezohlednou otevřeností. V těch dvou chvílích byl podobnější tomuhle snímku než sobě, jak jsme ho většinou znali; angažovaný novinář, nikdy nemyslil ve frázích. Také proto byl pro náš list rentabilní. Právě jeho příspěvky udržují vysokou odbytovou úroveň.
– Nedomníváte se, pane doktore, že odešel někam do ciziny?
– To můžete klidně vyloučit. Nikdo mu nebránil, aby odcházel, když si usmyslil, že je to třeba. A nevidím důvod, proč by mi o tom neřekl. Jeho výlety byly sice někdy drahé, ale konečná bilance pro list aktivní. Jestli se dostal do nějakých nesnází – a toho se bojím – nebylo to proto, že by nebyl loajální ke mně nebo k nám. Možná že podcenil situaci, která ho překvapila.
– Máte na mysli nějakou určitou situaci?
– Bohužel ne, a o to je to horší. O něm se můžete dohadovat všeho.
– A jeho vztah k ostatním členům redakce?
– Pohovoříte si s nimi sám. Podle mého přesvědčení kamarádský, kolegiální nebo přátelský.
– Myslil jsem také na ženy, vidím tu půvabné a zajímavé tváře.
– Osobní kontakty v každém větším podniku bývají značně variabilní, souvisí to s psychikou doby, ale Roman naše půvabné ženy asi pobuřoval. Kontrastem mezi jemným chováním v bližším styku a naprostou odmítavostí. jistě se opatrně ucházely o jeho přízeň, sotva mohly pochopit, co ho vede k osamělému životu. Nemíním to jako kritiku, ale myslím si, že potřebu svobody přeháněl. Je pravděpodobné, že bych se nedověděl, kdyby se pokusil navázat přátelský vztah s některou kolegyní. Co je pravdy na té cizince, nevím.
– Přece tedy nějaká žena?
– Nikdy jsem ji neviděl, ke mně pronikly jen superlativy o její kráse.
– Cizinka?
– Hovořil s ní prý anglicky.
Vyrušil je telefon, Křenek cosi vyřizoval a kapitán si uvědomil, že začíná drobná a únavná robota. Rád by se tu cítil spíše jako host než vyšetřující orgán, řekl na rozloučenou, ale nerad by nějak narušoval pracovní rytmus.
– Přijďte kdykoli, všichni máme o Romana starost. V jednu chodíme na oběd, ve dvě míváme redakční radu, ale ani to vás nemusí omezovat. Dovedu vás do Hronovy pracovny, můžete si kohokoli pozvat.
Otevřel před ním pracovničku, přeplněnou a intimní, tak tři metry ode dveří k oknu, šířka asi sto šedesát centimetrů. Právě jen pro dvě osoby. Knihovnička, psací stroj, telefon, dvě křesílka a miniaturní stolek na dva šálky kávy. Na ten položil Křenek plán budovy, celkem tři poschodí, a seznam členů štábu. Klementovi se to zdálo ideální pro jeho způsob práce. Neosobní snímky letadel a letišť, nahoře na knihovně kovová maketa dvojtrupového letounu.

Muži jsou většinou těžkopádní a průhlední, i když mají důvod, aby něco skrývali. Jednání s Hronovými kolegy bylo rychlé a přátelské. Klement mohl snadno rozlišit vztahy reverence, potlačované závisti, poctivého obdivu – všechno v poměrně úzkém rozpětí. Hodný chlapec, dobrý kamarád, zaskočí, když je třeba, vždycky má čas, aby vám podrobně vyložil, co vám není jasné, nebo upozorní na knížku, kde je to podrobnější. Přijde, když něco oslavujeme, napije se s námi, zasměje se a poví anekdotu, obyčejně rafinovaně krutou. Ale věřil byste, že jsme snad nikdo nebyl v jeho bytě?
– Chová se přátelsky a nemá mezi vámi přítele?
– Mezi námi ne. Jednoho má, znám ho podle hlasu, někdy Romana volal. Robert Klen, někde v Krkonoších má srub. Také asi samotář.
– Já jsem ho jednou viděl, přišel za Romanem, potloukali jsme se na chodbě. Dovnitř nechtěl, musil jsem mu ho vyvolat. Čtyřicet mu určitě není a vypadá jako boxer, ale když ho jednou vidíte, chtěl byste se s ním seznámit. Jenže nevíte, jak byste to zařídil. To není člověk, se kterým se prostě seznamujete, musíte čekat, až on se bude chtít seznámit s vámi. Musíte. Nic takového nevysloví, ale vy víte, že budete trpělivě čekat a že se třeba nikdy nedočkáte. Ten dojem jsem ale měl, že ti dva k sobě patří. Když jsem zahlédl, jak se objali, jak se jim rozsvítilo v očích – Hned jsem se ztratil, abych nevyrušoval.
– Nepokusil jste se o něm s panem Hronem hovořit?
– Jen tak z dálky. A on mi také jako z dálky odpověděl, i když měl asi radost, že jsem o něm začal. Asi za hodinu, když už jsem na Klena zapomněl, přišel si ke mně pro jedno číslo Geographical Magazínu a z ničeho nic se k němu vrátil:
– To je chlap, člověče! Kdyby mě pozval, abych s ním šel na severní točnu, zeptal bych se jen: Kdy vyrazíme?

– Tyhle dvě věty mi řekl a hned zase odešel. Potom jsem ho neviděl několik dní.
– O té krásce mi nepovíte nic?
– Skoro nic Jednou jsem je navečer potkal u Národního divadla. Jeho jsem poznal z dálky, ale díval jsem se jen na ni. Pravda, pozdravil jsem je, ale potom jsem stál na chodníku jako Lotova žena.
– Cizinka?
– Tady u nás se to říká. Prý spolu hovořili anglicky.

3.
Klementovy otázky byly povšechné, nedával najevo, které skutečnosti ho zvláště zajímají. Co se dovídal, potvrzovalo výpověď Křenkovu. Hron prý měl jednu spolehlivou schopnost, že totiž v kterémkoli prostředí postihl celkovou náladu a vzájemné vztahy tak bezpečně, že o něm pak mohl psát ne jako krátkodobý pozorovatel, ale jako účastník. V každé lidské skupině našel nejpovolanějšího informátora. Dovedl se ptát, poslouchat a z odpovědí si vybrat ty nejcennější. Proto byly jeho připomínky taktní a nevyvolávaly trpkost. Sotva se také spokojoval s tím, co slyšel. Za každou jeho větou tušil pozornější čtenář pečlivé studium ověřené u odborníků. A tak se jeho výsledný elaborát dovolával sice svědectví živých lidí, ale nebyl závislý na jejich pohledu. S tím tvrzením Klement souhlasil jako Hronův čtenář a jeho ochotný souhlas mu zjednával sympatie a nebudil skrytý odpor vůči jeho profesi.
Jinak to byla dost trudná práce. Vypovídající postrádali atmosféru vraždy. Chyběla jim prostě mrtvola, která by svou mlčenlivou přítomností všechno dramatizovala. Bylo by jim milejší, kdyby do redakce vpadl celý aparát techniky detekce, jak ho znalí z filmů a jak o něm čítali v knížkách, které jsou vždycky hned rozebrány. Detektiv, a žádné vzrušení kolem něho? Naopak, člověk, který s nimi rozmlouval, byl přijatelný, dobře oblečený, příjemně hovořil. Všechno se dalo v jiné než očekávaně poloze. Nevyslýchal. Vyptával se, jako by ani sám nevěděl, co vlastně chce vědět. Pro něho to nebyl zmařený čas, obraz pohřešovaného muže vystupoval stále zřetelněji.

Někdy v polovině února přišel Hron do redakce. Nebyla hlášena žádná důležitá porada – a on měl ostatně dovolenou. Zdržel se jen asi hodinu, ale za tu krátkou dobu dokázal prodat motocykl a poučit se o závažnějších otázkách dámské módy. Podle svého obyčeje od základu, přesně, s náležitou nomenklaturou: prádlo, punčochy, odpolední a večerní toalety, klobouky, obuv, lyžařský úbor. Jaké materiály, kde nakupovat. Na otázku, proč se zajímá o tak delikátní obor, odpovídal žertem, ale bylo patrno, že spěchá a že mu záleží na každé informaci. Zapisoval si je, prosil o doporučení, poznamenával si jména prodavaček, na které by se mohl obrátit. Dámy z redakce byly ochotnější vypovídat, kapitán obrátil kormidlo a pustil se do proudu.
– Jako by byl jednal v horečce.
– Připadal mi o několik let mladší.
– Nebyla to ale skutečná radost, jen se tak snažil. Radost hrál a dobře věděl, že ji hraje. Jindy se dost ovládal.
– Mně se také nezdál normální, ačkoli někomu by mohl připadat nenormální vždycky. Ale on stejně nikdy nebyl ve stavu klidu.
– Nemohli bychom se spokojit prostým vysvětlením? Setkal se konečně se ženou, která se mu líbila, a choval se pošetile, jako zamilovaný muž.
– Roman? vybuchla paní Krakovská, Roman a zamilovaný? To se, pane kapitáne, mýlíte. Jistě bych to na něm poznala. Chystal se vniknout inkognito do prostředí, s nímž neměl zkušenosti. Do nějakého nočního klubu.
– Prosím tě, proto přece nemusil prodávat tak nakvap motocykl. To bylo všechno kvůli ní, chtěl ji slušně obléknout.
– Kolikrát už jsem slyšel o ženě tak nepravděpodobné vedle pana Hrona! Viděla jste ji, paní redaktorko? zeptal se Klement s přehnaným zájmem, a když slečna Koulová přisvědčila, pozval ji do Hronova pokojíku.
Zapálil jí cigaretu a umiňoval si, že si rychle zvykne na její znepokojivé oči. Připadal si stísněný ve společnosti těchto zaměstnaných žen. Zdálo se mu, že se předvádějí jako bytosti fungující bez závad a bez osob nich problémů. Byly většinou mladší než on a každý rok jejich věku utvářel specifický generační typ. Každá jistě nějak doplácela na výsadu rovnoprávnosti nebo na sebevědomí, že je nezávislá na mužském partnerovi. Poněkud drahá pýcha, myslil si, když si je představoval jako padesátileté. Komentovaly události, formovaly veřejné mínění, ale život měl svůj zákonitý nebo chaotický rytmus a v něm bylo třeba urvat kousek času pro sebe. Kdykoli, bez přípravy, bez citové přípravy se přeladit na

jemnější kmitočet, zapomenout a zapomenout se a rozplynout se v zapomenutí.
Tak i ve styku s neznámým Klementem vypovídaly nepřímo o sobě, přecházely rychle do hovorové řeči a nechtějíce a nevědouce o tom vyznávaly, že je iritoval jemně zdvořilý a surově lhostejný Hron. Protože tu, nebyl, mohly ho zahrnout zamlčenými výčitkami a pomstít se mu, že je odmítal vnímat tak, jak se mu prezentovaly.
– Záleží na tom, co mi povíte, řekl slečně Koulové, snažte se vzpomenout si i na podrobnosti, které byste nepokládala za důležité. Kde jste tu ženu viděla, za jakých okolností, jak na vás působila, jak dlouho jste ji pozorovala. Kdy a kde.
Zkřížila půvabně dlouhé nohy a přivřela oči jako v zamyšlení.
– Bylo to večer po koncertu ve Smetanově síni. V šatně. Musím ale předeslat, že bezpečně poznám obvyklé typy žen. Hezkou, inteligentní, jemnou, mateřskou, zamilovanou nebo opuštěnou. Nejspíše instinkt. Ale s krásnou ženou jsem se potkala jen toho večera. To byla Romanova přítelkyně.
– Výborně, slečno, umíte opravdu rozlišovat. To právě potřebuji. Spolehnu se na vaši zkušenost: byla ta žena zamilovaná?
– Ani bych neřekla. Zamyšlená, udivená, zmatená.
– Žádný projev něhy?
– Ale ano, byla něžná, když s ním hovořila, jenže neumím to vyjádřit, snad něžná bez koketérie zamilované ženy. Bezbranná a důvěřivá, neschopná cokoli předstírat.
– Soustřeďte se, prosím, na pana Hrona, jistě jste pozorovala i jeho?
– Choval se k ní pozorně, jako by přesně uhadoval stav její mysli, byl ale vážný nebo pohnutý. Třeba se mýlím, ale zdálo se mi, že jsou oba pod dojmem hudby, koncert pro ně nebyl jen společenská událost. Stejně je ovšem možné, že vůbec nemyslili na hudbu. Už jsem byla oblečená a stála jsem stranou a pak jsem je sledovala až k Romanovu vozu.
– Jaké měla Hronova přítelkyně šaty, všimla jste si něčeho neobvyklého?
– Ne. Tmavé uzavřené šaty, naprosto vkusné, žádný make up. To jsem si hned uvědomila, ale na podrobnosti si nevzpomínám, musila jsem se dívat jen na její obličej. Vzal mi doslova dech.
– Pamatujete se, paní redaktorko, aspoň přibližně na den koncertu?
– Opravdu jen přibližně, ale to je možné zjistit. Bylo to koncem února. Ve středu.
Klement nahlédl do svých poznámek:
– Mohlo by to být pětadvacátého?
– Ano, určitě to byl ten den, vzpomínám si. Ve tři čtvrti na deset.
– Do redakce se měl pan Hron vrátit prvního dubna?
– Myslím, že mu dovolená končila posledním březnem. Nastoupil ji ovšem v únoru.
– To jsem si už ověřil. Opravdu se domníváte, že to je všechno, co mi můžete povědět? Soudil bych podle přesnosti vašich údajů, že jste o věci přemýšlela.
Nepřiznala se k tomu uspěchaně, třebaže jí Klementovo uznání lichotilo. Uvažovala dokonce, nemá-li už mlčet, jeho důvěřivý pohled ji zneklidňoval.
– To už by byl jen dojem nebo dohad.
– Právě dohadům přikládám velký význam.
– Třeba to s věcí vůbec nesouvisí, napadlo mi to až v posledních dnech po tom, když Roman – nepřišel. Abych vám řekla pravdu, byl divný už před dovolenou a před – touženou.
– Pokusila byste se zařadit ten dojem časově?
Ještě jednou zaváhala. Ovládne se, aby se neprozradila, udrží se na úzké cestičce neosobních faktů? Připadala si jako oslněná: já, právě já.
– Bylo to osmnáctého listopadu před desátou dopoledne. Tenkrát jsem to nemohla spojovat s tím, co se stalo teprve nedávno, ale že to byl přesně ten den, to vím podle několika nedůležitých drobností.
– A teprve v těchto dnech jste si dodatečně uvědomila, že do osmnáctého listopadu byl pan Hron jiný, snad mírně podivínský, že vás něčím překvapil –
– Bude slušnější, když vás dovedu ke Karle. Slušnější k ní, myslím.
– Jistě se rád setkám s paní Karlou.
– Zemanová, o hodně starší než já.
– Budu naprosto diskrétní, chápu váš jemnocit. Ale proč se domníváte, že bych měl promluvit právě s paní redaktorkou Zemanovou?
– Protože jsem ji zahlédla. Nebylo to úmyslné. Šla jsem po schodech, nesla jsem do tiskárny korektury, a viděla jsem Romana, jak líbá Karlu. Něco jí dával do rukou a měl strašně naspěch. Nemusíte jí říkat, že jsem je viděla, nešpehovala jsem je, náhodou jsem musila dolů.

– Ovšem. Ale jistě jste si už tenkrát o té malé příhodě něco myslila?
– Ani mě nepřekvapila. Potvrdila mi, co už vím dávno, že se mu vnucuje.
– Viděla jste ale, že políbil on ji?
– A záleží na tom? Vnímavější člověk.
– Mohla byste svoje pozorování ještě něčím doplnit?
– Ne. Nesledovala jsem je. Ale že jí Roman popletl hlavu.
Klement jí nabídl novou cigaretu. Přijala ji se zdráháním.
– Za údaj o osmnáctém listopadu vám moc a moc děkuji, slečno. V širší souvislosti by mohl být důležitý. Váš výklad je ovšem poněkud subjektivní. To jistě uznáte sama.
Její výraz se změnil. Zlobila se. Především na sebe.
– Mluvíte jako psychiatr, ale mě nespletete. Kdyby Roman pohnul jen malíčkem.
– Držme se skutečnosti. Zatím asi nepohnul. Nic se nepřihodilo. Naopak, objevila se docela jiná žena. Jediná krásná žena, kterou jste kdy viděla.
– O ženách toho asi mnoho nevíte, pane kapitáne.
– Měl jsem příležitost studovat podrobně jen jednu. Nemyslíte, že to stačí? Jinak, v povolání většinou se setkávám s recidivistkami. Často debilní nebo jinak narušené. Potulka, prostituce, zabití, vražda a tak podobně. Dohromady se tomu říká nevědět nic o ženách. Možná že opravdu nic nevím. Proto mi dovolte ještě jednu otázku. Předpokládejme, že by vás pan Hron požádal o nějakou úsluhu a políbil vás. Zlobila byste se na něho?
– Proč? To přece nic neznamená.
– Děkuji. Vaše výpověď byla velmi zajímavá.
– To myslíte vážně?
– Mám takový zvyk, že hovořím o tom, co si opravdu myslím.
Najednou měla tvrdší pohled a nad očima dvě kolmé vrásky. Posmívá se jí. Uráží ji. Chtěla se přes to přenést, a přece jen mu dokázat, že neví nic o ženské mentalitě.
– Půjdete teď ke Karle? Dovedla bych vás tam.
– Ne, děkuji, řekl zamyšleně, možná že vás o to poprosím zítra, když budete tak laskavá.
Po jejím odchodu si musil odpočinout. Donutila ho, aby zapomněl na povinnost a uvědomil si tíhu dusivé osobní laviny. Ne, opravdu nic neví o ženách, pokud neulpívá na negativních zkušenostech. Přesto prese všechno měl potřebu důvěřovat. U osamělého muže je tento stav závažnější. Samota není pro většinu lidí snesitelná. Počítal se k té většině.
Rozložil si na stolku svůj plán a po několika minutách zavolal do třetího patra a požádal o návštěvu slečnu Zábskou, divadelní a filmovou redaktorku. Zase mladá dívka, sebevědomá, s jasným pohledem a vysoko vyčesanými vlasy. Měla radost, že si ji pozval, začal se obávat, aby si ze samé radosti nevymýšlela polopravdy. Brzy však dala najevo zklamání. Otázky byly tak vzdálené jejím představám, byla to spíše zdvořilá konverzace o ničem. Celkem nic o Romanovi, až na povšechnou charakteristiku.
Zná ho z redakční rady a ze schůzí; někdy se nudil nebo byl duchem nepřítomný, něco si znamenal a pak najednou vybuchl a protáhl schůzi o hodinu. Ona ho však ráda poslouchala, i když musila honem někomu zavolat a odložit schůzku, na kterou se těšila. Zdávalo se jí, že říká jenom to, co si myslí. Jeho myšlení patrně nebolelo.
– Rád bych se vás zeptal: je mezi vašimi kolegyněmi žena, o které byste soudila stejně lichotivě?
– Jedině Karla, řekla bez rozmýšlení, promiňte, paní Zemanová. Ještě jste s ní nemluvil?
– Postupuji pomalu, seznamuji se jen s prostředím. Proč vás napadla paní Zemanová?
– Je děsně solidní, snad až přemrštěná. Víte, pane kapitáne.
– Třeba jen přepínáte a nemohla byste svůj úsudek doložit.
– Mohla, ale nechápu, proč mluvíme o ní. Jestli máte na mysli věkový rozdíl, ten s tím nemá nic společného. Karla byla solidní už ve dvaceti. Vždycky byla taková. Narodila se tak.
– Vážil bych si vaší důvěry, kdybyste se o tom rozhovořila. Spolehněte se, pomlčím o tom, co mi povíte jako osobní dojem nebo zkušenost. Sotva máte na mysli něco, co by se paní Zemanové nelíbilo. Mne ale zajímá, jaký máte důvod pro tak kategorický názor o cizí ženě.
– Jí se to ovšem vůbec netýká. Je to moje ostuda.
A rozhodně to nemá žádný vztah k Romanovi, řekla po lekaným hláskem, sebevědomí z něho vyvanulo.
– A kdybych vás přece poprosil.
Několik vteřin se bál, že vstane a na znamení protestu odejde.
– Já vám to tedy povím. Jednou jsem se jí svěřila, že jsem se pohádala se svým chlapcem a ze zlosti jsem se vyspala s jiným. Měl byste ji slyšet, jak na mne křičela Byla sprostá a nakonec mě vyhodila. A

čekala, že ji od prosím.
– Doufám, že jste to udělala? zeptal se Klement vlídně.
– Asi za čtrnáct dní. Tak dlouho na mne nepromluvila. Nevnímala mě. Ne ignorovala, prostě nevnímala Přestala jsem pro ni existovat.
– A proč jste ustoupila, proč jste se domnívala, že j musíte odprosit?
– Prostě jsem to nesnesla, jinak to nedovedu vysvětlit. Ale potom mi bylo jako po zpovědi. Jako když dostanete rozhřešení za strašlivě hloupou nerozvážnost.
– Rozhřešení se dává za hříchy, kterých upřímně litujeme, ne?
– Hřích, to zní tak divně. Jako anachronismus. Ale máte asi pravdu. Bylo to jako po odpuštění hloupého hříchu.
– Potom vsak nevidím na paní Zemanové nic přemrštěného. Solidní, vážná se smyslem pro odpovědnost. Jsem ovšem o trochu starší.
Polekal se několika slziček a slov:
– Jak jste dokázal, abych o sobě mluvila? Teď s o mně myslíte pěkné věci –
– Naopak, děkuji vám za důvěru a budu na tu chvíli rád vzpomínat. Nedovedete si představit, jak je osvěžující. Myslím při našem řemesle.
Záviděl jí těch několik slz a nevěděl, jak by rozhovor ukončil.
– Doufám, že už je všechno v pořádku?
– Ano, asi za dva měsíce se budeme brát.
– Přijměte upřímné blahopřání, povstal a podával jí ruku.“
– Co myslíte, pane kapitáne, najdete Romana? Ptal se trochu zmateně a s údivem, protože takhle si rozhovor s detektivem nepředstavovala.
– Budeme se snažit, musíte nám držet palce. Víte, slečno, i detektivky dobrých autorů jsou přesně propočítané, spíše abstraktní rovnice než lidské případy. Až na vzácné výjimky se píší od konce, řešení je dáno předem. Ve skutečnosti je tomu naopak a po třech hodinách vám nemohu odpovědět. Nevím. Ale tím slovem začíná všechno lidské poznání, viďte?
Už ji propustil, ale ona neodcházela, ačkoli musila vědět, že on na to čeká.
– Mohla bych se vás na něco zeptat, když jste tak hodný? řekla rozpačitě, protože se posledního slova dětské řeči chytila jen z nouze.
– Zkuste to, ale nic vám neslibuji.
– Proč jste mě sem vůbec zavolal? Nic jsem vám nepověděla.
– Důvěru za důvěru a mlčení za mlčení, ano? Jako pod přísahou?
– Já jsem se opravdu změnila, ale přísahat bych nemohla, jen bych vám podala ruku, kdybyste se s tím spokojil.
Podal jí tedy ruku a ona mu ji lehce stiskla.
– Netušil jsem, že budete hovořit o paní Zemanové. Byl bych se vás na ni asi zeptal, ale takhle je to mnohem lepší. Potěšila jste mě.

4.
Nejen že ho potěšila, přiměla ho, aby se s tou přemrštěnou ženou seznámil. Nezavolal ji však, šel za ní podle plánku do třetího patra. Vstala od stroje a šla mu vstříc.
– Kapitán Klement. Paní redaktorka Zemanová? Doufám, že jsem vás nevyrušil.
– Ano a ne. Já se pořád s něčím hlemejždím, ale už vím, proč jste u nás. Posaďte se, prosím.
Tmavě hnědé vlasy s několika stříbrnými nitkami. Představoval si je rozpuštěné, jistě by jí sahaly až do pasu. Poněkud chlapecká ústa, přímá linka rtů a téměř veselé oči. Živost pohledu překrývala únavu a snad i zkušenost se zklamáním. A přece to byla nepoddajná mladá žena. Mladá základním postojem vzdoru. Její úsměv nebyl výsledek drilu, naznačoval vůli ke kladu, l když nesentimentální vůli, žádný laciný optimismus ani talent přizpůsobit se za každou cenu.
– Kdybyste si laskavě vzpomněla na dopoledne osmnáctého listopadu.
– Podívejme! A před kolika léty? Vy na to jdete pěkně zostra, pane kapitáne, řekla vesele, ale jako by potřebovala čas.
– Myslil jsem na loňský listopad, přiznal bez ironie, a teprve za chvíli pochopil, že by jí užil neprávem.
– Přihodilo se něco tak důležitého ve vaší věci? zeptala se.
– Nevím. Když ale chcete vypravovat nebo rekonstruovat příběh, musíte si zvolit okamžik v čase, třeba Jen pravděpodobný okamžik.
– Volil jste vy. Přes všechny zmatky jsem poměrně pořádná. Musím odpovídat spatra, nebo mi dovolíte,

abych si vypomohla diářem?
– Přesných údajů není nikdy nadbytek.
Našla si v zásuvce podlouhlý zápisník v lesklých tmavomodrých deskách a listovala v něm. Zatím neodpovídala. Alespoň ne přímo.
– Zabloudil jste ke mně náhodou, nebo postupujete podle plánu?
– Zatím je všechno improvizace a značně diletantská. Hodlal jsem vás navštívit až zítra, ale vaše jméno už se ozvalo při dvou nezamýšlených příležitostech. To vyvolalo můj zájem.
Podávala mu stránky s listopadovým týdnem.
– Tady to máme, osmnáctého a pracovní heslo. Měla jsem navštívit velmi starého a ještě moudřejšího pana profesora, jistě to jméno znáte, a pokusit se o interview. Pozval mě na deset hodin, vidíte, je tu i přesná adresa. Když jsem vycházela z budovy, vjížděl právě Roman z průjezdu na dvůr. Jistě pospíchal, neřekl mi ovšem proč, nastrkal mi do rukou nějaké papíry a prosil, abych mu opsala podle bloku několik posledních odstavců. Byla to reportáž do sobotní přílohy.
– O panu Peterkovi. A vy jste se omluvila, že musíte odejít.
– Kdepak, to nevíte, jaké on má tempo. Vůbec nečekal, až mu něco povím. Dal mi stránky a blok a už zase vyrazil, ani se nerozhlédl po ulici.
– Vy jste ovšem věděla, že rukopis…
– Nejpozději za hodinu musil být v sazárně?
– Takže jste nemohla panu Hronovi vyhovět?
– Ale ano, mohla. Právě někdo volal do vrátnice a paní Šimková na mne kývala, že je to pro mne. Opravdu bylo. Pan profesor mě se starosvětskou zdvořilostí prosil, abych se nehněvala a přišla až odpoledne ve čtyři. Přepadli prý ho funkcionáři z jednoho MNV a chtějí, aby jim napsal expertizu o nějakém sporném obrazu z jejich městské galérie. Na jméno malíře se už nepamatuji, byl to portrét z raného devatenáctého století. Doslovně to nebude, ale řekl mi asi: Víte, paní redaktorko, vůbec to není sporné, je to jasná a ne právě zdařilá kopie, ale ten jejich lokální patriotismus! Budu je musit dlouho přesvědčovat, aby to ode mne nechtěli. Stejně už v galérii jeden podvrh mají a já mlčím. Navrátil to rozhodně není! Proto jsem mohla jít nahoru k sobě a dopsat asi tři nebo čtyři odstavce. Romanovo písmo se dobře čte, takový otevřený, skoro naivní rukopis.
– Nebyla jste překvapená, že se obrátil právě na vás?
– Ani ne, padla jsem mu náhodou do ruky, řekla a pak se na něho podívala upřeněji a přísně.
– Vy asi myslíte, že mí dal pusu? Někdo vám to už hlásil? To nic, ptáte se vy, ne já. Běžel ke mně, sotva si opřel motocykl, dal mi pusu a tak dále. To je teď docela všechno.
– Ještě jsem se nezačal vyptávat, rád bych jen měl o panu Hronovi představu.
– Ve vaší práci se sice nevyznám, ale tady ji sotva získáte.
– – Kde jinde bych měl začínat? Nepřestávám doufat, že právě u vás potkám někoho, kdo mu byl bližší, kdo ho znal. A omlouvám se, bylo by mi líto, kdybyste se domnívala, že jsem vám chtěl ublížit.
– Na to už zapomeňte. Nejste tu dlouho, ale jistě u: víte o tajemné cizince, která ho pravděpodobně unesli a všechny nás tady zbavila naděje. Například i mne svobodnou matku s dítětem. Odtud si o Romanovi můžete odnést neuvěřitelně zjednodušený obraz. Trochu sympatie, nějaká drobná závist, přezíravost, obdiv u mladších chlapců. A potom my ženy! Pěkný, dvorný mladý muž a sám, bez zájmu o něžné přátelství. To ty tak bylo všechno, ale nikde v tom není on, můžete m věřit, pane kapitáne. Mařil byste mezi námi čas. Němě sklony pro normální a průměrné. Lišil se prostě ví všem, ačkoli to nezdůrazňoval. Spíše to tajil. Pýcha ani ctižádost s tím neměly nic společného.
– V tom s vámi souhlasím, paní redaktorko, řekl aby jí poskytl čas dopovědět, co měla na mysli, jej výraz tomu nasvědčoval.
– A vletěl-li po hlavě do nějakého dobrodružství bude to jeho hlava, kterou si rozbije. Nikdo by mi v tom nezabránil. Ani já. Nebo nejméně já.
Připsal si v duchu první bod ve svůj prospěch a po ložil jí otázku, která souvisela s jednou postižitelnou možností:
– Vy sama jste se nesetkala s onou dámou?
– Byla jsem s nimi na večeři, Roman mě pozval.
– To je skvělé, paní redaktorko, jistě si vzpomenete na všechny podrobnosti. Jak dlouho jste byla v jejich společnosti?
– Tak dvě hodiny. Mám vám ji vylíčit, tu cizin ku?
– Nemyslím, že je to nutné nebo možné. Třeba to byla krása, která se nedá vyjádřit slovy.
– Opravdu ne. Pokoušela jsem se o to sama pro sebe a neuspěla jsem.

– Jistě vám ji pan Hron představil? Jak se jmenovala?
– Spokojil se jediným slovem – KÉIMÉ, znělo to skoro jako KÍMÉ , velmi úzké „é“.
– Nikdy jsem neslyšel. Z jaké řeči by mohlo být to jméno?
– Nevím, nezeptala jsem se. Hovořili spolu anglicky.
– A národnost, rasa?
– Chovala se jako vzdělaná Evropanka, ale myslila jsem si, že není evropského původu. To byl ovšem můj dojem.
– A pan Hron vám nic nenaznačil?
– Pochybuji, že sám něco věděl. Patrně se o to ani nezajímal. Přijímal ji jako skutečnost, jako bytost, která vyvolává úžas.
– Když vás pozval na večeři a když vám představil nedefinovatelnou Kéimé, přijala jste to jistě jako projev důvěry?
– Spíše jako vyznamenání, ale marně hádám, kam směřujete.
– Vyznamenání, říkáte. Chtěla byste mi vysvětlit, proč pozval právě vás? Nebo aspoň, jak jste si to vysvětlila sama sobě?
– Pokusím se odpovědět až na druhou otázku. Nechovala jsem se nikdy agresivně, proto si snad na mne zvykl. Nebyla jsem nebezpečná. Jen a jen Karla, nenáročná a nenápadná. Odvezl nás do Esplanade a já jsem se hlídala, abych neprojevila nápadný zájem, i když jsem měla radost, že může být nějaká bytost tak krásná a – nevědoucí. Musím se opravit, i tu radost jsem tajila. Bavila jsem se s Romanovým přítelem. Vlastně nebavila, poslouchala jsem ho. Snažila jsem se být vlídná, protože se do rozhovoru nutil. Připadal mi jako nemluva, kterého něco skličuje. Nebylo mu s námi dobře, ale přihrávala jsem mu.
– Snad to nebyl nakonec pan Klen? Zaznamenal druhý bod, vyvedl ji z klidu.
– Vy jste úžasný, pane kapitáne.
– Mýlíte se, několik údajů bez souvislosti, to je celý zisk od osmi hodin. Zatím samá voda. Držím se jen naděje, že se panu Hronovi nepodařilo zničit všechny stopy. Na některou snad přece zapomněl. Nebo někdo z lidí, kteří mu pomáhali.
– Nemyslím, že by kohokoli zasvěcoval do svých I plánů. Když ho to popadlo, býval přepjatě mlčenlivý. Často odejel do ciziny a ani šéf nevěděl, kde se potuluje nebo co chystá. Nepodezíráte snad také mne? připojila po krátké přestávce.
– Ano, už několik minut, ale to je vaše vina, usmál se přívětivě, aby se mohla domnívat, že to míní jako žert.
Protože tak tomu nerozuměla, pokračoval:
– Máte proti mně velkou výhodu. Stačí, abyste o některých faktech pomlčela, ať už je opravdu znáte nebo se jich dohadujete.
To byl přímý výpad. Nečekala ho tak brzy, jak dokazoval její nejistý pohled. Rychle se ovládla.
– Zajímavá teorie, uvážím-li, jak málo stačilo, abyste k ní dospěl. Malý klípek a moje opožděné doznání. Nakonec se začnu podezírat sama a napíšu o tom čtivou a nesmyslnou povídku do přílohy.
– Dejte se do ní raději hned, paní redaktorko, hodně byste mi pomohla.
– Kdepak, jen bych vás pletla, až bych si začala vymýšlet pro a proti vaší teorii. Hned vám povím, proč nebudu nic psát, řekla důrazně, aby si uvědomil, že hodlá vymezit svoje nejosobnější stanovisko:
– Roman pro mne nebyl jen kolega v zaměstnání, ale NĚKDO. Zosobňoval mi určité hodnoty. A proto, i kdybych něco věděla, nikdo by mě nepřiměl, abych ho prozradila. Myslil a jednal vždycky svobodně a nikdo nemá právo, aby ho v tom omezoval. Alespoň pokud by se nedopustil zločinu. A to mohu přirozeně vyloučit.
– Děkuji vám za upřímnost, ale přesto mi dovolte, abych váš soud obrátil naruby. Zase jen pracovní varianta, ale bojím se a vy pravděpodobně také , aby nebyl obětí zločinu on sám!
Pozoroval její výraz, znepokojil ho právě tím, že byl spíše posměšný než klidný. Teprve v té chvíli si uvědomil, že ji podezírá právem. Pokusila se mu uniknout, když pochopila, že se dala vyprovokovat, že promluvila předčasně.
– Dobře tedy. Kdybyste se důvodně domýšlel, že je Roman v nebezpečí.
– Ztratili jsme nejméně čtyři dny. Možná že mnohem víc; proto může záležet na hodinách. Nebylo by vám líto, kdyby bylo vaší vinou pozdě? Nevyčítala byste si, že jste něco zanedbala?
– Rozvíjíte mylnou teorii, protože zapomínáte, že nic nevím. Není, co bych si později mohla vyčítat. Lítost? Snad. Proč bych vám nepověděla, že ho mám ráda? Ale nikdy jsem neudělala nic proti tomu, abychom se neminuli. On ovšem také ne. Výtečný Roman a nenáročná Karla.
Poznal, že chvíle sdílnosti nenávratně pominula. Paní Zemanová se vzpamatovala z pocitu rozkolísanosti.

Uvěřila, že ze dvou variant o kterých buď věděla, nebo uvažovala, vyjde ta Hronova. Nic mu nehrozí, není v nebezpečí. Ale nebyla to jistota, jen naděje, do které se za rozhovoru vemlouvala. Naděje, která se za chvíli rozplyne. Přece se jí však podařilo vtisknout si na rty chlapecky výbojný úsměv.
– Ani jsem vám neuvařila kávu a nepozvala vás, abyste si zakouřil.
– Kávu už ne, děkuji, ale kdybyste dovolila – neplnou hlavičku.
– Proč ne plnou, dýmka mi opravdu nevadí.
– Nerad bych vás zdržoval déle, než je nezbytně třeba.
– Zamýšlíte mě tedy zdržet, viďte? Jen si zapalte. Nacpával si pomalu, protahoval ten obřad a nedíval se na ni. Odhodlával se k pokusu. Překvapí ji. Předpokládal, že odpověď bude pohotově odmítavá. I tak by však přesněji určila, jaký byl její vztah k Romanovi, míru jeho zapírané důvěrnosti. Od návštěvy v knihovně se mu vnucoval motiv, který proti němu vystřelil podplukovník Kalina: únos.
– Rád bych se vás zeptal, co soudíte o Hronově Atentátu?
– Myslíte asi na jeho Nedokončený případ, na ten překlad z japonštiny? Nebo vlastně z angličtiny. Ale proč chcete nějaký soud ode mne? Je to dobře napsaný příběh, odvážný a rafinovaný, na ostří pravděpodobnosti a neukázněné fantazie. Nerozumím, nač se mě ptáte. Snad se vám zdám těžkopádná, ale opravdu nevím.
– Před časem Jsem se setkal s názorem, že japonský originál a jeho autor jsou mystifikace.
– Autorka, pokud vím, přerušila ho zamyšleně, a sotva proto, aby ho oklamala.
Odložil dýmku, už ji nepotřeboval. Nehýbal se a snažil se zpomalit rytmus dechu.
– A věříte, že bych s tím názorem bezmála souhlasila? Roman by byl mohl tu novelku napsat. Trváte na tom, že to není názor váš?
– Ano. Manžel mé známé se Případem zabýval jako odborník. Celá literární struktura práce prý dokazuje, že autorem je Hron. Nebylo to nikde uveřejněno jako pojednání, je to jen projev lichotivé pozornosti k panu Hronovi a já jsem to tenkrát nečetl z tohoto stanoviska. Ani tu knížku nemám, ale dostal jsem slib.
– Mohla bych vám ji na několik dní půjčit, řekla paní Zemanová a položila svazek na stůl.
– Děkuji vám, hned dnes v noci si ji zopakuji a brzy vrátím. V knihovně ji totiž nemají.
– Ovšem. Vyřazovali ji.
– Myslíte, že i jiní lidé pana Hrona podezírali –
– Asi ano, ačkoli se to veřejně nekomentovalo.
– Mohla byste mi něco povědět o celé věci? Jistě si vzpomenete.
– Snad jen na to, že původní zprávy několika agentur o atentátu byly energicky dementovány. Když vyšel Romanův překlad, přijala jsem příběh jako fikci a on mi to nikdy nevyvracel. Ovšem, o dementi jsme nikdy nehovořili. Myslíte, že tolik záleží na tom, kdo novelu napsal? Sama pro sebe se domnívám, že je důležité, aby něco bylo napsáno, všechno se nakonec upálit nedá. Když se ale to něco nenapíše, stačí klepnutí do lebky a je konec. Nejvíce je mi líto knih, které někdo nedokázal napsat.
– Snad nemáte na mysli vlastní nenapsané knížky?
– Jak vás něco takového napadlo! Já, utahaná zaměstnaná matka, která prosedí rok co rok tisíc padesát hodin ve vlaku!
– Často už jsem litoval, když jsem nerozeznal inspiraci od nesmyslného nápadu a pustil se beznadějnou oklikou.
– Na několika minutách už nesejde, přemýšlejte, abyste zase nelitoval, je to inspirace?
– Pomozte mi ji ověřit, paní redaktorko. Nejste vy ona fiktivní japonská autorka?
– Kdepak já, mám na tak složité kalkuly malý akční rádius. Většinou se nehnu z Prahy, sem tam dvoudenní služebka vozem za prostinkými náměty. Spokojen s rozumným argumentem?
– Nic jste mi nevyvrátila, takový příběh je přece možné vymyslit, v tom ohledu jsou někdy podnikatelé ve velkém, pracují současně s několika diktafony. Simultánní partie. Čtenář ať si vybere podle nálady čirou fikci, historickou událost nebo fikci, která se od skutečné události odrazila. Na dementi se zapomíná, je jich příliš mnoho o téže věci.
– S vámi se pěkně povídá, zasmála se, ale nesmíte mě přeceňovat. Měla jsem odjakživa málo času, abych ze sebe něco vykutala. Neumím se uvolnit po krachu manželství, zachránila jsem z něho jen novinařinu.
– Neměla byste“zapomínat na dítě.
– Děkuji, nezapomínám. Vy také investujete do této naděje?
– Já jsem z krachu vyvázl s těžkým zraněním, přišel jsem i o dítě, které nebylo moje. Děvče. Až mě překvapilo a dojalo, jak rychle zapomnělo, že k němu nepatřím. Já jsem na to zapomínat nemusil.
Klepl dýmkou o masivní popelník z hutního skla a vstal.

– Mně se s vámi také pěkně povídalo, ale už jsem dokouřil. Možná že mi o Případu napoví něco pan Klen.
– Pochybuji, je to morous k pohledání, zahraje tuhle otázku do autu.
– Třeba mu to nedovolím.
– Nebo začne o něčem jiném. Nesdílný člověk, A kdyby o něčem nechtěl mluvit.
Náhle se jí zajiskřilo v přivřených očích, jako by ji zdánlivá pohoda dráždila nebo jako by už spotřebovala vůli ovládat se. Klementa to překvapilo, domníval se, že jeho příležitost už dávno minula.
– Vy jste ale nebezpečný člověk. Vůbec ani na detektiva nevypadáte a snad byste i mohl Romana najít.
– Pokusím se. Nemám nic jiného kromě práce. Potřebuju nemyslet na sebe.
Patrně ho vůbec neposlouchala, protože tiše dopověděla:
– Nebo pochopit, i kdybyste ho nenašel.
Věta se mu zasekla do vědomí skoro jako bolest. Musíš ji snést, poručil si.
– Děkuji vám za povzbuzení, potřeboval jsem ho. A těším se na spolupráci.
– To by bylo nedorozumění, pane kapitáne.
– Až si uvědomíte, kde jsou meze přátelské loajality, vzpomenete si i na jiná data než na osmnáctý listopad.
– Málem byste si zapomněl knížku, řekla v rozpacích.
– Z radosti. Kdybych ještě někdy přišel, neposílejte mě hned pryč. Alespoň tu knížku vám musím vrátit.
– Ukažte, zabalím vám ji a převážu.
Byl to osmerkový paperback s atraktivní obálkou, oranžová a černá silueta z profilu a přes ně namontovaný detail pistole, kolt nebo wesson. Titul z kreslených zpřeházených liter v barvách od růžové do oranžové. Nic zvláště pěkného pro bibliofila, ale ve výloze trafik nebo v knižních stáncích na nádraží by si svazečku musil každý povšimnout.
– Hned večer začnu číst.
– Jestli nevěříte té Japonce, sotva to budete jenom tak číst.
– Přiznávám se, že jsem nečekal, jak mě v tom podezření utvrdíte.
– A já zase nechápu, proč je to v této situaci důležité.
– Doufám, že vám to jednou prozradím. Vyprovodila ho ke dveřím a podala mu ruku. Jeden pevný bod, myslil si a přesvědčoval se, že bude mít brzy tři.
Nemohl se v myšlenkách hned odpoutat od znepokojivé ženy, která nebyla dost pohotová, aby zatajila, že něco skrývá. Na některé krachy se ovšem nezapomíná. On sám soudil, ačkoli se o tom s nikým nepřel, že na tyto nezdary se vůbec zapomenout nedá. Zena, která ho opustila, chodila dále po jeho boku jako hádanka. Vídal ji, i když se tomu bránil, a dodatečně se pokoušel, aby se v ní vyznal. Ctižádostivá, myslíval si a promítal si ve vzpomínkách některé úseky ze společného začátku.
Tenkrát, sám by byl neměl odvahu. Ona se ucházela o něho. Potřebovala ho a on to nepochopil. Rozešla se s prvním manželem, který měl v jejích plánech asi jediný význam – ano, ona si svůj život přesně plánovala. Nechtěla už být svobodná. Ze jí vnutil dítě, tomu ještě neuměla zabránit. A potom, zrazená žena a opuštěná matka, nesmělý nadporučík Klement netušil, jak je v podstatě sentimentální. Potřebovala ochranu a jistotu v prozatímnosti. Hrála s ním prastaré střídání upjatosti a polibků, o jejichž lačnosti neměl do té doby představu. Prosil a ona řekla ano. Mohla mu svěřit cizí dítě a mnoho jiných starostí, aby se uvolnila pro vlastní ctižádost. Jistě nadaná. Obdivoval její píli, když se pustila do studia. Ta její vyznamenání, ty výborné! Byla chytrá a skočila přes laťku. Hned potom mu dávala najevo, že ona je něco víc. Z jejich soužití zbyla brzy jen občasná vilnost, která ho ochuzovala. Nevadilo mu to, dokud měl vedle sebe její Markétku. Jak jsou zákonodárci nelidští, když vnucují lhostejné matce péči o nežádoucí dítě nemilovaného a dávno zapomenutého manžela.
Měl vztek na paní Zemanovou, že v něm zase uvolnila proud téhle podzemní řeky. Zastavil se v automatu v Hybernské ulici a dal si něco k jídlu. Potom odešel do své kanceláře, její neosobnost mu měla pomoci, aby se soustředil. Roman Hron, ročník 1934, výška 183, váha 75. Obličej podlouhlý, světle kaštanové vlasy, oči modré, zvláštní znamení žádné. Obléká se většinou sportovně, je však náročný na střih a na kvalitu materiálu. Svobodný. Filozofická a novinářská fakulta. Značné nadání pro jazyky. Řidičský průkaz na motocykl a osobní automobil, diplom sportovního letce. Paravýcvik. Řada zahraničních pobytů, vesměs studijních a na náklad redakce nebo ministerstva.
To byl povrchní obrys, šablona bez lidského obsahu, ačkoli všechny údaje byly v souhlasu s fotografií. Klement si ji opřel o několik knížek a vrýval si tu podobu do paměti, jak ho tomu kdosi naučil. Představoval si ji uměle změněnou účesem, úpravou vousů, brýlemi. Ne, rysy byly příliš výrazné a ta tvář kupodivu dozrálá. To, co v ní bylo definitivní, nedalo se porušit bez zásahu plastické chirurgie. Klement věděl, že by ho poznal kdekoli.

Zprávy, které o něm dopoledne nasbíral v redakci, prozrazovaly málo a zejména o jeho soukromém životě. Nic tak konkrétního, co by posloužilo jako střelka ustalující se do určitého směru. Z informací nevyplynulo nic, co by nutkalo podvědomou pozornost, aby dala přednost jedné z několika možností, aby přibližně vymezila východiska, třeba opřená spíše o emoci než o logickou úvahu. Vždycky začínal s emocemi. Zdálo se mu jen, že člověk Roman záměrně skrývá svůj soukromý a vnitřní život. Co vlastně vědí ti, s nimiž hovořil? Agilní pracovník, rozsáhlá četba, zájem spíše o film než o divadlo. Závodní fotbal jako student, později alpinismus a plavání. Nic, nic, samá voda. A nad ní skutečnost, že zmizel, že se zapírá, že se zbavil věcí, které vlastnil. Spěchal, aby ho nezatěžovaly. Někam pospíchal, snad ve společnosti té ženy, která byla spíše zmatena než něžná a kterou představil jen dvěma lidem, Karle a Klenoví. Dvěma lidem z nejbližších. Spolehlivým. A potom? Utrpěl úraz a podlehl zranění, když nebyla na dohled lidská pomoc? Stal se obětí zločinu? Tentamen suicidii? Když se Klement díval na podobenku z tohoto stanoviska, vyloučil sebevražedný pokus. Kdepak, tohle není člověk, který by se dobrovolně vzdával života! Ten by o něj bojoval, odmítl by přiznat, že prohrál proti okolnostem a že musí přijmout porážku důstojně, z vlastní vůle.
Nad tou myšlenkou se kapitán pozastavil, poprvé si přesně zformuloval, že mu na osudu toho člověka záleží osobně. Sám měl v poslední době pocit, že prohrál, že se mu bortí půda pod nohama, že se dostal do situace, které nedovede čelit, protože předem očekává, že každé jeho rozhodnutí bude mylné. Chytal se práce jako tonoucí stébla, protože měl dojem, že na tento úsek soukromé existence nestačí. Všechny jeho dosavadní „jistoty“ se prokázaly jako dokonale nejisté. Pociťoval vděčnost ke Kalinovi. Přijal jeho pověření jako příležitost, aby podepřel, co se v něm zvrtlo. Možná že ji přeceňuje, ale skočil po ní jako po kořisti. Konečně se něco děje. Závěrem případu bude možná zase jen zklamání, neúspěch se zkrušujícími depresemi a podceňováním, ale zatím se kolo rozbíhá, je třeba zvyšovat obrátky, stačit jim a kontrolovat se, zapomenout na toho utahaného a sklíčeného chlapíka, který by se nejraději zapřel tady v kanceláři a plahočil se v džungli představ o tom, co není,
Uvařil si koflík horké kávy, zapálil si a opsal si z Hronovy karty adresu. Potom si rozložil na podlaze podrobný plán Prahy a uvažoval, kudy pojede. Ano, silnicí na Karlovy Vary. Ozývala se v něm profesionální ctižádost, ale nemohl se mýlit. Musím ho najít, řekl si, už kvůli sobě.

5.
Zajel až ke vchodu do Hvězdy a pak se vracel pěšky k Vypichu. Poschoďová vilka nestála těsně u silnice, secesní fasáda přečnívala příliš důkladnou zeď z červených cihel, která by už potřebovala opravit. Za ní nebyla zahrada, ale prostorný dvůr se dvěma garážemi. Schránka na dopisy bez jmenovky. Litoval, že napřed nezavolal, měl přece Hronovo číslo, co když je tu zabedněno, protože si majitel vyjel do města. To jsem celý já, vždycky zapomínám na to nejdůležitější, vyčítal si, protože si nemohl dovolit, aby mařil čas. Zazvonil a čekal dlouho. Podruhé už zvonil se strachem. Konečně mu přišel otevřít vysoký hubený člověk s ustupujícím čelem, hustým obočím a tvrdí řízntutou čelistí. Na sobě měl volnou halenu do půli stehen. Její šedavě zelená látka byla upatlaná od sádry, jistě ji nikdo dlouho nepral. Na hlavě měl široký, excentricky střižený baret, posunutý ke straně, a v očích nevlídně zvídavý výraz.
– Mám čest hovořit s Mistrem Jeřábkem? ptal se Klement zdvořile jako vítaný host, ale neměl čas, aby se sám představil.
– Toho majstra si můžete nechat od cesty, mladíku. Jeden sochař. V tomhle oboru se nikdo nestane mistrem brzy. A co vůbec chcete? Neohlášené návštěvy nemám rád.
– Kapitán Klement z kriminálního oddělení.
– To je něco jiného, tak pojďte dál. Ruku vám podávat nebudu, mám ji zamatlanou od hlíny. Už jsem se divil, proč si dáváte tolik na čas. A civilistu jsem nečekal. Myslel jsem, že se vás přihrne celá parta. Týká se to Romana, ne? A vy na to jdete sám. Ne že bych se polekal, kdyby vás bylo víc, já mám strach o něho. Už jsem chtěl někam zavolat, když se ti lajdáci v redakci k ničemu nemají. To víte, nevyznám se, sem tam nějaká detektivka. Taky máte rád Chandlera?
– Jednoho jsem četl.
– Jen jednoho? A vydržel jste to, že jste si nesehnal všechny? Půjdeme rovnou do ateliéru, zatopil jsem tam.
Hovořil volně, jakoby bez interpunkce, ale hlas měl bohatý a příjemný. Vedl kapitána dvorem a širokou chodbou. Už se chystal otevřít, když si na něco vzpomněl a pohybem ruky hosta zastavil.
– Moment, abyste se nepolekal, mám tam zrovna holku, model. Jen zatáhnu firhaněk, aby se oblékla, a pošlu ji dómů.
– Nerad bych vás zdržoval od práce.

– Řečičky, kapitáne, řečičky. Když už jste tady a připomenul jste mi toho chlapce, co myslíte, že bych udělal? Andulko! zavolal, když pootevřel, hod! něco na sebe a potom křikni, mám tady návštěvu.
Když se obrátil zase ke Klementovi, zapomněl už na kamennou nevlídnost.
– Je to hezká holka, za chvíli vám ji ukážu, abyste si nemyslel, že tu schovávám mrtvolu.
Andulka nekřičela, zanedlouho otevřela dveře, vystoupila z nich jako z rámu. Půvabná plavovláska s milým úsměvem, poněkud rozpačitá.
– To je pan kapitán Klement, slečno Korejsová. Mohla bys nám uvařit trochu čaje, Andulko? A my můžeme dovnitř, tady je syrovo.
– Kdybyste dovolil, Mistře, nejraději bych se podíval do jeho pokoje.
– To vím, příteli, ale není přece spěch. Sedneme si, něco popijeme a vy mi přitom povíte, jak jste daleko. Myslím s vyšetřováním. Bát se mě nemusíte, umím mlčet jako hrob.
– Náčelník mi přidělil ten případ dnes ráno.
– Cože? Teprve dnes? A víte, jak dlouho už jsem ho neviděl? Pět dní.
– Dnes ráno nám volali z redakce.
– To je ale nezodpovědnost. Už v pátek jsem se jich ptal, co je s Romanem. Sedněte si třeba tady, zahartusil Jeřábek a nalil dva pohárky koňaku.
– Ani sám nevím, kdy vlastně zmizel i s tou krasavicí. Snad už ve čtvrtek. Byt vyraboval, garáž prázdná, však se tam podíváte. Tak na zdraví, kapitáne, abyste mi brzy vrátil nájemníka. Nedivte se, mám starost. Zvykli jsme si na sebe, podívejte, tamhle mám jeho bustu, ta kolorovaná sádra. Dělal se mi prima, protože jsem ho znal, aspoň jsem si to myslel, a on mi tohle vyvede. Kamarád! Mně se nesvěří! Právě to tajnůstkářství mi nedá spát. Pamatujte si, vy jste detektiv, ale kdybych věděl, že třeba někoho zabil a že po něm jdete, vymyslel bych si takový fígl, že byste s tím ani nehnul, aspoň tady u mne. Protože kdyby on někoho oddělal, věděl bych, že musel, že to byla sebeobrana. A kdybych to nevěděl docela jistě, stejně byste ze mne nic nevypáčil. To ovšem mluvím jen akademicky. Vím, že ho hledáte, a já chci vědět, kde je. A řeknu vám všechno, co budete potřebovat.
Ateliér tvořily dvě prostorné místnosti. Přední měla strop v normální výšce a byla zařízena jako obytná část, s mnoha výhradami ovšem. Vlastní ateliér byla vysoká haluzna s velkými okny vzadu a horním světlem přímo ze střechy. Obě místnosti se daly oddělit těžkou stórou z vínově rudé houně, která byla teď stažená ke stranám. Radiátory sice sálaly, ale v krbu hořela březová polena. Jeho kamenné ostění zdobil reliéf, mezi listy akantu byly vpleteny silně vyčnělé postavy satyrů a najád. V obou místnostech to vypadalo jako po stěhování, ale jistě v tom neladů byl řád, který sochařovi vyhovoval. Nádherně vykovaná železná postel a potom pohovky, křesla, několik stolů přeplněných změtí pokreslených papírů. Vzadu viděl Klement stupínek pro model a na dřevěném podstavci vlhkou hlínu, která dostávala teprve tvar. Jeřábek ji přikryl mokrým přehozem. Chaotický nepořádek s nesourodými kusy nábytku připomínal výstavní místnost před instalací. Sádry, mramory, dřevo, bronz. Mistr byl jistě pilný a historik umění by dovedl vystopovat jeho tvůrčí cestu od realistických portrétů až po děsivé abstrakce. Pro Klementa byl šokující asi – ležící akt v tmavém vyhlazeném kameni. Křivky značně vzduté, ale ženu v nich marně hledal. Při pravé boční stěně bez oken spatřil sousoší, které ho uchvátilo.
– Milenci, křikl Jeřábek, který si myl ruce až po lokty, tak se mi zdá, že se vám ten šťastný párek opravdu líbí?
– Ten výraz se tak docela nehodí, a já se bojím, že bych výstižnější nenašel. Vy jste opravdu mistr, když vytvoříte něco, co tak půvabně vypovídá o něze, touze a lásce. O tom asi víte všechno.
– Možná hodně, ale všechno zdaleka ne. Téma lidské lásky je nevyčerpatelné jak pro umělce, tak pro každého z nás.
– Já o něm tolik nevím, ale ten jemný dívčí úsměv! Dívám se a čekám, kdy se ti dva obejmou. A ten nápad, jak se zády opírá o jeho paži.
– To jste mě opravdu potěšil, kapitáne, ale teď už se někde posaďte, snad tady ke krbu, dívat se do plamenů prý uklidňuje. A pak se ptejte, všechno vám povím. Jen mi neříkejte, že z Hrona uděláte neuzavřený případ!
– Ztratil se občan a my ho musíme najít, živého nebo…
– Aspoň to nevyslovujte nahlas, člověče! Andulka přinesla čaj a mistr ji propustil, něžně a netrpělivě.
– Snad mě nechcete namluvit, že ho někdo zavraždil!
– Nejsme tak daleko, abychom o tom uvažovali. Zatím hledám přijatelný motiv. Na pohraničních přechodech ho odnikud nehlásili.
– Snad si nemyslíte, že by někam utíkal? Proč? Nikdo mu nebránil, aby se kamkoli rozjel. To už snad víte z redakce, že to byl nejpohyblivější reportér?

– Řekli mi to, proto ho budu hledat u nás doma. A přišel jsem za vámi, bydlil přece u vás několik let.
– Pět! Když o tom teď přemýšlím, dostanu se ke stopě té velké boty ve sněhu. Chápete?
– Čapek.
– Místo úvodu, abyste na mne tolik nespoléhal, já jen několik maličkostí, protože najednou jsem se v něm nevyznal. Jako by „nebylo těch pěti let, těch hádek a radosti, když se odněkud vrátil. Měl jsem ho rád, pacholka.
– Madam Kéimé jste neznal?
– Ptát se umíte, kapitáne. S ní to všechno začalo. Abyste mi rozuměl, poseděli jsme spolu skoro každý večer, pokud nebyl v cizině. Občas jsem něco ukuchtil, portugalské maso, roštěnku na celeru, vypili jsme si, pohádali jsme se kvůli těm mým panákům. A najednou konec. Dobře, říkal jsem si, stejně nebylo normální, aby takový pohledný chlapík žil jako mnich. Ale proto přece nemusel zapomenout na všechno, co bylo. Protože nezačal sám, nevyptával jsem se ho, a tak ani pořádně nevím, kdy si ji sem přivedl. Několikrát jsem je v domě potkal. Nebo jen ji samotnou. Odpovídala na pozdrav jen úsměvem. Ale, pane kapitáne, už pohled na ni – to byl zážitek. Víte, pro tyhle detaily mám postřeh, dovedu si představit, jaká je žena pod šaty, není v tom nic nemravného, to s sebou nese řemeslo. Ale ta Kéimé, vsadil bych se, že podprsenku vůbec nepotřebovala. Umiňoval jsem si, že před Romanem třeba kleknu a budu ho prosit, aby s ní přišel sem do ateliéru, aby mi tak natřikrát seděla. Byl bych mu ji udělal do mramoru a sám bych se pro radost spokojil jen sádrou. Jak dlouho ji tu měl, odhadoval bych to na šest neděl.
Klement už byl netrpělivý, na sochařovy žalostící vzpomínky je dost času. Znovu mu připomněl Hronův pokoj v prvním poschodí.
– Můžeme jít hned, moc tam toho neuvidíte. Prázdný hluchý prostor. Je to horší než po vyhoření. Jako když za sebou zabouchne dveře. Za sebou, rozumíte, za vším, co bylo.
– Snad vám alespoň ohlásil, že odcházejí, vrátil vám klíče?
– Nic takového ho vůbec nenapadlo. Prostě zamkl a klíč nechal trčet zvenku ze dveří, ať se kamarád dovtípí. Podívejte se, s ničím jsem tu ani nehnul. Jen jsem se rozhlédl z prahu a zase to zavřel. Připadá mi to jako úmrtní pokoj, když vynesou nebožtíka. Vidíte, nakazil jste mě, už mi to taky straší v hlavě.
Klement se díval ode dveří mezi předsíní a garsoniérou. Téměř vypleněná knihovna, narychlo ustlaná postel a gauč. Několik olejů bez rámu, na podlaze šedá guma a koberce prosycené prachem. V koupelně úzkostlivě čisto.
– Ani bych se nedivil, kdyby někam prodal i ty trosky, čekám při každém zazvonění, že mi někdo přijde s papírem od něho. Někdy si myslím, že si ji odvedl do nějaké samoty, aby byli jen spolu. Protože dívat se na ni, už to bylo smilstvo! Mluvím ovšem jen za sebe, ona na moje pohledy nereagovala, pokud mohu soudit z náhodných setkání.
Klementovi se zdála ta výmluvnost podezřelá.
– Vy ovšem, Mistře, nevěříte, že s ní odešel do samoty, aby ji schoval například před vámi?
– Jak jste to poznal? Ne, toť se ví, že nevěřím, ale když tomu přestanu věřit, tak potom opravdu…
– Pokračujte.
– Tahle křižovatka vlastně ani pokračování nemá, kapitáne. Tady začíná něco mimo zdravý lidský rozum. Nebo aspoň mimo můj rozum, který by se mnou nikdo nevyměnil. Tady v tom bodě pro mne něco končí, ale co začíná, to si nedovedu představit.
– Podíváme se tady do té skříně, rozhodl Klement upjatě.
– Jste úřední osoba a víte, co se smí. A já se nemohu dočkat, abyste začal s pátráním. Kdy se našinec dostane k tomu, aby viděl nějakého Holmese nebo Poirota při práci. Nebo Marlowa, abych nezapomněl na nejmilejšího.
– Tahle romantika už je pasé, Mistře, přerušil ho Klement, kriminalistika se musí nutit, aby se konstituovala jako exaktní věda, chce-li vystačit s dechem. Ze dvou třetin nestačí.
Otevřel skříň, obě křídla, a pak stáli jako vyjevení. Vedle Hronových obleků tu visely i dvoje dámské večerní šaty a plášť. V jedné třetině ložní prádlo, košile, ponožky v lepenkové krabici, nepoužité balíčky nylonek a na věšáku po straně asi tucet kravat.
– Co tohle znamená? Proč vyhazoval tolik peněz, když to tu nechali? Pro koho? Myslíte, že se přece po čase vrátí, i s ní?
– Ptáte se předčasně, nezáleží na tom, co si kdo z nás dvou myslí. O něco byste se mohl pokusit. Povězte mi, co by tu tak asi mohlo chybět.
– Snad to svedu. Smím se volně pohybovat? Stopy, kapitáne, stopy, aby pak náhodou něco nebylo na mně.
– Tady se nevraždilo, Mistře, všechno je normální, až na nějakou časovou tíseň. Zdá se, že spěchali.

Něco tu asi nenajdete, osamělý mládenec se o garderobu mnoho nestaral..
– Zdánlivě se nestaral, ale všechno měl prima. Když jsem si chtěl jednou za čas vyrazit do přírody, oblékl mě on. Do svého. Mám prohlédnout celý byt? Podívat se třeba do koupelny?
– Kamkoli. Když budeme vědět, co si vzali s sebou, můžeme spíš odhadnout, co měli v plánu.
Zisk nebyl příliš valný. Ve skříni chyběly dva svetry a sako z jelenice. Na poličce v předsíni nenašel sochař pár horských bot. Nikde nebyla lyžařská souprava s větrovkou, kterou si prý Hron přivezl odněkud z ciziny. Koupelna prozradila více, chyběl tu svazek manily, skoby a cepín.
– Vypadá to na horskou túru, Žabí kůň nebo Ganek. Co měla na sobě Kéimé, nevím, ale jistě ji dobře vybavil. Peníze na to měl, prodal vůz a kdoví co ještě. Ona je ovšem příliš křehká na takový podnik, nějak se mi to nechce líbit. Možná že to všechno jen tak narafičil, aby vás popletl a poslal vás někam na Slovensko.
– Třeba tam opravdu jeli vozem.
– To by pro něho bylo zdlouhavé, i když jezdil rád a dobře. Na takovou vzdálenost by jistě letěl, jenže tak časně zjara? A vůz prodal už dříve, v posledních dnech pro ně jezdil každé dopoledne taxík. To vím bezpečně.
– Přespávat by mohli v některé horské chatě.
– Jenže tu nikde nevidím stan, nafukovací matrace a spací pytel, míval to všechno ve skříňce v koupelně. A vidíte, jen činky a pár boxerských rukavic.
Kapitán ho skoro ani neposlouchal, procházel se pokojem, jako by doufal, že není třeba více než svěřit se geniu loci, uvolnit se a prostě jen vnímat odlesky a ozvěny po dvou lidských bytostech. Jen zřídka se sklonil a prohlédl si něco zblízka. V zásuvce ve skříni našel dámské černé lodičky bez nejmenší ozdoby a světle šedé semišové polobotky s podrážkou ze surové gumy, Made in Italy. Hronova přítelkyně je měla na sobě jen několikrát. V jednom bočním oddílu prádelníku byly také dámské věci, ještě v původních obalech.
– Na můj vkus děláte svoje řemeslo až příliš klidně, řekl sochař, nemyslím to jako kritiku, ale nepřipadá mi, že by se klíč k Romanovu mlčení našel tady.
– Máte snad nějaký jiný podnět?
– Jestli se neurazíte – Roman rád létal a nejen jako pilot. Být vámi, zavolal bych si do aerolinek na vnitrozemské trati. Kdyby mu záleželo na každé hodině a kdyby letěli hned ráno.
– To je dokonce výtečný nápad, Mistře, řekl Klement, aby ho potěšil. Nezmínil se, že toto opatření provedl už dopoledne. Na velitelství už má asi podrobnou zprávu.
– Seznam je v předsíni, jestli neznáte číslo zpaměti. Kapitán si přinesl ohmataný seznam, sedl si na židli a začal listovat. Také to jen předstíral kvůli sochařovi. A pak našel podlouhlou bílou obálku.
– Něco pro vás mám, Mistře, řekl tiše a pozoroval každý pohyb sochařovy tváře.
– Ale jděte. Dopis pro mne? Snad ne nakonec od Romana?
– Akademický sochař Jaromír Jeřábek, vaše přesná adresa. Rukopis asi poznáte, řekl a podal mu obálku.
– Ten mizera! Jako bych mu nestál za slovo, píše mi z prvního patra do přízemku!
Klementovo pozorování bylo negativní, tohle rozhořčení Jeřábek nehrál. O dopisu určitě nevěděl.
– Pošta by vám ho doručila příliš brzy, řekl a šel do předsíně, aby si zavolal ruzyňské letiště. Chvíli poslouchal, poznamenal si několik údajů a vrátil se do pokoje. Jeřábek ho sledoval rozrušeným pohledem a podával mu list papíru.
– Děkuji, není třeba, spokojím se, když mi povíte jen něco.
– Vždyť tu víc ani není, jen ta závěť. Všechny tyhle krámy jsou moje, ze všeho si prý mohu vybrat, knihy, obrazy, nábytek. A dokonce mi pošle podnájemníka! Jen si to přečtěte, alespoň poslední odstavec. Tak dobře, jak si přejete, ale nic důvěrného tam není, řekl a začal číst:
„Je to moc hodná žena, kolegyně z redakce, jediná, kterou jsem tam snášel. Musí dojíždět každý den z Českého Brodu, na byt v Praze marně čekala. Hezká, inteligentní, příjemná a milá. Rozvedená, s jedním dítětem. Ani nebudeš vědět, že ji tu máš. Byl bych rád, kdybys mě v té věci nezklamal. Ve skříni pod prostěradly je knížka se zbytkem peněz na to, co jsem neměl čas vyřídit. Nemusíš se s tím obtěžovat, prostě jí je dej. A také to, co se ti nehodí z mých věcí.“
– To je všechno? Ani slovo pro přítele?
– Ještě dva řádky:
„Za všechno Ti děkuji, za víc, než si myslíš. Hodně úspěchů při práci a hodně radosti ze života – a sbohem. Tvůj Roman.“
– Takže jsme mu křivdili, zachoval se jako dobrý kamarád a rozloučil se s vámi. Já vás potěším, měl jste pravdu – odletěli! Do Popradu, v osm patnáct. IL čtrnáctkou. Údajně jako manželé, podle útržků letenek.

– Kdy, prosím vás?
– Hned ve čtvrtek.
– Mají tedy k dobru čtyři dny a takových čtrnáct hodin, za tu dobu už se může lecos podniknout. A konečně také vy to můžete pořádně rozjet. Zjistíte si hodinu přistání, najdete lidi, kteří s nimi seděli v tom eroplánu, řidiče autobusu nebo taxikáře. Zmobilizujete personál v hotelích a horských chatách. Někam přece mířili, od takových deseti hodin musili dorazit na určitelné místo.
– Kde je očekávali zasvěcení spolupracovníci…
– To je přece nesmysl!
– Snad. Chtěl jsem vám jen naznačit, že zatím ještě nic nevíme, absolutně nic. Jenom že jste dědil a že se přihlásí milá maminka s dítětem. Nezapomeňte mi zavolat, až přijde, hlavně kdyby se jmenovala Karla.
– Vy už ji také znáte? To jste si tedy pospíšil.
– Jen se domnívám, podle Hronova dopisu. A teď už, Mistře, spěchám. Kdybyste mi dovolil, abych zase někdy přišel, vůbec vás nebudu rušit.
– Hned tak vás nepustím, kapitáne, nějakou zprávičku mi třeba prozradíte. Na moji diskrétnost se můžete spolehnout.
– Pokoj zamknete, ano?
– A klíče vám raději dám, abyste mohl přijít kdykoli. Kdybych tu náhodou měl Andulku. Nebo kdyby se u mne na hodinku zastavila Judita.
– A nebudete-li doma?
– Klíč od baráku najdete venku pod rohožkou. Jako zastará, když tu ještě poustevničil Roman. Často si zapomněl svůj klíč.
– My jsme také na něco zapomněli, podívat se po té knížce.
Byla opravdu pod vrstvou povlaků a prostěradel. Šest tisíc na sochařovo jméno. Klement se zajímal o datum vkladu: 12. března.
– Dovedete si vysvětlit, jak to, že už nebude potřebovat peníze? Jak si to ten chlapec představuje? A to není sám! Má s sebou tu záhadnou krásku, do čeho ji oblékl, když tady ve skříni…
– Milý Mistře, můžeme jen tušit, že pan Hron postupuje podle dokonale promyšleného plánu.
– A mě nejvíc deprimuje, že ho tak dlouho připravoval beze mne. Peníze předám té mladé paní, až se přijde ukázat. Já si na sebe dovedu vydělat. Žádná moje přítelkyně si nemusí na mne nařík.
Uložili knížku a Klement se zeptal:
– Tady vedle je také nějaká místnost? Za pravou stěnou?
– Druhá polovina ateliéru, přízemí a patro bez stropu. Byla doba, kdy jsem dělával vysoké panáky do dřeva a potřeboval jsem prostor. Kde jsou ty časy, nikdo vám neříkal, co a jak, a prostoru měl každý dost. Proč jste se na to ptal, kapitáne?
– Chtěl jsem se jen orientovat.
– Vy mě přece jen z něčeho podezíráte!
– Ještě ne, ale ten dopis v telefonním seznamu, to jste si mohli domluvit. Jak by byl všechno vystěhoval bez vašeho vědomí?
– Vedle, úplně vedle! Roman přece věděl, kdy chodím do biografu, na vernisáže nebo do města na večeři. Dvě tři odpoledne za týden, a jemu stačilo jedno. Knih naložil tak polovinu, psací stroj mohl nabídnout mně, ten mě mrzí. To by byl musil hovořit o nějakém plánu. Tak co, je to rozumné vysvětlení?
– Příliš rozumné. Mohl se vás zeptat, kdy budete doma, dokonce ten dopis jste si mohli vyjednat. Vás by neudivilo, že jste tak dlouho seznam neotevřel?
– Těch několik čísel, která volám, znám nazpaměť. A dole v bytě mám svůj seznam. Tak to zkrátka nebylo.
– Jsou to jen pracovní možnosti, bylo by mi líto, kdybyste se domníval, že vám nedůvěřuji. Mám dojem, že opravdu nic nevíte, ale nesmím na to příliš spoléhat. Proč by vás nemohl pan Hron angažovat jako negativního svědka? Nic nebylo snazší než si vymyslit pravděpodobnou situaci a apelovat na vaše přátelství. Vy byste mlčel o této věci, zatímco on by sledoval něco docela jiného. Souhlasíte?
– Nic z toho nemohu vyvrátit, teoreticky je to možné i ze stanoviska vaší zkušenosti. Pro mne je to vyloučeno, Roman je člověk docela jiného druhu.
– Vím, co máte na mysli, také jsem jeho čtenář.
– Přes všechny chyby jsem rovný chlap. Po čem vlastně jdete?
– Zatím nevím, milý a vážený Mistře. Hledám muže, který se pohřešuje a který vědomě činil opatření, aby vedla k očekávanému výsledku. Kromě toho hledám jednu krásnou ženu, nápadně se pro ni angažoval. Viděl jste přece důkazy v té skříni. Nikdo o ní nic neví a vy mi nemůžete ani stanovit den, kdy tu byla

poprvé. A doufám, že si přejete, abych ho našel? Abych našel také ji, protože jste si přál, aby vám seděla k portrétu, ano?
– Přísahám, kapitáne.
– Není třeba, u vás se spokojím prostým ano ne.
– Dobře, tak tedy ano.

6.
Od obory Hvězdy jel Klement domů do pustého a vybrakovaného bytu. Nebránil tenkrát Martě, aby si odvezla, co se jí hodí, a ona využila jeho apatie. Ostatně při tom lupu ani nebyl, utekl před loučením s Markétkou. Zbylo mu jen tolik, co je třeba k chodu domácnosti osamělého muže. Pohovka a ze svobodných let skříň, stolek a židle, několik kousků nádobí. Sotva by byl mohl někoho pozvat, kdyby po tom toužil.
Toho pozdního odpoledne, kdy se vracel od sochaře Jeřábka, nemusil se bát večera, měl program bezmála na celou noc. Nemusí vysedávat v biografu a zastavit se na velitelství v naději, že přijde chlapcům vhod, a vracet se po jedenácté. Převlékl se do tepláků a lehl si na pohovku, která sloužila jako lůžko. Koupil si už lampičku s ostrým světlem a telefon měl na dosah ruky. Na zem si postavil láhev minerálky, zapálil si a otevřel první stránku Nedokončeného příběhu. Hodlal si knížku jen prohlížet, zdržet se jen u některých odstavců, protože nechtěl sledovat fabuli, ale stopovat Hrona, údajného překladatele anglického překladu čilé japonské autorky. Po půlhodině se vrátil a začal znovu. Neodpustí si jediné slovo.

Nebyl to příběh snadný, měl několik vrstev, které se překrývaly a prostupovaly, spoléhal se na zkušenějšího čtenáře, než jakého mohla přilákat kolážová obálka. Klement si myslil, že mnohý z těch, kteří zaplatili za svazek osm korun, byl buď zklamán, nebo otráven. Fabule totiž nutila myslit. Začínala takřka koncem, nechtěla nikomu dovolit, aby přeskočil pasáž zdánlivě nezajímavou a doufal, že postihne spojení s následující. Začátek – nebo konec – byl efektní a dobře se četl. Člověk musil myslit na čistou fikci, i když poněkud zašifrovanou, protože tu naprosto chyběly detailní údaje o místě, čase a jednajících osobách. Absurdní nápad interpretovaný realistickými prostředky. Autorka byla vtipná také v tom, že svěřila roli vypravěče muži a volila sugestivní ich-formu.

Nedokončený příběh
Přistál jsem na palubě londýnského lineru B E A v 10.25 večer. Vyřídil jsem si formality složitější než kdekoli jinde na světě, ale nejel jsem hned do města, zeptal jsem se na svého přítele inženýra S., nemá-li službu. Zavolali k němu a podali mi sluchátko. Ohlásil jsem se a projevil radost, že se uvidíme. Neoslovil mě jménem, ale poznal jsem ho podle hlasu. Řekl jen, kde mám na něho čekat, venku na stanovišti taxíků. Přišel asi za sedm minut, naložil můj kufřík a dvě kamery a já jsem dal řidičovi bohaté spropitné, potvrzení objednávky na pokoj v 23. poschodí hotelu Evropa, aby mi ty věci uložil, že přijdu tak za dvě hodiny. Potom jsme šli po úzkém schodišti vysoko do přítelovy kanceláře. Vedle byla, jak jsem věděl, malá koupelna. Beze slova mi pokynul, abych vstoupil dovnitř, a potom chvíli telefonoval. Neřekl mi kam, teprve později jsem se domyslil, že volal do hotelu. Někoho tam asi měl. Pak teprve přišel za mnou.
– Neopouštěj letiště, ráno by ses už dovnitř nedostal, od čtyř hodin bude všechno obsazeno. Stroje se budou dirigovat na Jižní letiště, všechny, které mají přistát zítra ráno od tří do osmi.
Hovořil klidně, jako bychom nepostávali v koupelně, ale pozoroval jsem, že mu hrají všechny nervy a že je netrpělivý a snad se na mne i zlobí pro můj nechápavý nesouhlas. Vyčetl mi ho z očí.
– Vždyť nevíš, proč jsem tady, mám na zítřek v deset slíbený rozhovor s ministrem kultury, šéfovi na něm děsně záleží! Budeme první, když to stihnu. Člověče, Světový filmový festival!
– Nemusíš rozhovor zmeškat, ačkoli se obávám, že budeš chtít. Nebo že budeš musit chtít. Čekáme návštěvu, premiér ji přijme osobně tady na letišti. Bude tu celá vláda a několik lidí na zvláštní pozvánky. Velký oficiální ceremoniál.
– A proč ta bezpečnostní opatření?
– Já jsem je nenařídil. Co ti na nich záleží?
– A co když mě někdo najde v koupelně?
– Nenajde. Navléknu ti kombinézu a budeš se tu potloukat s partou mechaniků nebo s jinou partou, ještě nevím. To už je přece moje starost. Člověče! Víš, že budeš jediný cizí korespondent, že sem nepustí ani náš rozhlas nebo televizi? Chápeš, jakou šanci ti nabízím? Vím o zákoutí, o kterém nikdo neví.
– Jsi moc hodný, Sandro, ale nedovolím, abys kvůli mému trháku nastavoval krk. Máš rodinu. I kdybych já potom dokázal mlčet –

– Rodinu můžeš odečíst, poslal jsem ji na dovolenou. Byla by to škoda, je to prima místečko. Uvidíš všechno jako na dlani, mohl bys pořídit několik zajímavých snímků. Kromě té depeše, ta bude nejcennější.
– I kdyby se mi povedla, sotva mi někdo dovolí, abych ji odtud odeslal.
– Co se to s tebou stalo? Počítám, že tě propašuji do DC-9, linka 00270. Tu depeši taky.
– To je Oslo, ne?
– Přes Kodaň. Letěl bys služebně jako clerk. V Kodani vylezeš a můžeš kabelovat. Třeba se svezu s tebou, ještě nevím, jak to všechno vyjde. A teď už se na nic neptej. Nevím. Nic nevím, ani kdo přiletí. Ale bojím se, aby z toho nebyla válka. Všichni se tady bojíme války, a nejen tady, uvnitř každých hranic je špetka lidí, kteří se domnívají, že mozek je aparatura na myšlení. Náš premiér je optimista a já nesnáším optimismus premiérů. Snad jen kdyby inkognito přistál váš prezident, byl bych trochu klidnější, ale jen trochu. Jenže kdyby se čekal nějaký prezident, bylo by z toho galapředstavení pro ohromující množství lidí. Kdybychom se do toho pustili, dokázali bychom sem nahnat půl miliónu jásajících úst. Nic by dohromady neviděli – ti diváci – ale ztropili by pořádné uvítání, televize by jela na plné obrátky. Ale ta přísná opatření – prakticky jsem dost vysoká šarže, ale poslední, ke které to proniklo.
– Tak díky, Sandro, zůstanu.
– To bych prosil! Nemáš hlad?
Neměl jsem hlad, BEA je slušná společnost, ale rád jsem se vykoupal; připadal jsem si příliš čistý, když jsem si musil navléknout ne právě bezvadné prádlo a ušmudlanou kombinézu. Pak si Sandro zavolal jednoho chlápka a s tím jsme jezdili s ještěrkou pro balíky ke strojům. Každé čtyři minuty v průměru přistál jeden. Naše služba končila v 02.45. Caravella z Paříže byla poslední, kterou pustili na velké centrální letiště. Potom provoz ztichl. Všechno hemžení pohaslo.
Ne nadlouho. Brzy se všude začali potulovat lidé, kteří s leteckým provozem neměli nic společného; urostlí hauři, obličeje měli dost podobné, jako by je někdo odléval do kadlubu, ať už promenovali v uniformách nebo v civilu. V kapsách měli sotva jen cigarety a zapalovače. Divil jsem se, odkud se najednou mohou takové bytosti vyrojit. Šla z nich hrůza, ale mohu odpovědně doznat, že jsem se bál hlavně o Sandra. Mně by možná vymlátili zuby, ačkoli doufám, že by mi poskytli čas, abych užil jednoho speciálního hmatu, který by mě dost rychle osvobodil od pohledu na jejich překrmené a vrahounské obličeje. Trochu přeháním, všichni nevypadali jako vrahouni, naopak, usmívali se a konverzovali kulturně. To byli právě ti, jimž bych se byl nerad dostal do pracek ve služebních rukavičkách. Sotva by mi darovali příležitost provést ten speciální hmat.
Můj přítel si snad někam schoval důmyslný elektronický aparátek, který mu propočítával časy. Už jsem se nesměl koupat, jen jsem si opláchl obličej, snědl kus chleba se salámem, zapil čajem, všechno rychle, na jeho povel. Zdál se mi silně rozrušený – nebyl-li to spíše můj vlastní stav – když mě vedl po mnohem užších a strmějších schodech, byl to vlastně žebřík, někam do podstřeší. Poručil mi, abych se vsoukal do něčeho, co vypadalo jako slza nebo larva, taková bublina zavěšená v rohu mezi vysokou stěnou aerodromu a daleko přečnívající střechou z kovově šedých laminátů, nebo to snad bylo sklo, neměl jsem čas projevovat zvědavost. Dokonalé mimikry, říkal jsem si.
Budova se mi vždycky líbila, jako by ji byl navrhoval Le Courbusier, ale stejně jsem si myslíval, že je to letiště propagandistický šok, který průměrnému turistovi zamotá hlavu tak, že už potom zapomene vnímat spoustu jiných zajímavých detailů. Přítel S. za mnou vstrčil malou, solidní kamerku a notýsek se světélkujícími lístky něčeho, nač se mohlo psát jako na papír, třeba potmě. Zachumlal jsem se do spacího pytle, porozhlédl se a viděl jsem, že nám to vyšlo na vteřinu. Všechny prostory už byly zalidněny.
Vyzkoušel jsem si několik malých posuvných okének, která tak stačila na oko nebo na nevelký objektiv, překulil jsem se na záda a začal jsem psát. Navykl jsem si na drobounké písmo a raději jsem litery hodně těsnal, abych měl dost místa na vylíčení věcí příštích. Občas švihly po letištní ploše nemilosrdné vějíře majáků. Hodně jich bylo zamontováno na střeše, a tak jsem se uklidňoval reminiscencí na prostonárodní moudrost – nebo snad biblickou – o tmě pod svícnem. Odhadoval jsem, že právě pomocí reflektorů budu mít dokonalý rozhled. Zatím bylo ještě šero, sotva jsem rozeznával trasy bližších ranvejí.
Když jsem tak byl v suchu a v skrytu a relativně v bezpečí, začínala mě sužovat zvědavost, koho tu hodlá ministerský předseda uvítat, když se tak děje s vyloučením veřejnosti, jakého tajemného hosta, jakou celebritu, osobnost, on sám! Tak jsem tomu rozuměl, že má být někomu prokázána zcela mimořádná čest.
Zvolna se rozednívalo, když jsem zaslechl rytmický dupot mnoha kročejů a za několik minut jsem viděl, jak na plochu letiště připochodovala čestná rota. Byly to možná dvě nebo tři roty. Postavily se kolmo ke stěně budovy. Fotografovat jsem ještě nemohl a tato formalita mohla stejně počkat. Krátce před šestou

hodinou se ozvaly jemně předoucí motory celého konvoje osobních vozů a přesně v šest nula nula se daly obvyklé přípravy pro přistání velkého stroje. Rudá a zelená signální světla vyznačila všechny runwaye a směrky a zanedlouho se mi už zdálo, že jsem postřehl přitlumený hukot tryskových motorů. Moje mimikry-larva se pořádně rozechvěla, když se letoun přehnal nad budovou. Nahoru jsem neviděl, ale bylo to něco velkého.
V tom okamžiku vystoupila na platformu asi třicetičlenná skupina (ve skutečnosti jich bylo čtyřiatřicet) mužů v tmavých převlečnících a s klobouky; rozeznával jsem vyleštěné boty a ruce v rukavicích i holé. Do obličeje jsem ze své ptačí perspektivy neviděl nikomu, mohl jsem jen hádat, že ten vpředu – oba jeho průvodci se drželi uctivě o čtvrt kroku za ním – by mohl být premiér. Ostatní v odstupu asi pěti metrů ve spořádaném dvojřadu jako cirkusoví lipicáni. Někteří nevěděli, co s rukama, jiní naznačovali gesty výtečnou náladu. Obojím asi připadalo, že jsou velmi poctěni, ale že tato paráda má sotva co společného s protokolem. Pochybuji, že všichni věděli, kvůli komu musili vstávat tak časně. Premiér to ovšem věděl, vykračoval si na svůj věk křepče a našlapoval na špičky jako při paradeschrittu. Na vlastní oči jsem viděl, že poznal, kde se má zastavit, byla tam asi namalována značka. (Později jsem zahlédl kobereček.)
To už velký stroj doklouzával a stále ještě hlasitě hučel, když zatáčel na širokou betonovou plošinu, křídla kolmo na průčelní stěnu. Trup s ní byl rovnoběžný a vzdálený asi čtyřicet metrů. Světelnost už byla dobrá, a tak jsem pilně dělal snímky, protože jsem nemohl rozeznat typ toho stroje, jen podle tvaru trupu a hodně protáhlé přídě jsem usuzoval na něco podobného supersonické Concorde, ale ta to nebyla. Možná že vzácného hosta naložili do prototypu, který se na linku dostane teprve za rok. Už předjížděly schody a vysouvaly svoje obří rameno k vysokým oválným dvířkám. Ve chvíli, kdy se otevřela, motory už ztichly, ozvalo se několik povelů. Dobře sehrané pohyby se zbraní, tasené šavle, všechno jedna rána, jako by tu cvičil jeden voják přes zesilovač. V čestné rotě se každý snaží, aby to klaplo, mají celkem ležácký život a dostat se do takové jednotky není maličkost. Odhadoval jsem jich na sto padesát, ale filmu jsem na ně litoval. Musil jsem šetřit, abych měl dost snímků na vlastní ceremoniál. Ve dveřích letounu se objevil jediný člověk s uměřeným úsměvem, pozdravil mávnutím klobouku a pak už si ho nenasadil. Sestupoval pružně a důstojně, díval se upřeně na premiéra. Slyšel jsem jasně jeho kroky, tak bylo všude ticho, skoro jsem byl v pokušení napsat: mrtvé ticho. Nespěchal, ale poznal jsem, že má správný rytmus a elegance že mu je vrozená i pro jiné příležitosti, než je vystupování z letadla před tváří tak vybraného publika. Na klopě tmavého raglánu měl jedinou řádovou stužku, raglán byl volný, povíval v ranním větříku jako soudcovský talár. Na předposledním schůdku se na zlomek vteřiny zastavil, potom sestoupil na beton s koberečkem. Normálně by měl propuknout jásot davů, až mu premiér podá ruku. Ted! už jsem ho dobře viděl, protože také sňal klobouk, držel ho v levé ruce. Protože jsem nevěděl, kdo ten host je, bral jsem jeden snímek za druhým.
Tu se přihodilo něco neobvyklého, bylo to vlastně několik neobvyklých útržků děje stěsnaných do příliš krátkého časového rozpětí. Premiér pozvedl paži, pravou, do výše hostových ramen, a já jsem rychle fotil a řekl jsem si, že ten muž není asi cizinec, že to bude velký patriot, který pracoval inkognito a – vrací se domů, když jeho inkognito vy větralo. Zase jsem chtěl zmáčknout balónek spouště, ale naštěstí jsem dlaní nepohnul a jen jsem se díval. V prvním okamžiku, než jsem měl oslněné oči, viděl jsem, jak oba muži vzplanuli v tiché a kruté explozi a svalili se na zem. Zdálo se mi, že zprvu namodralá a brzy oslepující záře vyšlehla z tmavého raglánu s jedinou řádovou stužkou. A najednou už nebylo ticho, řev bolesti je přerval a témbr hlasu svědčil pro premiéra a rychle ztrácel na výšce a děsu. Hlas, ne ještě ta záře, odmrštil dvojřad ministrů dozadu jako poryv vichřice. Tři roty čestné stráže vyjekly a hrnuly se k požáru u paty schodů. Také ve dveřích kabiny se tísnilo několik párů vytřeštěných očí a hmota dvou mužských těl sálala a pohasínala, nikdo by v ní už nerozeznal dvě spečená těla. Premiérova suita se dala na úprk ke skleněné budově aerodromu, rozječely se sirény, velící důstojníci se vzpamatovali a jejich rozkazy jen násobily chaos. Velká ambulance svištěla zprava, někdo ji zastavil, ta hromádka u schodů už jen zářila matným fialovým leskem. Žár patrně poklesl, protože posádka supersonického prototypu se tlačila na několik prvních schůdků, dvě stevardky potrhávaly hlavami a jedna by byla málem spadla dolů, kdyby ji kdosi nezachytil.
Bylo to všechno tak strašlivě rychlé a perfektní – proč jen jeden hlas, jen jeden řev, myslil jsem si a opakoval jsem si to, jako bych se také hodlal zhroutit. Zvídavost byla ale silnější, už jsem v životě viděl větší požáry, jeden plně obsazený boeing, který se zřítil krátce po startu. V reportérovi musí být něco nelidsky tvrdého, když ho zaskočí takový okamžik.
Někdo však přece dokázal myslit bleskově, zapjal nebo nařídil zapnout letištní rozhlas, kdosi si energicky vyžádal klid a opravdu si ho vynutil. Zastavil pohyb masy, přikoval ji k zemi a spoutal všechny oči někam ke střeše budovy. Pochopil jsem: premiérův designovaný nebo nedesignovaný nástupce poznal, že

konečně padla závora a před ním že se otevírá vstup na jeviště dějin. Ta myšlenka v něm udržovala klidovou hladinu, jeho patos byl suverénně ovládaný.
– Vojáci! Občané! Surová gangsterská sabotáž –
Stenografoval jsem si jeho slova a několikrát jsem si řekl, že bych vymyslil prostší, účinnější a důstojnější, i kdybych úlohu prvního muže jen hrál. Nehovořil ovšem dlouho. Obnovil dočasně pořádek. Přestal mluvit, když bylo patrno, že by déle nezvládl pohyb těl a panickou sílu, která jimi cloumala.
Už jsem také nic neviděl. Kruh postav nad hromádkou popela byl stále těsnější. Uniformy se vrhly do kabiny letounu, posádka spěšně ustupovala. Ambulance zakvílela na první rychlost a pohnula se o tři metry. A já jsem se přece sesypal – strachem o Sandra, který také musí čelit ústím pistolí a stát s rukama vzhůru a obličejem ke zdi. Bylo mi úzko a smutno a z toho stavu jsem se mohl dostat jenom tím, že se pokusím roztřesenými prsty dokázat něco kloudného. Zachumlal jsem se do spacího pytle a po paměti jsem vyňal z aparátu film a zabalil ho do olověného pouzdra, ale to už se mi prsty zase nechvěly. Byla to docela malá trubička, zasunul jsem si ji do malé kapsičky pod klopou a kameru jsem nohama zastrčil až na dno pytle, kdyby mě odtud někdo náhodou vytáhl. A zase jsem měl nával strachu o Sandra, a tak jsem jen ležel naznak jako mrtvola a už jsem se nezajímal, co bych mohl vidět ze svého vysunutého stanoviště. Nic. La commedia e finita. Premiér padl – ať žije premiér! Také my jsme s přítelem S. spadli do zcela temného propadliště. Zatáhl jsem si závěr pytle, nebylo mi zima, ale třásl jsem se, jako by se mi všechny svaly najednou zbláznily, jako by se neupínaly na kostru. Snad i každá kost vybočila ze své funkce. Chvíli to musím vydržet, snad mě tu hned nenajdou a snad se mi podaří upustit blok a svitek s filmem před někým, kdo se nebude bát, sebere ho a neudá mě. Kdyby se zdálo, že mi něco takového hrozí, budu mít snad chvíli, abych vyzkoušel svůj umrtvovací trik. Ne dříve, dokud nebudu vědět, co je s mým přítelem. A tak pořád dokola –
V tom stavu jsem se potácel čtyři hodiny a jen pro ukrácení času jsem si v duchu koncipoval stručnou depeši, kterou bych mohl kabelovat z Kodaně. Kdepak Kodaň! Ta je daleko, ta je tak daleko, že by bylo moudřejší, abych se nevzrušoval myšlenkou, že vůbec někde je a že se tam přestupuje na Island nebo do Tokia, via severní pól. Strašně se mi chtělo na malou stranu a trvalo dlouho, než mi blesklo hlavou, že mi S. dal igelitový sáček s uzávěrem. Pane Bože, jak taková drobnost zvedne člověku náladu! Ve střevech mi škvrčelo, ale hlad jsem neměl. Na hlad se dá dost dlouho zapomínat. Nikdy jsem nepochopil, jak může mít někdo chuť na dobrou večeři před popravou. Brr – jen mít volné ruce na dvě minuty! To bylo jediné přání, to byl stále vroucnější vzlyk duše. Za Sandra a za mne.
Zrovna jsem se díval na hodinky, ukazovaly 10,17, když se do mé bubliny vsunula hlava a řekla mírně, abych se nepolekal:
– Tak polez! Pytel s sebou a kameru taky.
Nejdříve jsem měl strach a pak jsem byl unaven na to, abych se z hlasu zaradoval. Chvíli trvalo, než jsem ho poznal. Vedl mě jinou cestou, asi těsně pod střechou, místy jsme se musili plazit, protože byla téměř rovná. Poručil mi, kde mám odložit pytel, kameru ukryl sám, jen se zeptal, jestli mám film. Musil jsem mu ho odevzdat. Potom jsme lezli po žebříku až na místo, kde jsem se s jeho pomocí převlékl do neuváleného civilu. Podal mi tubu s krémem a strojek s nepříliš ostrou žiletkou, abych se rychle oholil. Po obličeji jsem si směl rozetřít osvěžující krém. Potom mi ukázal schodiště, které vedlo před budovu a ke stanovišti taxíků. Ten můj šofér už tam stál, kouřil cigaretu s filtrem, a sotva mě uviděl, zašlápl ji. Otevřel vůz a vzal můj kufřík a dvě kamery. Děkoval jsem mu rozpačitě a dal jsem mu skoro všechny peníze, které jsem našel po kapsách. Vzal si je, ani se na ně nepodíval a šel se mnou dovnitř a nesl mi kufřík. Byl to starší člověk, málo pod padesát, ale jeho klid jsem mu záviděl. Ani pohybem víček nedal najevo, že jsem nepřenocoval v hotelu Evropa, podezíral jsem ho dokonce, že snad ví, kde jsem tu noc prožil. Ještě mi odevzdal kompletní doklady i s letenkou a doprovázel mě k celní prohlídce. Otevřel jim kufr a tam nic nebylo. Úředníka zajímaly spíše moje kamery a v nich byly neexponované filmy. Poznal, že nejsou exponované, ale zdvořile mě prosil o dovolení, aby je směl vyjmout. Souhlasil jsem s umírněným nesouhlasem. Potom jsem zase zavolal do kanceláře ing. S. a on mi odpověděl, abych chvíli počkal v hale, že si pro mne přijde.
Trvalo mu to celých deset minut a každá z nich byla k nepřečkání, protože zatím se všechno dařilo až podezřele snadno. Není logické, když se tak děje. Pravděpodobnost nezdaru narůstá jako napětí elektřiny v červencovém mračnu. Konečně jsem ho zahlédl. Kouřil cigaretu a nijak nespěchal. Loudal se a já jsem ho v té chvíli nenáviděl. Kromě toho mě mátlo, že si oblékl pilotní uniformu. Uchopil mě za ruku, srdečně jí potřásl, ptal se, jak jsem se vyspal, a litoval, že sešlo z interview s ministrem kultury.
Rozhlas oznamoval nástup na linku 00270. Nejeli jsme trajlerem jako několik málo cestujících. Šli jsme pěšky a on mě stále držel pod paží a nutil mě k volnému tempu. O zavazadla jsme se rozdělili, totiž o obě

kamery, kufr vezla od váhy ještěrka, ale neřídil ji ten chlápek, s nímž jsem měl službu do 02.45. Dovlekl mě zmateného k DC-4, obešli jsme ji a tam mi pokynul, abych nastoupil do kokpitu.
– Onemocněl clerk, musíš zaskočit, řekl na vysvětlenou.
Motory už běžely. Nedaleko vpředu jsem viděl startéra. Sandro zaujal místo druhého pilota a už jsme rolovali podle směrek na start. Zvědavost mě přímo bolela! Jak jsi to, chlapče, dokázal, chtěl jsem se ho zeptat, ačkoli jsem věděl, že nesmím, a také jsem si povídal se stevardkou. Teprve když jsme nabrali výšku a přešli do horizontálního letu a ta dívka se zabývala termoskami, podal mi kousek papíru, asi pět čtverečních centimetrů, s několika slovy: „Padl do náručí muži číslo dvě, dovedl do rozhlasové kabiny, byl v jeho stínu celou hodinu, věděl, že přijde on. Přišel. Spolkni to."
Já jsem tedy fungoval jako clerk, zkontroloval jsem si poštu a zavazadla a pak už jsem neměl v této funkci co dělat. Zavřel jsem oči a promýšlel si text svého trháku. Psát jsem nic nechtěl. Stále ještě trvala reálná možnost, že se za námi někdo pustí a donutí nás, abychom se vrátili, nebo že do kokpitu nasype dva tři granáty z palubního kanónu. Nikoho to nenapadlo, byly asi jiné starosti v nečekaném interregnu. Protože jsme neměli pro Kodaň cestujícího – vlastně jsme neměli žádného cestujícího a ani v Kodani na nás nikdo nečekal, jak jsem se později dověděl – , přistáli jsme až v Oslo. Zprávu jsem dal vysílat z letiště Fornebu. Úmyslně jsem ji neformuloval v senzační úpravě, i když jsem si neodpustil, abych si nezafušoval do řemesla zahraničněpolitickým komentátorům:

ATENTÁT – PŘELOM KRITICKÉHO NAPĚTI? ROVNOVÁHA VELMOCENSKÉHO KONCERTU OBNOVENA? MUŽ V ODĚVU HOŘÍCÍ KEŘ – ANONYMNÍ ZLOČINEC OBĚŤ, NEBO HRDINA – PSYCHOPAT, NEBO MSTITEL? TAJNÉ SLUŽBY PŘED NEŘEŠITELNÝM PROBLÉMEM?

Něco pro palcové titulky. Potom už jen nejúspornější věcný referát bez zbytečných adjektiv, prostý záznam faktů. Na konci moje tajná šifra, která pro šéfa platí tolik jako zlatá pečeť na papežské bule. Ostatní agentury mohou o sdělení pochybovat, ale byl jsem přesvědčen, že se takovému riziku vyhnou. Na dementi je vždycky dost času.
Radista, který to odvysílal s velkou chutí, povídal:
– To není prskavka, ale blesk! Za chvíli se to pořádně rozjede, raději abyste nikam nechodili!
– A máte tu koutek pro pár zbloudilých pasažérů? – Už se na tom pracuje, kamaráde. Vy jste přece vůbec nedoletěli!
– Jen ta mašina mě trápí, poznamenal Sandro.
– Bez starosti, ta už je v hangáru a za pár minut bude mít rozhozený motor.
– Tu kraksnu vedeme v opravě už týden po tom nouzáku, nepamatuješ se? Přistávala na břicho. Podvozek kaput.
– Hlavně když je to ona.
– Je to ona, do věcí provozu nám tady nikdo nesmí mluvit.
Pak nás odvedli do pilotní noclehárny a starali se o nás jako o nemluvňata. Moc jsme toho nenaspali, nosili nám zprávy, kdo a kdy tu kachnu dementoval. Boj v éteru je tvrdý, ale nekrvavý. Rychle vzplane a brzy doznívá pod tlakem nových událostí.
Přesně za jedenadvacet dní bylo oficiálně oznámeno, že premiér pro vážnou srdeční chorobu opustil dočasné svůj úřad, Vydávaly se bulletiny o jeho zdravotním stavu, specialisté se sjížděli ze všech stran ke konzultacím, ale přes jejich všestrannou péči premiér zákeřné chorobě podlehl. Domníval jsem se, že slavný státní pohřeb bude tečkou za jeho plodným optimismem. Domníval jsem se, že je to tečka i pro mne. Nebyla.

(Kapitán Klement dočetl kapitolu, ani jeden odstavec nepřeskočil. Manžel paní Mileny není jen tak nějaký vzdělanější diletant, literatura je jeho obor a má pravděpodobně právo podezírat Hrona –překladatele – z autorství. Bude však poctivější, aby on, Klement, prostý čtenář, zatím nic nevážil a v četbě pokračoval. Teprve na konci knížky se může rozhodovat ano, nebo ne, přitakat té teorii, nebo ji odmítnout. Jedno ale nemohl popřít: pamatoval se na několik dementi různých agentur, opravdu, četl bulletiny o zdravotním stavu premiérově a viděl v televizi státní pohřeb, který spíše připomínal demonstrativní vojenskou přehlídku. A zejména nelze popřít výslednou skutečnost, že muž číslo dvě se stal premiérovým nástupcem a že se politické napětí uvolnilo. Na druhé straně je pravděpodobnější, že původní zpráva a ohlasy ve světovém tisku byly snadno dostupné japonské autorce: což svědčí proti teorii.
Jedenáct hodin, na spaní není třeba spěchat, ale minerálka není vhodný nápoj pro takovou noc, kdy se má domýšlet nejen minulý den, ale snad i jeden celý a nedovršený – minulý život. Otřásl se nad

posledními slovy, která si nechtěl vpustit do vědomí. Proč hned kalkulovat s katastrofou, lidé často zmizí na mnohem delší dobu a pak se vracejí, objevují nebo jsou vypátráni. Vstal a uvařil si černou kávu, nepříliš silnou, první šálek si ochutil náprstkem koňaku, druhý nechával pozvolna chladnout na bedničce, která mu sloužila jako noční stolek. Znovu si zapálil, už tu nebyl nikdo, aby ho káral, že kouří v posteli a zničí povlaky, a obrátil další stránku. Bál se, že ho tolik nezaujme, po takovém startu to bylo dost pochopitelné. Dřevitá vlna, myslil si: rozhovor mezi údajným vypravěčem první kapitoly a majitelem velkého deníku. Mezi zaměstnavatelem a reportérským poskokem, jehož nedávné vavříny uschly. Zase v první osobě.)

Přišel jsem do redakce pozdě. To se mi stává pravidelně od prvního jarního dne. Protože byl začátek července, překročil jsem normu zameškaných minut dosti značně. Ani jsem se nedivil, když mi vyřizovali, že se mám okamžitě dostavit k šéfovi. Byl nevrlý, ale o minutách nemluvil, a nabídl mi něco k pití. Pomyslil jsem si, že drink za takové mentální situace nebude zadarmo. Když před nás slečna Haffnerová postavila sklenky, zakryla mu vlasy obličej a něco mu šeptala. Možná že ji přitom políbil, schválně jsem se nedíval. Potom ho pohladila po spáncích a odcupitala. Letmo jsem se za ní ohlédl, jen kradmo, abych v něm nevyvolal proti sobě animozitu ještě tohoto druhu. Neviděl můj pohled nebo ho nechtěl vidět, protože ho asi už unavovala tím, co ještě působilo na mou obraznost.
Sotva jsme se napili, začal mě provokovat zničeným a vyčítavým hlasem.
– Náklad zase spadl, potřebovali bychom nějaké oživení. Nemohl by sis vymyslit nějaký seriál, něco tak zajímavého, aby se to dalo protahovat přes nejhorší měsíce?
– Bon, řekl jsem, z dějin, nebo z budoucnosti?
– Vyber si sám podle toho, kde je půda úrodnější.
– Všude už je dost vymrskaná a přítomnost, ve které si zatím žijeme, ta je přímo skličující, nemyslíš?
– Pravda, v ní bych žádný optimistický seriál nehledal.
Dopil, protáhl se a začal lamentovat, co práce ho čeká. Zdvořilý a formálně kamarádský pokyn, abych už vypadl a dal se do dolování.seriálu v nepřítomné epoše. Než jsem došel ke dveřím, prohodil, jako by se mi posmíval:
– Na vrcholu tvůrčí produktivity jsi byl tenkrát, když jsi dál vysílat tu zprávu z Osla.
Zastavil jsem se na prahu a ohlédl jsem se. Vysoké C ve mně zadrnčelo jako vyzvání. Strefil se a já jsem to cítil. On to naštěstí nepoznal. Měl zase po dlouhé době nějakou myšlenku. Pronášel ji v admonitivu a labužnicky –
– Skutečnost je jako diamant. Když ho solidní klenotník zasadí do platiny a přidá několik drobnějších smaragdů, je z něho teprve učiněný zázrak. Fakta, dobře. Nesmíš zapomenout, že jejich kurs pozoruhodně poklesl. Fakta nudí, hrne se jich každou vteřinou na nás tolik, že je sebebrilantnější mozek nestačí registrovat. A my neděláme noviny pro brilantní mozky. Sleduješ mě? Protože je fakt příliš mnoho, dá se o nich snadno pochybovat. A proto čtenář, náš uvážlivý a opatrný čtenář, nechce fakta. Žádá představivost, která by ho šokovala. Každá agentura nabízí události a kdokoli je najde v jakémkoli plátku. Ale my, my – nebo ty, abych to řekl, jak si to myslím, tedy ty musíš čtenáři sugerovat, že určitá skutečnost, událost, nějaký fakt z té záplavy je pozoruhodný. Musíš ho rozvinout a domyslit. Poopravit, naaranžovat a usměrnit. Musíš ho umět nabídnout a servírovat. A zastav se v pokladně, máš tam poukaz.
Konečně se zasmál, velkomyslně, protektorsky, unesen sám sebou. Byla to jeho vzácně velká chvíle. Tím, že mě instruoval, tvořil. Já jsem mu zvolna pokynul dlaní a šel jsem do své kajuty, která byla mizerně izolovaná deskami z experimentální a zmetkovité umělé hmoty. Sedl jsem si do křesílka pro hosty, zapálil jsem si, položil si aparát na klín a Jal se vytáčet čísla. Bud! byla obsazená, nebo se volaný nehlásil. Když jsem v marné činnosti ustal, zvonili na mne zezdola, že noční vrátný zapomněl na dopis, který tam byl pro mne doručen, poslíček už s ním jede nahoru. Řekl jsem, že děkuji a že se vůbec nehněvám na toho dědu, který zapomněl nebo zaspal.
Byl to dopis se správnou adresou, ale bez známky a bez razítka, jako by ho někdo v noci přinesl nebo po někom poslal. Nebo ho tam jen hodil vrátnému na stolek a ani se neobtěžoval, aby ho budil. Snad měl pro to zvláštní důvod. Otevíral jsem ho bez vzrušení a se strachem, aby ode mne nikdo nic nepotřeboval. Přečetl jsem si několik vět bez oslovení a bez podpisu a hned jsem podle tří klíčových slov poznal, od koho ten dopis je. Sdělení samo bylo hutné a pregnantní a jen mně dobře srozumitelné. Když jsem se naučil textu nazpaměť, spálil jsem ho i s obálkou a dal jsem si na pět minut pohov. Musil jsem se přeladit, abych byl s to přijmout, co se mi nabízí. A také jsem si potřeboval promyslit, jestli letět na vlastní odpovědnost a postavit šéfa před hotovou věc, nebo jestli mám –
Ležel jsem tak se zavřenýma očima snad půl hodiny a potom jsem si ho zavolal. Měr jsem pocit, že si to

mohu dovolit. Zavrčel jako silně rozladěný Olympan.
– Šéfe, řekl jsem co možná lhostejně a ovládaně, stal se zázrak.
– Vážně? protahoval ospale, v jakém oboru?
– Ten seriál – jako bys ho už měl. Potřebuji dovolenou a letenku do Curychu. A dost peněz na drobné výlohy. v
Neodpovídal. Dlouho neodpovídal. Urazil jsem ho snad, že jsem nezvonil do prvního předpokoje a neohlásil se řádně u jeho sexy-sekretářky? Musím se přiznat, že mi na tom nezáleželo. Výškový rozdíl mezi námi dvěma už zdaleka nebyl tak nápadný. On něco potřebuje. Já to mám. Budu mít.
– V pokladně už jsi byl? ptal se nepatrně probuzeným hlasem.
– Ne, měl jsem tu nějakou práci.
– Nevadí. Až tě už nebude zatěžovat práce, zastav se tam. Dostaneš šekovou knížku. S tím Curychem souhlasím. Kdy se vrátíš?
– Brzy, budu se snažit. Kdybych se musil zdržet, pošlu první část ve dvou kopiích dvěma letadly.
– Nádherné. Zní to slibně.
– Okolnosti mi asi nedovolí, abych to diktoval. Konečně se rozehřál a promluvil vřele, jako by to ani nebyl on.
– Já jsem věděl, kamaráde, já jsem vždycky věděl, že ty jsi tady v domě jediný expert na zázraky! Kdy bys chtěl letět?
– Ještě dnes, kdyby bylo nějaké spojení.
– Bude dnes, bude, spolehni se, třeba ne přímá linka, ale něco najdeme. Mám známou ve Swissairu a hned tu akci rozjedu. Cekej, dokud nezavolám.
Už jsem chtěl zavěsit, když se ozval znovu:
– Nebo víš co? Vyjeď nahoru, musíme si na ten zázrak připít!

Dostal jsem spojení přes Casablanku. V 11.07 jsem byl na letišti, abych mohl.odeslat docela neutrální telegram. Odlet byl v 11.34. Těšil jsem se, že zase jednou obejmu přítele ing. S. Už se tak ovšem nejmenoval. Třeba ho ani nepoznám, ale on pozná mne, já jsem se měnit nemusil, obešel jsem se bez skalpelu. A moje šifra byla stále ještě anonymní. Radista z letiště Fornebu si ji už sotva pamatoval.

(Zase konec kapitoly. Ano, ano, dřevitá vlna, aby se něco nerozbilo. Oddech vnucený čtenáři nebo jen technická pomůcka, jak posílit dojem, že jde o mystifikaci. Autor mate pojmy. Záleží mu na tom, aby se zapomínalo na lidi jako na členy přesně vyhraněného společenství. Žádné popisy, nacionalita, žádné jméno. Pouhé symboly. Místo děje vyabstrahované. Čas podmíněný čtenářovým souhlasem. Ten list, redakce a ředitel prostě nikdy neexistovali. Všechno to bylo vymyšleno s neseriózní libovůlí. Možná že kamufláž byla záměrná, proto kapitolu spíše odbyl, jako by se čtoucímu vysmíval. Země je sice den ode dne menší, ale přes uniformizaci technikou jsou tu velmi ostré rozdíly. Názvy států nejsou jen geografické pojmy, mají společné lidské jmenovatele, typické zvláštnosti v životním stylu a v psychickém, mentálním i morálním náboji obyvatel. To všechno jako by japonská autorka ústy svého vypravěče popírala a odmítala uznat. Abstraktní jeviště a syntetické figury.
Protože však byl premiérovi vypraven státní pohřeb a protože po jeho smrti [pro zástavu srdce] nastoupil muž číslo dvě – zdá se, jako by celá ta absurdita byla záměrná. Připouští se, že muž v oděvu HOŘÍCÍ KEŘ není jen výplod bombastické spekulace se čtenářovou důvěřivostí. Všechno se připouští a nic se nevyvrací. Zůstává však několik zkřížených tyčí a na nich hadry strašákovy. Ať jakkoli, zatím je jasné, že Hron nemůže být autorem!
Druhý šálek kávy už byl vychladlý. Klement ho vypil, aby zbavil jazyk povlaku po dlouhém působení nikotinu. Podíval se na hodinky a řekl si, že vynechá komentáře a politické úvahy a každou kapitolu, která má za úkol mást. Prostě všechen balast. Třeba let do Curychu a setkání těch dvou přátel, reportéra a ing. S., nepřímé a prostředkované, jejich rozhovory, tajnůstkářské triky, ne právě originální a snesitelné jen ve Švýcarsku. Všechno rotovalo kolem jakéhosi rukopisu psaného anonymní osobou, pro kterou byl vyprávěný příběh NEDOKONČENÝ. A která vněm měla hlavní roli, znala jeho závěr a realizovala se v něm jako osobnost unikající, unikavá a nepostižitelná.
Po těchto mnoha snad zbytečných stránkách následovalo několik kapitol vysoce nepravděpodobných, kde se naznačovaly skutečnosti, o kterých nebylo možno se přesvědčit. Narážky na aféru dokonale utajenou, i když obdobná aféra o několik let dříve utajena nebyla. Pro čtenáře je ovšem atraktivní každý životní prostor, který si nedovede představit na základě vlastní zkušenosti. Kdyby nebylo filmu, poznání širšího světa by se omezilo jen na jednoduchý vzorec životního sledu. Cestování tryskovými letadly s tím nemá

nic společného. Jen menšině se podaří vymanit se z daných okolností a zahlédnout chaotickou složitost světa a života. Pro většinu lidí zbývají film a knihy. Podaří-li se jejich tvůrcům ukázat oblast mimo zkušenost, nezáleží už na míře pravdy, alespoň ne konzumentům zmateným panoramatem bez průvodce. Proto také bývá filmový režisér považován za důvěryhodnějšího.
Tak kapitán Klement kriticky četl a takřka proti své vůli některé stránky komentoval. Nová kapitola ho však vrátila do stavu onoho nekritického zájmu, obdivu a napětí, které povyšují četbu na dobrodružství. Její titul ho nepřekvapoval, pamatoval se na její vztah k začátku příběhu. Proč autor zaměnil obě časové roviny, nechápal. Snad jen chtěl naznačit, že událost, líčená na prvních stránkách, předcházela době, kdy se mu dostal do rukou.)

Anonymův deník
Dal jsem slib a splním slovo. Nic jiného mi nezbývá a já to vím. Dobrodružství, jehož konce se z technických důvodů nedožiji, zůstane anonymní. Doslova. Neboť až bude uzavřeno – úspěšně, jak pevně doufám a – zmizí všechny stopy a celý případ se po nedlouhém vzrušení připočte k několika dráždivým hádankám „pro nejschopnější mozky tajných služeb řady států“, jak bude pravděpodobně poznamenáno. Tento materiál, to jest jeho záznam až na poslední vteřiny, nikomu nepomůže, třebaže prý bude zachován. Nevím a není moje věc, abych o tom rozhodoval. Třeba jen kavalírský slib, nic více. A tak není vyloučeno, že někomu nevědoucímu, nestrannému a nezaujatému bude dovoleno, aby hledal příčinnou souvislost mezi touto výpovědí a několika vteřinami, jimiž bude zrušena anonymní existence. Moje existence.
Předpokládaný čtenář tohoto sešitu položí sobě i mně otázku, proč jsem tento příběh vůbec psal. Proč jsem riskoval, že budu podezřelý a že celý plán, založený na dokonalém triku anonymity, bude mou vinou předčasně vyzrazen. I když mě ujistili, že takové nebezpečí nehrozí, musím uznat, že otázka onoho čtenáře je oprávněná. Očekával jsem ji a nic mi nebrání, abych na ni odpověděl.
Když se zamýšlím nad svým promarněným životem, Angličan by o něm krátce řekl „failure“, je až zarážející, Že se právě mně má dostat výsady tak pozoruhodného, ba monumentálního konce. Je v tom velká útěcha. Podaří-li se plán, potom můj život nebyl promarněný, a já nejméně hodný jsem pním pověřením vyznamenán. Nepíši to proto, že bych snad chtěl tímto líčením paralyzovat svůj komplex podřadnosti. Je tu jiný motiv: na celé té věci ulpělo – alespoň pro mne – cosi jako nerozumové vnímání. Nedovedu to popsat, ale po určitou dobu jsem žil jako schizofrenik, osobnost rozpolcená, která si současně uvědomovala jednotu místa a času, a přece – také si byla vědoma toho, že je objektem procesu jiné kvality. Ze totiž prožívá zkušenost, která nemůže trvat příliš dlouho, a i tak se platí cenou života.
Až do určité hodiny jsem pouze vegetoval. A náhle, jako by mě kdosi uchopil a mrštil mnou do prostoru, kde všechno bylo nové, netušené a úchvatné, kde pocit jedinečnosti, vzmachu a radosti rychle stoupal až k bodu, kde štěstí splývá s bolestí, krása s touhou po, oběti a sebezničení, absolutní. rozkoš s nicotou. Velký básník nebo zasvěcený mystik by se vyjadřoval o těchto variabilních a extatických stavech s větší prostotou, snad i srozumitelně, byť v příměrech a v symbolických obrazech. Poezie však nikdy nepronikla pancířem mé vulgární všednosti. Mystika – to je pojem bez vnitřního obsahu, podezřelé slovo, které jsem nebral vážně, protože jsem kdysi četl o francouzském mystikovi, který ve skutečnosti – přes svoje vidění a extáze – byl chorý šílenou ctižádostí církevního knížete-politika.
Kromě toho, poznal jsem životní skutečnost do té míry, že mi byly všechny chtěné eufemismy k smíchu. K sardonickému řehotu. Pohrdal jsem idealisty všech odstínů, hledal jsem a neomylně nacházel na dně jejich zbožných řečí skrytou prvotní lež. Nejvýše jsem byl ochoten připustit, že dokázali obelhat sami sebe. Prostoduchost, která mě nedojímala.
Měl jsem smysl jen pro věci tohoto světa. Bažil jsem nezřízeně po snadném úspěchu, po bohatství bez práce, po proslulosti zcela nezasloužené, po ženách bez lásky. Á věděl jsem, že se zaplétám a že jednou skončím uboze a beze cti. Což se téměř stalo. Způsobem, který mě překvapil: tak hluboko zaplést jsem se nikdy nehodlal. Když jsem však pochopil, že jsem svou ubohou (ale jak vzrušující!) roli dohrál a že by po mně zbyla jen zkáza, kterou jsem nezamýšlel, že bych s sebou strhl několik nevinných lidí, o kterých jsem ani nevěděl, jak je mám rád, protože jsem do té doby uvažoval cynicky, řekl jsem si, že nastal čas. Patet exitus. Filozofické axióma, které jsem přijal dávno před tím, než jsem uvízl v obklíčení, z něhož nebylo úniku. Kdysi jsem s ním jen koketoval. Byl jsem mladší. Štěstí ve hře mě zaslepovalo. A potom jsem byl nucen prohlédnout.
Bylo by mi trapné, kdybych měl podrobně líčit kariéru hochštaplera, třebaže na vysoké úrovni. Jednak na tom vůbec nezáleží, a pak by nebylo ani vkusné rozpřádát to v posledních hodinách života a pod přímým tlakem nadzkušenosti, o které hodlám vypovídat především. Řeknu jen nejnutnější, abych naznačil, že mi

opravdu zbývala jen jediná cesta. Tím méně hodlám popisovat svoje velké podniky, na které jsem ještě teď pyšný: Věštírna delfská, Mystérie eleusinské, Mons Veneris, Háj satyrů. Nikomu to nic neříká, a ti, kdož těmto heslům rozumějí, budou zarytě mlčet a starat se o to, aby na ně nepadl ani stín podezření. Ostatně, zanedlouho to bude minulost. Potlačená a zapomenutá minulost. Jen tolik naznačím z prominutelné lidské ješitnosti, že takzvaná aféra Profumova byla záležitost co do rozsahu nepatrná a především kvalitativně nižší, bordel bez vzletu, pečlivě tajený obchůdek s malou rentabilitou, striptýzové hokynářství.
Nepopírám, že jsem měl nadání, smysl pro styl a nádhernou fantazii, kterou jsem se dával často unést. Začínal jsem z mála, jediný kapitál byl můj mozek, který pohotově produkoval a zdokonaloval původní nápady. Také cit pro krásu jsem dostal darem. Myslím, pro nahou krásu. Vybraný a velmi přísný vkus. Vyžadoval jsem kulturu a dobře jsem ji platil. Protože jsem včas pochopil, že tato krása je nejvzácnější kupní zboží pro lidi, kteří jsou ochotni kupovat za nejvyšší cenu, nedal jsem se svést k nevkusné manýře. Neinstaloval jsem řeznický krám v rubensovském smyslu. Ani gejši jsem nemohl potřebovat. Hledal jsem talentované hetéry. Nejednou mě až překvapilo, jak nepřeberný byl rezervoár při mých nárocích.
V zájmu pravdy je důležité podotknout, že jsem nemyslil na zisk v užším slova smyslu.– Pro mne to byl spíše druh rafinované zábavy. Hrál jsem si s významnými lidmi: ponižoval jsem je a pozoroval ve chvílích, kdy nestáli ve světle ramp, kde jsem je zredukoval na absolutní minimum. Bylo to snadné a úspěchy mě podněcovaly k novému rozmachu.. Přílivová vlna se držela vysoko takřka bez mého přičinění. Je až podivné, že jsem se obešel bez reklamy. A můj vztah k umělkyním, které jsem zaměstnával? Nepaběrkoval jsem po velkovévodech a kapitánech průmyslu nebo politiky. Oni požadovali maximum vzrušení při maximu diskrétnosti, což jsem jim mohl poskytnout. Platili slušně, nesmlouvali nikdy. Protože to byli lidé zkušení a otrlí, dovedli si představit, jak vysoké je podnikatelské riziko. Vždycky jsem se je snažil nést sám, třebaže jsem měl za spolupracovníky talenty opravdu vynikající. Většinou však nevěděli, oč vlastně jde. A moje hry nebyly pořádány na jednom místě. Přecházel jsem z jedné závislosti do druhé. Podle sezóny a klimatických podmínek. Podle jemných náznaků, kde bude pro moje circenses nudos bezpečno. Diskrétní paláce nebo přepychové měšťanské vily, malá divadla pronajatá na několik dní, ostrůvky, luxusní lodi a letadla.
Úspěch provokuje v člověku odvahu, když však dosáhne určitého bodu, podhlodává jeho smysl pro autocenzuru. Proto se mi takřka najednou všechno vymklo z rukou. Ne proto, že by to přerůstalo organizační možnosti: do podnikání se mi vloudil opatrný had. Špionáž. Moje perfektní profesionálky v sobě objevily ctižádost a podléhaly jejím svodům. Neméně je však podobné pravdě, že profesionálky špionáže snažily se proniknout do mých ověřených ansámblů. Nezpozoroval jsem to včas. Příliš jsem spoléhal na rutinu. A náhle se ukázalo, že situace je hrozivá. Pozdě, a přece ještě včas jsem si musil uvědomit, že lpět za těchto okolností na iluzorní naději, že se mi přece jen podaří proklouznout, by bylo nevkusné. Nikoli ve stylu mé velkorysosti.
Informace jsem si opatroval nenápadně a z různých zdrojů, vlastně to byly jen velmi málo ověřené náznaky. I tak jsem pochopil, že v několika dnech bude pro mne Země malá. Bylo snad jen jediné místo, kde bych.se byl mohl ještě skrýt, ale skomírání v nudném a špinavém tibetském klášteře bylo pod mou důstojnost. THIANGBOČHE – také toto řešení by možná znamenalo jen odklad a další postupné bloudění a uhýbání. A mohl jsem usoudit, že Tibet je pro mne vzdálenější než mrtvá planeta Mars.
Něco málo – to, co jsem konečně a jako zázrakem shledával tak cenným – mohla zachránit jen moje neexistence. V mém mozku se sbíhaly všechny nitky, v něm bylo centrum celého karnevalu. Naneštěstí jsem nebyl připraven, že se věci budou díl tak rychle. Tornádo se začínalo pohybovat na periférii vlastních událostí, ale cílem jsem byl nepochybně já. Na okamžik jsem propadl bezradnosti. Nevěděl jsem, co si mám počít. Snad by mě to bylo napadlo a snad bych t0 byl promeškal jedinou hodinou. Potom už by bylo pozdě. V tom smyslu, že bych to musil udělat hned. A to jsem nechtěl. Potřeboval jsem kousek svobodného času, abych si uchoval dojem, že jsem volil dobrovolně. Smrt. Že mě k ní nikdo nedohnal. Je to možná směšné, ale lidská hrdost mívá někdy velmi podivínské formy. V tom ohledu jsem byl podivínský jako jankovitý mezek. A právě ten okamžik náhle rozpoznané krize způsobil, že jsem poprvé vešel ve styk s novou zkušeností; nerozuměl jsem jí, a přece jsem se jí chopil. Neznámý hlas mi zavolal do pokoje. Nepředstavil se. Neoslovil mě. Hovořil společensky zaobleným tónem, ale jen zdvořile, ne tak, abych se mohl domnívat, že má o mne zvláštní zájem. V hotelu jsem byl zapsán pod jedním z mnoha pseudonymů. Na všechny jsem měl naprosto nepodezřelé doklady. Mnoha mužům záleželo na tom, abych je měl v pořádku. Byl bych si mohl dokonce myslit, že ta zpráva nepatří mně, že je to omyl, ale když hlas ty věty opakoval, trpělivě a znuděně, a nedbal mých námitek, cítil jsem, že je to jedno z nejdůležitějších sdělení, která jsem kdy dostal:

„Next line Paris, Frankfurt/Main, Prague, Bucarest, Constantinopole is your last chance."
Moje poslední příležitost – uniknout. A ještě podrobnosti, zase tak strohé: Odlet 4.25 odpoledne z Orly, sedadlo č. 68 zajištěno. Obraťte se na recepci hotelu. Zpráva byla pronesena angličtinou se vzorným přízvukem.
Bylo 3.15, a tak jsem hned sjel dolů s lehkým zavazadlem, vždycky jsem je měl připraveno pro případ nouze, a zastavil se v recepci.
– Přejete si taxi, pane? oslovil mě úředník a podával ml letenku.
Položil jsem na stůl bankovku, platil jsem vždycky denně a věděl jsem, jak je třeba odstupňovat spropitné, abych byl považován za hosta vybraného chování. Proto bylo zdržení nepatrné. Chlapec mi odnesl kufřík, řidič otevřel, a jeli jsme. A pak letěli. Žádné nesnáze. Bylo by se mi mohlo zdát, že jsem se ukvapil. Praha byla ještě v pořádku, vlny exploze tam dosud nedorazily. Odhadoval jsem, že mám k dobru nejvýše sedmdesát dvě hodiny. Na přemýšlení, na nezbytnou korespondenci, na ničení korespondence a vůbec na přípravu k poslednímu dobrodružství. Praha nebyla mým rodištěm a neměl jsem tu státní občanství. Jen v mládí jsem tu prožil svoje nejvnímavější léta a nacházel jsem v ní blažené útočiště v týdnech a měsících volného času. Nikomu jsem nebyl podezřelý, protože tady nebylo nikdy moje operační pole. Proto jsem mohl spoléhat na tři dny klidu.
Do vilky jsem vešel chodbou, do které se sestupovalo v zanedbaném altánu při severní zahradní zdi. Ústila do sklepa, odkud vedly schody do velké trojdílné skříně v předsíni. Vždycky jsem si lichotil, že myslím na všechno. S podzemní chodbou jsem měl štěstí, byla asi vykopána za okupace a pak se na ni zapomnělo. Nebylo jí už třeba. Objevil jsem ji náhodou a postupně jsem ji zdokonaloval. Skříň – to byl můj vlastní nápad. Nevím, proč jsem vždycky doufal, že se mi podaří proklouznout do Prahy. Tentokrát mi k tomu někdo napomohl a já jsem netušil, komu za to vděčím. V prvních hodinách jsem neměl ani pomyšlení, abych se čemukoli divil, přijímal jsem všechno jako in articulo mortis. Také to, že mě někdo vyvedl z Paříže.
Naučil jsem se využívat času pádle promyšleného postupu. Když jsem všechny dopisy napsal a roznosil po schránkách a když jsem popálil všechno, co by mohlo kohokoli kompromitovat, až bude nalezeno moje tělo, cítil jsem se volnější a chystal jsem si zavazadlo. Ne že bych je potřeboval, jen jako kamufláž, abych svobodně a neobtěžován dojel tam, kam jsem dojet zamýšlel, abych neutíkal jako zajíc před smečkou chrtů nebo jako jelen. Hon na lišku a parforsní hony se mi odjakživa hnusily. Připravoval jsem se jako bohatý turista, který sice miluje divokou horskou přírodu, ale večer vyžaduje nákladnější pohodlí. Batoh jsem si odnesl do chodby pod altánem a nakonec jsem si objednal telefonem z pouliční budky taxík. Měl na mne čekat poblíž branky v zahradním plotě. Dispečerovi jsem řekl, že jedu do Děčína, k děčínskému rychlíku, opakoval jsem. Když, jsem se vrátil, zatopil jsem v koupelně a spálil i ty dopisy, které jsem si zatím šetřil a snad i chtěl vzít s sebou: neomluvitelné pokušení sentimentality u osoby mého věku a rozvahy.
Vykoupal jsem se a doufal, že si něco přečtu a dobře se vyspím. Právě jsem se sprchoval studenou vodou, když jsem slyšel vyzvánění telefonu. Neodbytný povyk. Nakonec jsem k němu musil a při ohlašování jsem předvedl dámský hlas. Rozhodl jsem se, že se rozčilím a vyzvu volajícího, aby opatrněji volil číslo. Jenže ten kdosi na deformaci hlasu, tak pečlivě nacvičenou, nedbal a stručně mi oznámil, že mám toliko dvě hodiny. Ne dvacet šest, ale dvě. A potom, abych se opravdu nemýlil: „Řidič taxametru bude na stanoveném místě v udaném čase. Rychlík číslo čtyřicet tři, místenkový vůz číslo tři, sedadlo dvacet pět. Konec."
Zajímavé bylo to, že jsem nikoho nepodezíral. Vůbec mi nepřišlo na mysl, že mi někdo nastražil past. Dobře jsem se osušil, několik minut jsem odpočíval na pohovce se svazečkem veršů a potom jsem se oblékl do drahého turistického obleku. Potom jsem procházel celý dům, kontroloval vodu a zásuvky, což byla záminka. Ve skutečnosti jsem se loučil, ovšem vkusně, bez jakéhokoli bolestínství. V 9.30 jsem zhasil světlo. Když jsem přiložil oko k otvoru v roletě, nemusil jsem čekat dlouho: ty stíny jsem viděl. Pohybovaly se nedbale a s jistotou, že nemohu uniknout. Proč ještě čekaly, nevím. Také asi podle přesného plánu. Zatím byly tři. Rychle jsem zase rozsvítil a dvakrát vystřelil z belgické pistole. Jednu střelu do velkého zrcadla, druhou do lustru. A hned potom jsem opustil příjemný útulek, na který jsem v cizině myslíval jako na domov. Konečně jsem se zachvěl v závanu lítosti: nikdy se už sem nevrátím.
Ještě jsem zaslechl řinčení domovního zvonku a urputné bušení do zamčených vrat. Také já jsem postupoval podle plánu. Vešel jsem do skříně, zavřel ji zevnitř a klíč pustil do kapsy. Dno bylo odkryto. Pomalu jsem za sebou spouštěl velký vulkánový kufr naplněný starými knihami a dbal jsem, aby přesně dosedl na čtyři dřevěná prkénka. To už jsem sestupoval po několika příčlích žebříku, který odstavím, a bavil jsem se představou, jak budou pobíhat po domě a hledat mrtvolu. Kolik času jim zabere, než objeví

nesnadno schůdnou cestu útěku. Žádnému špinavému fízlovi nedovolím, aby mě oddělal!
V chodbě jsem měl pro ně ještě jedno překvapení: téměř hermeticky uzavřenou část tunýlku montovanou v délce tří metrů z ocelového plechu. Dva Italové, které jsem si na dva týdny najal, provedli svou práci perfektně a na nic se nevyptávali. Než jsem zamkl oboje dvířka, rozložil jsem po zemi několik ampulí se slzným plynem. Pouhý žert. Až tam proniknou tři stíny a rozšlapou je, bude jim koncentrace značně nepříjemná.
V altánu jsem si už jen přezul horolezecké boty a vyšel jsem beze spěchu na místo, kde jsem se měl setkat s řidičem o dvacet čtyři hodiny později. Už tam stál a já jsem nedal najevo překvapení.
– Čekáte dlouho, příteli?
– Tak deset minut, šéfe. Tuhle obálku vám mám odevzdat, váš přítel povídal, že už o všem víte. A jedeme na hlavní nádraží.. Kvaltem?
– Ani ne, na Děčín jede vlak až k jedenácté. Třebaže tedy nespěchal, stihli jsme klidně rychlík 43 přes jablunkovský průsmyk do Košic. Řidič mě chtěl doprovodit na nástupiště, ale poděkoval jsem mu, nechtěl jsem se prozradit, a tak mi jen připjal batoh. Cestou na nádraží jsem si prohlédl obsah obálky. Byla tam jízdenka vystavená v Čedoku i s místenkou pro rychlík do Košic, kam jsem nezamýšlel jet! Na první pohled to ve mně vyvolalo úžas, ale brzy jsem pochopil, že mě někdo sledoval, když jsem si kupoval vlastní jízdenku. Tu jsem nenápadně odložil na desku u jedné z pokladen.
Teprve cestou k vagónu mě napadlo, že snad nejednám rozumně, že bych to přece měl zkusit vlakem na Děčín, ale hned jsem si namítl, že kdyby mě chtěli dostat ONI, mohli mě zatáhnout už v Paříži, nebo mi nemusili dovolit, abych opouštěl svůj domov. Spoléhal jsem na šestadvacet hodin a ONI věděli, že mi zbývají dvě. Proto jsem nastoupil do vozu č. 3 a do oddílu první třídy, kde jsem měl místo. Uvnitř byla tma. Když jsem odsunul dveře, povšiml jsem si asi čtyř osob. Už spaly. Záclony na okně a na dveřním skle byly zataženy.
Když jsem se přesvědčil očima i sluchem, že spolucestující zakrytí pověšenými plášti opravdu neprojevují zvědavost, rozvázal jsem batoh a co nejtišeji jsem se převlékal. Silný hrubě pletený svetr, sportovní větrovku a čepici. Klobouk jsem hodlal zapomenout v síťce pro zavazadla. Průvodčí přišel, až když jsme se rozjeli. Podal jsem mu jízdenku a sliboval jsem si, že si zaslouženě odpočinu. Zahalím se do trenčkotu, který také zapomenu, až budu vystupovat. Za ostatní cestující předložil jízdenky jeden z nich. Nevšímal jsem si ho. Snažil jsem se předpokládat, že v tomto oddíle nejsou ONI.
Brzy jsem poznal, že neusnu. Třebaže jsem postupně přivykl neobvyklé situaci, rytmus vlaku mě uklidnil a nutil, abych v plné bdělosti probíral sled událostí od toho odpoledne, kdy jsem v pařížském hotelovém pokoji podlehl panice., A musím se přiznat, že se mi vnucovaly i jiné kalkuly, pud sebezáchovy se nesmyslně ozýval, naznačoval fantastická řešení, která bdělý rozum musil vyloučit. Příliš mnoho významných mužů by mohla kompromitovat moje přítomnost na světě, i kdybych se rozhodl pro přísné mlčení, kdybych popře] svou minulost, pokusil se zmizet v nenápadné chudobě nebo kdybych simuloval ztrátu paměti či jakékoli šílenství. Našli by mě! Neunikl bych jim. Vystopovali by můj předstíraný osud podle všech pasů a dokladů, které pro mne sami vystavovali. Mohl jsem se pokládat za neviditelného, pokud jsem byl pod jejich zištnou ochranou. Někdejší neviditelnost se obrátila proti mně. Nech té domýšlivé šalebné hry, milý fantasto, který sestavuješ pomyslnou rovnici a příliš volně dosazuješ za všechna X a Y určité skutečnosti.
– Když jsme projížděli jakousi malou staničkou, jedno z jejích světel $e odrazilo od široce otevřeného oka přímo proti mně. V rohu u dveří. Možná že pozorovalo celou moji převlékací proceduru. Teprve paprsek proniknuvší nedoléhající záclonkou je prozradil. Vzpomněl jsem si, že i tato hlava byla přikryta zavěšeným pláštěm, když jsem nastupoval. Ta osoba si přesedla, zkřížila nohy a dotkla se mě lehce kolenem.
– Na útěku? zeptala se jakoby žertem, ale byl to ženský šepot, byl jsem vždycky citlivý na hlas druhého pohlaví.
– Na výletě, odpověděl jsem, a abych dodal tomu tvrzení věrohodnosti, vyšel jsem si na chodbičku zakouřit. Doufal jsem potají, že přijde za mnou, třeba jen s prosbou, abych jí připálil. Nějak s nimi musím navázat kontakt. Řídím se jejich radou, jsem tu, už si nemusíme hrát na schovávanou. Na nich je, aby mi konečně prozradili, proč jim tolik záleželo na mém bezpečí. Musili o mně vědět dlouho, když zasáhli v můj prospěch v pravý čas. Naučil jsem se, že nic není zadarmo. Čím očekávají, že budu splácet vděčnost? Podrobnými informacemi? Potom by ovšem byla moje vyvzdorovaná svoboda vážně ohrožena. Přece by mě někdo uštval a vzal mi právo na okamžik, který bych si zvolil já sám. Z hrdosti. Z luxusní hrdosti protřelého hochštaplera. Neměl jsem jet raději do Děčína oklikou, která by je spletla?
Najednou mě zase sklíčil pocit, že od chvíle nejistoty a paniky v Paříži jsem vstoupil do neblahé konstelace vlastního horoskopu.

Čekal jsem dlouho. Už jsme projeli Pardubicemi, když vstoupila do jasného světla zářivek. V ruce držela cigaretu a musila jí pohnout směrem k mým očím, abych si jí povšiml. Té cigarety. Protože všechna moje pozornost se soustředila na neznámou. Člověk není nikdy na konci zkušenosti se ženami, není-li náhodou tak tupý jako některé korunované hlavy, Ludvík XIV. nebo Edward VIL, oba z boží milosti, jak se o nich tvrdilo a jak tomu asi po svém rozuměli. Nechybělo mi mnoho do padesáti a to už lze považovat muže za znalce, měl-li ovšem předpoklady, aby byl s to vnímat od deseti let jedinečnou auru ženství. Měl jsem toto nadání a nebyl jsem v tom smyslu zázračné dítě. Nic takového jako brilantní housloví virtuosové v osmi, kteří navždycky ztratí smysl pro řád hudby, když se dožijí čtrnácti let. U mne se puberta projevila intenzivnější, ba až trýznivou vnímavostí. Ten stav beztíže netrval naštěstí dlouho, brzy jsem si mohl svoje tušení ověřovat na reakcích svých přítelkyň.
A tak na předvídaném sklonku života jsem byl připraven vychutnat úžas nad touto tváří. Několik vteřin jsem váhal, z paměti mi vystupovala Madona od málo známé české malířky Marie Floriánové, napůl ještě dětská kresba, ale inspirovaná typem Panny Marie Koptické. Vertikalismus dávno před gotikou, extatická vzrušující tvář přes nepravděpodobnou architekturu obličeje, přes zdánlivě paradoxní soulad čela, tvaru očí, chřípí a rtů a nepatrně ustupující brady. Oči jako by v jejím obličeji zaujímaly skoro třetinu: proto, že velikost vyjadřovala hloubku a dokonalý tvar její obsah. Nebudu ji popisovat. Hned ve chvíli prvního popatření jsem podlehl rozštěpení mysli, emoce zatlačila soudnost, jako by byl sen suploval smyslové vnímání. Proces pokračoval velmi rychle, nestačil jsem s ním držet krok, za několik minut už jsem bezpečně nevěděl, dívám-li se na ženu. Přijímal jsem ji jako zjevení, jako halucinovanou substanci krásy. V tom bodu hyperboly jsem se zastavil. DOST! řekl jsem si a připálil jsem jí.
Necítila se uražená mým utkvělým pohledem, čelila mu bez vyzývavosti, jako by mě znala a jako by předpokládala, že já znám ji.
– Dokouřím a vrátím se. Váš Děčín už odpadl.
– Nerozumím, řekl jsem překvapeně, ačkoli jsem věděl, co tím myslí, ale využíval jsem obratné protřelosti, abych se hned neprozradil.
– Ovšemže ne. Jsou situace, které negují každou zkušenost a všechno zdánlivě spolehlivé.
– Nevím, proč připomínáte zrovna Děčín?
– Řidiče už jistě vyslechli, síť je poměrně hustá. Ale nehodlám vás znepokojovat. Myslím jen, že by bylo vhodné, abyste přešel do jiného vagónu. V České Třebové. Klobouk a plášť ještě nezapomínejte a přejděte do spacího vozu, je tam volný oddíl. Horní lůžko je vaše.
– A dolní?
– Nejste přece tak prostomyslný?
– Děkuji vám, moje chyba, soudil jsem, že bych na sebe zbytečně upozorňoval.
– Vaše úvaha je správná jen z části, protože v České Třebové nebude už vůz podezřelý. Je čas, abyste se šel převléknout. Vystoupíte zadním vchodem, náš vagón je čtvrtý za lokomotivou, stevard nás bude očekávat a vlak tam stojí jen dvě minuty.
Vyhodila nedopalek z okna spíše proto, aby zrušila krátkou vzdálenost mezi námi.
– Už jste pochopil?
– Obávám se, že nikoli, ale na tom sotva záleží.
– Vaše slova svědčí o moudrosti, řekla a stiskla mi ruku. Její byla studená, s dlouhými prsty, ale její dotyk zbavoval rozvahy. Působil jako disonance, protože její oči byly z těsné blízkosti palčivější.
Vrátila se do oddílu a já po chvíli za ní. Nikdo si mě nevšímal, když jsem se znovu převlékal a upravoval svůj batoh. Okno už nebylo zastíněno, když zaskřípaly brzdy. Viděl jsem pouliční světla a bloky starých činžovních domů s mřížemi železných balkónů. Sotva vlak zastavil, vystoupil jsem podle pokynu a spěchal dopředu. Připojila se ke mně o málo později a stevard nás zdvořile vítal, patrně nás vyhlížel. Mohl si myslit, že teprve nastupujeme. Podala mu jízdenky a nějaké peníze. Pomohl nám se zavazadly a uvedl nás do osvětleného lůžkového oddílu.
– V Popradu zůstane vůz na vedlejší koleji, madame, není třeba spěchat, poznamenal francouzsky, protože ona ho tak prve pozdravila. Popřáli jsme si dobrou noc a vlak se už rozjížděl oním nehlučným plavným pohybem, o kterém ani, nevíme, kdy začal.
Vzala ode mne klobouk a čekala, až jí podám plášť. Obojí svinula, utěsnila proužky gumy, a když jsme se zanedlouho setkali s rychlíkem jedoucím od východu, otevřela okno a balík vyhodila.
– Od této chvíle jste v bezpečí.
– Nemám pocit, že by mi cokoli hrozilo, usmál jsem se, jako bych jí věřil.
– Rozumím. Vynesl jste rozsudek, přijal jste ho a jste mimo hru. Takové rozhodnutí vyvolá v muži pocit neúčasti. Pro vás by to nebylo stylové řešení, ale mohl byste vyskočit z okna.

Otevřel jsem dveře na chodbu a rozhlédl se na obě strany. Nikdo tam nebyl a světla byla ztlumená. Zdálo se mi, že mě pozoruje nechápavě.
– Nikdo nás nebude obtěžovat, ačkoli kdybyste snad odešel – ,
– Nerad bych naléhal, ale proč to odkládáte? Mohli jste mě vydat v Paříži, na letišti v Praze, nevarovat mě v mém domě. Proč ty zbytečné –
– Příteli, nejsem agentka. Můj úkol je složitější, není v něm ani stín zlého záměru. Nic proti vám. Zatím vám jen musím připomenout, že přerušíme cestu na stanoveném místě mezi dvěma stanicemi.
– Přece tedy budeme skákat z okna?
– Proč? Někdo použije záchranné brzdy a my seskočíme na opačnou stranu, napravo ve směru jízdy. Do té doby zbývá několik hodin a my můžeme ulehnout.
– Smím vyjít na chvíli na chodbu, než se připravíte?
– Trváte-li na tom, řekla udiveně, doufala jsem, že by byla přirozenější jistá míra důvěrnosti.
Čekala, až ji políbím, a vrátila mi tak rozvahu. Už jsem se neptal, kdo a proč se mě ujal a co sleduje. Protože jsem věděl, že jsem došel na konec cesty, nezajímalo mě vysvětlení nepochopitelných událostí. Ano, proč bychom spolu nemohli prožít několik milých hodin, když ona patrně ví, že ještě nenastala poslední sekvence mého příběhu?
– Proto však nebudeme zapomínat na upřímnost. Nechci a nesmím chtít, abyste měnil svoje rozhodnutí, ale proč bychom se vzdávali něžnosti? Šeptala a vyvinula se mi z náručí.
– Není třeba spěchat, když jsme mimo čas, omlouvala se s úsměvem.
– To je to „Říct smrti ano?“, citoval jsem větu, kterou jsem od útěku z Paříže promýšlel ve všech podobách.
– Jen tak si člověk přisvojí právo na neomezenou svobodu.
– Kdo vlastně jsi? řekl jsem, ale odpověz mi jen tenkrát, cítíš-li, že tohle je naše chvíle pravdy.
– Budeš mít odvahu poslouchat?
– Ale ano, přes všechnu pošetilost jsem člověk, který se nepokouší o nemožné a nehodlá ztratit poslední zbytek sebeúcty. Nezáleží mi na tom, KDY a JAK – jen tvoje blízkost je nečekaná a snad nezasloužená. Povíš mi, kdo –
– Tvoje smrt, neodvratná, logická a v pravý čas.
– To mi napadlo hned v okamžiku, kdys za mnou vyšla na chodbu. Pokušení podvojného pohledu, krása tajemná a snad i hrozivá. Toužil jsem tě políbit, připomněla jsi mi jeden obraz. Nepokládal jsem tě ani na chvíli za lidskou bytost, natolik jsi byla mimo zkušenost, kterou jsem se donedávna vychloubal. Naposled, řekl jsem si, sotva jsem si uvědomil, že nejsi zjevení. A! jsem rád, že ti nemusím o sobě nic vypravovat, nic zahanbujícího. Všechno přece víš, věděli jste o každém mém pohybu. Nevím, co se mnou zamýšlíte, ale bez vás –bez tebe – nejpozději dnes by mě dostali.
– Nebudou tě mít dnes a nebudou tě mít nikdy, ale přece jsem tvoje smrt, nebo cesta k ní a nedaleko před cílem. Přijmeš mě? Nezdá se ti příšerné milovat se s vlastní smrtí? Neničí ta jistota touhu a nezbavuje tě schopnosti cítit něhu, přijímat ji a darovat?
– Řekl jsem ano. Tobě nebo z tvé ruky.
– Ne, ne, já tě jen povedu až k tomu místu a času, k velkému odřeknutí se, k činu, k hrdinství. Zničíš se ty sám a bude třeba, aby ses vzdal nároku na ctižádost, že by tvůj svrchovaný čin byl spojen s tvým jménem.
– Žádné nemám. Už jsem se vzdal všech, která jsem nosil a do kterých jsem se podle potřeby převlékal. Odečetl jsem se, a tak neexistuji.
– Slibuji ti, že třeba bezejmenný, neodejdeš jako uštvaná oběť, ale jako muž. Jako symbol.
– Přijímám.
– Ještě si zakouříme, ano? Nemusíme spěchat.
– Proč ne až potom?
– Ano, jsi-li netrpělivý. ,
– Jsem starý, drahá přítelkyně, mám strach, abych tě nezklamal.
– Toho se neobávej,uspokojím tě, jen se na mne spolehni. Zpočátku budu ostýchavá a něžná jako panna, odevzdám se ti s pokorou.
– A později?
– MYSLÍ SI, že mě miluješ, a já tě přesvědčím, že je možné vtěsnat do několika hodin celou řadu lét. Budeš-li mi důvěřovat.
– Nemusím si myslet, že tě miluji.
– Mlč, prosím tě! Jen ne planá ujišťování, nic, co by nás odvádělo od nevyhnutelného. Dnes, teď a snad

už žádné zítra, o tom já nerozhoduji, můj drahý. A nedomnívej se, že se mnou někoho podvádíš, o to tě zvláště prosím.
Byl jsem rád, že mi nedovolila, abych se vyhnul tomu doznání. Nemnoha slovy jsem jí pověděl o jedné ženě;
– Kvůli ní jsem dnes s tebou. Vděčnost, jistě jí rozumíš. Miloval jsem ji a uctíval a musil jsem se před ní skrývat. A pak jsem pochopil, že pro člověka mého druhu znamená svrchovaný projev lásky – odřeknutí. Nic netušila a nikdy by se jí nepodařilo domyslit, jakou jsem si zvolil úlohu a jak rafinovaně jsem ji klamal. Už se k ní nikdy nevrátím. Bude smutná, ale smíří se. Všechno, co jsem získal při svém špinavém obchodu, je její. Proto k ní nemám žádné povinnosti. Pro mne to nebude ani zrada, ani nevěra, když nejsem. Jen ještě malý kousek cesty. S tebou.
– Neměla bych odvahu se tě ptát, ale děkuji ti, žes mi to pověděl. Teď už jen úkol – ano. Ale také já si chci před tebou uchovat důstojnost.
– Hodně ses naučil, řekla později, ale zůstával jsi had ženami a ony nepoznaly, že s nimi nejsi.
– S tebou jsem byl.
– Nemohl jsi jinak, když víš, že jsem tvůj osud. Ale umíš-li milovat, musíš také nenávidět. Poznal jsi velkou nenávist?
– Mnoha lidmi jsem pohrdal.
– Pohrdání je nevášnivé, na ně nemyslím. Nenávist, nemohl ses jí přece vyhnout?
Překvapila mě. Jako by to ani nebyla ona. Najednou vedla mužský rozhovor, dokonce se ode mne trochu odsunula. Já od ní také. Konečně se dovím, nač jsem si přál zapomenout. Ona byla neústupná.
– Musil jsi vědět, s kým se stýkáš a kdo ti platí za tvoje hry. Nebo jsi byl tak lhostejný?
– Naprosto. Nechtěl jsem ovšem, aby se v mých podnicích pěstovala špionáž na několika kanálech. Nebyl jsem dost opatrný a to mi zlomilo vaz, že jsem nedokázal uhlídat svoje hetéry před politickými pletkami. Jenže to všechno víš. Potřebujete-li mou smrt kvůli nenávisti, nemohlo by to počkat?
– Záleží ti tolik na tom, proč a kdy ji potřebujeme, když víš, že se jí nemůžeš vyhnout? Nabízíme ti příležitost. Ta smrt, ke které se přibližujeme spolu, tě nebude bolet a já tě zbavím i strachu z nejistoty.
– A když odmítnu?
– Pořád ještě drobečky nedůvěry? Nechci tě omezovat. Prosím, ve dveřích je klíč, můžeš vystoupit kdekoli.
– Co bych tím získal? Nemohu, ani nechci. Patřím tobě a vám.
– Přála bych si, abys to domyslil do konce. Víš, že ti zbývá jediná svoboda, poznaná nutnost. Pro tebe akt pýchy nebo nesmyslné gesto. My mu ale můžeme vtisknout smysl nadosobního činu. Jenže jsi mi neodpověděl. Není přece možně, abys byl tak dlouho a tak silně živ á nepoznal nenávist.
Dotírala na mne jen tak hlasitě, abych ji slyšel, ale pod jejími větami jsem vnímal fanatickou oddanost něčemu zatím ještě nevyslovenému. Můj souhlas nebyl důležitý jen pro ni.
– Dovol mi chvíli přemýšlet. Možná že to nebylo jen pohrdání, že jsem všechny ty bohatce opravdu nenáviděl. A sebe s nimi, spojovala nás omezenost, která byla mým provozním kapitálem. Odporné divadlo. Někdy jsem si říkal, že Shakespearův blbec už řádí na jevišti příliš dlouho.
– A přece jsi mu oddaně sloužil jako dvorní eunuch, přední z dvořanů, významnější než malíři, poetové, právníci a zákonodárci. Teď už se smíš dívat na vlastní minulost s nemilosrdnou upřímností. Nebo trpíš zábranami svědomí, i když víš, že ses odsoudil?
Tísnili jsme se na úzkém lůžku spacího vozu a ona mě dráždila svým utkvělým myšlením. Stýskalo se mi po její blízkosti a dychtil jsem, aby se vrátila ke mně.
– Slyšela jsi někdy titul Velký Premiér? Sotva jsem dopověděl, objímala mě a opakovala jako ve vytržení:
– Ty ho znáš? Viděl jsi ho? Navštívil některý tvůj podnik? Říká se mu Premiér optimismu, Optimissimus. Jeden z těch, kteří plánují globálně: otroctví!
– Kdysi jsem jednal s prvotřídní tanečnicí. Předvedla mi sólový part z baletu Salomé a řekla, že její výkon by byl působivější, kdyby mohla tančit před sťatou hlavou Velkého Premiéra. Její nenávist byla tak provokující a vášnivá, že jsem ji s lítosti odmítl..Tu hlavu jsem jí slíbit nemohl. Velcí premiéři bývají občansky ctnostní. Uzurpátor dává přednost manželské legitimitě. Napoleona směl holič toliko namydlit, břitvu mu císař do ruky nepůjčil. Rozumíš, také já jsem chtěl být opatrný.
– Tu dívku jsem znala. Bohatě jsi jí zaplatil za jediné soukromé vystoupení, aby ses jí zbavil. Přiznej se, že tě popálila svým ohněm? Na její podobu jsi možná zapomněl, ale nenávistí tě přece poznamenala.
– Tak dávno už jste o mně věděli?
– Dávali jsme na tebe pozor. Menší nesnáze jsme řešili sami.
Napadlo mi několik souvislostí, dříve jsem jim nerozuměl. A najednou se ve mně vzbouřil všechen

potlačovaný hnus z rozhovorů, kterým jsem někdy musil naslouchat. Přece jen jsem se neumrtvil do otrlosti a cynismem jsem se jen chvástal. Její oči ve mně něco zapalovaly, mluvil jsem, jako bych byl opakoval její slova, ale byla to moje vlastní slova, zapíraná, přehlušovaná a náhle uvolněná. Pane Bože! myslil jsem si, snad jsi mi nedovolil žít ve špíně jen proto, abych byl jednou připraven uskutečnit Tvou vůli a přepsat záporné znaménko před mým blouděním?.
– Otroctví, řekl jsem, jako bych byl sám, nejen to, on se za ně dává oslavovat jako za hrdinský čin. A dožaduje se vděčnosti podmaněných. Falšuje historii, z filozofie by nejraději udělal prodejnou děvku. A já jsem mu sloužil!
– Netrap se, můžeš ho vymazat z knihy života. Zapomněl jsem na milování. Neviděl jsem, že je nahá. Oslepl jsem pro tvář koptické Madony. Jako bych se byl vracel o týden nazpátek. Kdo vlastně jste? Kdo jsi ty? Komu patříš?
– Nikomu. Nejméně, sobě. V tomto světě už nikdo sobě nepatří, ten mnohočlen je příliš složitý. Někdo ale musí bdít a pokoušet se, aby zastavil ten trysk, zpomalil a snad i obrátil jeho směr. A ty – teprve teď smíme myslit na hodinu pravdy. Potřebujeme člověka bez volby, bez budoucnosti, bez naděje. Teď už jsi jen tělo astronauta, který opustil loď a ztratil s ní spojení. Mrtvý muž.
– Ještě ne docela mrtvý, protože tě miluji. Můj drahý, já tě ctím a nikdy na tebe nezapomenu, ale slovy lásky na mě neplýtvej. Nesmím je vnímat. Jen pojď ke mně blíž. Neboj se, máme čas. Teď už nejsem pokorná a roztoužená panna, ale rozvažně tě chci, i když se ještě ovládám. Zatím ne oheň v severním větru, to až později. Ne, nelíbej mě, jen se mi svěř.
Bez ustání tichounce hovořila a řídila složitý mechanismus mého těla, aby reagoval na povely její vůle.
– Odpočineme si, ano? řekla potom laskavě a pohledem mi dovolila, abych pokračoval v rozhovoru, chtěl jsem vědět a nespokojovat se nápovědí.
– Sledovali jste mě dlouho?
– Pamatuješ se na Walese?
– Jistě, výborný organizátor a rádce. Pohotový a vždycky vlídný.
– Jeden z našich nejlepších lidí, měl tě sledovat a občas přitlumit tvoji unáhlenost.
– A mezi ženami?
– Také. Někdy jsi byl nedůvěřivý. Vzpomínáš si jak jednou musil Wales naložit celý tvůj podnik do convairu a hledat nové jeviště pro tvoje hry?
– To bylo ve Švýcarsku. V Lausanne. Švýcaři jsou bigotní, ať katolíci nebo kalvinisté, proto snad nemají velkou poezii. Nevadila by jim tolik špionáž jako; nemravnost. Giulietta vyvolávala na ulicích srocování.
– Naše Giulietta. Posílali jsme ti nejlepší lidský materiál. Měl jsi ji?
– Jednou, to byla podnikatelská povinnost, nemohl jsem zbytečně riskovat.
– A sotva jsi poznal, že je frigidní. Proto dovedla tak dokonale zahrát Isidinu kněžku. Neubližuj jí, provozovala milostné umění jako řeholi. Panenská prostitutka. Také ona tě hlídala a posílala nám zprávy. Jeden z tvých hostů zešílel, chtěl, aby se za něho provdala.
– Jenže se brzy potom zabil při havárii.
– Věř, že nás to mrzelo, ale nemohli jsme jinak –v tvém zájmu. Vyhýbáme se drastickým opatřením, ale byl to člověk tak omezený a panovačný, že by byl-celý tvůj plán prozradil a zničil, předčasně.
– Snad váš plán, ne?
– Ano, také náš. Už tě snad nepřekvapuje, že právě ty jsi pro nás tolik znamenal?
– A přece jste musili čekat, až můj karneval zkrachuje!.
– Byl to postup skoro vědecky řízený. Nesměli jsme se ukvapovat, dokud muž 304/W neskončí svoje poslání.
– Kdo je ten hrdina?
– 304/W? To přece budeš ty, hlupáčku!
– Já? Nemám představu o jeho existenci, o tom, co dělal, nic.
– Brzy se o něm všechno dovíš. Budeš ho znát tak dokonale, tak se s ním, ztotožníš, že nebudeš nikomu podezřelý, až ho zastoupíš v závěru jeho triumfální cesty.
– A dále?
– Víme, že sis nezakládal na sbírce řádů a medailí, ale pro jedno vysoké.vyznamenání si pojedeš a nedostaneš je.
– Konečně jsem pochopil.
– A potěšils mě, že to říkáš tak klidně. Jen tě prosím, zapomeň, že jsem ti pověděla více, než jsem měla. Opravdu jsi tak klidný? Mohli bychom být zase chvíli spolu, můj drahý. Polož se naznak a uvolni se, jako by ses chystal ke spánku.

Když mi připomněla, že je čas, abychom se připravili, její polibky bylo jediné, co jsem od ní mohl přijímat. Cítil jsem k ní neskonalou vděčnost.
– Už nikdy, moje krásná smrti?
– Neopustím tě do poslední chvíle. To je slib, pokud nezapomeneš, že chceš dobrovolně vystoupit v roli čísla 304/W. Dokud nezapomeneš pro milování se mnou na nenávist. Kdybys ale chtěl, zemřu ráda s tebou, mohli bychom sestupovat.
– NE! V poslední vteřině si budu přát, abys byla věčná.
– Smrt je věčná. Já jsem jen žena.
– Nevěřím ti.
– Ty můj pošetilý, šeptala a políbila mě svěžími neunavenými ústy dívky, kterou nelze zbavit panenství. Nespěchali jsme, ale ona odhrnula záclonku. Nic jsme neviděli, za oknem byla hustá mlha. Snad věděla, kde jsme, protože začala sledovat vteřinovou ručičku.
– Ještě tři minuty, třicet sedm – osm – devět –
Objal jsem ji a ona se ke mně přitiskla.
– Vystoupíme vpravo ve směru jízdy.
Potom jsme se líbali a moje srdce odměřovalo čas, dokud jsme neslyšeli hukot tlakových brzd a necítili rychlé zvolnění pohybu.
Vyskočili jsme zadními dveřmi. Jistě už byl den, ale mlha to popírala. Vagón stál pod silničním přejezdem.
– Tudy, řekla a vedla mě za ruku a jako žertem, přiměla, abych š ní několik kroků běžel. I bez mlhy bychom byli skryti, když jsme prošli podjezdem a stěží uhadovali strmý sráz silničního náspu. Slyšeli jsme bouchání dveří a otevírání oken, nesrozumitelné hlasité výkřiky. Zmatek však netrval dlouho. Lokomotiva zahoukala, ozvala se trubka vlakvedoucího a brzy byl slyšet pomalý rytmus kol rozjíždějícího se vlaku. Když se rachot ztišil, stoupali jsme po travnatém náspu. Také na silnici byla mlha a vlhké chladno. Chvílemi se mi zdálo, že rozeznávám temnější stíny, a napadlo mě, že to jsou kontury seníků.
– Není ti zima? ptal jsem se.
– Trochu je, ale nebudeme čekat dlouho.
Za několik minut se vynořil z šera vůz. Zastavil před námi a my jsme nastoupili. Klidná načasovaná práce, myslil jsem si, zdržení nebylo delší než několik vteřin. Seděli jsme vzadu, před námi siluety dvou hlav a širokých ramen. Nikdo nepromluvil, jen ona zašeptala:
– Teď můžeme klidně spát.
Přisvědčil jsem a objal jsem ji kolem pasu. Ona však uchopila moji ruku a vsunula mi ji pod kostýmový kabát a pod rozepjatou halenku. Moje dlaň jemně přilnula k pevnému ňadru. Nevzrušovalo mě to, bylo to právě jen něžné gesto. Hlavu mi opřela o rameno. Neusnul jsem, díval jsem se na dva nehybné muže před sebou, temné proti čelnímu sklu, protože řidič jel bez světel a palubní deska vydávala jen nepatrný přísvit. Byl jsem unaven, ale přemýšlel jsem klidně, jako bych si oživoval napůl zapomenutý sen. Několikrát se ozvala pochybnost, jen lehounce, jako by se vlaštovčí křídlo dotklo nehybné hladiny podvečerního rybníka.
Komu jsem se to vydal všanc? Kdo mě věznís mým souhlasem? Kdo je dřímající smrt po mém boku, ta nesrovnatelná milenka? Varovali mě, střežili a – k jakému výslechu mě teď vezou? Nebyl to strach, jen a jen zvídavost muže bez budoucnosti. Nebyl to strach, protože jsem měl proti komukoli jednu výhodu. Kdysi ml ji doporučil moudrý Wales. Zavedl mě ke spolehlivému lékaři, který mi všil do podpažního důlku sterilní ampulku. Plastický steh způsobil, že po čase byla jizva neviditelná. I kdybych měl spoutané ruce, stačil by jeden pohyb svalů, aby ve mně– explodovala smrt. Jako kořist pacholků vivisekce jsem se mohl odečíst. Ale ňadro v mé dlaní se zachvělo, jako když se probouzí.
– Jsem vzhůru a stýská se mi po tobě, slyšel jsem. Okamžitě jsem zapomněl na sled slov vyjadřujících pocit nejistoty.
– Víš, co bych si přál? Co bych si nade všechno přál? Ležet s tebou na jedné posteli. Usínal bych s vědomím, že jsi vedle mne a že tě najdu, až ráno otevřu oči. Nezáleželo by mi na tom, kolik takových nocí bych s tebou probděl nebo prospal.
– Opravdu si to přeješ?
– To je víc než přání, to je radost a nářek a zaslíbení. Když uvážím, že mi nezbývá než naposled říci ano a zaklapnout dveře.
– Pokládej to přání za splněné, řekla, protože já jsem ti uvěřila.

Probudil jsem se v ložnici, která snad byla součástí apartmá nějakého mezinárodního hotelu. Slunce se

opíralo do oken a dederonové záclony se mírně vlnily. Všude kolem přepych, byť poněkud neuměřený, architektovi interiéru se asi pletl do řemesla nějaký příkazník bez vkusu. Celek na mne působil poněkud orientálně a barbarsky. Když jsem se ale obrátil na levý bok, na všechny výhrady jsem zapomněl. Ležela vedle mne a moje poslední přání bylo splněno. Jak se pohnula, sesunula se jí přikrývka. Potom otevřela oči a usmála se. Připadala mi zase jako zjevení, ještě jsem se neprobral natolik, abych si plně uvědomoval celý řetěz událostí od včerejšího večera. Divil jsem se, jak přesně pracuje soukolí stroje, který mě nenápadně uchopil, jak bezpečně věděl ten, kdo ho ovládá, kdo jsem. Co by se stalo, kdybych se mu pokoušel vymknout?
Políbili jsme se a já jsem tu otázku nevyslovil. Uvěřila mi a já jsem ji nehodlal zarmucovat. Zazvonil telefon, kdosi mě vlídně pozdravil a nadiktoval mi program prvního pracovního dne.

Brzy na mně poznali, že jsem jejich muž, že hodlám spolupracovat a že mám pro svoji úlohu potřebné předpoklady. Nezklamal jsem lékaře ani psychiatra. Za několik hodin soustředěného studia jsem dokonale ovládal finesy životopisu čísla 304/W. Později jsem se naučil spolehlivě podle fotografií poznávat tváře několika mužů a žen, s nimiž 304/W pracoval. Připravovali mě na to co jsem ovšem pochopil sám, že budu důkladně prověřován, že moje identita musí být prokázána nade vši pochybnost, moje vystupování suverénní, imponující a případné odpovědi pohotově drzé. Soudili, že jistě obstojím, protože zplnomocněnec, který za mne bude odpovídat, se může opírat toliko o písemný materiál. Osobně by se se mnou setkal poprvé. Jeho předchůdce v této funkci už dávno ztratil důvěru. I když nevylučovali, že prověrka bude formální, musil jsem být připraven na všechny eventuality. Studium materiálů mě nijak zvláště nenamáhalo, v tom ohledu jsem měl zkušenosti zdatného profesionála. Kromě toho povzbuzovaly moji dobrou náladu podrobné zprávy cizího tisku, které jsem několik dní mohl sledovat. Podle nich prý významný obchodní manažer, který projížděl Prahou, spáchal sebevraždu. Adresa mého domu, přesněji domu mého údajného hostitele, odpovídala skutečnosti. Na dokumentárních obrázcích jsem poznal vilku i pokoj, kde jsem skonal. Viděl jsem také fotografie dvou deformovaných nábojů. Jen jméno jsem měl jiné, žádné z těch, na která jsem si postupně musil zvyknout. Nechyběl ani pitevní protokol a zpráva o tom, že příslušník mé neexistující rodiny učinil opatření, aby tělo bylo dopraveno do Paříže.
Příčina suicidia se vyšetřuje, zdá se však, že je vyvolaly nesnáze osobního rázu. Vražda se vylučuje kategoricky. V době, kdy se v domě ozvaly dva výstřely, z nichž teprve druhý zesnulého zasáhl, byli na ulici čtyři hodnověrní svědkové. Podle protokolárního výslechu přivolali pomoc. Policie pak zjistila, že dům byl jinak opuštěný, protože (můj) hostitel se právě účastní obchodních jednání ve Stockholmu, kam odcestoval i s chotí týden před mou smrtí. Je možné se domnívat, že jsme se – oba staří přátelé – někde setkali a hostitel mi nabídl svůj dům po dobu mého jednání v Praze.
Ani slovo o trojdílné skříni a tunýlku vedoucím do altánu. Dokonce vyšetřující kriminální úředníci zamlčeli, že v jedné jeho části rozšlapali ampule se slzným plynem. Až na tyto dvě podrobnosti všechno náramně klapalo. Na elaborátu se jistě podílely vtipné hlavy. Podařilo se jim potlačit jakoukoli zmínku o mém podnikání. Do ničeho jsem nebyl zapleten. Žádné Mystérie eleusinské, nic. Ani nejmenší podezření ze špionáže. Byl jsem dokonale obhájen, moje čest byla zachráněna. A já už nikdy nepromluvím, nikdy nenapíšu memoáry a nikdy neohrozím ničí skvělou kariéru.
Tři čtyři dny se mou sebevraždou zabýval zahraniční tisk. Neodvažuji se odhadnout, s jakými pocity as jakou energií pokračují v pátrání po mrtvém-, který jim unikl živý! Jak dlouho ještě budu děsit kapitány průmyslu a čelné politiky, kteří sotva projevili zájem o zevrubný pitevní protokol muže, který nespáchal sebevraždu. Mohl jsem být spokojen; opustil jsem jeviště elegantním stylem hochštaplera. Teprve fingovaná smrt mi zajistila neviditelnost a výhružné trvání. Bavil jsem se se svou přítelkyní i s instruktory, ale nevěnoval jsem této minulé kapitole mnoho času. Já sám, už vědoucí, žil jsem v jiné dimenzi.

Dobře jsem obstál i při praktických zkouškách s atrapou raglánu. Učil jsem se pružně a lehkomyslně sestupovat po schodech letadla, vyzkoušeli se mnou mávnutí kloboukem a různé odstíny úsměvů. To jsem ostatně ovládal, společensky jsem byl na výši. Seznamovali mě s finesami ceremoniálu, musil jsem prostě vědět všechno, i když většiny vědomostí nevyužiji. Výsledná akce bude zahájena a skončena v okamžiku, kdy sestoupím na plochu letiště a budu předstírat radost nad očekávaným uvítáním. K přehlídce čestné roty vůbec nedojde. Jakmile mi Optimissimus podá ruku, uvedu pečlivě natrénovaným pohybem do činnosti stimulátor. Dva stimulátory.
Osobní styk se štábem instruktorů měl vysokou úroveň. Chovali se ke mně přátelsky a s respektem. Program byl přesně stanoven na každý den, vyhradili mi hodiny ke studiu charakterů osob, s nimiž byl 304/W v pravidelném kontaktu. Zkoušeli se mnou na podkladě materiálů různě situované rozhovory,

překvapovali mě zdánlivě záludnými otázkami, na které jsem musil pohotově odpovídat, podle fiktivních okolností sebevědomě, ironicky nebo drze, ale vždy s převahou. Přitom však nezapomínali ani na oddech. Nikdy dříve jsem nežil v tak těsném spojení s kulturou. Promítali mi výborné filmy a konečně jsem mohl poslouchat hudbu, kterou jsem si zamiloval nikoli v souladu se svou profesí. Přiznali mi právo rozhodovat, přeji-li si pobýt ve společnosti, nebo dám-li přednost samotě. Nebyla to ovšem samota, ale styk s milovanou přítelkyní.
Pokud jsme pobývali ve společnosti, byly. rozhovory vždycky zajímavé, vždyť jsem konečně za svých potulek nasbíral řadu vědomostí a dojmů, zajímavých setkání a napínavých příhod, které nijak nesouvisely š organizací mých sexuálních her. Často jsem si položil otázku, proč jsem se nevěnoval ušlechtilejší činnosti. Při různých testech jsem obstál nad očekávání. Bylo by pošetilé, kdybych se byl pokoušel rozpitvávat všechna promarněná proč. Zejména s psychiatrem jsem rád rozmlouval. Byl to vysoký atletický muž, ale jemný, bystrý a vzdělaný. Vždycky mě potěšilo, když byl se mnou spokojen. Já jsem mu zase vděčil za to, že mě zbavoval výčitek za promarněnou minulost.
Po celý den jsem měl v mysli jistotu, že večer přijde ona. Na konci každého dovršeného dne. Nov, první a druhá čtvrť. Nevěděli jsme, dočkáme-li se; spolu úplňku. Tenkrát jsem skutečně prožil, že největší výsadou lidské bytosti je tma zahalující budoucí čas. Jak nesmírně vzácná milost – nevědět! Píši to právem, protože jsem věděl. Jakou cenu propůjčuje každému polibku předtucha, že by mohl být poslední. V této perspektivě se jeví i nejkratší zlomek minuty v jiném světle, pronikavějším nebo ultrafialovém.
Snažil jsem se, abych neprozrazoval nejdůvěrnější a pro mne závažné myšlenky. Oba jsme se snažili.udržovat se v dobré pohodě, ignorovat jistotu, že bude vydán rozkaz a navždycky nás oddělí. Zapírali jsme si navzájem, jak je to vyčerpávající. Poslední útočiště bylo milování. Ona mě obdarovávala, chtěla mi pomáhat, aby naše objetí nepřerůstala do rozměru lásky.
A přece ona řekla – dnes podruhé – včera jsem to raději nezapisoval. Včera mi pověděla a dnes:
– Potkalo mě, čeho jsem se neobávala. Nikdy mi nepřišlo na mysl, že bych mohla selhat tak ponižujícím a zázračným způsobem.
Poznal jsem, co se jí přihodilo, a chtěl jsem jí zabránit, aby pokračovala. Vymkla se mi však a řekla s pláčem, který mě zabolel, protože jsem poprvé spatřil v jejích očích slzy.
– Musíš mi dovolit, abych tě doprovodila! Vynutím si to a budu s tebou i v té chvíli! Prosím tě, prosím tě!
– Nejsem vrah! řekl jsem drsně, bál jsem se, abych nepodlehl dojetí nad jejím doznáním.
– Nedovolím, pamatuj si, že nedovolím, abys zničila zázrak, který nás oslepil. Chci, aby pokračoval v tobě. Proč bys mi upírala tenhle zbyteček existence? Vzpomeneš-li si někdy na mne, budu s tebou. Prostě budu, ty mě vyvoláš z toho nic, nebo co to je. Nechci, aby ses mi k něčemu zavazovala. Žádný slib věrnosti, nic. Jen si na mne někdy vzpomeň. Dovol tomu astronautovi bez lodi, aby v tobě tiše doznával.
Plakala a líbala mě a znovu prosila. Neustoupil jsem a přiměl jsem ji, abychom se ještě jednou milovali. Když únavou usnula, sedl jsem si do křesla a dopisoval několik odstavců. Ne proto, že bych měl důvod ke spěchu, prostě se mi chtělo. Toho večera pro mne vyvrcholilo něco nepředstavitelného. Snad jsem byl tak ničemně živ, protože jsem odmítal myslit a věřit, že může existovat oddanost tak nezištná, že dva lidé mohou spolu stvořit nekonečno takového vesmíru. Píšu a lituji, že nejsem básník, že neovládám nejzazší tajemství lidské řeči, kterou jsem po větší část života zneužíval a zotročoval, aby sloužila mé nízkosti. Teď totiž vidím, že nemám právo, abych kohokoli vinil, ani své hetéry, ani muže, kteří se beze studu štvali za draze placenou rozkoší. Já odpovídám za všechno ale zároveň, jako bych cítil, že ode mne někdo tu odpovědnost odnímá, snad pro několik posledních dní nebo nocí.
Musil jsem si přidat hodinu! Šel jsem do ložnice, opřel se o pelest a díval jsem se na tvář, která mi při prvním pohledu připomněla koptickou Madonu. Dlouho jsem se díval na tu tvář a bránil jsem se pocitu, že ji zbožně vzývám naposled.
Potom jsem si přinesl vysokou sklenici mléka a pomalu jsem je popíjel. Přikázali mi, abych ji vypil každého večera před usnutím. Tak jsem kouřil a pil a díval jsem se na spící ženu, která mě chtěla doprovodit a být semnou i v tě chvíli. Neuvědomoval jsem si, že má mléko poněkud nezvyklou chuť, mírně nahořklou a jako okořeněnou několika lžičkami koňaku, je velmi příjemné a osvěžující. Protože ještě zapisuji, nevěnuji tomu pozornost. Jak rád bych popsal svrchovaný poklid něžné tváře, kterou vídám v tolika podobách!
Jako každého večera, také dnes si přeji, vroucně a toužebně si přeji, abych tě našel vedle sebe spící, až se ráno probudím!
Podivné, najednou taková ospalost. Vždyť ještě není půlnoc! Musím si pospíšit, jen rychle ulehnout vedle tebe, přitisknout tvář k tvým prsům, nic mi nezabrání, ani nepřekonatelná ospalost…

KONEC! řekl si nahlas kapitán Klement. Byl spíše zklamán a vracel se v duchu k tomu, cd bylo na

počátku knížky zamlčeno.
Té noci ho uspali a dopravili na méně frekventované letiště. Byl sám, když se probudil, a všechno mu bylo jasné; potřebují čas pro poslední přípravy akce. Možná že ho někomu ukázali, aby ho prověřil. To už se nikdo nedoví, ale výsledek je znám, a nejen čtenáři Nedokončeného příběhu – ovšem ze stanoviska nositelé děje. Hovořili s ním otevřeně a na otázku, kde je číslo 304/W, odpověděli, že utrpěl nějakou nehodu, že zmizel, že už není, protože ho nebude třeba. Zase se k němu chovali vlídně a s respektem a doufali, že se nezeptá na milenku několika zoufalých a objevných nocí. Zopakovali s ním postupné fáze operace, oblékli ho do skutečného raglánu Hořící keř a naložili ho do supersonického prototypu letadla. Pokud je čtenář ochoten souhlasit, přijme příběh jako fantastickou skutečnost nebo zajímavou fikci. Snad si už ani nevzpomene, že dementi nebyla fiktivní, ale skutečná. Mohl by si je vyhledat v archívních výtiscích novin, kdyby si vzpomněl a kdyby mu bylo dovoleno, aby si je prohlédl.
Jak ale odpovědět na základní otázku: mám přijmout, nebo odmítnout teorii o Hronově autorství? Nejpodobnější pravdě se zdá, že opravdu překládal z angličtiny práci japonské novinářky. Sám ji nenapsal. Nemá dost zkušeností a nedovedl by vytvořit typ ženy, s jakou se setkal Anonym. Což by nasvědčovalo tomu, že deník přece jen Kamiko Ajko znala. Někdo jí ho svěřil? Inženýr S.? Je-li naživu, uchýlil se do Švýcarska a zmínil nejen jméno, ale i podobu. Nezbývá než pátrat po japonském originálu. Najít Hrona a přimět ho, aby mi pověděl, proč to vlastně překládal. Pro něho to sotva byla otázka literárního nebo finančního úspěchu.
Najde-li se předloha, potom by se knížka dala vysvětlit jako reakce na zprávu vysílanou z letiště Fornebu, jako pokus domyslit několik neověřených faktů. Zprávy různých agentur se často dementují, tisk je velký obchod a dravá konkurence. Rozhoduje zisk, nikoli úcta k pravdě. Je možné donutit kterýkoli velký deník, aby určitou zprávu dementoval, ale nelze mu zabránit, aby v příštích hodinách neuveřejnil nehoráznost ještě nesmyslnější.
A konečně, zpráva o atentátu mohla být vysílána záměrně, z nepostižitelných důvodů vysoké politiky, která je zásadně tajná a řídí se macchiavelskými metodami, třebaže může používat rychlých telekomunikačních prostředků. Souboje v éteru jsou stejně nelítostné jako kterékoli jiné. Jistě si každá mocnost vypracovala jejich taktiku a strategii. Ovšem, Premiér zemřel a vystřídal ho muž číslo dvě. To je skutečnost historická, přivodila relaxaci. Válka byla oddálena. Rozvaha zvítězila nad bojovným optimismem.
Klement by se byl rád ještě zamýšlel nad druhou možností, že by se totiž nenašel anglický přepis, podle kterého Hron překládal. Byl však unaven, řekl si, že ráno bude moudřejší večera, a usnul. Nebyl to zdravý hluboký spánek, jako by se v jeho malátném vědomí zmítala a převracela jedna nevyslovená věta. Kdyby si vzal pecičku, která rozjede mozek, a zůstal ještě několik hodin vzhůru, naskočila by mu – a buď by ho zklamala, nebo by se ukázalo, že není opravdu důležitá. Ztratil by tím ovšem několik hodin poklidu. Nechtěl se přepínat, na takové výkony je vždycky dost času. Ostatně ani nevěděl, co ho čeká dnes – ano, ano, už dnes – jaké překvapení. Myslil na Klena a to rozhodlo, aby dal přednost spánku.

Probudil se unavený, rozladěný a brzy. Už před sedmou byl v kanceláři a uvažoval, nemá-li se u Klena předem ohlásit. Snažil se vždycky zásadně důvěřovat. I když někdy vsadil vysoko, hrál s otevřenými kartami. Často tak získal převahu a mohl zaútočit z nečekané strany, kde byl soupeř nejméně připraven. Mohl pozorovat jeho reakci na otázky zdánlivě podřadné, narušit jeho obranný systém založený na jiné prognóze. Když však uvážil, že Klen je pravděpodobně svědek nejdůležitější a že by mu dával příležitost, aby si promyslil několik tahů dopředu, rozhodl se, že mu výhodu zásadní důvěry neposkytne. Osobní zprávy o něm už měl na stole, marně v nich hledal něco záporného nebo podezřelého. Samotář, snad i podivín, ale sportovní pilot a spojař s řadou rekordních výsledků, četné mezinárodní diplomy. Zaměstnání mu bylo povoláním. Hory, horská služba, ochranářství proti zvrhlým turistům a skalkařům, kteří by z lásky k přírodě zničili kdeco. Postavil si meteorologickou stanici, která pracuje spolehlivě. Pojedu za ním a přepadnu ho. Nebude-li ve srubu, pustím se za ním a najdu ho. Zeptal se, mají-li volný služební vůz. Měl na to myslit už včera a zajistit si ho. Jeden však volný byl. Prohlédl si silniční mapu a zeptal se na dopravním inspektoráte, kde jsou objížďky. Potom volal do redakce Reinformu. Doktor Křenek tam ještě nebyl. Vyprosil si jeho soukromé číslo a sjednal si s ním schůzku na 7.45.

7.
– Vzpomněl jsem si na tuhle knížku, řekl mu bez dlouhého úvodu a podal mu ji, musil jsem si ji prohlédnout. Nikam jsem se celkem nedostal, ale považuji ji za důležitou.
– Pro naše nakladatelství to byla nepříjemná záležitost. Dobrý obchod, ale ukvapili jsme se. Doufal jsem,

že už je zapomenutá, ale ukázalo se, že jsem se mýlil. Když jsme měli výtisky stahovat, nebyly už ve skladu. Ale ptejte se, pane kapitáne.
– Měl jste v ruce anglický překlad té knížky? Myslím přesnou tiráž, nakladatele japonského originálu, vydavatele překladu –
– Hron si přivezl z Japonska jen strojový přepis. S autorkou se seznámil na studijní cestě a patrně jí důvěřoval. A já jemu také, když mi řekl, že mu diktovala překlad ze své mateřštiny.
– Takže autorizovaný anglický překlad nebyl publikován?
– Ne, nebyl. Ale co tím sledujete, pane kapitáne? Odpovím vám přímo.
– Nemějte pocit, že vás vyslýchám. Víte, doktore, nemohl jsem kvůli té knížce spát, je tu jedna možnost a hned dva výklady. Rád bych si to promyslil rozhovorem s vámi. A ještě něco: podařilo se ověřit autorství slečny Kamiko Ajko?
Křenek mu nedůvěřoval, podezíral ho, že se vyptává na něco nevysloveného, a Klement přestal naléhat. Rozhovořil se sám.
– Sledujte mě, prosím. Předpokládejme, že autorka příběh uveřejnila ve své mateřštině a že ho pro Hrona přeložila. Potom byste snad měli nějaký doklad, smlouvu o honoráři. Mohla by se odvolat na zprávy agentur, které přejaly a uveřejnily, co bylo hlášeno z letiště Fornebu. Zprávy a pozdější dementi ji inspirovaly k tomu, aby napsala kompilaci. Nepodepisoval jste žádnou smlouvu, nevíte nic o jednání s japonským nakladatelem?
– O ničem takovém nevím. Nic jsem nepodepisoval.
– Potom se musíme přiklonit k druhé možnosti: neexistuje japonský originál a anglický překlad je Hronova mystifikace. Za třetí: Hron získal nějakým způsobem text Anonymova deníku, volně ho spojil s Atentátem a odvolal se na nedosažitelný japonský originál. Tím by se ovšem zapletl, dopustil by se hned dvojí indiskrece. Chápete, že by mu potom hrozilo nebezpečí ze dvou stran. Byl bych rád. abyste mě zbavil této obavy.
Potřebuji vaše skutečné mínění o pozadí celé té věci. Bude to důvěrná informace, nehodlám]í použít proti vám. Myslete na Hrona.
– Té obavy vás zbavit nemohu, pane kapitáne. Obrátil jsem se přímo na šéfredaktora jokohamské redakce. Jeho prostřednictvím jsem dostal po delší době odpověď slečny Kamiko Ajko: potvrdila mi autorství seriálu, ale přiznala, že nevyšel jako kniha u žádného japonského nakladatelství. Na mou prosbu, aby nám půjčila kopii originálu, neodpověděla. Potom jsem s ní ztratil kontakt. Ani japonský kolega mi nemohl pomoci.
– A předloha, ze které překládal Hron?
– Dám vám ve spisech vyhledat doklad, že jsme ji odevzdali. Vrácena nám nebyla. Celá záležitost usnula a prosím, abyste ji nerozvířoval. Bylo to nepříjemné. Neříkám to proto, že bych se na Romana zlobil. Spíše jsem se snažil, aby o nesnázích nevěděl. Odpovědnost jsem nesl já.
– Nechci se k tomu vracet. Hledám pohřešovaného muže a chci vědět, kdo to byl nebo je, abych mohl uvažovat o jeho pravděpodobných pohybech v době, kdy zmizel. A když jsem vás snad konečně upokojil, povězte mi, co o té knížce soudíte? Nemohu vás nutit, abyste odpovídal, ale budu rád, když se o to pokusíte.
Ty věčné redakční telefony! Klement měl zlost, když někdo zavolal v nejméně příhodné chvíli, a musil se přemáhat, aby nedal najevo rozladění. Křenek naslouchal, ano, jistě, odpoledne si o tom pohovoříme, ano, na shledanou.
– Bude to jen moje domněnka. Ničím ji nemohu podepřít, obrátil se k němu Křenek, jako by ho byl nikdo nevyrušil.
– Na té mi právě záleží. Na vaší domněnce.
– Dal jste mi slib, a tak budu mluvit bez kontroly. Myslím si, že Roman byl opravdu schován pod střechou nejmenovaného letiště a sledoval akci Hořící keř. Letěl jako clerk do Oslo a dal vysílat zprávu. Věřím, že ing. S. existuje, ať už se jmenuje jakkoli. Pravděpodobně věděl, co se chystá, protože byl důležitým Členem skupiny, která akci organizovala. Od něho dostal Roman po čase anonymní deník muže, který figuroval jako číslo 304/W. Že Roman letěl do Jokohamy na pozvání ke studijnímu pobytu, nevyvrací ani druhé pozvání. Jokohama by se mi jevila jako záminka. Potřeboval peníze na úhradu cesty do Japonska a já jsem mu je dal. Bylo to hodně peněz a on si postavil hlavu. Z toho nemusíte nic vyvozovat, tak jednal vždycky. Chtěl letět z Kodaně do Tokia via severní pól. Jistě tou trasou letěl, poslal o tom několik znamenitých článků. Jenže nemusí 1 letět do Tokia hned. Takže celý Nedokončený příběh je v Romanově stylu; nemyslím ani tak na literaturu, jako spíš na jeho osobnost. Nikdy jsem se ho na to nezeptal a on očekával, že budu mlčet. Později jsme byli oba stejně překvapeni, knížka byla přeložena do angličtiny a

španělštiny. Já byl překvapen dříve, našel jsem oba svazky ve výloze v Los Angeles. Autorka Kamiko Ajko a jména obou překladatelů. Několik měsíců před naším vydáním!
– Čeho se tedy bojíte, můžete se odvolat na starší překlady.
– Ano, milý kapitáne, mohl bych ukázat tuhle knížku, mám ji ve stole, můžete se podívat: The Unfinished Story by Kamiko Ajko. Hovořím-li ale s vámi důvěrně, není to konec historie. Rok vydání je zfalšovaný. Ve skutečnosti oba překlady vyšly po českém a jsou to doslovné překlady takzvaného překladu Hronova. A teď už ze mne nedostanete nic, protože víc toho v hlavě ani na svědomí nemám. Oba bychom si zasloužili hrnek silné kávy, nemyslíte?
– Rád bych si ji s vámi vypil, ale jedu na služební cestu a už jsem se zdržel.
– Škoda, připravil jsem si také jednu soukromou a důvěrnou otázku.
– Prosím, tolik zase nespěchám.
– Řekl jste, že se Roman zapletl a že mu hrozí nebezpečí ze dvou stran. Tomu nerozumím, ale nechtěl jsem vás přerušit. Jaká dvojí indiskrece? Věděl bych jen o jedné.
– Ano, prozradil pozadí jedné akce a metodu skupiny, která atentát organizovala. Mohli by o něm předpokládat, že je ve skutečnosti nebezpečnější. Ale potom se přihlásil Anonym, který ovládá prolegomena akce, hochštapler, který předstíral sebevraždu a unikl. Nemohli by se účastníci Mystérií eleusinských právem domnívat, že se nespokojí náznaky, ale že připravil materiál a že ho někomu svěřil? A nemohli by se domýšlet, že strážcem skladiště třaskavin je právě pan Hron?
– Tedy únos. Zmocnit se ho. To ale mohli mnohokrát. A použít proti Romanovi půvabné ženy? Proč? Nezdá se vám to málo pravděpodobné? Byl v Alžíru, ve Vietnamu, nabídl jim tolik příležitostí, aby se ho zmocnili.
– Když už jste připomněl nepravděpodobnost, co my vlastně o panu Hronovi víme? Kromě toho, co chtěl, abychom se o něm domnívali? Nebudete přece tvrdit, že ta žena, která zvrátila celý jeho životní rytmus, byla pro něho naprostá cizinka? Kvůli ní se zbavil většiny toho, co měli
– Nevěřím, že to byla agentka.
– Z něčeho přece musíme vyjít? Předpokládat a vylučovat – Zase telefon. Křenek ho vzal a usmál sena kapitána.
– Že vás to tak rozčiluje, to se přece u vás děje také. Křenek. Dobré jitro, ano, hned předám. Vidíte, je to pro vás.
Klement hned poznal Kalinův hlas.
– Je tu návštěva, chce mluvit jedině s tebou. Vrátíš se?
Neměl tušení, kdo by ho mohl hledat. Představu Markétky potlačil.
– Za deset minut. Prosím tě, ať počká.
– Musím tě zklamat, File, už prý zase dole není.
Byl by rád zaklel, ale zdržel se a prosil, aby toho člověka nepouštěli, kdyby se ještě přihlásil. Tak slibně začínal den u Křenka, a hned takové komplikace. Rozloučil se a seběhl dolů. Vůz měl na nádvoří před tiskárnou. Když otvíral dvířka, vyjel z dlouhého průjezdu motocykl a na něm člověk v černé koženkové kombinéze. Když uviděl policejní vůz, prudce zabrzdil, seskočil a šel rovnou ke Klementovi.
– Dobrý den, pane kapitáne. Jsem Albert Klen.
– Klement, těší mě, podával mu ruku, právě jsem se chystal vyrazit za vámi.
– Včera mi volal sochař Jeřábek, že hledáte Romana. Rád bych vám pomohl, mám o něho strach.
– Ale proč právě strach?
– Aby se zase do něčeho nehrnul.
– Do nového Nedokončeného příběhu?
– Vy tu knížku znáte? Alespoň vám nemusím nic vykládat.
– Proč si myslíte, že by byl jeho podnik nebezpečný?
– Vynechal mě z toho. Zmizel.
– Tenkrát snad také, ne?
– Řekl mi, že letí do Japonska, a byl tam. Poslal mi tři pohlednice.
– Tady nahoře mi půjčili pokojík, můžeme si pohovořit tam, nikdo nás nevyruší a kávu snad také dostaneme.
– To je přece Romanova pracovna! řekl Klen, když vstoupili.
– Včera mi ji doktor Křenek přidělil, abych si promluvil se členy redakce. Nesvléknete se? Nechcete si umýt ruce? Hlad?
– Děkuji, zatím ne. Zapálil bych si, když dovolíte. Oba si na sebe chtěli zvyknout.
– Jak jste se dověděl, že je pan Hron nezvěstný?

– Často jsme se bavili telefonem, mezi pátou a osmou je poloviční taxa. A najednou jsem se nemohl dozvonit, domácí o něm nevěděl a v redakci také ne.
Kapitán si zvolna nacpával, potřeboval se uklidnit. Hora přišla k Mohamedovi.
– Seznámili jsme se už na dvoře, a tak můžeme začít. Vy jste ten Bertík, viďte?
– Jsem. Nacionále už asi znáte.
– U vás bych je ani nepotřeboval. Náhodou jsem se o vás dověděl už včera, také něco o osmnáctém listopadu, několik bodů zatím bez spojitosti. A přece se mi zdá, že do toho rána bylo všechno normální. Předpokládám, že váš přítel byl ve svém pokoji nahoře u Hvězdy a psal na stroji. Musil dokončit reportáž o Peterkově případu. Jistě ho to bavilo a na nic jiného nemyslil. Vlastní reportáž tvoří jen asi třetinu článku, potom už se přenesl do fantastiky a zlehka se dotýkal otázek kolem UFO, sem tam nějaký citát, jako by tuhle oblast podceňoval. Souhlasíte?
– Až potud ano.
– A najednou je tu nápadná akcelerace. Něco se přihodilo. Nedokončil opisování, skočil na motocykl a hnal se do redakce. Vjel do průjezdu a jen proto, že jezdí dobře, nebo že měl štěstí, proklouzl mezi pravou stěnou a nákladním vozem. Opsané stránky a zbytek rukopisu svěřil jedné kolegyni a hned zase odjel. Neopatrně. Podnět ke změně tempa někdo vyvolal. Proto jsem chtěl jet za vámi a jsem rád, že jste mi ušetřil několik hodin kvůli jedné otázce. Protože jste Bertík, musil jsem myslit na vás.
– Nemohl jsem se mu dovolat, dostal jsem ho až v osm padesát. Myslím na ten osmnáctý listopad.
– Časové určení není zatím podstatné, zajímal by mě spíše obsah zprávy. Nespěchám na vás, mám k dobru ty dvě ušetřené cesty.
– Večer před tím jsem měl nějakou pochůzku nahoře na hřebeni a zdržel jsem se tam, protože jsem našel kruh jakoby vypálený. Průměr deset metrů a úžasná přesnost.
– Hned jste si ho proměřil?
– Ano, řekl Bertík a Klement si v mysli poznamenal vykřičník.
– Znepokojil vás asi proto, že už jste znal od pana Hrona obsah reportáže. A zdálo se vám, že ten nápadně přesný kruh nepřímo potvrzuje jeho fiktivní výklad.
– Proto jsem ho hned ráno volal.
– Proč ne ještě v noci?
– Vrátil jsem se dost pozdě, proto až ráno. Bez komentáře. Aby si pospíšil.
– Nic jste mu nenaznačil? Jen rozkaz, aby letěl do Vrchlabí?
– Slovo rozkaz se tady nehodí. Mohl ale pochopit, že něco spěchá.
– Protože nejste pro něho jen přítel, ale autorita. Jel z redakce na letiště a uprosil velitele výcviku, aby mu dovolil odstartovat s Trenérem OK-MPO. S tím se nemusíme zdržovat, zajímá mě ten kruh. Vy jste na Hrona ve Vrchlabí asi čekal.
– Jen jsem naskočil a letěli jsme nahoru a pozorovali kruh, oblétávali jsme ho v různých výškách, naposled tak v padesáti metrech. Nahoře byl totiž silný západní vítr, musil jsem Romana krotit. Po dvou dnech padal sníh, ale na ploše kruhu zůstal ležet teprve po týdnu.
– Mohu se tedy domnívat, že se pan Hron začal zabývat touto stopou a její souvislostí s tím, co napsal do přílohy?
– Jednou jsem mu navrhoval, aby z toho napsal delší příběh. Jistě by to dokázal, myslím si, že má spíše literární pero. Pro noviny je ho Škoda, i když je dělá víc než poctivě.
– O tom mě už dávno přesvědčil! Jak se stavěl k vašemu návrhu, neodmítal ho?
– Řekl jen, že je to předčasné, jenže jak se opravdu rozhodl, nevím.
– Kdy jste o tom asi hovořili? Vzpomněl byste si na datum?
– Přesně na den ne, ale do Prahy jsem jel tak do týdne. Řekněme, že jsem u něho byl mezi třiadvacátým a pětadvacátým listopadem.
– Už u něho byla ta krásná dívka?
– Dívka? Vy myslíte Kéimé?
– Oba máme na mysli tu záhadnou bytost, usmál se Klement.
– Tenkrát ještě ne, ta se objevila až mnohem později, snad někdy v únoru.
Kapitán si znovu zapálil, uvědomil si, že musí Bertíkovi dopřát oddech. Pozoroval na něm, že při zmínce o Kéimé zneklidněl.
– Abyste mě nepodezíral, že chci něco zatajovat. Zdá se, že váš podnět přijal pan Hron vážně, i když se vám nesvěřil. Něco málo jsem se dověděl v redakci, ačkoli tam by nejraději hovořili jen o té ženě. Vím jen, že váš přítel mluvil asi osmadvacátého listopadu s doktorem Křenkem, sdělil mu, že pracuje na rozsáhlejším a značně atraktivním námětu, ale odmítl ho přesněji charakterizovat. Ta jeho potřeba

svobodného rozhodování, viďte? Udivuje mě, že se nesvěřil právě vám, musil si uvědomovat, že vy jste uvedl do pohybu něco velkého. Ta akcelerace po vašem telefonu! Zatím se budeme držet toho, co jsem spíše náhodou zjistil, nechtějme být malicherní pro jednu povážlivou mezeru, však se časem vysvětlí. V redakci se objevil zase v únoru, tuším, že čtrnáctého. Podrobnosti jsou poněkud nejasné, ale vyžádal si delší dovolenou. Je pravda, že do té doby poslal několik článků, ale to byla jen rutinní práce, nic pozoruhodného, jako by je ani nepsal on. Pověděl byste mi, kdy jste ho podruhé navštívil a našel u něho tu mladou ženu?
– Jistě to bylo kolem čtrnáctého. Musil bych se podívat do výkazů, kde mám poznamenány všechny služební cesty.
– Ano, řekl Klement zamyšleně, budu rád, když mi ušetříte zdržování, a nevím, proč byste to zatajoval.
– Já bych zase rád věděl, proč se ptáte na věci, které vám může ověřit kdokoli z vašich lidí?
– Nebylo by vhodné, abych do případu zasvěcoval mnoho lidí. Když vás to ale zajímá, povím vám to, možná že nám to pomůže od všelijakých zábran. Vedu vyšetřování a sleduji ještě něco jiného. K panu Hronovi mám téměř osobní vztah. Nebo přesněji: bojím se o vašeho přítele. Spokojen? Můžeme pokračovat? Kolem čtrnáctého jste se zastavil v jeho bytě a tam jste se setkal.
– Ano, představil mě krásné mladé ženě a nesnažil se mě přesvědčit, že mu její blízkost není milá. Choval se k ní však podivně. Překvapilo mě, že je tak zmatený.
– Cizinka, jak jsem slyšel od několika svědků.
– Patrně. Hovořili jsme anglicky, ale nemyslím, že by byla rodilá Angličanka.
– Jak jste to poznal?
– Rozuměl jsem si s ní, usmál se Klen, moje znalost řeči je pasivní, jen co potřebuji při spojařině. Musil bych žít v Anglii několik měsíců, abych si zvykl na výslovnost.
– To je přesvědčivé vysvětlení. A váš souhrnný dojem, pozoroval jste něco nápadného?
– Už asi víte, že žiju sám. Nebudu vám to vykládat, je to stav mysli nebo obranná reakce. Ale Romanova přítelkyně mě svým půvabem dojímala. Krásná? Toho slova bych o Kéimé neužil, je prostě jiná než spousta krásných žen a dívek, které pobíhají po světě. Ale na ní jsem neviděl jen dokonalou postavu; jemná, čistá a snad trochu zmatená tvář. Jsem zásadně nedůvěřivý, ženy mají talent předstírat, víte přece, že je přes sto tisíc rozvodů do roka. U Kéimé bych takové podezření považoval za křivdu nebo za těžké ublížení. Nemyslete si, že jsem sentimentální, ale cítil jsem, že z ní vyzařuje něco – třeba řeknu ušlechtilost. To, co v nějaké bytosti buď je, nebo není. V ní to tedy bylo. A proto jsem Romanovi ani nemohl zazlívat, že se najednou zpronevěřil některým názorům, myslil jsem si, že jsou mezi námi dvěma tak pevné, ani jsme o nich nemuseli mluvit. A přece mi stačilo několik minut, abych novou situaci přijal. Pro něho to byla docela nová zkušenost. I když měl nějaké dřívější.
Klement se spokojeně usmíval, tak kdyby Bertík hovořil pořád!
– Rozumím, protože právě teď mluvíte pravdu. Nehněvejte se a promiňte mi upřímnost. Neřekl jsem, že mě obelháváte, neříkáte jen všechno, ale to zatím není podstatné. Vraťme se do Hronova pokoje. Vysvětlil vám přijatelně přítomnost té dívky? Jistě musil předpokládat, že vás tak závažná změna zarazí, že byste na ni mohl reagovat jako na zpronevěru? Ne, pane Klene, je to vaše dobrá vůle, nevyslýchám vás.
– Jsou věci, o kterých nedovedu mluvit. Například přátelství. Podle mého názoru není manželství svátost, přátelství ano. A jemu bych nevyčítal ani zpronevěru. Nic. Představil mě jako přítele a ona mě hned jako přítele přijala. Tím jsme to odbyli. Co potom ještě vysvětlovat a nač se ptát?
Klement cítil, že narazil na neviditelnou a nepřekonatelnou stěnu. Bylo by neopatrné a nemoudré, kdyby se za ni pokoušel proniknout naléháním. Přítel jsem s ním. Bez výhrad a proti komukoli. Proto ustoupil, nenápadně, jako by se odplížil z podminovaného území.
– Nezamýšlel pan Hron vypravit se někam do ciziny?
– O ničem podobném se nezmínil. Nebo snad myslíte na útěk? Proč? Cestu měl otevřenou, nikdo mu v pohybu nebránil. Odvolal by se na zájem listu a nahoře měl důvěru.
– Nechci vás klamat, myslil jsem na něco horšího, že by ho někdo zamýšlel unést.
– Těžko bych si představil, že by ho někdo pokládal za nebezpečného.
Klement položil na stůl Nedokončený příběh.
– Snad byste nechtěl spojovat s tím únosem Kéimé?
– Dnes v noci jsem si tu knížku přečetl pozorně. Skončil jsem po druhé hodině. Nemyslíte, že někomu mohla být nepříjemná?
– Vždyť je to překlad, napsala to ta Japonka Kamiko Ajko.
– To zdaleka není jisté, nepodařilo se prokázat, že existuje japonský originál. A když jste prve v průjezde

projevil strach, aby se pan Hron nehrnul do nebezpečného podniku? Neměl jste na mysli tenhle příběh? To by přece byl riskantní podnik, kdyby to nebylo smyšlené?
– A jak chcete dokázat, že to není smyšlené?
– Nemohu to dokázat, musím s tou možností počítat. Ale přece jen byste mi měl odpovědět. Vy asi máte dost určitou představu o povaze toho nebezpečí. Proto také máte větší odpovědnost. Mohli bychom se o ni rozdělit.
Klen byl nervózní. Zakrýval to tím, že si nacpával, ale ani navyklé pohyby nebyly přirozené.
– Kdo se vyzná v Romanovi? Musíte ho respektovat. Vím, že se nebojí, ale nedělá rozdíl mezi odvahou a hazardem. Strach mám jen proto, že mě tentokrát odepsal.
– Také dobře, povzdechl si Klement unaveně, nechcete odpovídat. Zkusme to jinak. Máte nějaké soukromé vysvětlení, proč zmizeli oba? Nebo je to jen milostná záležitost? O tom by vám snad řekl, že nechtějí být rušeni.
Nemohl poznat, jakým směrem Klen uvažuje. Potom ho prozradil nejistý přízvuk.
– Probírám to ze všech stran, ale nevím. Kdyby si byl někde na letišti vypůjčil mašinu a cestou se jim něco přihodilo, to už byste dávno věděli.
– Nic takového nikdo nehlásil.
– To víte bezpečně? vyrazil Klen, ale byla to jen finta.
– Ano, žádný přestupek, nic nezákonného. Ti dva si prostě mizí. Beze stopy. Hron se k tomu chystal a promyšleně připravil. Zbavoval se zbytečně mnoha věcí. Zbytečně, kdyby se hodlal vrátit. Kdybych vás neměl v záloze, pane Klene, v duchu bych to vzdával. Jenže vy jste jeho přítel a já za sebe lituji, že jsem si ho za přítele nezískal. Jedno z těch nenapravitelných pozdě. Kolikrát jsem mu chtěl napsat!‘ Věřte mi, že kdybych se s ním byl setkal třeba jen na několik minut, všechno by bylo snazší. Mám jen jeho obrázek, podívejte se, shledávám vrásku po vrásce, abych si ho oživil a vyznal se v něm. Řeknete si, že je to těžkopádná metoda, pokoušet se přečíst člověka. Několikrát se mi osvědčila. Takhle mohu spoléhat jen na hrstku lidí. Některé mohl klamat jen proto, aby měl od nich pokoj. Vy jste ho znal.
– Co s tím tady, když vidíte, že zmizel beze slova! Pomozte vy mně, ptejte se, to a to chci vědět.
– Ptám se, ptám. A vy? Jaké měl zájmy kromě práče?
– Žádné hříčky nebo slabomyslnosti. Zajímali ho lidé a život, měl rád vzrušení. Nešetřil se. Kolikrát jsem mu řekl, že noviny jsou pro něho omezený prostor. Záleželo jen na silném podnětu, aby začal psát. Zkušeností měl dost.
– Ta jeho knížka, to byl zatraceně silný podnět.
– To není poctivé, kapitáne. Myslíte-li, že se ten příběh stal, potom to nebyla literatura.
– Ani o tom mi nic nenaznačíte? Nic kromě těch několika pohlednic z Japonska? Žádné vyprávění mezi čtyřma očima?
– Snad nějaké domněnky, neověřené. Chápete přece, že se mezi přáteli musí umět mlčet?
– Někdy je důležitější povinnost promluvit. Také mezi přáteli.
– Na tyhle triky vám nenaletím.
– Nebudeme se rozčilovat, vážený příteli, řekl Klement, jako by se nudil, a vytočil tři čísla.
– Dobré jitro, paní redaktorko, Klement. Směl bych vás poprosit o radu? Potřebovali bychom dvě kávy, kam se máme obrátit?
– Už jste se obrátil, pane kapitáne, za chviličku– ji přinesu, voda se už vaří.
– Já se nerozčiluju, ale kávy se napiju rád.
– Snad jsem to slovo přehnal. Musím vás nějak přesvědčit, že nesmíme opomenout ani zrnko pravdy. To není mozaika z kaménků výrazných barev. Dotknete se něčeho a ono se vám to rozsype v prstech. Každou minutou se čas obrací proti nám a proti němu. Nejrozumnější by byl ten mistr sochař. A zrovna ten nic neví. Nic podstatného.
– Dále, prosím.
Rychle vstal a šel otevřít. Karla Zemanová nesla na červeném tácku dva šálky kávy s cukřenkou. Také Klen znepokojeně vstal a Klement děkoval příliš hlasitě, protože na ten okamžik napjatě čekal. Nezklamal ho. Vzal Karle kávu z rukou a postavil na stolek. Potom za ní zavřel dveře.
– To je překvapení, pane Klen, řekla stísněně a potom si uvědomila, že mu musí podat ruku; také on k ní pokročil, když překonal hnutí nepředstíráno plachosti.
– Neposadila byste se na chvíli s námi, paní redaktorko? řekl vlídně Klement, já se kávy vzdám, protože teď bych si raději zakouřil. Vím, že mi to dovolíte, když trochu vy větrám.
Šel otevřít okno, ale nepřestával hovořit.
– Právě jsme s panem Klenem probírali den, kdy jste se oba setkali s dívkou Kéimé. Nic bych se nedivil,

kdyby byl pan Hron od toho dne nesrozumitelný vám oběma. Byl přece k ženám lhostejný, i když rytířsky lhostejný, a najednou se octl v situaci, kde mu chyběla zkušenost Nepozval vás právě proto, myslím na tu večeři. A nedivte se, že vás musím pokládat za korunní svědky. Snad ani on, ale jistě vy jste ještě nemohli tušit, čím ten den po nějaké době vyvrcholí! Také vás to přece překvapilo? Pan Klen to tvrdí tak důrazně, že jsem mu téměř uvěřil. Zmizel.
– Ten se zase objeví! řekl rychle Klen, a přinese něco velkého. Jako by spadl z nebe. Nerozumím jen tomu, proč prodával motocykl.
– Nejen motocykl, také vůz, psací stroj a většinu knih. Ne, ty daroval jedné knihovně, kde mám známou ředitelku, včera mi je ukazovala. Zbytek svého majetku odkázal Mistru Jeřábkovi v dopise na rozloučenou. O tom nevíte, mlčenlivý Klene?
– Divím se, ale mně opravdu nic nenabízel.
– Byl by musil naznačit, co má v úmyslu. A peníze potřeboval. Musil je mít hned.
– Proto se přece nemusil všeho zbavovat. Kdyby byl zavolal, poslal bych mu je a neptal bych se ho, nač je potřebuje.
– I kdybyste mu je posílal telegraficky, ztratil by několik hodin, a on musil tu dívku obléknout, opatřit jí výbavu. Chtěl vás pozvat na večeři, ne?
– Jakou výbavu, pane kapitáne?
– Tahle otázka vám nevyšla, nezlobte se, docela nesprávný přízvuk. Nemluvíte pravdu, a já vám to zatím nevyčítám. Však my si na sebe zvykneme. Jakou výbavu? Všechno, co si obléká krásná žena, aby byla ještě krásnější. Od prádla až po plášť. Většinu těch drahých věcí jsme našli s Mistrem Jeřábkem v Hronově skříni. Něco mi tu pořád vadí. Dovedete si představit pana Hrona, jak bloudí po obchodech, rozhoduje se pro odstín punčoch nebo nějaké soupravy, nemáte žádnou připomínku, paní redaktorko?
Sklopila hlavu, bylo jí nevolno před Bertíkem z kapitánovy ironie.
– Musíte být tak zlý? Jistě už od někoho víte, že mě Roman prosil, abych šla nakupovat s ním. Skoro tři hodiny jsme jezdili po Praze a přivezli alespoň nejnutnější.
– Nevěděl jsem to, paní redaktorko, a jsem rád, že jste mi to pověděla sama. Jen náhodou najdu nějaký střípek a zasadím ho do skládanky, přiznával se pokorně, a je škoda, že musím postupovat tolika oklikami.
– Proč tedy nezkusíte otevřenou hru a neřeknete rovnou, co už víte? Proč nás usvědčujete v hloupostech? neovládl se Klen, protože ho zabolelo Karlino pokoření.
– Nemohu. Jste proti mně dva a já mám málo času. Zdržujete mě a já nechápu proč. Záleží vám vůbec na tom, abych ty dva lidi našel? Nekryjete je úmyslně nebo z nevědomosti? Oba tu máte podvojnou roli.
– Jsou snad jiné postupy, jak hledat pohřešovaného člověka, proč vy se zdržujete? Neřekla jsem vám, že v redakci se nedovíte nic, na čem by záleželo? Já chci, abyste je našel, a pan Klen také.
Klement jí neodpověděl. Hledal něco v náprsní kapse.
– Ještě tohle, tady jistě nejste vázáni slibem. Je to sice anonym, nevěděl jsem si s ním rady. Dostali jsme ho 17. února ranní poštou. Třeba se našeho případu netýká, ale nemohl jsem ho prostě zahodit do koše. Nerozuměl jsem mu. Přečtu vám ho a pak si ho můžete prohlédnout. Nebo bych poprosil pana Klena? Je to naklepáno na staré ollivetce.
Nebylo zbytí, Klen musil poslechnout.

Pane poručíku, kapitáne nebo majore! Nic vám do toho není a sotva byste toho chlapíka našli, neměl jsem čas, abych si ho prohlédl, byla noc, on se objevil a neváhal! Sledoval jsem jednu moc pěknou slečnu. Zmizela mi v biografu, tak jsem šel za ní. Už se hrálo a našel jsem ji až po představení u východu. Celá v černém, něco jako batldres s čapkou. Nemohl jsem z ní dostat slovo. Buď byla němá, cizinka nebo panna a měla ze mne strach. Když pochopila, že se s ní chci slušně seznámit, začala utíkat. To mě urazilo. Dobře se oblékám a umím se chovat. Chytil jsem ji až na Malé Straně u toho kostela na rohu Josefské a přitiskl jsem ji pořádně ke zdi. Zblízka byla ještě hezčí, ale nějaká divná, jako by utekla z psychiatrie. A v tom se za mnou objevil ten člověk. Byl rychlejší než já. Nečekal na vysvětlení a já bych mu ani nic nevysvětloval, a hned mě složil parádním zvedákem. Když jsem se probral, ležel jsem v podchodu při zdi a ti dva byli dávno pryč. Ten chlápek byl strašně střízlivý, a pěst měl jako kopyto. Pořád na něj musím myslet, připadá mi, jako by tam nepřišel náhodou, ale co by to bylo, když ne náhoda? Snad se mu taky líbila a čekal, jak se to mezi námi vyvine. Z biografu se na něj nepamatuju. Tak to je všechno, pane VB. Podpisovat se nebudu, ale můžete to brát jako výpověď pod přísahou. Nemám zkrátka na třináctku štěstí. Domů jsem se dobelhal až po třetí ráno a to už nebylo třináctého. Když si na to vzpomenu, brní mi v hlavě ještě dnes.

– Zajímavá shoda, nemyslíte? řekl Klement po chvíli mlčení. Pozdě večer třináctého. A vy jste pana Hrona navštívil čtrnáctého a paní Zemanová s ním jezdila po nákupech. Třeba ten kus papíru nikam nezapadne, ale stejně jsem rád, že jsem si ho založil. Snad je to zvyk. Vám slečna Kéimé nepřipadala divná?
– Proto se jí netýká ten váš anonym, řekla Karla, chovala se jako dáma a byla jemná a laskavá.
Klement si přisunul dopis a chvíli v něm hledal.
– Několik drobností stojí za úvahu, třeba tady: „celá v černém, batldres a čapka“. Vy jste nejpovolanější, paní redaktorko Co měla na sobě Hronova přítelkyně, když jste ji oblékala do nových věcí?
– Nevím, jak bych to pojmenovala, bílý, přiléhavý trikot nebo skafandr? Nic pod ním. Vůbec nic.
– Nic pod ním, nepokládala byste asi za vhodné, abych se vyptával na podrobnosti, myslím jen, že vás to udivilo. A použila jste slova skafandr. Z jakého materiálu?
– Opravdu nevím, bylo to měkké jako vlna s hedvábím, elastické a povrch na omak skoro sklovitý.
– O tom náš anonym mlčí. Ničeho tmavého jste si nevšimla?
– Nějaká černá pláštěnka ležela přes židli.
– Děkuji. A ten uppercut, pane Klen?
– Roman by ho svedl, udržoval se v kondici, často jsme spolu zkusili nějaké kolo. Ale nechápu, co by dělal po půlnoci na Malé Straně. Pokud nešturmoval nebo pokud ho něco nechytilo, dbal na pravidelné hodiny spánku. Noční potulování po hostincích, alkohol a takové věci – ne. Určitě ne.
– Vy jste byl té noci doma, ano?
– Ano, zkoušel jsem nějaká spojení.
– Nic mimořádného? Nějaké záhadné SOS, které byste předával? Ten knockoutovaný pronásledovatel projevil nesmírnou bystrost nápadem, že zachránce nepřišel náhodou.
– Zlobí ho, že ho někdo předešel pěstí, a vy z toho dedukujete, ostatně nosívám u sebe. Sáhl do kapsy a podával Klementovi notýsek.
– Vy přece víte, s kým mám spojení?
– Namátkou. Každého přísně kontrolujeme, vy máte naši důvěru.
– Díky, zasloužím si ji, ale od vás mě uznání těší.
– Jak jste se tedy rozhodl, už mi nic nepovíte?
– Je mi líto. Zbyla mi jen polovina ode dne, kdy se ztratil, ale já také budu pátrat. Jistě máte kamaráda –
– Mám a nemám. Kdybyste mě jednou chtěl za něho pokládat, považoval bych to za poctu.
Bertík mu nevěřil, protože mu sám lhal, a lež lidi odděluje. Nemohl však neodpovědět, aspoň ze zdvořilosti a před Karlou:
– Třeba se při téhle práci lépe poznáme.
– Smím tomu rozumět tak, že zavoláte?
– Na revanš. Doufám, že jste ten zajímavý anonym nevyrobili u vás?
– Snažíme se jednat slušně.
– Hlídkujeme po kopcích každý den. Jen se bojím, aby to tenkrát v listopadu nebyla porucha a nouzové přistání.
– Myslíte, že by to byl konec jako s Peterkou? Jak vás to napadlo! Co to má společného s Kéimé as Hronem?
– Doufám, že nic, řekl Klen sklesle, nedovedu si jen představit, že bych Romana už nikdy neviděl. Musíte ho najít, pane kapitáne.
– Půjdu raději k sobě nahoru, řekla paní Karla, vaše řeči jsou skličující. Nevěřím, že se mu něco stalo. Jistě nám dá včas zprávu.
– Pan Klen si asi vzpomněl na kapitána Thomase F. Mantella a jeho roztříštěný stíhač P-51, když startoval proti cizímu tělesu.
– Já naopak spoléhám, že je tu ještě jedno řešení.
– Já také, ale neměla byste o něm mlčet, paní redaktorko?
– Ani pan Klen, ani já nevíme, kdo byla ta dívka Kéimé. Viděli jsme ji a hovořili jsme s ní, ale nic nevíme.
– Protože jste od určité chvíle už jen statovali. Sotva ale toho prvního odpoledne a večera. Hron možná tušil, že vás ještě bude potřebovat, ačkoli sám nevěděl, po ta událost znamená pro něho.
– Jaká událost?
– Uvažuji o třech možnostech. Nedokončený příběh.
– Už jste si ho prostudoval?
– Ano, doslova tak. A protože nevěřím, že žádná cizí tělesa, musím najít něco tak průkazného, abych vás dva donutil mluvit. Tu knížku vám musím vrátit?

– Ovšemže ne, myslíte-li, že ji budete ještě potřebovat.
– Raději bych ji nepotřeboval z jednoho nebo ze dvou důvodů.
– Nerozumím vám, pane kapitáne, řekla Karla upjatě.
– Něco si přece musím schovat pro sebe. Je toho málo, skoro nic.
Bylo opravdu málo toho, oč by se mohl opírat. Uvažoval realisticky a nedával se mýlit přítomností Kéimé. Držel se domněnky, že se Hron stal obětí pomsty. Vendeta, běžná v moderním politickém životě. Dokonalé umlčení člověka, který by mohl promluvit. Nespokojoval se však rozhovory, kde by mohl spoléhat na selhání nervů. Zbývaly mu vyzkoušené postupy. Znal směr útěku těch dvou a rozhodil sítě na Slovensko. Hodlal tam sám zaletět a přezkoumat výsledky. Protože ho čekalo ještě čtyřiadvacet hodin nečinnosti, stav, který v něm burcoval netrpělivost a rušil soustředěné uvažování, spojil se s poručíkem Stefanem, který vyšetřoval případ řidiče Peterky. Zatím si pročetl poslední Hronovu reportáž a úřední protokol, na podrobném plánu se seznámil s místem havárie. Zkušenost mu napovídala, že to nebude ztracený čas.
Štefan byl dochvilný, ohlásil se hned v osm. Vysoký, štíhlý, pružný. Milá a otevřená tvář, jejíž úsměv by mohl snadno ztvrdnout. Musil jednat stroze a úsečně, když ho zavolali k dopravní nehodě, aby se dopátral pravdy, aby neviděl jen ten obraz situace, kterou mu viník předestírá. Někteří lidé nedovedou nadlouho utajit vědomí viny, těch je však málo. Většina vyslýchaných produkuje se značnou pohotovostí pravděpodobné, ale nepravdivé obrazy kritické minuty. Svědkové, pokud vůbec jsou, bývají buď nespolehliví, nebo zaujatí. Stopy ne vždycky jednoznačné. Ale především je tu mrtvý člověk nebo mrtví lidé, kteří se hájit nemohou. Jejich obraz zlomku vteřiny je na dně nevidoucích očí.
Odhadl rychle Stefana a nabídl mu místo u stolku, kde rozložil všechno potřebné.
– Víte, poručíku, proč jsem vás zavolal. Kauza Hron. Přítel?
– Spíše dobrý kamarád. Ujeli jsme spolu hodně kilometrů a míval jsem dojem, že mě dobře snáší. Občas jsme si zopakovali předpisy, byl hodně pohyblivý a vždycky někam spěchal. Jako by neuznával, že rychlost může být sebevražedná.
Klement se sklonil nad mapou.
– Tady, viďte? A Hron jel hned zpátky, aby vám telefonoval.
– – Zastavil nás před osadou asi v tomhle místě, po třech kilometrech. Dovolil jsem mu, aby zůstal s námi, byl jsem prostě rád, že ho zase vidím. Potom chtěl, abych se tam s ním ještě jednou sešel, co nejdříve. Hodilo se mi to hned odpoledne. Zastavil se pro mne asi ve tři a zajeli jsme tam. Neřekl mi, co ho tam zajímá.
– Ani když jste se vraceli?
– Vymluvil se na reportáž, ale nepochopil jsem hned, proč mě tam potřebuje. Až na jednu maličkost.
– Já bych tam také jel raději s vámi, ale snad postačí.mapa.
– Silnice vede na severovýchod, po obou stranách je vysoký les. Ten najednou končí tady napravo. A hned je rozhled po loukách, které mají nepravidelný tvar, hlavně na východě, postupují do nich výběžky lesa. Podle měřítka je rozhled tak na dva kilometry na jihovýchod. Šířka louky nebo pastviny kolísá mezi stem a dvěma sty metrů. Stopy Peterkova vozu byly ráno zřetelné. Tři metry za posledním stromem vpravo Peterka vůz neovládl. Narazil na nízký patník, vyvrátil ho, ale při nárazu se překlopil a padal z náspu vysokého tři metry se sklonem asi šedesát stupňů. Silnice je přehledná, výborná vozovka, mírná zatáčka vpravo až po osmi stech metrech.
– Teď se zaměříme na to odpoledne, ano?
– Roman si mě postavil přesně na místo, kde se pravá stopa předního kola vychýlila ze směru. Potom jsme diskutovali o tom, kam se Peterka díval, mohlo to být v rozmezí třiceti stupňů. Zvolil si prostřední paprsek a šel po něm loukou a často se ohlížel, aby si zkontroloval směr. Asi tady na výši posledního třetího výběžku lesa se zastavil a několikrát prošel kolmo na tuto spojnici.
– Nezdálo se vám, že něco hledá?
– Někdy se sklonil, ale potom mi zmizel mezi stromy, tady nalevo, a tak čtvrt hodiny jsem ho neviděl. Když se zase ukázal, zamával mi, abych šel k němu, trvalo mi to devět minut. Uchopil mě za ruku a vedl oklikou doleva za skupinu sedmi stromů, které vybíhají dopředu; v půdorysu by to byl tvar šípu, dvě – dvě – dvě – jedna. Poslední je borovice, před ní smrky s větvemi skoro až k zemi. Vedl mě, jako by se něčemu vyhýbal. Potom mi řekl, abych se díval kolem a hledal něco zajímavého. Za několik minut jsem mu ukázal na kruh zvadlé trávy. Ne uválené, zvadlé nebo vysušené. Ze silnice ho ovšem vidět nebylo.
– Jaký byl průměr kruhu?
– Přeměřili jsme ho v několika směrech, vždycky sedm padesát. Roman si ještě opatrně nožem nařezal hrst zvadlé trávy, nahrnul ji do igelitového sáčku a prosil, abych ji poslal do laboratoře.

– Slíbil jste mu to?
– Ano, ale trochu jsme se pohádali. To zválené místo Peterka vidět nemohl; co se tady stalo, jaký to má smysl, ptal jsem se. Roman se zasmál a řekl, že mohl vidět něco nad tím kruhem, co prosvítalo mezi stromy a co je pak přečnívalo, když to začalo rychle stoupat. Myslil jsem si, že to jsou ztracené tři hodiny času, ale on jen prosil, abych mu brzy poslal výsledek z laboratoře.
– Našlo se něco?
– Vůbec nic. Co si od té zkoušky sliboval, pochopil jsem až později z jeho reportáže. Myslil jsem si, že tam mohla stát kupka sena se širokou základnou, ale jen krátkou dobu; ne tak dlouho, aby stonky těsně při zemi zbělely. Zjistil jsem ale za několik dní, že tam kupa nestála. To je všechno, co o tom vím. Reportáž se četla dobře, ale nepřesvědčila mě.
– Byl tam ovšem chvíli sám; dlouho?
– Tak patnáct dvacet minut jsem ho neviděl. Jeden detail se mu v jeho článku povedl. Napsal, že Peterka zemřel dříve, než si uvědomil, co se děje. Něco jako šok. Pitva to nevyvrací.
– Šok z úžasu?
– V protokolu se píše o reflexní smrti; Peterka něco zahlédnout mohl, byla nízká mlha a slunce prosvítalo, když jsme tam přijeli. Svítilo možná i v okamžiku, kdy vyjel z lesa.
– Škoda, on už nám nic nepoví a Hron zmizel. Ráno letím na Slovensko, víme, že vystupoval na popradském letišti a že cestoval se ženou.
– Roman?
– Na útržky letenky se podepsala jako Klementina Hronová, ale oddáni nebyli. Nikde v Praze. Vůbec nikde.
– Byla by ho škoda, řekl Štefan a Klementovi to znělo jako prosba.
– Ve čtyřiatřiceti se nedá vůbec ani odhadnout, jak velká škoda; Na našem řemesle je nejhorší, že nám nedává příležitost k prevenci. Přicházíme pozdě. Vždycky jen pohled mrtvých očí. Máte nějakou výhradu?
– Roman je rváč, ten by sotva odešel bez boje. Třeba ho nenajdete, ale nikdy neuvěřím, že je po smrti.
– Říká vám něco titul Hořící keř?
– Jakpak ne! V tom příběhu je celý on.
– Nemyslíte si tedy, že tu knížku přeložil? ,
– To mi nikdy ani nenapadlo. U Romana jsem mel pocit, že za každou jeho větou stojí celý muž. Až se tentokrát vrátí –
– Jsem asi negativista, přestávám doufat.
– Kdyby měl někde ukrást létající talíř! I kdyby s ním havaroval, vyhodil by v poslední vteřině reportáž. A vy nejste negativistická povaha, protože chcete věřit, že ho najdete.
– Chci. Rád bych si s ním popovídal. Čím více o něm vím, tím ho mám raději.
– Když mi jednou nabídl, abychom si tykali, nespal jsem celou noc radostí.
– A přece to není váš přítel?
– U něho má to slovo jiný.význam. Ovšem – v jeho přítomnosti nemůže člověk myslit na nic jiného, než aby ho nezklamal. O Bertíkovi jste slyšel?
– Ano, toho už, chlapče, znám.
– Tak rozumíte, co mám na mysli. Když vidíte ty dva spolu, jste jako na jiném světě. I kdyby jen mlčeli.

8.
Klement se vyhýbal hluku, nechtěl se setkat se sochařem. Ne proto, že by mu jeho společnost nebyla příjemná, měl ho svým způsobem rád. Díval se na něho, když pracoval s mokrou hlínou nebo když sochal dlátem. Jen jeho přátelská mnohomluvnost ho rušila. Potřeboval ticho Hronova bytu, vnitřní klid, nezvlněnou hladinu. Musil být v omezeném prostoru sám. Dojem, že vlastní řešení je tady, v tomto pokoji, který zanedlouho okupuje jiná lidská bytost a setře stopy po dvou uprchlících – ho nutil k tomu, aby se sem dobýval jako zloděj, aby se schoulil do rohu pohovky a naslouchal – čemu?
Výsledky pátrání byly negativní, ti dva doslovně zmizeli. Několik lidí, které už tolikrát vyslechl, nemohl podezírat z podvržených odpovědí. Znali Hrona a viděli alespoň tu ženu a vzácně se shodovali, když popisovali dojem, který v nich vyvolávala.
Nikdo nedovedl nic povědět o počátku toho vztahu, který každého překvapil. Skutečně podezřelí byli Bertík a Karla, jak jim říkal v důvěrných kalkulech. Podezřelí z toho, že mlčeli, protože je Hron uprosil, aby mlčeli? O posledním údobí nevěděli pravděpodobně vůbec nic. Klement měl postřeh pro jemné náznaky nejistoty v chování vyslýchaného, na něm byly založeny jeho úspěchy. U těchto dvou však nemyslil na výslech. Zaváděl s nimi spíše přátelské rozhovory, kdy se uvolní předsudky a ostražitost. Měl ty rozmluvy

na pásku a přehrával si je, aby v klidu oba zatvrzelce usvědčoval. Vymezili si však míru dovolené pravdy a lhali snad teprve nad ní, nikdy je nepřistihl při nedůslednosti nebo rozporu.
Tak mu nezbývalo než se vracet do opuštěné garsoniéry a čekat na inspiraci. Doufat, že v tichu vynikne náhle spojitost několika zdánlivě nevýrazných skutečností; fakta už dávno ovládal jako herec roli po desítkách repríz na provinciálních scénách. Čekat a pokorně čekat. Logickým kalkulem nepostihne slabinu smělé a iluzivní konstrukce. Proto trval na tom, aby pokoj zůstal zatím neobydlen. Jako by směl doufat, že se tady v nočním tichu tok času obrátí a že k němu dolehne ozvěna minulých hlasů, že ho citlivěji ovane proud myšlenek, které tu něco utkávaly, záměr, plán, ať k čemukoli. Ano, stopa. Jenže tentokrát ne půvabná literární hříčka, které lze podkládat filozofický smysl, meze poznání, rozhraní mezi sférou poznatelného a – tajemstvím. Zdávalo se mu, že stojí před skutečností zauzlenou do sofismatu. Aparát informací zklamal. Ti dva lidé jako by sublimovali do jiné dimenze, kde jsou prostě nepostižitelní. A přece to byli lidé, kteří se donedávna projevovali normálním lidským jednáním.
Nejvíce ho dráždilo to, že poslední údobí jejich nepodezíratelné existence bylo možno rekonstruovat s velkou přesností. Právě to časové rozpětí, o kterém už Bertík ani Karla nic nevěděli: jejich pomocná role skončila. Nebylo jich už třeba. Tady už je nemohl pokládat za mlčící svědky. Hron a Kéimé unikli i jim a jejich alibi v několika hodinách bylo nesporné a potvrzené bez jejich vědomí. Nebyli na ruzyňském letišti toho dubnového rána, kdy do IL-14 nastupovali dva mladí lidé. Nikdo je nedoprovázel.
– Ano, pane kapitáne, určitě manželé a snad teprve několik dní nebo hodin. To přece poznám, jsem vdaná tři měsíce. Ona byla velmi něžná, ale vybraně a distingované něžná, řekla mu letuška.
V každé kanceláři Čedoku je možné koupit letenky pro vnitrostátní dopravu, není třeba ani předkládat občanský průkaz. Na rub letenky se může napsat jakékoli jméno a libovolná adresa. Klement ty útržky měl. Číslo spoje, Praha – Poprad-Tatry, datum odletu, odjezd autokaru od aerolinií na letiště, hodina startu, typ letounu. Dr. Roman Hron a Klementýna Hronová. Adresa tohoto pokoje. Doklad na zavazadla.

Několik minut po přistání IL-14 snesla se na okraj letiště helikoptéra pilotovaná Péterem Kovácsem. Vypověděl, že redaktor Hron je jeho starý přítel. Slíbil mu, že dopraví jeho zavazadlo do prostoru Velkého Hincova plesa nejpozději do 14 hodin téhož dne. Ano, věděl, že Roman přiletí, den před tím dostal ohlášený telegram. O věci ovšem jednali o několik dní dříve, možná že si Romanův doporučený dopis doma založil. O obsah zavazadel se nezajímal, odhadoval jen, že je to stan a potřeby k táboření, snad i nějaké knihy. Roman se o nich zmínil, ale sotva úmyslně. Psal spíše žertovným tónem a stejně hovořil i na letišti. Některé věty mu Roman překládal do angličtiny, když oběma blahopřál k sňatku, který mu Roman oznámil v onom dopise. Překládal mu také věty, kterými se obracel k jeho manželce. Přijímala je s milým úsměvem a děkovala mu za pozornost Kovács přiznával, že se nerad loučil s oběma přáteli. Sotva prý už kdy uvidí tak krásnou ženu, jako byla paní Kéimé.
Pamatoval se na dva svazky lana, které byly připoutány ke kruhům stanu, na lyže a hole. Ty si oba vzali s sebou pro výstup nahoru.
Oba už byli u plesa, když přiletěl. Zavazadlo viselo pod gondolou na třicetimetrovém laně. Roman uvolnil ocelovou sponu a dal mu mávnutím paží „all clear“. Zamával jim a oni jemu. Když příštího dne dopravoval náklad na chatu Pod Rysy, odbočil při návratu přes kamenné moře a viděl na západním břehu Hincova plesa jejich stan. Rozhlížel se kolem, domníval se, že trénují na některém snazším terénu, ale nenašel je. Řekl si, že se možná uchýlili do některé chaty, počasí nebylo nejpříznivější, i když se Roman v práci na sněhu vyzná.

Podplukovník Kalina trval na tom, aby Klement letěl na Slovensko a účastnil se vyšetřování. Mohl znovu vyslechnout řidiče taxíku, který oba manžely odvážel z letiště k chatě u Popradského plesa. Mluvil s číšnicí, která je obsluhovala při obědě.
Výzva, aby se přihlásili turisté, kteří v těch dnech vystoupili k Hincovu plesu, byla kupodivu úspěšná. Dva páry slovenských studentů překročily sedlo na východním hřebenu. Po sestupu mladí obešli jezero a viděli už z dálky oranžový stan. Překvapilo je, že našli tábořiště v době, kdy jezero bylo pod silným ledem. Hovořili s oběma manžely a přijali pozvání na čaj, který se vařil na primusu. Rozloučili se s nimi asi po půl čtvrté. Obě dívky se nadšeně vyjadřovaly o kráse Hronovy paní. Byla vyšší ušlechtilé postavy a sportovní oblek jí velmi slušel. Jedné z nich připomínala Claudii Cardinalovou v mladších letech, druhá se domnívala, že se blížila spíše typu francouzské televizní zpěvačky Perraultové. Claudia je prý jasná a slunná, kdežto tvář paní Hronové je v podstatě tragická přes svůj úsměv a okouzlující vlídnost.
– Nikdy jsem ještě neviděla tak dokonale krásnou ženu. Mohla bych se na ni dívat hodiny a vím, že by mi nezevšedněla.

Klement si ovšem prohlédl všechno, co bylo uloženo v uzavřeném a opuštěném stanu. Kompletní lezecká výstroj pro dvě osoby, spací a táborové potřeby, lyže s holemi. Jen proviantu bylo nápadně málo. Zvláště ho zajímaly tři anglické paperbacky: Polární deník R. F. Scotta (první díl), Hemingwayův Starec a moře a Exupéryho Malý princ. Konečně jedna útlá a značně opotřebovaná sbírka veršů s přátelským věnováním Milému panu Romanu Hronovi. Titul sbírky, Poštovní holub, Klementovi nic neříkal, ani autorovo jméno neznal. Protože mnoho veršů bylo podtrženo a na některých stránkách byly téměř nečitelné poznámky, Klement si výtisk vyžádal v domnění, že v něm najde klíč k Hronově osobnosti.
Dospěl k závěru, že posledních osm hodin zjistitelné existence obou pohřešovaných je dokonale prokázáno řadou svědectví, která na sebe navazují. Jakákoli zpráva po 15.45 chybí. Od té chvíle se s nimi nikdo nesetkal. Horské službě nebyl hlášen žádný úraz, nikdo se nedovolával pro nikoho pomoci. Pátrání zatím pokračuje. Klement si od něho nesliboval pranic.
Nenápadně byly prověřeny pohyby pilota Pétera Kovácse. Také toto šetření bylo negativní. V následující noci byly provedeny nad tímto prostorem dva cvičné přelety tryskových stíhačů ve výši 6000 a 10 000 metrů. Žádný jiný letoun nebyl hlášen až do 09.00 příštího dne. Žádné „neidentifikované cizí těleso“. Nic. Nikde žádný kruh o průměru deseti metrů ani jakákoli amatérská zpráva tohoto druhu.

9.

Pokolikáté už provedl Klement tuto rekapitulaci, a přece ještě neodcházel a ještě se nevzdával. Uvědomoval si, že časový úsek osmi hodin může pustit z mysli a že se musí opětovně vracet k samému začátku, kdy Hron neměl čas dokončit opisování reportáže o Peterkovi. Vysvětlení jeho spěchu se zdá přijatelné, ačkoli není vyloučeno, že v něm něco chybí. To je obvyklá nesnáz, že se mnohá vysvětlení podobají pravdě a žádné ji nevystihuje beze zbytku. Jako by bylo třeba najít šifru, která by dovolila číst a hodnotit zprávy podle utajeného klíče.
Kéimé – jaká je asi její úloha v celkovém obrazu? Proč se drží nápadně v pozadí, když v každém svědku vyvolala tak silnou emoci? Vracel se k motivu lásky. Jaká nedůslednost u mladého muže, který odmítá vázanost milostného vztahu, aby náhle v několika hodinách rezignoval. Dával prý přednost svobodné práci a smyslu pro dobrodružství. Co však ve skutečnosti prožil? Za jakých okolností se osvědčil? Nebylo to spíše snění o jakémsi dobrodružství, naděje, že prožije něco výjimečného? Obsah jeho netajeného úsilí tvořila rutina nadaného žurnalisty, který obratně a přesvědčivě zkoumá a interpretuje cizí zkušenosti. Ano, je tu zjevná snaha vyniknout nad průměr, přijme-li se za pravdu, že napsal Nedokončený příběh.
Je dovoleno odpovědně předpokládat, ptal se Klement, že toho dopoledne, kdy se tak ztřeštěně rozjel na letiště, zahlédl obrys mimořádného dobrodružství? Ze se mu podařilo, protože o to podvědomě usiloval, posunout čas nenadálé příležitosti? Nenaznačila mu ji neznámá žena, která po nějaké době vstoupí reálně do jeho života? Věděl o ní už tenkrát cestou na letiště, nebo jen tušil podle nějakého Klenová náznaku, že se před ním brzy rozevře pohled do vysněné krajiny? Kdy se s Kéimé setkal a co ho přimělo, aby ji zprvu skrýval, než jí upraví cestu mezi lidi, aby se kvůli ní rozešel s důvěrným přítelem.
Na žádnou z těch otázek není uspokojivá odpověď. Na Klenovo slovo se nesmí spoléhat. Ten člověk vědomě lže a bojí se. Ano, má strach, protože neodhadl závažnost vlastního nebo Hronova rozhodnutí. Něco nechápe, v duchu se obviňuje, něčeho se děsí. Moci ho tak zaskočit, donutit ho, aby přiznal alespoň to, co ví, nastavit mu zrcadlo, jehož světlo by oslnilo jeho mýlící se oči.
Domníval se, že si vypracoval metodu, o které teď musí pochybovat. Na počátku své služby měl Klement ctižádost, i když ji kontrolovala jeho temperovaná povaha. Problematika zločinecké psychopatologie ho zajímala hlouběji, než tušil kdokoli z jeho nadřízených. Nikdy se neubránil lítosti nad člověkem úchylným už zrodem. Proto se i při vyšetřování případů surových a neomluvitelně krutých pokoušel o lidský přístup k obviněnému. Chtěl si získat jeho důvěru. Nutil ho, aby s ním navázal kontakt, třeba zprvu negativní. Z toho potom vycházel. Vpravoval do jeho mysli přesvědčení, že on, Klement, nepociťuje k němu nechuť, pohrdání nebo nenávist, že ho nechce zlomit logickým sledem důkazů. Ze on i oba chtějíce nechtějíce jsou podřízeni závaznému kódu neosobní povinnosti. Že podléhají principu čtyř fází: zločin, odpovědnost, doznání, trest.
Ne vždycky uspěl, ale často se mu podařilo vyhnout se drastické hře na kočku a myš. Mírně a s vlídnou trpělivostí vyvracel jednotlivé body obhajoby obžalovaného až do okamžiku, kdy se v tom člověku ozval hlas, který možná dosud nikdy neslyšel, ba o kterém vůbec ani nemohl vědět, protože okolnosti jeho existence ho v něm přehlušily. Nakonec nastal zlom a ten překvapený člověk hovořil o sobě jako o někom nepřítomném a cizím. Často se to podobalo zpovědi, ozvala se i nepředstírána lítost. Třeba ta chvíle netrvala dlouho, ale když se ten člověk vzpamatoval, neodcházel do cely s pocitem, že ho Klement oklamal a podvedl. Zejména nebyl-li to psychopat, ale muž, který se náhle dostal do situace ostře odlišené

od vlastní domněle neproměnné zkušenosti. Jeho životní běh byla šablona, pouhá reprodukce několika stereotypů jednání. Nic nového – proto se nenaučil vnímat nové pohotově, začlenit je do struktury vlastní osobnosti, přivlastnit si je a podřídit.
Kolik jen poznal všedních příběhů končících vraždou ze žárlivosti nebo jen z majetnického pudu. Snad ani ne příběh. Manželství a otupělost několika návyků, věty tisíckrát slyšené, na které se buď neodpovídá, nebo odpovídá bez přemýšlení, protože se na ně už tisíckrát zbytečně odpovídalo. A náhle do takového skličujícího o ponižujícího ne-osudu vpadne bytost skoro jako hořící a zapálí všechno to, co se dlouho jevilo jako hmota ohněm nestravitelná. Náhle, poprvé a naposled: příležitost zvrátit a zničit všechno, co bylo, co ho poutalo a k čemu se sám kdysi připoutal, zničit teď hned, bez zaváhání, protože ta zjevivší se bytost planoucí příslibem oddanosti, ať skutečně nebo zdánlivě, nehodlá čekat. Také ona se řítí mikrokosmem všedního příběhu, hnána gestem vzpoury, domnívajíc se, že se nemají srazit dvě negace, dvojí marnost, ale nespoutané dychtění urvat si kus času z ubývajícího života.
Jak prostý vzorec zločinu! Jak je ta vražda nepromyšlená, neohrabaná, surová a nelidská, nesouměřitelná s tím mužem, který se jí dopustil. Jak byl dětinský, když se domníval, že jedním úderem nebo stiskem nebo bodnutím zruší všechnu ne-minulost, to, co už dávno nebylo a co snad nebylo nikdy. Kratičké opojení a snad ani to ne. A hned potom strach; zase jen sprostý a zbabělý, hloupé pokusy vyhnout se odpovědnosti, která se zpřítomní příliš brzy, touha uniknout a zabydlet se ve zdání svobody. A zatím to není víc než potácení štvance, ode zdi ke zdi, ta dívka nedávno ještě planoucí je neméně zděšená a hodná nenávisti, jako by byla vraždila její ruka. A znovu a znovu, v denním světle i za zavřenými víčky obraz toho umírání se všemi podrobnostmi pohybů, gest a výrazu hrůzy, tenkrát je neměl čas vnímat, ale všechny se otiskly do paměti. A tak znovu a bez konce: jak jsem mohl! To jsem nebyl já! Odevšad ozvěna kroků pronásledovatele, dojem, že se kroky přibližují. Také dočasné bezpečí není víc než stav paniky. A bytost, ta žena nebo dívka, která vyvolala pohyb do této pasti, dívá se nejdříve s úžasem a pak s pohrdáním na roztřesenou věc a odvrací se s hnusem, od něhož není daleko k nenávisti. Nic neprodukuje vášnivější nenávist než zklamání. Konec se blíží. Do sluchu toho člověka proniká mírný, uklidňující Klementův hlas. K němu se ponenáhlu připojí ještě jeden, tišší a ostýchavý. Závěrem propukne pláč a ten oblouzený muž se hroutí, proboha, ukončete to, nechtějte, abych o tom mluvil, ano, já, já jsem vrah!
Tato metoda by selhala, nelze ji aplikovat na Klena podezíraného jen z domněnky, že něco ví. Ostatně ani nezapírá. Ovládá se, udržuje stupeň strachu nevysoko nad nulovým bodem. Ještě si myslí, že může mlčet o tom, co ho znepokojuje. Neví, jak Hron postupoval, jak důmyslně dokázal svést slovenskou stopu do prázdna.
Nezapírá jeden telefonický rozhovor v noci na 14. únor. Dívka v ohlašovně byla rozespalá, nesnažila se z dlouhé chvíle poslouchat, o čem se ti dva bavili, nic zajímavého to asi nebylo. Klement si už zjistil řadu podobných spojení, ale co s nimi? Kdyby se přiznal k tomu, že si je dal sestavit podle dat a hodin, nemusilo by to Klena nijak rozrušit. Vždyť se i k tomu přiznal, že spolu často hovořili mezi 17. a 20. hodinou. Ke každému rozhovoru – a hlavně k tomu podezřelému – vymyslil by si snadno legendu. Řekl by, že se mu podařilo udělat velrybářskou faktorii v Rossově moři nebo že chytil volání samotou trpícího amatéra kdesi na Baffinově zemi. Ale od té chvíle by byl opatrnější, nikdy by se Klementovi nevydal bezprostředně, zpevňoval by si celkem nezvratné alibi.
Zase tedy je třeba vracet se k tomu druhému, k Hronovi, který žil v tomto prostoru s neznámou ženou. Doslovně neznámou a neurčitelnou, i když její přítomnost v příběhu je nesporná. Tolik svědectví, a přece jako by byla téměř vymyšlená, něco jako fikce zamontovaná do reálné skutečnosti. Jen nepřímé důkazy nasvědčovaly tomu, že je to dívka, kterou pronásledoval pisatel anonymního udání ze 17. února. Mohlo by se předpokládat, že ji Hron opravdu zachránil před obtěžováním; nějakou ženu zbavil dotěrného chlapíka. Nic nepotvrzuje, že to byla jedna a táž mladá žena. Přijměme, že je. Hron se jí ujal a dopravil ji sem do svého bytu. Nespěchal jí na pomoc, když se dověděl, že je v nesnázích? Kdo by mu poslal tu včasnou zprávu? Klen, který byl prokazatelně 120 km od Prahy? Mohl by být ve spojení s někým jiným a jen tlumočit Hronovi vzkaz, aby si pospíšil na určité místo? To je příliš nadnesené, tak se věci nepřiházejí. Ale dobře, přivezl ji sem. Nikdy dříve ji neviděl. Reagoval na její zjev, na krásu, na onu pečeť ušlechtilosti, jak to výrazně vyjádřil Klen, misogyn Klen. Vnímal ji tak silně, že si ji zamiloval, že jí prostě podlehl, že v ní tušil bytost, s jakou se potkává naposled. Nebo zase: milovala ona jeho? Využila jeho úžasu a přiměla ho, aby s ní odešel, aby se dal do jejích služeb a pomáhal jí uskutečnit plán, pro který ho získala? Všechno se dalo ne překotně, doba šesti sedmi týdnů stačila k tomu, aby přípravy byly provedeny s rozmyslem. Zdá se, že v ničem neimprovizovali, sotva by jinak uspěli v tom, aby stopa po nich po přesném časovém údaji končila.
Proč ji ale neskrýval důsledněji, proč s ní hned neodjel do města, kde je nikdo neznal? Ta novinářka je

viděla spolu. Klen také. Opravdu jim Hron nic neprozradil? Donutil je svým chováním, aby se neodvážili projevit zvědavost? Pravděpodobně je zasvětil jen do jisté míry a vlastní záměr si nechal pro sebe. To by znamenalo, že od samého začátku věděl, co má Kéimé v úmyslu, že znal konečný cíl předem vypracované akce. Tušil, že přijímaje nabídnuté dobrodružství vstupuje do absurdního prostoru? Ano, to je to slovo! opakoval si Klement, jako by byl něco zahlédl. Neviděl však nic. Bloudil. Napadaly ho otázky, které se navzájem vyvracely.
Ty knihy, co tu z nich zanechal? Všechny už je kapitán prolistoval stejně jako svazky darované knihovně. Paní Milena mu pomáhala a on se musil přenést přes její vyčítavou zvědavost, jak pokračuje pátrání. Proto se jí nevyhýbal, ona přece znala Hrona z úhlu jeho vnitřní konstituce, věděla o jeho zájmech, něco jí o sobě musil prozradit. Řekla však Klementovi, že jejich vztah byl velmi disciplinovaný, Hron se nijak neprojevoval, tázal se, ale z jeho otázek, jimiž si nejspíše korigoval vlastní soudy, se; nedalo uhodnout, na co se zaměřil především. Jednu dobu se zabýval astronomií, vypůjčovala pro něho některá díla z univerzitní knihovny, ale to byl jeden z jeho proměnlivých zájmů. Neodvážila by se usoudit, které“ knihy by si například odvezl na dlouhou cestu nebo do nějaké samoty. Byly by to pravděpodobně ty, o nichž nikdy nehovořil. Svazky darované knihovně byly vesměs náročnější romány ze světové i domácí literatury, ale ty se najdou ve většině rodin, pro které slovo kultura není prázdná fráze.
Zbýval sochař Jeřábek, ale ten v tomto oboru nebyl spolehlivý. Knihy ho nezajímaly, nepotřeboval číst romány, žil si je a sochal. Z těch svazků, které mu odkázal Hron, ponechá si nejspíše Rodina, snad i van Goghovy dopisy bratru Theovi, německé vydání reprodukcí francouzských impresionistů a pět dílů Dějin umění od Elie Faura, ale ty jen kvůli obrázkům.
Klement však věděl, proč se vrací do opuštěného pokoje, co ho tam přitahuje. Nejvýmluvnější i když také nesrozumitelný, připadal mu panel nad gaučem, vlastně po celé jedné stěně. Bylo v něm něco osobního, výsledek delšího výběru, nebo spíše zrání? Zajímavé, že si z těchto obrázků Hron neodnesl ani jediný. Jistě pro něho znamenaly mnoho. Klement si je prohlížel při každé návštěvě a jednou si řekl, že je v nich nejspolehlivější průvodce po duchovním životě tohoto sympatického mladého muže. Překrásný snímek Alberta Schweitzera s věnováním, a to s velmi osobním věnováním, které si musil vyžádat nebo spíše vyprosit u starého a stále těžce pracujícího individualisty. To by nepodnikal člověk lhostejný k myšlení a dílu mystika „úcty k životu“. Přesmutný Scottův stan, dvacet kilometrů před Jednotunovým skladištěm, snímek z filmu, kde jedna sekvence sugestivní tragédie byla záměrně retušována, kritické dny mezi 4. a 10. březnem 1912, kdy se tu utábořila „záchranná“ expedice Cherry-Gerarda. A tady Běhounek s Nobilem, přesně ten jednatřicetiletý Běhounek po katastrofě ITÁLIE, kterého nešťastný a poražený generál vyznamenal atributem „vznešené duše“. Nungesser a Coli se svým Bílým ptákem, který nedoletěl. Dokonalý a neznámý snímek pana Hammarskjolda. Amundsen jako omládlý a nabitý znovu probuzenou energií na přídi Lathamu pod křížem tažné vrtule, pravděpodobně výstřižek z knižní obálky. Benedetti-Michelangeli, který miloval rychlost, přesnost a napětí, a proto zběhl od volantu závodního Alfa-Romeo na koncertní pódium jako klavírní virtuos. A ještě jeden Michelangelo, Antonioni, absolutní tvůrce filmové poezie a poetiky. A tak dále a tak dále, jaký zástup lidí se vešel na třímetrový panel! Kdyby se měl Hron hledat jen v průsečíku prvních čtyř, jak by byl jeho vlastní portrét šálivý. Ačkoli do této garsoniéry nepřicházelo mnoho lidí, například nikdo z redakce, před kterými se pokoušel vypadat zajímavě. Nebyl to typ člověka, který by cokoli předstíral a nejméně před sebou samým. Všechno, co se o něm Klement dovídal, podněcovalo klima sympatie. Proto také chtěl věřit, že ho najde a že si ho získá, třebaže se mu ta naděje rozplývala před očima.
Když se někdy pokoušel o životní bilanci a sčítal a odečítal jednotlivé položky, vycházel mu stále jeden a týž výsledek: Všechno pozdě a většinou nikdy. Roky se řadily k rokům a ten pasivní součet vždycky souhlasil. Proto se rád zastavoval u sochaře Jeřábka: u něho tento nedostatek prostě nebyl. Asi se nenarodil nevítán, nepronikl do života nepozorovatelnou skulinou jako parazit. Jeřábek – to byla přímo personifikace radostné životní pohody, všeho, co on sám vždycky postrádal a nikdy neměl. I když se mnohým zdálo, že to všechno má. To byl jen klamný výsledek sebekázně a umrtvování, snaha proměnit osudový zápor v něco kloudného. Nikdo to na něm nepoznal, ale on věděl, že je na útěku před Martou, před domovem, před prázdnotou, před sebou. Proto byl tak blízký svým vyšetřovancům, i když se bránil, aby tento soucit nedával najevo, Odtud jeho vnímavost pro lidi slabé a chybující. Snad si byli v hloubi duše vědomi, že jsou jakýmsi zmetkem nebo nedopatřením v životním procesu. Odmítali se s tím smířit, stále chtěli něco uspěchat, překonat, přetavit zlomeček hřivny, domoci se rychle a třeba jen na chvíli toho, co jim bylo odepřeno. Tak se Klement pokládal za jednoho z nich, třebaže nesklouzl do zločinu a nikoho nezavraždil, protože musil využít vší energie, aby vypadal normálně a konal svou smutnou povinnost.
Vstal z pohovky, povzdechl si a protáhl se, jako by do všech svalů zapínal postupně proud. Nechtěl se

zastavit v ateliéru, vidina neúspěchu ho zkrušovala, příliš by se to podobalo vnucování, i kdyby byl sochařovu halasnou společnost potřeboval. Několik minut uvolněného zapomenutí. Neboť mistr ho přijímal jako muže, který si svoje místo ve světě zvolil svobodně; uznával ho a přeceňoval po vzoru diletantů, hovořil s ním jako se sobě rovným a nedával mu najevo převahu.
Umínil si, že se vzdá nezamýšleného dobrodiní a že se tiše vyplíží z domu neosvětlenou chodbou. Už byl téměř u dveří na dvůr. Najednou u stropu bleskla žárovka a sochař se hnal k němu.
– Tak přece jste tady, mně se zdálo, že někoho slyším! Snad byste mi neutíkal! Před chvílí jsem skončil a teď se vaří voda na grog, jen pojďte dál. Povíte mi snad, jak si stojíte s těmi uprchlíky, ne?
– Nic se mi nevede, mistře.
– To vám sotva uvěřím, jděte k čertu se služebním tajemstvím, když jste v tomhle domě. Vždyť i ve mně to pořád pracuje, zrovna dnes jsem si vzpomněl na jednu maličkost, třeba by vás zajímala.
– Všechno beru, mistře, přiznal Klement a myslil si, že by se raději vyptával na figury a hlavy rozházené po ateliéru, na nemožné postavy, které jen vzdáleně připomínaly lidské bytosti, a na kusy opracovaného kamene, které nepřipomínaly vůbec nic. Jemu ne.
– Stalo se to, když tu Kéimé ještě nebyla.
– Opravdu byste nemohl alespoň přibližně.
– Už jsem vám říkal, že ne. Buď jsem nebyl doma, nebo jsem spal a nic neslyšel.
– Například v noci?
– Nejspíš, ve dne by mi neunikli, slyšel bych Romana zajíždět do garáže. I kdyby si ji vedl zadním vchodem, musil bych to vědět, pokud netluču do kamene. Měl jsem totiž větší zakázku. Ale počkejte! Myslím na něco jiného. Bylo asi pět hodin odpoledne, někdo zazvonil a elévka z pošty přinesla Romanovi zapečetěný balíček. Podepsal jsem za něho příjem, bylo to doporučené, dal jsem jí od cesty. A toho dne bylo úterý, to vím jistě.
Kapitán si otevřel svůj časový rozvrh a uvažoval, kam by měl balíček zařadit.
– Soustřeďte se, Mistře, nebylo to některé úterý před čtrnáctým únorem?
– Bylo to v lednu nebo koncem prosince, víc ze mne nevydolujete. Měl jsem tu od dvou do šesti model. Podívejte, tamhle v rohu ten ležící akt.
Klement nad tím šedočerným kamenem dumal už dříve, představa, že je to interpretace ženského těla, v něm vyvolávala pobouření.
– Nezlobte se, mistře, jsem laik. Tyhle vlny a obliny, model je asi ve skutečnosti půvabnější, že?
Jeřábek se po něm ohlédl a potom nalil vroucí vodu do dvou velkých hrnků. Netvářil se však uraženě. Zamíchal si nápoj a opatrně se napil.
– To je ženská, kapitáne! Viděl jste někdy hořet les? V červenci? Tak něco takového. A ten kámen? Musíte pochopit, že nemůžeme pořád sochat jen realismus, to by bylo opakování, to bych přece degradoval umění na řemeslo! Tvorba – to znamená tvořit, hledat něco nového, něco, co se za pět tisíc let nikomu nepodařilo.
– Proč to ale zkoušet na ženách? Jsou po těch pět tisíc let krásné nebo krásnější. Žádná vaše deformace jim neublíží, ale každá deformace je hřích. Tomuhle: aktu zkrátka nerozumím. Nemám nic za zlé tomu člověku, který udělal jednu Venuši, jednou jsem viděl fotku, myslím, že to byla willendorfská. Ještě to neuměl; jinak. Ale dnes!
Sochař vyskočil, běžel k jednomu stolu a přehazoval papíry, dokud nenašel převázané desky.
– Abyste si tedy nemyslel, že se neumím podívat. Jen si to prolistujte, několik skic, tužka a uhel. Judita je tu komplet, bez deformací. Jen se neostýchejte, File!
Díval se s ním a spokojeně se usmíval, zdálo se mu, že Klement zapomněl nad studiemi na svůj případ.
– Vyberte si jednu, která se vám líbí. Myslím jako dárek, jestli se neurazíte.
– Jste hodný, ale člověk mé branže nemá naději, že by se mohl slušně odvděčit.
– Ale ale! Mně přece stačí vaše radost a uznání.
– Děkuju, budu si to pamatovat, a až někdy přijdu, jednu si odnesu, když si to do té doby nerozmyslíte. Dnes bych se nemohl klidně rozhodnout.
– Chápu, je to dost těžké, Judita je pěkná holka. Ze všech stran.
– A Hronova přítelkyně, očima znalce?
– Nelze srovnávat, vážený příteli, Juditu a zjevení. Obě jsou tmavovlásky a tím to taky končí. Dvě naprosto odlišné kvality, něco jako tělo a duše, jiný příměr mi nenapadá.
Klement si poznamenal sporné úterky a znovu si zapaloval, jako by hledal záminku, aby se směl ještě vracet k sugestivním záznamům o Juditině půvabu.
– Je jí škoda, povzdychl si sochař.

– Proč? Není už v Praze?
– Vdala se, a to víte, manžel. Pracovala jako manekýnka a on začal žárlit. Chodil kontrolovat, kolik má na sobě látky, a jednou ztropil scénu, předváděla něco průhledného.
– To je mi líto, že jste ji ztratil.
– Ne docela, kapitáne, ona sem někdy zaskočí. Vypijeme si kávu, popovídáme hodinku dvě, jak to bývá mezi přáteli. Nikdy ovšem nevím, Jedy se tu objeví, a často nám na kloudnou práci nezbude ani čas. Ale co, nenařídám si, já tedy nežárlím. Někdy je to majetnický pud, někdy choroba. Znal jsem jednoho člověka, ráno se rozloučil se ženou a místo do práce šel se zavřít do sklepa a hlídal ji. To se dá ovšem vyléčit.
Klementova puritánská duše se už dávno bouřila á rozhovor ho nudil. Takový mluvka a já tu s ním mařím čas. Hned potom zpozorněl.
– Nebyl jsem při tom, ale jednou se ty dvě potkaly v hale, Judita a Romanova Kéimé. Jen jedinkrát. A Judita sem vběhla, třásla se po celém těle a tady se schoulila do ušáku. Šel jsem k ní, abych ji uchlácholil, jenže ona tomu rozuměla jinak, to můžeme vynechat. Teprve když jsme si zapálili cigarety, začala:
– Poslyš, ten tvůj nájemník se určitě zbláznil.
– Mně to nevadí, Judito, už jsem si na něho zvykl a nikoho zdravějšího bych v domě nesnesl. Co se vlastně stalo? Řekl ti něco, co neměl? Urazil tě?
– Jak tě něco takového může napadnout, pan Hron se ke mně chová jako k dámě, ale potkala jsem se s tou jeho slečnou.
– A proto jsi byla tak vyděšená?
Odhodila cigaretu a hovořila tak vážně, že jsem byl chvíli na rozpacích. Jako by to ani nebyla ona. Nepoznával jsem ji.
– Mluv upřímně a nic než pravdu: máš radost, když sem přijdu?
– Juditko, ty jsi pro mne nezasloužená milost, bez tebe bych nevěděl, co je to žena. Až jednou nepřijdeš, řeknu si, že je se mnou konec.
– Proč bych nepřišla? Kvůli manželovi?
– Jsi hodná, že mě utěšuješ, ale proč si myslíš, že se Roman –
– Protože ona, ukázala ke stropu, ona vůbec žena není!
– Jak to můžeš tvrdit?
– Nevím, snad je to instinkt. Prostě jsem to najednou poznala a dostala jsem takový strach, čišel z ní mráz, jako kdybych potkala smrt.
– Zase už přeháníš, Judy. Roman je přece mladý zdravý chlapec, samý sport a pořád v pohybu, dobře mu to myslí a píše, namítal jsem opatrně, ale přece tak, aby pochopila, že mě nepřesvědčí.
– Život je krátký, nebudeme se raději hádat, ale pokud si myslíš, že já jsem opravdová žena, a pokud vím, co se se mnou děje, co je nám do cizích záležitostí. Budu ráda, žes mě uklidnil, už se přestávám bát.
– Možná že jsem vám to nereprodukoval do slova věrně, ale nic podstatného jsem nevynechal.
Klement vyslechl líčení skepticky, mohl se jen domýšlet, kdo je temperamentní paní Judita. Nechtěl však sochaře zarmoutit.
– A vy sám, mistře, jistě jste o tom později uvažoval, věřil jste tomu vyprávění, souhlasil byste, že by bylo možné, aby paní Judita.
– Nevěřil jsem, ani jsem nesouhlasil. To jsem ovšem zapřel. Ale na druhé straně nemyslím, že mi ten strach Judy zahrála. Něco ji opravdu rozrušilo, byl jsem rád, když se k tomu už nevracela. Nemohl bych jí vykládat, že právě mám v hlavě, jak půjdu za Romanem a slíbím mu malý portrét Kéimé, když ji přivede sem dolů, aby mi seděla. Vám to povím, chtěl jsem být aspoň hodinku s ní. Z toho mi sešlo, jak víte. Než jsem se odhodlal, ti dva zmizeli.
– Přesně tak. Zmizeli. A já zase půjdu. Díky za grog a za zprávu, které oba nevěříme.
– Jen neděkujte, začpak? Jsem rád, že jsem vás tu nachytal. A přece, kapitáne, když si to promítnu zpátky, jak sem Judita vpadla! Na takové carpe diem se hned tak nezapomene. Ale počkejte! Kvůli ní bych vám ani nedopověděl, co jsem začal. O tom balíčku.
– Ano, elévka z pošty, v pět hodin. Co v něm bylo?
– Japonský tranzistor. Sledujte mě, tohle nejsou žádné dojmy, ale fakta. Romanovi se ztratil ze zamčeného vozu, když parkoval před redakcí. Představte si, nic jiného než ten tranzistor, a měl tam několik cennějších věcí, nádhernou leiku, triedr a kameru, už ani nevím, odkud se vracel. Nejdivnější na tom je, že mu ho poctivý nálezce vrátil. Roman tenkrát zuřil a vyhazoval peníze za inzeráty, mně to bylo k smíchu. A nakonec mu někdo tranzistor poslal. Asi za čtyři pět dní. To byl ten balíček.
– Někdo?

– Zpáteční adresa byla falešná a o odměnu se nikdo nepřihlásil. Co myslíte, je tahle zpráva důležitá?
– Mohla by být, protože nedává smysl. Pan Hron nabízel nějakou odměnu?
– Jistě víc, než ten přístroj stál nový, snad že to byla památka. Hned si objednal nové inzeráty, jen aby ten poctivec přišel, na čestné slovo. A nic.
– Třeba se v někom hnulo svědomí.
– Nedělejte si ze mne legraci, File!
– Ani to nesmíme pominout. Protože kdyby se svědomí v nikom neozvalo, záleželo by zloději na hecem jiném: aby váš přítel měl jiný tranzistor. Možná že by mu ho byl vrátil nebo vyměnil i bez inzerátů.
Sochař si tleskl do dlaní a vykřikl:
– Promluvil jste mi z duše! Také mě to napadlo, ale potřeboval jsem to slyšet od odborníka. Ano, jiný tranzistor, lepší, citlivější nebo nevím co. Roman měl radost a hned ho přede mnou vyzkoušel. Hrálo to.
Že by nic nepoznal?
– Podle čeho byste mohl soudit, že nic nepoznal?
– Vy tedy myslíte, že to přede mnou zapřel? Ale potom to sehrál znamenitě. Natočil Prahu a pustil nějaké nemožné hulákání. Když ke mně večer přišel, nemluvil o tom, jen že ráno pošle nové inzeráty. A já jsem řekl, co si o tom myslím.
– Musíme tedy najít pana Hrona, Mistře, sami tu záhadu nerozluštíme.
– Vy ho fakt chcete najít? Každý den přece.
– Každý den jsem zatvrzelejší. Začínám se zlobit. Nespím. Jsou to dva dospělí lidé. Nemáme právo předpokládat, že si najednou zmizí nebo že chtějí vzbudit dojem, že zmizeli.
– A co když se jim podařilo někudy proklouznout? Třeba na polskou stranu, hned tu první noc, kdy měli dost času, protože je nikdo nehledal.
– Nejsme v oblasti pralesů, máme dost prostředků spojovací techniky. To ale Hron ví, nemyslím, že se o to pokoušeli. Prosím vás, Mistře, kdybyste nic nenamítal, bylo by možně, abych si několik minut pohovořil s paní Juditou? Dvě tři diskrétní otázky. O vašich studiích se ovšem nezmíním.
– To opravdu nesmíte, ona trpí komplexem počestnosti. Ale ohlásím vás, já to s ní umím. Zavolal bych vám ráno mezi osmou a devátou.
– Třeba si přitom vzpomene na podrobnosti.
– Slíbil jsem a vyjednám, kapitáne, ale nic si od toho neslibujte. Řeknu vám poctivě, příteli, Judita je přítomnost bez paměti, absolutně bez paměti.
Klement však zjistil, že setkání s Kéimé v její paměti utkvělo. Poznal to na její reakci, i když ji mistr sochař na jeho návštěvu připravil.
– Hovořím o tom nerada, pane kapitáne, chtěla bych na tu bytost spíše zapomenout. Když ovšem hledáte pana Hrona.
– Pokouším se o to. Záleží mi na všem, co byste třeba sama nepovažovala za důležité. Proto jsem si dovolil přijít. Mistr Jeřábek by mohl vaši zkušenost trochu zkreslit. Vy jste ji prožívala.
– Všechno to trvalo nejdéle půl minuty.
– Kdy, prosím? Pozdě večer? Při umělém osvětlení?
– Krátce po čtvrté odpoledne, přijeli s panem Hronem. Šla jsem z ateliéru do kuchyně.
– Nerozsvítila jste?
– Ano, ale tady nezáleží na očích. Ne na tom, co jsem viděla.
– Zastavila jste se? Ohlédla?
– Zastavila jsem se, nemohla jsem se pohnout. Ona se usmála a uklonila.
– Co jste pociťovala při pohledu slečny Kéimé?
– Strach! Nesnesla jsem její pohled. Utekla jsem.
– Strach z ní? Vždyť se usmála.
– Jen si představte, že byste potkal smrt!
– Poněkud neobvyklé vyjádření pocitu. Nezdá se vám to příkré?
– Myslíte na závist nebo žárlivost? Ale já nejsem nešťastná žena.
– Šťastné ženy jsou velkomyslné.
– Krásná, to byl první dojem. Příliš krásná, jenže to není přesné.
– Snažte se vzpomenout, prosím.
– Až později jsem pochopila, co mě tak vyděsilo, je to dvojník krásné ženy, umělý dvojník, rozumíte mi? Nebezpečný, protože bez citu.
– Překvapuje mě, milostivá paní, že pouhých několik vteřin.
– Doznívaly celou noc. Litovala jsem pana Hrona,. příjemný, milý a nezkušený. Nevíme, kde ji našel, ale

běžel za ní jako jehně. Kam?
– Nepřestávám doufat, že ho někde najdeme.
– Přála bych vám to, Vladimírovi i sobě, a především jemu, ale bojím se, že ho nenajdete nikdy. Můžete si o mně myslit, že jsem hloupá nebo rozcitlivělá a závistivá. Já bych si to o sobě také ráda myslila.
Klement povstal, nechtěl ji zbytečně rozrušovat nebo zdržovat, připravovala na večer módní přehlídku.
– Víte, já už jen organizuji, manžel si nepřál – Poděkoval jí a hodnotil její výpověď jako neobvyklou a zatím ojedinělou. Její užitečnost se možná prokáže později.
– Opravdu myslíte? zeptala se skromně a se správným přízvukem dámy, kterou by si byl těžko ztotožnil se sochařovou metaforou lesního požáru.
– Rozlišila jste první fázi pozorování od silné emoce a pozdějších úvah.
Když ji oslovil zdvořilým způsobem, řekla mu, že pro Vladimírovy přátele je paní Judita.
– Viděl jste v ateliéru ten ležící akt? dodala přívětivě.
– Ano, mistr mi ho ukázal.
– Ale to opravdu nejsem já. Nebo si myslíte –
– Ne, nejste to vy. Protestoval jsem proti tomuto jeho dílu ještě dříve, než jsem měl čest setkat se s vámi, s krásnou ženou.
– Děkuji vám, pane kapitáne, jste laskavý a dvorný, řekla a podala mu ruku. K políbení.
Klement naštěstí pochopil. Doprovodila ho ke dveřím a řekla:
– Proč jste tak smutný? Ale ano, mě neoklamete, vy jste strašně smutný detektiv.
Tak to pověděla vlídná paní Judita, téměř jako příslib, byť deprimující a soucitný. Jako by byla uhodla, že má sklon podceňovat se za všech okolností. Vyjádřila se slovy, která o něm kolovala i mezi kolegy. Neměl o tom vědět, ale věděl, a celkem se proti té kvalifikaci nebouřil. I přes ni míval úspěchy hodné závisti. Teprve v případě Hron plus Kéimé se v něm probudila ctižádost až sžíravá. Nikdo na něm nepoznal, co prožívá, ale on cítil, že slovo Hron je kryptogram provokačního momentu bytostné změny. Opakoval si, že musí dospět k cíli, aby pochopil podstatu dobrodružství, pro které se ten chlapec svobodně rozhodl. Snad ne bez unáhlenosti, ale ve smyslu svého jako předznamenaného vývoje. Někdo nebo něco ho zpřevracelo, neměl, čas na rozumné hodnocení v chaoticky kolotajícím shluku. Každá událost mohla být rozhodující. Uppercut u svatomášského kostela? Přelet vypáleného kruhu na jednom krkonošském hřebeni? Nepodložená teorie o Peterkově záhadné smrti? Dívka Kéimé nebo už mystifikace s Anonymovým deníkem? Co je tu vlastně nápověď nebo znamení, podnět nebo výzva, co se později projevilo jako faktor vyvolávající změnu? Kdy se pustil směrem do nejistoty?
Že má proti sobě Hronovu vyrovnanou osobnost, tomu věřil a to přijal. Stejně vyrovnaný Klen byl alespoň dosažitelný. Karla snad mírně zamilovaná a především loajální. I kdyby něco věděla, ačkoli spíše neví, setrvá v promyšlené defenzivní pozici. Předsudky a klípky z redakce jsou víceméně bez ceny. Sochař jeřábek je sympatizující statista. Výpověď paní Judity je zajímavá jen jako detail neznámého obrazu. Protože už nikde vypálený kruh.
Proti své vůli si vyhledal několik výroků, které byly zdánlivě autoritativní. Například generál L. M. Chassin, bývalý velitel francouzské protivzdušné obrany: „Při současném stavu vědy je jisté, že žádný stát na Zemi neobjevil dosud takový zdroj energie, aby umožnil létajícím talířům jejich neobvyklé výkony. Jsme nuceni věřit v jejich mimozemský původ.“

Britský maršál Downing, velitel RAF za druhé války, vítěz v „Battle of Britain“, „Létající talíře existují, ale jejich stavba je dosud mimo rámec možností kteréhokoli pozemského státu. Jejich existenci vysvětlí jen teorie o mimozemském původu.“

Nebo sir George James, náčelník štábu RAF „Kapitán Thomas F. Mantell a jeho havárie, kterou vyšetřovala komise expertů za vedení laureáta Nobelovy ceny profesora Liddela dospěla k závěru, že se Mantell střetl s létajícím talířem mimozemského původu, který zahájil palbu a Mantella zničil.“
A přece to všechno nemusí znamenat více než Skok z oblasti science fiction do prověřených témat ufologie. Jen jedna skutečnost je nepochybná a dominující, myslíval.si Klement, že jeden reálný člověk a jedna mytická žena, umělý dvojník krásné ženy, prokazatelně existovali do určitého dne a hodiny a že nelze najít ani je, ani jejich tělesné pozůstatky. Jen prázdný, uklizený stan na západním břehu zamrzlého a sněhem pokrytého Velkého Hincova plesa!

10.
Klement sice pobíhal v kruhu, ale neshledá val, že jsou jeho pohyby vysloveně beznadějné. Vždycky ještě

mohl překonat odstředivou sílu a vrhnout se z jeho obvodu do – vypleněné garsoniéry. Na jejích stěnách ulpěly světelné doteky Kéimé a Romana. Doufal, že se odrazí zpátky k němu, a bál se dne, kdy mu domácí pán oznámí, že se sněním je konec, protože se i ten nevelký prostor musí zalidnit. Vyhýbal se té myšlence, odpoutával od ní pozornost, ale přesto se jí nemohl zbavit.
– Jak se vám vede tam nahoře? zeptal se ho jednou sochař.
– Nijak. Sedím a dumám a čekám na osvícení jako Buddha a pak jdu domů jako zabitý. Jak dlouho to ještě udržíte, mistře?
– Kolik potřebujete? Tři dny? Hronova kolegyně už tu byla, včera odpoledne. Opravdu příjemná, žádná nesnadná pro život, jak se říká. Hned jsem si pomyslil: blbec ten chlap, co ji nechal, patří mu to. Do pokoje jsem ji nepustil, jen jsem jí nakreslil, jak to tam vypadá. Vymluvil jsem se na vás; snad abyste k ní zajel, třeba s ní nějaký den usmlouváte. Doufám, že se nebudete zlobit, řekl jsem jí rovnou, že ji navštívíte. Nebyla zrovna nadšená, ani jsem se nedivil, každý den dojíždět do práce a dítě svěřovat cizímu člověku.
– To je spěchu, poznamenal Klement nevrle, jako by se vám tady stýskalo. Tak najednou.
– Zvyk, příteli. Každý den jsem míval po práci společnost, Roman se vždycky zastavil, a když ne, zaklepal jsem mu na strop nebo jsem si pro něho došel. A potom řeknete si, že to se mnou začíná jít z kopce. Tahle bouda vůbec neví, co to je dítě. Mám na to věk, příteli. Někdy mě to naštvalo a potom od rána povykovalo rádio, komplet, klasika, stará hudba a hopsandy a nějaká kloudná povídka. Jen ty eunuchy jsem vypínal. Kromě Žlutého tulipánu a Černého nebožtíka. Víte, mě prostě namíchne, když se dospělý chlap cachtá v sentimentu, když nyje přes zesilovač. Musíte.uznat, na tomhle smutku něco je, nevymyslil jsem si ho.
– Souhlasím. A dítě mi chybí taky. Někdy něco nevyjde.
– Nerouhejte se, člověče, vy máte času dost! Jen se trochu porozhlédnout, nemračit se v jednom kuse a do dvou let bude pěkná rodinka pohromadě. Kolikrát už jsem si myslel, co vás asi potkalo, že jste tak zahořklý. A ten její klučina, jako žihadlo, žádné dlouhé ostýchání. Hned se mi tu začal patlat v hlíně a chtěl, abych mu udělal panáka. A pak mi vypravoval, jak ho někdo svezl v aeroplánu. Přál bych vám vidět jeho oči!
– Nebojte se, já vám tu rodinnou idylku rušit nebudu, usmál se Klement a pomyslil si přitom flagelantsky: Všechno pozdě a většinou nikdy.
– Vedle, příteli, úplně vedle s tímhle podezřením! To se mi na té Karle líbilo, že hraje poctivě. Mohla mi to zatajit, kde by mě napadlo zeptat se jí na něco takového, ale ona mi řekla, že se snad bude vdávat, nebude-li mi to vadit. Madam, skočil jsem jí do řeči, mně by naopak vadilo, kdybyste se zrovna vy nevdala! Ale kam s tím maličkým, až budu sochat tvrdší kámen?
– S jakým maličkým? ptala se a potom se trochu začervenala.
– Přece s tím, co se tu narodí, madam! Musíte si na mne zvyknout, já taky vždycky na rovinu. Zasmáli jsme se, chtěl jsem uvařit čaj, ale ona se toho ujala sama, měl jsem čerstvé máslo a sardinky ve víně, tak je utřela, a nějaká kapka slušného destilátu se tu vždycky najde. Docela se mi její návštěva líbila a vám se bude líbit taky. Andulka nebude žárlit a Judita je rozumná, nakonec z toho uděláme báječnou komunu, uvidíte.
– Jenže já mám na starosti Hrona.
– Snad si nemyslíte, že jsem na něho zapomněl? Ten tu má vydržené právo, s Kéimé ovšem. Nastěhuje se do jednoho pokoje dole, tam je místa dost, a něco se může přistavět, co já s penězi.
– Jako byste nevěděl, že vám dal výpověď a odkázal svršky a zbytek rozprodal. Třeba se ani nechce vrátit. A já nemám ani tušení, kam se s Kéimé zatoulali.
– Proto jste přece na světě, člověče, abyste mi je našel!
Klement si zapálil a vypil naráz sklenku koňaku.
– Takhle se mi líbíte! Něco vám povím, vážený kapitáne, nevykládejte si to ve zlém. Proč si všechno tolik berete? Vy jste asi nejsmutnější detektiv, kterého jsem kdy poznal. Dejte si pozor, abych na vás nepoštval Juditu, ona je přímo typ milosrdné samaritánky! Stačilo by, abych se jí jen zmínil, a hned se vás ujme. Viďte, že se nezlobíte, když mluvím víc, než je zdrávo? Mám v sobě radost a něco jsem už vypil. Ale fakticky, Judita, to by byl správný obklad na vaši rozbolavělou duši. Už mi volala, že jste ji navštívil. Moc dobře jste se asi uvedl, všechna čest, jí se jen tak někdo nezavděčí. A poslyšte, dověděl jste se od ní něco? Nebylo to jen příjemné setkání?
– Jistě příjemné a užitečné. Trochu jste jí křivdil, není tak docela přítomná, dovede si pamatovat.
– Neříkejte! Judita! Na to se napijeme, a potom – Vyslechl Klementův referát, nalil do sklenek hodně přes polovinu, a když si obřadně připili, šel ke stolu a přinesl desky.
– Abyste si nemyslil, že ztrácím paměť, tady si konečně vyberte jednu z těch skic. Oblečenou Juditu už

znáte.
Klement začal vybírat, byť jen proto, že sochař byl ve stavu mysli, kdy by. bylo neprozřetelné cokoli mu odmítnout.
– Tuhle tedy, kdybyste ji mohl postrádat.
– Mohu. A teď se podívejte na rub, je tam křížek, nebo ne? Věděl jsem, která se vám bude líbit. Tady máte důkaz, že ve vás čtu jako v breviáři. Nepřu se s vámi o to, že tvář našeho světa je nevlídná a truchlivá a že snad bude ještě ponuřejší někdy po roce dva tisíce po Kristu Pánu, ale to neznamená, že se musíme životem potácet jako kajícníci! Radost, příteli, rozmnožovat radost, sem tam si ukrást chvilku zapomenutí.
Ano, myslil si Klement, to je náramná omluva pro všechny druhy lhostejnosti, ty si kradeš svoje malé radosti a na ničem jiném ti už nezáleží. A já ti vlastně závidím.
– Například tamhle, podívejte se, zrovna dělám hlavičku jedné mladé zpěvačce. Dojímá mě, jak je mladá a jak si věří a žene se za úspěchem. Ke mně přišla v pravý čas, za rok tu neporušenost ve tváři už mít nebude. Pojede si pro vavříny do Rio de Janeira a ještě neví, že se brzy uštve, po kouskách rozprodá svůj půvab, nevinnost a naděje. Ale ta hlavička zůstane. Jako doklad, že ta holka zpívala ze zásob radosti, kterou v sobě má. A nebude mít. Pět šest let a konec, při dnešní konkurenci. Tak tedy sochám tu její dnešní radost a jsem rád, když se tu zastaví. Kdyby nebyla tak zamilovaná do obrazu budoucnosti, který si maluje před spaním, řekl bych jí: Děvče, už toho nech, seskoč z toho kolotoče, dokud jsi to ještě ty! Nedovol, aby z tebe zbyl jen tenhle kousek mramoru. Jenže vím, že by mi nerozuměla, to je ta bída. Snad by jí to dovedla vysvětlit Judita, ta bude mít delší život, je rozumná, ví, co chce a co může dostat. Je na sebe přísná, protože to chce dostávat hodně dlouho. Vdala se včas, aby měla dítě. Celkem jí nezáleží na tom, od koho. Totiž, tak docela jí to jedno není, vybírá si. Tady na tom obrázku, to je, ona. Dobře jste si vybral.
– Měl byste mi ji podepsat.
– To hodlám, z vděčnosti, že jste mi pomáhal přežít nejhorší dobu. Nemyslete si, že jsem se lehko smiřoval s tím, že Roman zmizel. Někdy mi bylo, jako když se topím, on za mnou skočil a vytáhl mě na pevnou zemi. Nepovolte a hledejte dál, on asi ví něco, co by mohlo zajímat nás oba.
Klement se loučil, úvahy pronášené ztěžklým jazykem mu působily výčitky svědomí.
– Snad už mi zase neutíkáte?
– Podívám se na chvíli nahoru.
– Vy ještě doufáte, že to něco je tam? Otisky prstů, nebo ještě jedno psaní? Sotva, kolikrát už jste to prohlížel. Teď už jen sehnat nějakého domýšlivého stařík, třeba Poirota, co jde na všechny problémy s logikou.
– Kde jen takového chlapíka najít. Já tam jen tak zbytečně posedávám, skládám si dohromady, co vím, a čekám na záblesk nějakého světla.
– Tak jen jděte, budu se za vás modlit. A nezapomeňte, že jsem vám vyjednal návštěvu u té redaktorky. Teď asi usnu, ale kdybyste si chtěl ještě potom popovídat, klidně mě vzbuďte, stejně je mi líto prospaného času. To jen Judita musí mít relaxaci celých osm hodin. A dietu, masáže a skotské střiky, aby byla pořád ve formě –

Klement se opíral o zábradlí, když vystupoval po schodech. Za jediný den musil dvakrát vyslechnout poznámku o smutném detektivovi. Málo se ovládá, neúspěch z něho přímo čiší. Jeho hlášení nejsou nic než bezradnost a náčelník mu co nevidět vezme Hronův případ a svěří mu nějakou nudnou a tristní vraždu. Bál se toho ne pro pokoření. Jak by se potom setkal s mužem, kterého chtěl vypátrat především pro sebe? S člověkem, který se nebál rizika, který přesně věděl, co chce, a dovedl za tím jít. Klement by potřeboval hodinu, nebo možná jen několik minut.Přiměl by ho, aby dopověděl, nač myslil, když psal o Peterkovi a když najednou přestal psát. Listopad, únor, duben, necelého půl roku. Jako by těch sto čtyřicet dní vyrval z časového sledu, Když byl někdy Klement docela na dně, sliboval si, že se nebude zdržovat zjišťováním příčin. Řekne mu jen: Co mám dělat, co mám se sebou dělat, jak zlomit železný kruh, který se mi svírá kolem spánků?
Jsem opilý, řekl si vyčítavě a natáhl se na pohovku a čekal, až Jeřábek dozpívá spirituál s mocným Hállelujah na konci a usne. Jen aby ho nenavštívila inspirace, aby se nedal do díla, říkával, že si při práci buď zpívá (jaká ješitnost!), nebo si pouští desky. Asi za čtvrt hodiny však bylo dole ticho.
Nahoře také. Zanedlouho se sem nastěhují hlasy a vytlačí odtud všechno, co zbylo po Hronovi a té cizince. Nejdéle za týden bude pozdě vracet se sem, unikat z obvodu kruhu do místa, které umíněně pokládal za střed, za jediný pevný bod. Pozdě pro něho i pro Hrona. Čistý vzduch a jiná lidská těla

překryjí, co tu ještě zbylo po uprchlících. Nábytek skončí zčásti na půdě i s panelem, který tu vznikal jako dokument a jako nepřímá výpověď o jednom nezaměnitelném člověku. Nebo bude snad z piety zachován? Po některých korekturách. Většinou tu všichni zůstanou, Albert Schweitzer, Běhounek a Nobile, Scottův úmrtní stan. Amundsen na přídi Lathamu, s nímž odletěl a nikomu neprozradil kam. Stejně jako ten automobilový závodník-klavírista, režisér a básník Antonioni a Nungesser s Bílým ptákem, de Saint Exupéry, který se po havárii setkal na poušti s Malým princem, dále tu bude Albert Einstein s Oppenheimerem, Edmund Hillary s Tenzingem, jímavě smutný Hemingway. Snad jen Gretu Garbo Karla vyjme a Claudii Cardinalovou z mladších let, aby neznepokojovaly zvídavé chlapecké oči. Jistě také zvětšenou fotografii, na které černý mistr světa Joe Louis knokautuje Schmelinga.
Na tu se chtěl podívat zblízka a pokusil se ji vyjmout. Snad se mu zachvěla ruka, protože část panelu se pohnula. Posvítil si na horní hranu a našel několik tenkých záchytek z drátu. Nespěchal, posvítil si také na spodní okraj a opatrně fotografii vyjmul a – jako rdoušen pochybností a strachem hleděl na několik skrytých fotografií. Mnul si prsty oči, aby se vzpamatoval, ale sotva se znovu podíval, zase viděl zvětšené snímky s lesklým povrchem, nepokroucené, protože je vrchní překližka tiskla k podložce.
– To není možné! opakoval si a byl rád, že slyší vlastní hlas, snad abych seběhl dolů a vyburcoval sochaře, aby mi dosvědčil, že jsem v bdělém stavu. Zatím se jen chvěl a svíral si spánky dlaněmi, aby se mu hlava nerozskočila. Všeho by se byl nadál-, jen ne tak hmatatelného důkazu, jen ne těch bílých postav ostře vyražených na pozadí noci a vedle štíhlého tělesa trčícího ze země a potom ubíhajícího šikmo do výšky. To přece není amatérský podvrh! Ale potom, ty postavy, potom Hronova tajemná přítelkyně, Klenovo naléhavé volání, aby si Roman pospíšil, výpověď o vypáleném kruhu.
Opilost z něho vyprchala, uvědomil si každý svůj pohyb a každou myšlenku. Lehl si naznak na pohovku, paže podél těla a zavřel oči. Klid, domlouval si, ale nemohl zabránit, aby mu paměť nereprodukovala větu maršála Downinga: „jejich stavba je dosud mimo rámec možností kteréhokoli pozemského státu, teorie o mimozemském původu“. A přepadový Mustang P-51 kapitána Mantella a jeho poslední hlášení kontrolní věži: „Těleso je obrovské, vypadá jako z.vyleštěného kovu… jako velká kulatá slza, jako by bylo z nějaké tekutiny… nabírá rychlost, má teď asi 600 v hodině, uniká mi kolmo vzhůru…“
A co barevná fotografie z paluby Gemini 11 pořízená R. E. Gordonem? Objekt měl barvu „žlutočervenou, vypadalo to také tak, jako by to byl odraz slunečního světla od kovového povrchu. Optický efekt, nebo nějaká iluze? Proboha, ne! My jsme sice věděli, že je to něco skutečného, ale nevěděli jsme, co to je. Mohlo to být cokoli.“
Takhle bych klidu nedosáhl, myslil si a raději vstal a položil se levým bokem na gauč, pod panel, a silným sklem zkoumal obrys tělesa, jeho téměř horizontální vějíř kovových plošek, které snad přikrývaly onen vypálený kruh, po dvanácti hodinách nad ním přelétávali Klen s Hronem. Kruh odolávající několik dní sněhové pokrývce. A nebyl to létající talíř, nic, co viděli nebo več věřili Downing, Chassin a Jones. Téměř zastaralá forma rakety s přehnaně protaženou přídí. Ačkoli ani tyto fotografie nevyvracejí existenci jiného tělesa rotujícího vysoko nad zemí; snad jen přepravní nebo spojovací člun, který létá mezi základnou a Zemí? A ty štíhlé postavy, nápadně štíhlé, na jednom snímku jich rozeznává jedenáct. Nakonec dívka od kostela sv. Tomáše a vyměněný tranzistor. Nakonec se Hron rozhodl pro dobrodružství stejně fantastické jako šílené a jel s ní podle přesného rozkazu do prostoru Hincova plesa, nalodil se do takové rakety, protože se nemohl nebo nechtěl odloučit od bytosti, která v paní Juditě vyvolala pocit hrůzy. A tohle přece jsou fotografie, žádné trikové snímky ani obratné montáže. Klen nevypadá na mystifikátora!
Uvažoval a nutil se ke střízlivosti. Snažil se vyloučit všechny neuměřené kombinace. Na ty je dost času. Nejdříve musí přivyknout skutečnosti, kterou pozoruje ovládaným pohledem. První popud: opatrně zvětšeniny vyjme a uloží do desek s Juditinou studií. Tiše odejde z domu a odveze je do bezpečí. Spíše do kanceláře než do bytu. Do spodní zásuvky s nepotřebnými papíry, s makulaturou jakéhosi zapomenutého případu, kterou si schoval na imaginární dobu odpočinku. Profesionální sentimentalita, věděl přece, že se nebude vracet do minulosti. Nenáviděl ji. Podíval se na hodinky, osm minut po půl jedenácté. Potom zaváhal. Představil si jednu ze scén, které už několikrát prožil, byť na mnohem nižší úrovni. Ano, jen tak ho donutím k řeči; ve chvíli, kdy nebude nic tušit, odkryji před ním jeho dokonalé fotografie! Tady pod tím tělesem zůstal vypálený kruh. Co jste pohledával tam nahoře? Proč jste neposlal Hrona do Prahy vypůjčeným Trenérem? Tohle jste mu chtěl ukázat, ne kruh, musil jste to vyvolávat celou noc! Vy jste dobře věděl, kdo je Kéimé, vy jste vinen, Klene! Tak si to představoval, a neměl pocit uspokojení, protože doznání, ke kterému toho člověka donutí, bude zbytečné. Co s ním, když byla promarněna řada dní? Bylo pozdě už toho rána, kdy Křenek probudil podplukovníka Kalinu! Hron si to všechno načasoval, nebo někdo jiný to načasoval jemu, aby bylo pozdě pro kohokoli, kdo by se pokusil zasáhnout.

Přece však se nevzdával naděje. Třeba z Klena vypáčí ještě něco jiného, když prolomí jeho zarputilost, když ho přesvědčí, že na něho nemusí spoléhat, protože zachytil stopu. KAM? Ještě jednou se podíval na zvětšeniny, opatrně je ukryl pod vnější obrazy panelu a spustil přes ně průsvitnou fólii. Zhasl a všechno pečlivě pozamykal, i horní dózický zámek. Ten malý ubohý triumf mi patří právem, v trojrozměrném prostoru je to přece úspěch! Vstoupil ještě do ateliéru, sochař opravdu spal. Nahlédl do kuchyně, prošel chodbou a zamkl dům. Také vrata do dvora a ke garážím zajistil a nerozhodně šel asi sto kroků k místu, kde si pod skupinou lip nechával vůz. Silnice tu byla tichá. Na východě se od nízkých mraků odrážela světla města.
Ukazatel paliva mu připomněl, že už pojede na rezervu. Ještě se nerozhodl, ačkoli se mu něco ve vědomí svíjelo. Zastavil u pumpy s nočním provozem. Pětatřicet litrů, to je 400 kilometrů, pomyslil si. Sám si ještě nerozuměl. Snad jen proto, že už natankoval, projel noční Prahou a zamířil na Hradec Králové. Vozovka byla suchá, ale jel opatrně. Nemohl si dovolit velkou rychlost, nesoustředil by se na řízení. Objev napovídal aspektu katastrofy. Vybavoval si obrázky a odhadoval jejich význam. JSOU TADY! Pohybují se na Zemi a nikdo neví, že tu skutečně jsou, kdo jsou, proč přišli a co zamýšlejí. Sotva je uklidňující, že se zatím jejich přítomnost nijak neprojevila. Co ale podniká pod vlivem Kéimé Hron?
Dejme tomu, že se Klen zdržel nahoře z jiného důvodu, že se stal neočekávaně svědkem přistání, kterému nerozuměl. Nikdo ho nezpravil o tom, že má být na hřebeni v určitou dobu. Náhoda, slovo ze všech stran podezřelé. Ale kolik podobných přistání bylo možná provedeno beze svědků? Kolik těch bytostí už je na Zemi? Jistě věděly o vhodnějších místech, kde by mohly přistát nepozorovaně. Sám Klen jednou připustil, že vypálený kruh nasvědčoval spíše defektu stroje než promyšlenému výběru. Při invazi většího rozsahu by to bylo jen pochopitelné, řekl si Klement a cítil, jak ho skličuje těžší odpovědnost, než jakou smí před kýmkoli projevit. Co ale podniknout? Koho zasvětit? Kde je člověk, který by přijal hlášení se zájmem, ale nepodezíral obrázky a priori ani je hned nezařadil mezi pověrečné smetí jakéhosi UFO? A ovšem, který by nepropadl hysterii a nerozvířil kampaň proti podezřelým lidem, proti domnělým kolaborantům, který by si nevymýšlel centra kosmické agrese a neuvedl do pohybu soukolí živené psychózou, za níž zůstane neodčinitelná stopa justičních vražd a bezpodstatných omezování svobody. Rozhodoval se uvážlivě, nesměl se ukvapit, i když povinnost byla jasná: získat maximum informací, ať jakkoli zmatených, ověřit ověřitelné a pátrat po takovém materiálu, který by vnucoval dojem průkaznosti. Nesmí zdůrazňovat, co sleduje a na čem mu záleží především.
Je tu ovšem Klen a jeho dva přátelé. Musí hledat a najít ostatní spolupracovníky, vážná a nebezpečná akce by se nemohla opírat o tři lidi. Ale hlouběji pod tím se mu vynořovala myšlenka, se kterou si pohrával po rozhovoru s paní Juditou, celá ufologie s domněle průkaznými snímky, svědectvími a hlášeními pilotů – není to jen záměrná a geniálně promyšlená mystifikace, která má odvést pozornost od skutečnosti připravované invaze? Nepohrává si někdo s pověrečností anxiózní doby, aby znevážil podrobné zkoumání několika úspěšných přistání mezi mnoha předstíranými?
Zastavil v lese a několik minut kouřil a odpočíval. Nesmíš tomu podlehnout, musíš si zachovat rozvahu, aby ses nezřítil někam příliš hluboko, kde už bys nemohl ovládat rychlost pádu! Potom jel dál, už ne tak opatrně, pospíchal za svým mužem, aby ho přistihl při činu. A zase se mu zjevoval Hron Nedokončeného příběhu a poslední reportáže, a ovšem Hron precizně propočítaného a důmyslně předstíraného úniku, nikoli zmizení. Chtěl být pohřešován, aby získal čas. A musil ovšem oddělovat zjistitelná fakta od domněnek, které je přerůstají a které budou od určitého okamžiku odmítnuty jako nereálné a směšné. Klement prožíval stav, jako by také on byl v podobné situaci. Chtěl toho využít a stopovat Hrona na základě toho, co je spolu sbližovalo. Chystal se mu už dávno napsat, seznámit se s ním, protože si myslíval, že mají něco společného, typ intelektu a metodu ukázněného uvažování. Ze skromnosti se ostýchal, bál se, že by v rozhovoru s ním neobstál. A především nechtěl být zdvořile odmítnut. Naučil se mlčet: to byl obranný reflex jeho zranitelnosti.

Ke Klenovu srubu stoupal pěšky, pro vůz byl za noci neznámý terén nesjízdný. Cesta nahoru vedla ušlapaným a zmrzlým sněhem, ale dorazil ke srubu až po čtvrté hodině a ve stavu vyčerpání. Na posledních stovkách metrů ho vedlo světlo v horním okénku. Možná že právě teď se pokouší dosáhnout s NIMI spojení. Silně zaklepal, nikde tu neviděl zvonek, a dokazoval si, že jednal rozvážně. Zároveň o tom pochyboval.
Teprve po několika minutách slyšel spěšný dupot po dřevěných schodech. Klen prudce mávl křídlem dveří a oslnil ho silnou žárovkou.
– To jste vy, kapitáne?
– Čekal jste někoho jiného?

– To byste měl uhodnout. Čekám na Romana a nehodlám přestat. Pojďte rychle dál, co tak najednou? Jak jste se sem vůbec dostal? A proč v noci?
Vtáhl ho dovnitř, pomáhal mu svléknout jelenicový kožich a potom prohrábl oheň v krbu a zavěsil kotlík.
– Mohl jste přece zavolat a já bych přijel. Nebo víte snad něco, co spěchá?
– Žádnou zprávu jste nezachytil? zeptal se Klement, napadlo mě, že tam nahoře.
– Snažím se, snažím, ale všude ticho, jen běžné výzvy. To byste přece věděl, slíbili jsme si, že si budeme pomáhat.
– Ano, vzpomínám si na nějaké sliby. Neměl jsem zatím důvod, abych jim věřil. Máte dnes volno?
– Proto žiju tady, abych je měl. Je to můj jediný přepych. Potřebujete mě?
– Vůz jsem si zaparkoval dole v Peci.
– V pořádku, mám rád, když se rozhodnutí uskutečňují hned, energicky. Nejdříve si ale musíte trochu odpočinout. Něco sníme a vypijeme a v šest můžeme vyrazit. Vyhovuje vám to? A budete-li chtít, můžete si prohlédnout mou boudu.
– Rád bych. Už jsem se chtěl také po něčem podobném poohlédnout. Nezapomeňte na mne, kdybyste chtěl tuhle chaloupku prodat.
– Proč bych ji prodával? Kdo by mi ji zaplatil? Víte, že jsem ji postavil vlastníma rukama? Ze mi to trvalo několik let, než jsem se tu zařídil podle svého?
– Pro rodinu je to dost malé, snad jen ták na víkend. Pravá chata pro smolaře nebo pro člověka na tak dlouho, dokud se ho drží smůla. Nebo samota. A když zatím neprodáte, mohu počkat. Nemám právo, abych byl zvědavý na vaše soukromé plány do budoucnosti.
– Divím se, kapitáne, že jste se vydal až ke mně. Vy jste přece něco pil?
– Ano, zdržel jsem se u Mistra Jeřábka a on mě svedl k několika koňakům. A vypravoval mi o roztomilém chlapečkovi, který byl u něho na návštěvě a měl plnou hlavu vzpomínek na člověka, který ho povozil v aeroplánu. Nevím, jaký to byl stroj, Trenér nebo Akrobat, ale pilota jsem si domyslil. Že Hronova garsoniéra bude brzy obydlena, to už asi víte?
Klen se na něho chvíli užasle díval, ale Klementova tvář byla unavená a bez výrazu. Ten člověk něco ví a je tím otřesen, něco jím pořádně zachvělo. Nemá bezpečnou zprávu o Romanovi, o jeho konci?
– Měl byste aspoň na chvíli usnout, kapitáne, pletete páté přes deváté.
– Pletu. Najednou mi to přestalo myslit. Najednou na mne padl strach, že už Hrona nenajdu. Sám pro sebe mám takové úsloví, které mě vystihuje, vždycky pozdě a většinou nikdy. Strašně mi záleželo na tom, abych se s ním setkal. A už nesetkám, jak se mi to jeví. Jeden nebo dva lidé se spřáhli proti mně a domluvili se, že budou mlčet. Třeba by mi neprospělo, ani kdyby nemlčeli, možná že bylo pozdě i pro ně, ale bylo by poctivější, kdyby se mnou hráli slušně. Pořád ještě nejsem dost otužilý, abych si zvykl na život, jaký je, a nepošilhával po světě, jaký by mohl a měl být. Je to nemoc a mně nezbude, než abych si zažádal o propuštění ze sboru. Nehněvejte se, že tolik mluvím, stává se to zřídka, dnes asi proto, že jsem se zapomněl v ateliéru u Hvězdy, a pak ta dlouhá cesta, docela bez rozumu, jak teď nahlížím. Klidně se ožeňte, přeju vám, aby vám to vyšlo, člověk se v téhle věci musí rozhodovat po svém a neohlížet se, kolika lidem se to dnes nedaří. Paní Zemanová vypadá jako rozumná žena. Vezme si vás s rozvahou a s trochou nedůvěry, kdo by se jí divil, ale potom už bude všechno záležet na vás. Start jste měl dobrý, myslím na nápad s tím chlapcem, bude vám držet oba palce. Četl jsem zajímavé pojednání o negativním aspektu feminizace škol. Najednou je učitelka ve třídě nemožná, ukřičená a ustaraná, prospěch letí dolů a ona ovšem cítí, že se od ní děti oddělily zdí nenávisti. Prostě proto, že už jim nestačí ženská autorita. Potřebují muže. Dejte do třídy učitele a všechno bude zase v pořádku.
Klen položil na stůl dva talíře, skoro připálený bochník chleba a rozděloval velkou ohřátou konzervu hovězího ve vlastní šťávě.
– Já přece nevím, bude-li mě Karla chtít.
– Tak vám to tímto oznamuju. Jeřábkovi se k tomu přiznala, chválil ji za neobvyklou upřímnost. Víte, jak se to praktikuje normálně? Do bytu se nastěhuje podnájemnice, za nějaký čas si přivede druha nebo manžela a pak se oba spojí proti majiteli toho bytu. Dají ho dopravit do ústavu jako šílence, protože je ohrožuje na životě. Aspoň to tvrdí a dosvědčí si to. Je to lacinější než stavět a nemusí se tak dlouho čekat. Já vím, co si teď myslíte, že vedu samomluvu poraženého muže. Ale protože vás nutím, abyste ji poslouchal, nemusíte se domnívat, že nesleduji vaše glosy. Už se nezaplétejte. Nemusíte se tvářit tak udiveně, chlapče! Nevíte, bude-li vás paní Karla chtít. Alberte Klene! Jak se odvažujete ještě teď! Copak jste ji neprosil, aby si vás vzala? Tak kdo, kdo tedy, kdo vás zastupoval? Mlčte raději, nechci nic slyšet, nestrpím, abyste si vymyslil něco naivního.
– Pusťte se do jídla, vystydne to.

– Měl bych vaše pohostinství odmítnout, protože jste mě podvedl, ale mám takový hlad, že před vaší velkorysostí kapituluji.
– Proč jste přijel? vybuchl najednou Klen, co víte o Romanovi? Proč mě celou tu dobu trýzníte, člověče?
– Říká vám něco jeden zeměpisný pojem: Velké Hincovo pleso? Pozoruji, že ne, alespoň ve vztahu k Romanovi. Tam to všechno končí, abyste tedy věděl. Postavili si tam oranžový stan jako atrapu a zmizeli. Horská služba se prohání po všech možných místech a ti dva nikde.
– Nevěděl jsem, že Roman chce na Slovensko.
– Snad jste opravdu nevěděl. V té fázi vás už nepotřeboval. Za svědka jste mu také nebyl?
– Nemohl byste chvíli hovořit normálně, kapitáne? Za svědka?
– Vím, že ne, to byla jen akademická otázka. Vystupovali sice jako manželé, Klementýna a Roman Hronovi, ale pokud víme, nebyli nikde oddáni. A nemusíte pochybovat, že mluvím normálně, pověděl jsem vám toho dost, skoro všechno. Děkuji, už mi nepřidávejte, dnes musím být lehký. Čaj bych prosil, třeba dva hrníčky, A kdybyste mi potom ukázal svůj srub.
– Nejdříve si na chvíli lehněte, zavřete aspoň oči, já ztlumím světlo.

Nahoře v podstřeší byla jedna místnost třikrát dva metry, kde měl Klen instalovanou krátkovlnnou vysílačku. Po stěnách celou řadu zarámovaných diplomů. Naproti byl ještě jeden malý kumbálek s červenou žárovkou.
– Temná komora.
– Na amatéra jste se vybavil výborně. Tyhle krajinky s mračny jsou podivuhodné. Nezdá se mi, že by to byl jen koníček, hodně jste si musil s každým snímkem pohrát. Například tady ten nádherně rozvětvený blesk!
– To je série pro meteorologickou službu a studijní materiál pro naše plachtaře. Něco z toho otiskli v Letectví. Zbytek mám tady na poličce.
– Směl bych si je prohlédnout?
Klen souhlasil, ale kapitán nenašel nic z toho, co hledal.
– Pořád víc se mi tu líbí. Nezapomeňte, prosím vás, kdybyste si to rozmyslil, nebudu smlouvat.
– Kvůli chajdě jste se sotva štval takový lán světa v noci.
– Rád jezdím sám, i když mě to nutká, abych sčítal položky, má dáti, dal. Většinou je to pasivní bilance. Nápad s koupí se přihlásil nečekaně a až docela na konci cesty. Váš srub mě chytil za srdce, samotka pro jednoho prokletého blázna. Ale snad abychom pomalu jeli, ne?
– Doufám, že mě pustíte k volantu.
– Rád. Nechtěl bych vás mít na svědomí a potřebuji si něco promyslit.

11.
Zaparkovali zase pod skupinou lip a k Jeřábkovu domu došli pěšky. Vstupovali dvorem a Klement se přesvědčil, že hlavní vchod je zamčený a západka že je v pořádku. Sochař ještě vyspával. Šli tise do patra a do Hronovy garsoniéry. Kapitán se ovládal, ale věděl, že se mu chvějí ruce, proto se posadil a opřel se o ně. Klen ho mlčky pozoroval.
– Tady jsem v poslední době strávil hodně času, jako by mi někdo našeptával, že tu je někde klíč. Žádný jsem neviděl, ale vracel jsem se. Jedna z těch smolařských nadějí. Lidé mého druhu se jí drží zuby nehty, psychiatři to definují jako obsesi. Říkal jsem si, že musím alespoň pochopit, kdo to vlastně byl ten Hron. Podle knížek se to dešifrovat nedalo, nechal tu jen takovou všehochuť spíše matoucí než informativní. Ale to je moje metoda, přiblížit se člověku a vyhmátnout, kdo to vlastně je, kdo je to pod tím, co o sobě prozrazuje, a také pod tím, co si o sobě myslí. U Hrona mi nakonec zbyla jediná stopa, ta jeho málem šílená reportáž, vlastně dvě. Jako když se utrhne z řetězu a rozjede se naslepo a bez kontroly. Potom jsem se zasníval nad tímhle panelem. Výborný nápad. Až se nastěhuji do vašeho srubu, pořídím si ho také. Něco na tom je, probudit se do starostí nebo smutku a rozhlédnout se po několika lidských tvářích. O Schweitzerovi mnoho nevím, Běhounka a Nobila jsem četl, o generálním tajemníkovi OSN jen střípky asi z patnácté ruky. Na tenhle snímek se jasně pamatuji, film o Scottovi jsem viděl. Dohromady je to svým způsobem nefalšovaná výpověď. Takové obrázky si člověk vybírá s určitým záměrem, musí mít k těm postavám vztah obdivu, co na tom záleží, že už nejsou naživu, on je prostě oživuje, v něm pokračují. A něco mají společného, každý z nich byl svým způsobem odvážný. Vždyť i tenhle klavírista začínal jako automobilový závodník. Víte, kdo to je?
– Ne, nevím. Nemohl byste tu přednášku zkrátit, kapitáne?
– Přednášku? Snažte se mi porozumět. Má-li vést rozhovor ke kladnému výsledku, musím vás uvést do

zásad pátrání, jak je chápu sám. Kam až jsem za vámi jel a vy mi upíráte chvíli trpělivosti. Znám sice Hrona jen z fotografie, ale pochopil jsem, že to byl zdravý muž. Nebudete mi namlouvat, že by ho odmítla kterakoli slušná dívka od osmnáctí do pětadvaceti. Vy jste asi nevěděl, že čeká na Kéimé. Ani vy ml o sobě nic nenamlouvejte, stejně bych vám nevěřil, máte jistě pádný důvod, že jste zalezl do kopců a fotografoval jste si oblohu a po nocích chytal Grónsko nebo nějakou stanici v Antarktidě. A živil se konzervami. Ne, nemusíte mi odpovídat, pro mne tahle vaše vývojová fáze skončila, za nějaký čas začnete žít normálně a po srubu se vám vůbec nezasteskne.
– Opravdu jste musel tohle všechno, jako úvod TT.
– Právě jsem s ním skončil. Podívejte se, Klene, včera jsem si posvítil na konec panelu, tady toho černého chlapíka asi poznáte.
– Joe Louis.
– Výborně. Včera jsem zjistil, že několik těch posledních obrázků není připevněno k vlastnímu panelu. Pojďte blíž, příteli, můžete mě kontrolovat, abyste věděl, že jsem ze staré školy a že slib je pro mne slib a ne jen floskule. Vidíte tady ty drátky? Na těch visí tenká překližka mořená také na světlý dub a může se sejmout. Dávejte pozor, abyste nemyslil, že vás podvádím.
Ohnul drátky nejdříve dole a potom pomalu snímal tenkou leštěnou překližku. A potom něco vykřikl, byl to neartikulovaný zvuk, klesl na kolena a třeštil oči na místo, kde – odkrytá část panelu byla prázdná.
Klen ho uchopil za ramena a třásl jím a snažil se ho zvednout.
– Co je vám, člověče?
– Někdo je ukradl! Večer tady byly!
– Snad byste mi měl říct, o čem mluvíte?
– Ted už toho nechte, Klene! Tady bylo osm zvětšených fotografií a dělal jste je vy! Několik minut před tím, než na hřebeni zůstal vypálený kruh! Nedělejte ze mne idiota! křičel na něho.
A přitom nenáviděl sám sebe, že nebyl dost opatrný a podlehl pokušení, aby právě tohoto svědka donutil ke kapitulaci. Potom si uvědomil, že se v Klenovi něco zlomilo.
– Vy jste je tu viděl?
– Proseděl jsem nad nimi skoro celou hodinu. Nepozorovali, že se otevřely dveře, dokud je nevyrušil ochraptělý hlas:
– Co se tu děje tak brzy po ránu? Takový řev, snad jste neobjevil vraždu, Filipe?
Ohlédli se. Na prahu stál sochař, naboso, jen v teplákách a v nepořádně navléknutém svetru. Vlasy měl rozcuchané, jak před chvílí vstal. Klement mu nic nevysvětloval, vyrazil proti němu s obviněním:
– Dnes v noci tu někdo musil být!
– Dnes v. noci? Tady nahoře? Zamkl jste, když jste odcházel?
– Měl jsem důvod, abych si na tom dal záležet. Jeřábek se na něho díval nechápavě.
– Tak nevím, snad bych vám měl věřit, ale vy jste přece – Probudila mě žízeň, musil jsem vstát a jít si pro minerálku. Co jste tu dělal tak dlouho?
– Odešel jsem po půl jedenácté, hodinu po rozloučení.
– Tak už jsem doma, něco jste zaspal, já vás viděl v jednu!
– To nemyslíte vážně, mistře!
– Jen se podívejte, vztáhl k němu Jeřábek paži, spím ze zvyku s hodinkami. A poslechněte si, že jdou. Jen jsem vám mávnul rukou a vy mně taky. Divil jsem se, proč nepromluvíte slovo, proč utíkáte jako zloděj. Ale byl jsem rozespalý.
– Tou dobou jsem seděl ve voze a jel. do Pece. Něco se vám zdálo.
– Nic se mi nezdálo v jednu hodinu a láhev minerálky mám u postele. Kdo by ji tam postavil? Vy jste byl ten anděl strážný? Tak kdo tedy, když se na to pamatuju? A co se vlastně stalo?
Rozhlédl se a uvědomil si, že je tu Klen. Podal mu ruku.
– Já jsem sochař Jeřábek, a vy jste nejspíš ten Bertík o kterém mi Roman často vypravoval.
– Jsem ten Bertík, mistře. Kapitán si pro mne v noci dojel a chtěl mi tu ukázat nějaké fotografie, tady na panelu pod touhle překližkou. Nic tu není a večer se prý na ně díval.
Sochař si ho nedůvěřivě změřil. Nezdálo se mu, že by ten člověk žertoval.
– Něco vám povím, potřebujeme se všichni napít, hned jsem zpátky.
– Napadá mi, řekl Klen po Jeřábkově odchodu, že tu byl Roman.
– Přál bych si, aby byl, ale bojím se, že on už – Máte alespoň negativy?
– V sejfu. Druhý klíček měl on.
– Musíme si pospíšit, pojedeme hned.
– Nikam se nejede! prohlásil sochař rozhodně, nejdříve se musíme dostat do formy. Probereme si, kdo tu

byl a co se komu zdálo, jen ne spěch a ukvapené improvizace. Vezměte si, kapitáne. Na kávu jsem postavil.
Klement se rychle napil a obrátil se na Klena: •– Můžete udělat jen jedno, zavolejte do banky, ohlaste se, že tam přijdete, naznačte, že to je důležité.
– Tak vy jste si vyjel na výlet do hor, drahý příteli? ptal se sochař, zdálo se vám, že jedete do Pece. Nebo jste tam opravdu byl?
– Mohu vám ukázat na mapě s přesností plus minus jeden kilometr, kde jsem byl v jednu hodinu. Copak jsem si vymyslil Klena? Na zpáteční cestě řídil on.
– Ale někoho jsem tu viděl v jednu hodinu. Právě odcházel a nepromluvil. Vy máte klíče od domu, kapitáne?
– Tady jsou, raději si na ně sáhněte. A teď mi ukažte svoje.
– V ateliéru, v kapse u kalhot. Mám je přinést?
– Zkuste to. Někdo věděl o fotografiích a přišel si pro ně.
– Fotografie? A záleží na nich tolik?
– Zatím se raději neptejte. Proto je někdo musil mít, že jsou důležité.
– Nebudete mi přece tvrdit, že se tu někdo schoval a čekal, až se opiju a vy odjedete do Krkonoš.
– Tak nějak bychom si to mohli představit.
– Nemůžeme, protože klíče mám já. Za chvíli se vrátil.
– To jsem snad doopravdy blázen, víte, že tam nejsou? Ale najdu je.
Když přišel do pokoje Klen, podobal se člověku, který je zmatený něčím, co přesahuje skutečnost, kterou si zvykl přijímat bez výhrad.
– Teď už nerozumím ničemu, kapitáne. Roman odevzdal v bance prohlášení, že sejf mohou otevřít jen dva lidé, oba musí být přítomni.
– Kdo je ten druhý?
– Paní Zemanová. Už jsem jí volal do redakce.
– Hlavně že jste ji zastihl.
– Dostala prý nějaký dopis, přinese ho s sebou.
– Mě zajímají jenom negativy, protože kopie ve srubu, měl-li jste tam nějaké, sotva najdete. Nedivil bych se, kdybyste je neměl už delší dobu.
– Zajímavá teorie, ale raději se tam dříve porozhlédneme.
– Nemáme čas, abychom se přeli. Dokonce i sejf můžete klidně odečíst. Myslil jste si, že tam nahoře ležíte a chytáte snímky pro Hronovu reportáž a že o vás NIKDO Z NICH neví. Nejpozději ve chvíli, kdy jste je vyvolal, neměl nikdo z vás dvou právo něco tajit. Nepochopili jste, jaký to může mít dosah? A teď mě nutíte, abych nesl odpovědnost s vámi. Nejen za Hrona. Máte rozumné vysvětlení?
– Pochopili jsme, že je to velká věc, a já pořád ještě soudím, že velká dobrá věc. Panika by jí jen,ublížila. Chtěli jsme čekat, až budeme mít více materiálu, těm snímkům by stejně nikdo nevěřil. A když se zdálo, že tu ONI zůstali, mohli jsme doufat, že se jejich přítomnost nějak projeví.
– A výsledek? Že se ničím nelišíme od Peterky. Jsme stejně bezmocní, jako bychom byli mrtví.
– Mně se to vymklo z ruky, když vystoupila Kéimé. Potom už.hru řídil Roman.
– Tomu ani vy sám nevěříte. Okamžitě jste poznal, kdo to je!
– Nikdy jste ji neviděl, kapitáne. Stačilo by vám deset minut v její přítomnosti.
– Asi ano, a vy jste byli zatraceně naivní! vykřikl Klement, protože si vzpomněl na Juditin postřeh: „Umělý dvojník krásné ženy.“
– Tady jsou ty klíče, přihlásil se sochař, našel jsem je ve schránce na dopisy, ale vím, že jsem je tam nedával.
Nikdo mu neodpovídal, Klement se na něho ani neohlédl.
– Pořád se ještě handrkujete o několik obrázků a nikdo mi neřekne, co na nich bylo. Tak nevím, mám jít dolů k sobě, abych nepřekážel? Snad bych si zasloužil aspoň trochu zdvořilosti, nebo jste mě už ze všeho vyloučili?
– Jako konverzační téma je to dost nebezpečné, Mistře, zamračil se na něho Klement.
– Narážíte na Juditu a to byste neměl. Jednou se třeba budete divit, jak já jsem dovedl mlčet! A pamatujte si, kapitáne, že jste se leccos dověděl ode mne. Co vy, Bertíku? Taky proti?
– Po dnešní noci už není dohromady co tajit. Záleží na kapitánovi.
Klement nerad přikývl a Klen pověděl krátce sochařovi, co fotografoval.
– Mám vaše slovo, Mistře, že budete mlčet a přestanete pít.
– Tady je ruka, upracovaná ruka nejmlčenlivějšího člověka. Takže vlastně Judita něco tušila?

– Ano, ale před tou budete mlčet především.
– Jak bych vám nerozuměl! Před tou jsem se naučil mlčet o některých osobních záležitostech. Žárlivá jak ďábel, to jste na ní nepoznal? A protože jsem směl poznat Kéimé, jsou vaše obavy zbytečné. Myslím si, že by to nebylo tak zlé, kdyby si hrstka politických profesionálů musila uvědomit, že jsou pod kontrolou. Jenže oni by tomu asi nevěřili.
– Alespoň by se tak tvářili. A dali by povel ke štvanici. Tomu musíme zabránit, řekl Klement a představoval si bezesné noci, až bude s touto odpovědností sám.
Sochaře však posedla vášeň věštce, jako by ani nevyslovoval vlastní myšlenky, ale jako by popisoval vidění.
– My můžeme naštěstí doufat, že TĚM DRUHÝM nemusí záležet na tom, budou-li věřit, nebo nebudou! Já bych jen uvítal, kdyby dostali z něčeho strach, snad by je to přinutilo, aby omezili jeho výrobu ve velkém. Víte, panstvo, produkce strachu a nedůvěry je vedle zbrojení nejrentabilnější průmysl pro ty politiky. Jsou z něho živi, a dobře živi. Kdyby se něco semlelo, vždycky by se dokázali včas zahrabat dost hluboko, aby jim náhodou neublížila nějaká ta bomba. To je totiž první přikázání jejich desatera, že jsou nepostradatelní, že si je musí společnost opatrovat. Kdepak dnes Kresčaky! Kdepak stateční a počestní slepci, jako byl náš král Jan!
– Takových nebezpečných řečí bych se od vás nikdy nenadal, Mistře. Uvědomujete si vůbec, jaký jste rebelant?
– Tak si pamatujte, kapitáne, že většina lidí jsou rebelanti, a už hodně dlouho, jenže to ještě pořádně nepochopili a nechávají se prohánět po pláních dějin jako stáda hovad! Dají se nadchnout pro statečnost, která vůbec neprospívá jim, ale těm zahrabaným. To je ta hrůza, že se rodí generace nezkušených pitomečků, každé se podaří vpašovat do krve vášeň pro nějakou svobodu, a nakonec je z toho vždycky jen jiná podoba otroctví. Nesmíte mě, chlapci, podezírat, že jsem debil v politice, když neposlouchám z rozhlasu nic jiného než klasickou muziku. Pamatujte si, že je to jediný způsob, jak se člověk naučí politicky myslet. A tak se nedivte, když mám radost, že mi nějaký žertéř hodil klíče do schránky na dopisy. Už je mi jasné, proč na mne nepromluvil. Ód této chvíle vidím případ Hron v jiném světle. Už se o toho chlapce nebojím!
Dříve než Klement mohl odpovědět, sochař pokračoval:
– Moment, málem bych zapomněl. Pojďte se mnou dolů a Vypijte si tu kávu. Celou noc jste nespali a nemyslí vám to. Právě dnes musíte být v pořádku.
– Případ Hron se odloží a bude s ním spousta nepříjemností, řekl Klement, ty čekají na mne.
– Překvapujete mě, kapitáne. Co když případ Hron teprve začíná? Pijte, pijte, ať vám neurony v hlavě zapracují.
– Snad se brzy něco dovíme, připomenul Klen.
– Tak vám, Mistře, děkujeme a jedeme. Vy si jděte pod sprchu, rozčilení po ránu nepůsobí dobře.
– Pod sprchu jdu, ale že bych se rozčiloval? Naopak, drazí přátelé.

Karla už na ně čekala před bankou na Příkopech. Pozdravila se s nimi a byla zmatená, když podávala ruku Bertíkovi, Klement se raději podíval stranou. Byla dobře oblečená, svetr pod rozepjatým pláštěm ji pěkně modeloval a nadýchaný hedvábný šátek kolem krku budil dojem svěžesti.
– Blahopřeji, řekl jí Klement, ačkoli bych se na vás měl zlobit. Zapletla jste se do Hronova únosu a mně jste hodila hrst bezvýznamných drobností.
– Myslíte-li na Romana, bylo to všechno možné, jen ne únos.
– Co tedy podle vašeho názoru?
– Láska. Nejnezištnější láska, jakou si nikdo z nás nedovede ani představit.
– Také jsem si myslíval, že láska a zištnost jsou kontradikce. Doplatil jsem na to, a přece jsem se ještě, té pověry nevzdal. Když člověk musí pozorovat realitu života hodně zblízka, naučí se v sobě živit nějakou iluzi. Jako antibiotikum. Bez romantiky by to opravdu nešlo. Ale ten dopis jste zatajovat neměla, paní redaktorko.
– Kolik dní už mě pronásleduje strach a dopis mi proti němu nepomohl. Tady je, můžete si ho oba přečíst, podala mu bílou obálku s šedivou vložkou. Uvnitř bylo jen několik vět nadrápaných ve spěchu; Bertík usoudil, že je to Hronův rukopis.

Milá Karlo, přikládám klíček, dobře ho opatruj a ozvi se brzy Bertíkovi. Jen vy dva společně smíte otevřít sejf. Obsah vložené obálky považuj za svůj výhradní osobní majetek. Pokládej se za jedinou autorku toho příběhu a dej mu svoje jméno, jakmile uznáš, že je Vhodná doba. Souhlasím se všemi úpravami textilu a

souhlasím s každým tvým rozhodnutím, protože já jsem odezněl. Díky a pozdrav Vám oběma a štěstí po všechen zbývající čas. Poslední pozdrav, protože přestupujeme.
Kéimé a Roman.

– Není tu nic, čemu byste nemohla rozumět, řekl Klement přísně, půjčte mi tu obálku. Kdy jste dopis dostala?
– Předevčírem. Do bytu. Docela nenápadný doporučený dopis. Nespala jsem strachem, co se s nimi stalo.
– Zbytečně. Mělo vás napadnout, že dopis nedával na poštu Hron.
– A kdo tedy?
– To ovšem nevím. Zmýlilo vás to „přestupujeme“. Pravděpodobně přestoupili už dříve, a kdo to mohl spíše tušit než vy? Snad něco najdeme v té obálce. Jen aby to nebyl zase jen Nedokončený příběh.
– Já doufám, že v něm bude řešení, když mi dovoluje, abych pod svým jménem rukopis vydala.
– Nevím. A zejména nevím, co chtěl a co nesměl prozradit. Jistě tam najdeme něco z toho, co jste mi zapřela. Klene, sežeňte rychle někoho, ať jde s námi dolů. Ta nejistota je nesnesitelná.
– Říkáte „zapřela“, bránila se, když Klen odešel, jednal byste jinak? Mohla jsem ho zklamat, když mě opravdu potřeboval? Romantický příběh v našem suchopáru – nejsem tak stará, aby mě to nevzrušilo.
– Ne, nejste stará. To jen já jsem starý a zvláště dnes si tak připadám.
– Víte dobře, že jsem to tak nemyslila, pane kapitáne.
– Já bych ho asi také neopustil, ale pokoušel bych se mu zabránit, aby „přestupoval“. Úmyslně užívám jeho slova. Kam hodlal přestoupit? To přece nevěděl ani on. Proto mi připadá jeho jednání šílené.
– Jak byste mu chtěl zabraňovat a v čem, kdyby vám neřekl, co zamýšlí, čeho se dohaduje a nač spoléhá? Sotva byste na něm našel nějaké známky vyšinuté mysli. A potom, jakým právem byste na komkoli chtěl, aby si nevolil budoucnost vlastní existence? A Roman není člověk, který by do takové věci nehodlal mluvit.
Nepatří k těm, kteří klidně dovolují, aby se dávali postrkovat jako kousky apatické hmoty na nějaké nečitelné šachovnici. Aspoň v tom byste ho mohl pochopit, sotva jste tak nadšený naším světem strachu. Nevypadáte na to a nezdá se mi, že byste tu pobýval s pocitem zvláštní spokojenosti. Snažíte se jen zapomenout. Objevujete všelijaké zločiny, vytrhnete je ze souvislosti a posíláte lidi do vězení. Možná že vás ani nenapadne, abyste se sám sebe zeptal, jsou-li za ty zločiny odpovědni opravdu jen oni.
– Dobře se to poslouchá, přerušil ji Klement unaveně, dokonce vám sluší, když se začnete hněvat. Ale kdyby se vás někdo pokoušel zabít jen proto, aby vám prohledal kabelku a našel v ní desetikorunu.
Už to nebyla nejistá a poděšená Karla prvního setkání, myslil si; vyložil jsem jí smysl dopisu, potvrdil jsem jí něco, čemu se neodvažovala věřit, odtud její ofenzivní nálada. Nebojí se, proto mi odporuje.
– Dejme tomu, že se o to pokusil. Úspěšně. A vy ho dopadnete za několik hodin. Prosím vás, pane kapitáne, zeptáte se někdy takového člověka, co se to s ním stalo, že vůbec začal na vraždu myslit? To přece není normální. Napřed ho někdo musil dohnat k tomu, aby nenáviděl svůj vlastní úděl a potom život vůbec. Bez téhle nenávisti to přece nejde. Nikdo ho asi nevychovával k „posvátné úctě k životu“. Možná že naopak. Dostávají se přece medaile také za to, že někdo dokázal povraždit rekordní počet lidí, ne? Že zabíjel po tisících a sám byl přitom několik kilometrů vysoko v minimálním nebezpečí. Tomu se dost sardonicky říká statečnost před nepřítelem. Vypálit dítěti oči! I když může obratný reportér lhát dokonce s pomocí neúplatné kamery, jistě jste už viděl obrázky, které jste nemohl z ničeho podezírat a kterým jste uvěřil. Víte, já jen lituji, že mě Roman nemohl vzít s sebou, byla bych s ním a s Kéimé klidně přestoupila na kteroukoli kosmickou loď. A nezáleželo by mi na tom, do které galaxie mě dopraví.
Pocítil lehkou závrať závisti, že se pro něho tato mladá žena zanedlouho rozplyne tak dokonale, jako by vůbec nebyla na světě. Byl by se jí rád alespoň na okamžik dotkl a domníval se, že si to, smí dovolit. Uchopil ji za paži nad loktem.
– Jsem rád, že jste tady. Kdyby takhle emigrovali všichni slušní lidé, kteří se zamýšlejí nad rozdílem termínů „statečnost“ a „vražda“, mohli bychom se vzdát naděje. Pro mne je sporné ještě teď, měl-li to právo pan Hron. Nebudeme to řešit, nechtěl bych se s vámi přít. Ale vy určitě nemáte to právo. Co by si tu počal člověk, který ztratil přítele, bez vás? Nemusíte se durdit, že snad hovořím neomaleně, ani už nevím, jak dlouho jsem se pořádně nevyspal, ale podle různých náznaků si představuji, že emigrant Hron zařizoval všelijaké záležitosti, než přestoupil. Pokud se mohu spolehnout na přítele sochaře, slyšel jsem, že se budete vdávat.
– Zatím mě nikdo nepožádal o ruku, odbyla ho.
– A už jste to dovolila tomu ostýchavému muži? zeptal se přísně, neměla byste být tak nedůvěřivá.

Výbojní bývají lidé ne právě spolehliví.
– Musím být opatrná, nechci mařit čas tím, že bych se stále jen zotavovala ze zklamání a vlastních omylů.
– Pro stará zranění nemusíte pouštět každou příležitost po proudu.
Nevěděla, co mu má odpovědět, najednou nemluvil jako cizí člověk. Už na ně mával Klen, aby s ním šli do podzemí. Stěny tu byly jako vyloženy dvířky sejfů, připadalo jí to jako skladiště chetitských destiček, které ještě nebyly rozluštěny. Aspoň jedna z nich snad ustoupí zvídavosti. Na Klementovi pozorovala neklid, jako by byl pro něho postup příliš zdlouhavý, ceremoniál kolem peněz jistě patří k nejstarším. Úředník, který je doprovázel, připomínal příslušníka kněžské kasty. Dotazy, legitimace, klíčky, jako by je pokládal za gangstery a čekal, kdy mu někdo z nich přitiskne k žebrům ústí hlavně. Nakonec musil kapitulovat.
Bertík sáhl po kovové doze, povysunul víčko a zahlédl svitek zabalený do silného staniolu.
– Jsou tu! hlásil.
– Raději se přesvědčíme, ale tady ne, prosím vás! Co ještě.
Našli velkou žlutou obálku, pečlivě zalepenou, převázanou a zapečetěnou na několika místech.
– Pro vás, paní redaktorko, „do vlastních rukou“ podával jí Klen rukopis a Klement žárlivě sledoval její váhavý pohyb.
– Opravdu moje? Mám právo si to přečíst?
– Je to vaše, řekl Klement neochotně, ale pochybuji, že budete mít odvahu zůstat s tím danajským darem sama. Stejně tak Klen. Budu mít o vás dva strach.
– Myslíte, že nejsou pryč?
– Sotva všichni. Nevypravili se k nám proto, aby se dali fotografovat a unesli jednoho pošetilého reportéra, jejich operace je jistě složitější, rozvržená na delší čas a v několika prostorech.
– To by potom znamenalo, že také jejich spojení s lidmi je trvalejší.
– A že je neustávají navazovat. Například s vámi. Ale raději už pojďme, chtěl bych vědět, co najdeme v tom svitku.
Nedal najevo, jak ho zajímá Karlina obálka. Je možné, aby v ní byla odpověď aspoň na některé jeho v dohady? Především pociťoval rozrušení nevěřícího, který je událostmi donucován, aby odvolal všechnu smyslovou zkušenost a smiřoval se s tím, že už se s tím člověkem Hronem nesetká. I když zatím odmítal přijmout tento výklad, připadal si jako pozůstalý po někom, kdo náhle zemře. Přítel, o něhož by se mohl opřít. A kdo by se mohl opřít o něho.
Když vyšli na ulici a on se jich ptal, kam je má dovézt, byl to starý a unavený muž s šedavou pletí a s uštvaným výrazem. Otevřel jim a očekával, že si sednou spolu dozadu. Karla asi pochopila, že by to bylo nevděčné, kdyby ho nechala samotného. Nevnucovala se mu, jen mu nabídla svou přítomnost a nedivila se, že po celou cestu nepromluvil. Zajel až do dvora před tiskárnu, která se otřásala rachotem rotaček. Občas někdo vyběhl a spěchal po schodech do redakce, sotva kývl na Karlu a ohlédl se nevlídně po voze, který sem nepatřil. Měli se už rozloučit, nic je nepoutalo, trčela mezi nimi Karlina a Klenová lež, kterou on téměř vyvrátil, ale neužitečně a nadarmo, protože jeden člověk, na kterém mu záleželo, dezertoval a sotva se hodlá vrátit. Nebo mu bude sotva dovoleno, aby se vracel.
– Na ten film se nepodíváte? Tady by mohlo být vhodné místo, potřebujete přece dobře vybavenou temnou komoru.
– Právě jsem vám to chtěla připomenout, Václav nás tam na chvíli pustí. Pojďte za mnou, povedu vás.
Komora byla právě.volná, všichni tři se tam zavřeli, Klen otevřel při rudém světle dózu a nepochyboval, co v ní najde. Proto se užasle díval na neexponovaný svitek. Klement mu položil paži na rameno.
– Čemu se, chlapce, divíte, to jste mohl čekat. Byla to JEJICH podmínka a Hron se musil podřídit, chtěl-li přestupovat. A všechno nasvědčuje tomu, že chtěl. Vy dva jste o tom věděli. Netvařte se tak zničeně.
– Hovoříte o něm, pane kapitáne, jako byste mu rozuměl. Vy si nemyslíte, že to byla jen Kéimé?
– Prostí jako holubice, lstiví jako hadové, viďte, paní Karlo? Kéimé byla buď nástraha, nebo zjevení. A ten rukopis, který je vaším majetkem, jistě by vypovídal proti vám. Ale bojím se, že i tak byste zamlčela, že znáte jeho obsah.
– Dnes už na tom nezáleží, co si myslím a co se domnívám. Souhlasil byste s návrhem, abychom se dnes večer přestěhovali k Jeřábkovi do ateliéru a všichni si ten příběh přečetli? Slíbím vám, že se ho ani nedotknu, ani jednu pečeť nezlomím ze zvědavosti, abych se vyhnula nařčení o hadí přirozenosti.
Klement mlčel, nemohl jí říci do očí, že jí nevěří. Klen se asi bál, že bude odhalen při takové konfrontaci.
– To by byla práce na celou noc, a co bude s vaším chlapcem, namítal starostlivě, jako by už měl právo na takovou otázku.
– Zavolám paní Černé, dovolí mu přespat u sebe, nebude to poprvé. Aby mu to nebylo tak líto, snad byste mu měl povědět několik slov, Bertíku? A teď půjdeme ke mně a uvaříme si kávu.

Klement se díval stranou, tady se rozhodovalo o něčem, o čem Karlina věta nevypovídala.
– Děkuji, ale musíte mě omluvit, potřebuji se trochu prospat. Kdy mám pro vás přijet?
– Tak kolem sedmé, zatím ohlásím mistrovi, co jsme si ujednali. Nepochybuji, že bude souhlasit.
– Teď se mi konečně zdá, že to myslíte doopravdy, a chválím vás za to. Tak tedy v sedm plus minus pět minut.
Podali si ruce a on rychle odešel a představoval si dialog na jevišti pro dva herce, snad ho přece jen předepsal Hron a vzal na sebe odpovědnost za dva živé lidi, které musil zradit, když se rozhodl, že přestoupí. A pokračoval dále sestupuje ze schodů a plánoval si aspoň na několik hodin dopředu, co podnikne. Staví se v kanceláři, hned potom domů, pokusí se usnout a zajistí si, aby ho vzbudili telefonem, kdyby přece jen usnul. Tak pozítří případ Hron uzavře, neslavně, protože se ho vzdá, nedokáže být v tomto sporu nezaujatý. Přizná se k tomu a potom, najde si jinou práci. Nejsem tak starý, abych nemohl začít znovu. Na stavbě mě přijmou vždycky. Budu vozit písek, skládat do klece cihly nebo míchat maltu. Pomocná síla, dokud některý mistr nepochopí, že chci pracovat. Už žádné pátrání po lidech, kteří prý jsou jen z menší části odpovědní, protože jim nikdo nevštěpoval úctu k životu. Už v sobě necítil ctižádost, aby přidal ještě něco ke svým pomyslným úspěchům. Stejně na tu práci nemám povahu. Ale potom, až jednou pojedu kolem nějakého sídliště, budu vědět: tenhle dům jsem pomáhal postavit. A bude to dům, který mě přetrvá, a v něm plno živých lidí a dětský křik kolem mělkého bazénku a na houpačce.

Sotva si sedl ke stolku a opřel si hlavu, přišel za ním podplukovník Kalina. Vstal. Hlásil se služebně. Tohle kamarádství brzy přestane.
– Potřeboval bys dovolenou, vypadáš docela ztrhaně. Co je s tebou? Jak jsi daleko s tím reportérem?
– Pozítří odevzdám písemné hlášení.
– Na Slovensku nic? Negativní?
– Všechno je negativní. Napíšu ti hlášení a požádám o propuštění ze služby.
– Co tě to zase posedlo? Potřebuješ se pořádně vyspat.
– Ano, potřebuju, ale ne proto, abych si něco rozmýšlel. Nemůžeš na mně chtít, abych tu zůstával. A nebudeš to chtít, až si přečteš hlášení.
– Počkej, chlapče, nerozjížděj se. Vůbec nic jsi nenašel?
– Ne. Nic. A nikdo už ho nenajde. Přestoupil.
– Co to znamená? Proč nemluvíš jasně?
– Protože se s tím nemohu smířit. Je to proti rozumu. Bráním se tomu, ale vysvětlení bude asi jen jedno. Tady na Zemi už ho nikdo nemůže.
– Tady na Zemi? Myslíš, že jsi při smyslech, že hovoříš normálně?
– I kdybych tomu raději nevěřil, jsem normální. Podrobnosti se dovím až dnes večer. Zdá se, že nechal o celé té události písemnou zprávu. Uložil ji do sejfu a dnes v noci – Bude to asi nejbláznivější příběh, jaký jsem kdy slyšel. Možná že jsem nestačil. Vnucuje se mi docela jiný způsob myšlení. Musím od toho, nechci skončit v nějaké PL.
– Dobře, Filipe, teď se sebereš a pojedeš se pořádně prospat, takové tři čtyři hodinky pro zdravého muže
– Byl jsi vůbec v noci doma?
– Ne, musil jsem zajet za jedním svědkem, vrátili jsme se až ráno.
– Někdo tě odveze, v tomhle stavu řídit nemůžeš, rozhodl podplukovník a zazvonil do vrátnice.

Dlouho se na pohovce převracel, ale nakonec mu skoro pět hodin dobře posloužilo. Před sedmou už byl před redakcí. Ani nemusil zajíždět do dvora, ti dva už na něho čekali. Karla si zase přisedla k němu a Bertíkovi svěřila velkou přeplněnou brašnu. Skoro se na ni hněval, a když nastartoval, už se nezdržel.
– Proč si nesednete k němu? Ještě jste mu to nedovolila?
– Jsme rozumní lidé, pane kapitáne, na omyly už je pro oba pozdě, musíme spíš vědět než doufat.
– Kdepak, mladá dámo! Doufání není nikdy konec, aspoň tady na tomhle světě. Proč myslíte, že se ještě nerozpadl? Kde bychom byli bez naděje. A vědět? Vy jste ale troufalá! Vědět. Nikdy vás nenapadlo, že třeba i nejmoudřejší z nás umírají jen s nadějí a že všechny jejich vědomosti a všechna učenost nejsou jen prach cesty, po které doputovali?
Přeřadil na neutrál a zastavil před červenou.
– Když jste ke mně přišel toho prvního dne, netušila jsem, jaký jste filozof. Ne, já to myslím doopravdy a budu si pamatovat všechno, co říkáte. Budu doufat. Slibuji.
Raději čekal, až se zase rozjede, nebylo by mu milé, aby ho Klen poslouchal ve chvíli uvolněnosti nebo lehkého opojení.

– Jakýpak filozof! Docela obyčejný člověk, který si náhodou odvykl myslit jen na sebe a má dost času, aby se rozhlížel kolem. Ale když jsem řekl doufat, nesmíte v tom hledat defétismus, kdepak. Je to vlastně dřina, když se musíte o naději rvát den ze dne a pokaždé znovu. Někdy se mi večer zdá, že už jsem docela na dně, protože jsem ji všechnu spotřeboval.
Když předjel desetitunku, která zamořovala vzduch naftovým dýmem, přiklonila se trochu k němu.
– To já také znám, stává se mi to dost často. Naštěstí mám chlapce.
– Važte si toho, že bude vedle vás ještě pěknou řádku let. Já také doufám, že až bude Markéta starší, vzpomene si na mne a občas mi aspoň napíše. Chtěl bych být do té doby v pořádku, abych jí dokázal slušně odpovědět, kdyby se na něco ptala. Ačkoli – třeba už dávno zapomněla a co se starým člověkem v jejích létech.
Poznala na něm, jak je zatrpklý. Měl konečně jen svou práci a ta se mu rozplynula v povážlivém neúspěchu. Proti své vůli pronikl do oblasti zmatených pojmů, kde se rušila hranice mezi skutečností a nepředstavitelným, a on se s tím nehodlal smířit. Nebezpečí osamělosti člověka mezi lidmi spočívá v tom, že je zranitelnější vůči neobvyklým událostem a přecitlivělý na přirozenou variabilitu dojmů a nálad. Bylo jí ho líto. Její radosti ho bylo líto. Začala promlouvat útěšná slova a kupodivu jim v té chvíli věřila.
– Proč tolik defétismu? Proč byste tvrdil, že ten vztah má jen jedno řešení? Tak to nebude, poslouchejte, jak to vidím já. Někdo u vás najednou zazvoní, a až odemknete, bude stát na prahu s nesmělým úsměvem a nedokáže hned ani promluvit. Musíte ji pozvat dál, jako byste čekal právě na ni, a když to slušně svedete, ona se najednou sesype a začne plakat a bude doufat, že se jí nechcete na nic vyptávat. Musí se napřed přesvědčit, že přišla právě na to místo, které hledala. Až překonáte první minuty nebo hodiny, dovíte se, že se vás po celou tu dobu držela jako klíště, myslím těch několika vzpomínek, které jste jí po sobě nechal. To snad uznáte, že dítě má docela jinou paměť než otlučený starší člověk, neuznává kompromisy a se spoustou věcí se nechce smiřovat. Není přece ani jeden důvod, abyste si to nepředstavoval tak, jak vám to vypravuji. A proč byste jí vlastně nedal najevo, že na ni myslíte a že může přijít kdykoli, třeba jen na půl hodinky? Dokonce se mi zdá, že byste si měl pospíšit –
– Aby to nedopadlo jako s dopisem Hronovi? Pořád jsem ho chtěl napsat.
– To jste byl přece vy, kdo mi dopoledne domlouval pro příležitosti, které nechávám odplynout po proudu. Rozuměla jsem vám, že máte na mysli čas.
Potom už nemluvil a Klement si všiml, že Karla natáhla paži přes opěradlo Klenoví, který ji asi stiskl. To je tedy v pořádku, aspoň něco se rozřešilo normálně a nesklouzne to někam do prázdna. Zamýšlel zase zajet pod skupinu starých lip, kde si jindy zaparkoval vůz, ale všiml si, že sochař otevřel vrata do dvora, stojí před nimi a bliká zeleným světlem. Proto přibrzdil, přehodil směrovku a vjel dovnitř.
– Nevíte, že je tu prázdná garáž? rozčiloval se Jeřábek, sotva vůz zastavil, že jste si ale dali na čas, stojím tu aspoň půl hodiny. Tak vás vítám, pojďte dál. Zatopil jsem v krbu, nejdříve si něco sníme – Co to vlečete v té brašně, Bertíku?
– Ale Mistře, řekla Karla, to je právě ta večeře. Nemůžeme vpadnout do mládenecké domácnosti a uvádět hostitele do rozpaků.
– Jen to s tím mládenectvím nepřehánějte, paní Karlo, nějaké zásoby se tu vždycky najdou. A co rukopis? Nezapomněla jste?
– Tady je, v kabelce. Zamčený a zapečetěný. Neměla jsem odvahu.
– To docela chápu. A pojďte už, potřebujeme se rychle napít. My čtyři pozůstalí.

II.
KÉIMÉ
(subjektivní anamnéza)

1.
Ve světě omezené volby, ve světě, jaký je, zařídili jsme se podle těchto dvou daných premis. Byla to svého druhu tvrdá řehole, ale protože jsme ji přijali ze svobodného rozhodnutí – odmítat tlaky, nekonformovat se, přijmout osamělost, kterou svobodě tato doba ukládá – podřídili jsme se jí bez větších obtíží. Především proto, že jsme se potkali. My dva.
Bylo by to zbytečně dlouhé vypravování, jak k tomu došlo, i o tom, co jsme prožili v novém společenství; dlouhé a zbytečné, hodlám-li vylíčit poslední údobí našeho přátelství. Stůj zde to slovo, neztratilo svůj význam a přemnozí se budou vracet k jeho kladné energii, nutně a z prostého pudu sebezáchovy. To je naše zkušenost: dvojice Bertík-Roman netvořila od jisté doby součet. Násobili jsme se a umocňovali. Naučili jsme se spolu mlčet a snášeli jsme jakkoli dlouhé odloučení. Každý z nás věděl, že jeho druh

existuje, že je s ním spojen a svázán a že není nic, co by nás rozdělilo, i když autoritu v tom vztahu představoval Bertík. Ne proto, že byl starší věkem.
Tu skutečnost musí přijmout každý, kdo se svěří příběhu, který se pokusím vypravovat, lhostejný k důvěře, podezírání nebo nevíře. My jsme ho spolu žili. Možná že podnítí jinou mužskou dvojici, aby se sečetla, znásobila a umocnila k dobrodružství mnohem napínavějšímu nebo významnějšímu. Ale jak napsal jeden moudrý člověk „osud je to, po čem nemůžeme toužit a čemu se nemůžeme vyhnout“. Oba bychom mohli tu větu podepsat. Do slova a do písmene, třebaže jsem například já moudrostí nikdy nevynikal. Proto jsem také uznával svou podřízenost.
Kdykoli mi Bertík napsal, zavolal, telegrafoval nebo vzkázal, vždycky jsem si mohl být jistý, že se někde něco děje nebo aspoň že není daleko k tomu, aby se začalo dít. Později to už u mne byla zafixovaná zkušenost. Stačila dvě tři slova, třeba jen údaj o místě a čase, abych byl podnikl kdejakou nerozvážnost a nepromeškal ani minutu. Ne proto, že by mohlo být pozdě, ale že bych ho zarmoutil nebo zklamal. Zdá se, že jsou lidé, které události přitahují. Jako by události je (ty lidi) vyznamenávaly, jako by jim (událostem) záleželo na publicitě. Jistěže tomu tak není, ale Bertíkova urgentní volání dokazovala, že tomu tak je.
Jako reportér jsem mu byl zavázán za řadu úspěchů, které byly připisovány mně. Někdy jsem z toho míval komplexy, ale Bertík je odbyl mávnutím ruky.
– Jdi, prosím tě, to přece nic není. Náhodou jsem se o tom dověděl, proč bych ti to nepřihrál? Až tě jednou zavolám k něčemu, co bude opravdu stát za to, řeknu ti, aby ses o mně zmínil, když ti tolik záleží na profesionální poctivosti.
Proto jsem startoval za pětačtyřicet minut po tom, kdy mě zavolal. Nevěděl, že mě v tu dobu zastihne doma, jen tak to zkusil, ale já jsem doma byl, překlepával jsem načisto a ve velkém spěchu několikrát proškrtanou reportáž o vyšetřování havárie osobního vozu na dokonale přehledné betonové vozovce, kde prostě nebylo možné hledat přijatelnou příčinu v nedovoleno rychlosti, alkoholu, únavě řidiče, ba ani – podle pitevního protokolu – například v infarktu. Řidič Václav Peterka se 750 000 kilometry bez nehody by byl musil jedině usnout. To nebylo pravděpodobné, ostatně i tato eventualita se přešetřovala – nebo se polekal něčeho, co spatřil a co vyřadilo jeho automatické reakce. Řidič Havel, který jel asi půl kilometru za ním, trval na vlastním pozorování, že Peterkův vůz jel něco přes padesát a že ani v poslední vteřině nezačal brzdit. Potom přerazil nevysoký bíle natřený patník, sjel z vozovky a několikrát se převrátil při pádu ze svahu asi tři metry hlubokého. Havel ovšem neviděl, co jeho kolegu tak vyděsilo, měl po obou stranách silnice les a k havárii došlo několik metrů za posledním stromem toho lesa po pravé straně, kde byla rozlehlá louka nebo pastvina.
Hned zastavil, běžel k vozu, vyvlekl toho člověka a viděl v jeho mrtvém pohledu hrůzu, jak doslova vypovídal. Nemýlil se v tom, že to byl mrtvý pohled. Já jsem. na místo neštěstí přijel asi po sedmi minutách a viděl jsem tu hrůzu také. Hned jsem se vracel do nejbližší osady, abych zavolal chlapce z dopravního inspektorátu, ale potkal jsem jejich vůz daleko před vesnicí. Zastavil jsem je a ohlásil, kde se co přihodilo. Protože mě znali nebo proto, že jsme byli kamarádi s poručíkem Stefanem, dovolili mi, abych sledoval postup vyšetřování a formuloval reportérsko-laické teorie o příčinách nehody. Brzy bylo pátrání uzavřeno, také mrtvě, bez efektu, protože nikdo nebral mou teorii vážně — dokonce ani Štefan.
Nevyčítám mu to. Je pravda, že tam se mnou odpoledne zajel ještě jednou a že jsme pátrali a měřili a našli dokonce kruh o průměru sedm padesát, jako by na něm stála kupka sena. Jenže já jsem našel ještě něco, a proto jsem ho před Stefanem zamlčel. Potom jsem napsal reportáž se značně uvolněnou fantazií; nikdo mi nemohl nic vytknout, dbal jsem na to, abych svědomitě odděloval fakta od fikce. Náš šéfredaktor musí uvažovat také z ekonomického hlediska, ale dal mi volnou ruku jako obvykle, abych se přenesl do imaginárního prostoru sci-fi a vylíčil dost sugestivně, co pan Peterka mohl spatřit, že ho to stálo život a Že jeho jedinou výpovědí byla hrůza v otevřených skelných očích.
Už jsem byl skoro u konce, když se v předsíni rozdrnčel telefon. Lekl jsem se a vynechal jedno slovo. Stručně jsem chybu komentoval, opravil a potom jsem šel k aparátu. Bertík! Ani se nepředstavil, nepozdravil, ačkoli to pravidelně dělá, a hned na mne spustil poplachovým tónem:
– Hoď sebou, za hodinu čekám u nás na letišti, něco ti ukážu shora. Musíš to vidět.
A zavěsil. Můj pracovní program ho patrně vůbec nezajímal, jako vždycky, když mi zavolá. Vysunul jsem ze stroje nedopsanou stránku, sebral čtyři hotové a vytrhl z bloku listy s náčrtkem posledních odstavců. Seběhl. jsem do garáže pro motocykl a řítil se do redakce. Na dvoře před tiskárnou jsem potkal Karlu. Objal jsem ji a rychle políbil, vložil jí do překvapené ruky ty stránky a snažil se nepozorovat, že někam odchází. Mluvil jsem s ní imperativně jako nedávno Bertík se mnou.
– Karlo, musíš mi oklepnout asi tři odstavce, jsou do zítřejšího čísla.
Než se vzpamatovala (nelíbal jsem ji často), ale ona jednak nic nenamítala, a pak se mi zdávalo, že bych

na ni mohl myslit jako na mladou ženu, kterou bych mohl líbat beze spěchu, vyrazil jsem z nádvoří, zatroubil na řidiče nákladního vozu, aby mě pustil, něco patrně namítal, snad mi i spílal soudě podle činnosti mimických svalů, ale už jsem ho neslyšel a prodíral jsem se postranními ulicemi na výpadovku. Měl jsem celkem štěstí s červenými signály, jen jeden známý poručík na křižovatce na mne zahrozil, ale nezdržoval mě domluvami nebo pokutovým bločkem.
Ruda, velitel našeho letiště, byl právě na startu s trenérem, zkoušel obrátky motoru, ale hnal jsem mašinu po trávníku, jako bych byl seděl na mustangovi, tak, aby mě musil zahlédnout. Seskočil jsem těsně u kabiny a opřel třistapadesátku. o trup. On už něco tušil a zvedl kryt. Určitě se na mne hodlal zlobit, co to zase vyvádím, ale nedal jsem mu příležitost.
– Měj rozum, Rudo, prosím tě, jdu za velkou věcí.
– Co znamená ta velká věc?
– Nebyl čas, abych se zeptal, ale musím být ve Vrchlabí. Musím. Kdybych čekal, než mi chlapci připraví druhou mašinu –
– To zase Bertík? zeptal se a vystoupil z kabiny a pomáhal mi s padákem a vůbec byl neobvykle milý, řekl, že je natankováno, ale abych se vrátil do dvou, že bude trenéra potřebovat.
– Jenže, vzpomněl si, tvůj start nikdo nehlásil!
– Ty už si nějak poradíš a víš, že já dluhy splácím poctivě. Až budeš něco potřebovat –
Na věži nevěděli, co se děje, myslili, že startuje Ruda, a dali zelenou a já jsem letěl za Bertíkem, aby mi ukázal shora něco, co musím vidět.
(Nic jsem si nevymyslil, píšu objektivní výpovědi o začátku – toho všeho. Nic jsem nevěděl. Bertíkův hlas mě přesvědčil, že je na dosah něco zajímavého? Napínavého? Zatím povím jen tolik, že se ke mně naklánělo největší dobrodružství, jaké mě kdy mohlo potkat A tak se zdá, že v rychlosti zaznamenávám svou poslední reportáž. Bertík si zaslouží, aby věděl, že se tentokráte překonal. Ze mě hodil doprostřed dění, které skončí nevím jak, nevím kdy nebo kde. Nic nevím. Kromě toho, že se mi moje rozhodnutí jeví jako šílené, ale že se mu vyhýbat ani nechci, ani nemohu. Rozlišuji ta dvě slova, ačkoli v mé mysli dokonale splývají. Zapletl jsem se. Nemohu couvnout, ale to není vina, je to jen a jen moje odpovědnost. Tolik místo úvodu, abych čtoucího připravil na šok. Třeba by opatrné upozornění bylo vhodnější na jiném místě, ale já se tentokráte nestarám o formu, o dějovou gradaci, o jakoukoli literární techniku, o nic z toho, co se ode mne očekávalo v mém povolání. Spěchám a rád bych se dostal ke konci, ačkoli nemám vliv na stanovení časového postupu. Spěchám a nemohu si s ničím vnějším pohrávat. Vůbec na nic nemám vliv. Podřizuji se, byť ze svobodné vůle a s naprostým citovým souhlasem, s nejhazardnějším citovým souhlasem a s nejnezištnější důvěrou a bez nejmenší naděje. Nikdy jsem si nepředstavoval, jak vzrušující může být dobrodružství prožívané v oblasti absolutní nejistoty: neboť teprve tam dostává smysl nevyslovitelné.)

Na letišti ve Vrchlabí jsem dosedl deset minut po jedenácté. Zpozdil jsem se o dvanáct minut, ale jinak to byl dobrý čas, když se uváží, že mě telefon přepadl tak znenadání. Když jsem roloval k hangáru, Bertík už běžel ke mně a ty minuty mi ovšem neodpustil.
– Kde ses brouzdal takovou dobu, člověče? promlouval stoupaje na zadní sedadlo, nevidíš, že ti dali zelenou? Pusť to, chlapče, jedeme!
– Kam?
– Je to nalevo od Sněžky, řekl a udal mi směr ve stupních.
Letěli jsme a Bertík zarputile mlčel, jako by mě chtěl vyprovokovat. Brzy jsem však poznal, že to je docela jiné mlčení, tísnivé i pro něho. Teprve když jsme nabrali výšku a dostali jsme se nad hřeben, začal mě navigovat, nařídil mi, abych sestoupil na 200 nad terénem, na 150 a na 50. jako by neznal předpisy.
– Pravou zatáčku, dost klopenou, a dívej se do středu.
– Ten černý kruh?
– To je ti málo? Už jsi v životě něco takového viděl? Včera to tu nebylo.
– Jako když to místo někdo vypálí, ale kruh to je.
– Děsivě přesný. Nikdo si tu večer nevařil čaj ani nezpíval při táboráku. Tolik zase klopit nemusíš! Nejsme ve třech tisících.
Několik minut jsme nad tím létali a mně bylo líto, že tu nemůžeme přistát. Dokonce jsem to řekl nahlas.
– Není třeba rozsekat se hned na začátku, na to budeš mít dost času. A to, co bys viděl na zemi, ukážu ti doma. Srovnej mašinu a směr letiště.
Celou cestu zpátky jsem se mořil uvažováním, co si počnu s trenérem, když mě Bertík hodlá dopravit do svého srubu. Začal jsem s tím, hned když jsem dosedl a kolébal se k hangáru.

– Trenéra musím vrátit do dvou, sebral jsem ho Rudoví, byl právě na startu.
– Jsi v pořádku? zavrčel na mne, myslíš, že jsi docela v pořádku?
– Ano, nic na sobě nepozoruji. Slíbil jsem, že mašinu vrátím do dvou, protože Ruda.
– Co pořád meleš s Rudou, Člověče! Mašinu tam někdo přeletí a ty pojedeš ke mně. Proto jsem tě přece volal!
Zamával na kohosi, kdo otevíral hangár, a dával mu pokrčenou paží znamení, aby řádně zaklusal. Ten člověk ho na tu vzdálenost kupodivu poslechl, za půl druhé minuty byl u nás a nevypadal udýchaně. Pěkný úsměv, opálená tvář a milé šedé oči. Neznal jsem ho. Bertík mi odepínal padák.
– Seznamte se rychle, řekl a my jsme si podali ruce a řekli jména.
Hned potom nasadil můj přítel velitelský akcent:
– Milane, ne abys mi říkal, že nemáš čas. Jednak nesnesu, když tu obludnou frázi slyším od mladého člověka, a potom, tuhle mašinu musíš přeletět do P. Musíš, protože Romana potřebuju tady. Vezmi si jeho padák, vlastně ne jeho.
– A dej ho Rudovi, jistě bude na letišti, půjčil mi ho, když jsem spěchal. Mohl by ses vrátit na mém motocyklu, chlapci mi ho jistě někam uklidili. Je dost času do dvou, a když tam budeš o nějakou minutu dříve, tím lip. Kdyby ses opozdil, sveď to na Bertíka.
– Budu tam před druhou, zrovna se mi to hodí. Kdy se musím vrátit nejpozději, Bertíku?
– Třeba zítra v poledne.
– To je žert?
– NE! odsekl Bertík zachmuřeně, s tím už jsem navždycky skoncoval. Nezkoušej žádné lomcováky, měj se dobře a vrať se v pořádku.
– Rozkaz. Vrátím se v pořádku a budu se mít dobře. Díky vám oběma.
Podali jsme si ruce, já mu nahodil vrtuli a už mě Bertík hnal poklusem k hangáru. Naskočili jsme na jeho pětistovku a štvali jsme se do kopců, napřed po silnici a potom cestou necestou, byl to spíše terénní závod a motor ječel na plné obrátky. Při takové neopatrnosti jsem ještě Bertíka nepřistihl nikdy. Netrvalo dlouho a zastavili jsme u jeho srubu.
Pokoušel jsem se ho přimět k řeči, ale on mě nevnímal. Z toho jsem teprve poznal, že jeho proslulým klidem otřáslo něco významnějšího. Projevilo se to také v tom, že jsem se mu podřídil a mlčel s ním. Jen ze strany jsem ho pozoroval. Hlava boxera, krátké černé vlasy, nevysoký, široký v ramenou, ale pružný a pohyblivý. Oči většinou modré, toho dne poněkud do ocelová a bez úsměvu. Vždycky jsem věděl, že za ním bych šel kamkoli, neexistovaly prostě okolnosti, za kterých by mohl zklamat. Toho odpoledne jsem ho nepoznával, měl jsem pocit, že vnímám Bertíka, o kterém vůbec, nic nevím. Jednou mi napadlo, že ani on nic neví o tomhle Bertíkovi.
Přiložil do krbu, zapálil si dýmku a postavil na čaj. Nezeptal se, jestli mám hlad, a ohřál hrnec výborné hovězí polévky. K masu nastrouhal křen. Že jsme jedli beze slova, to si vynutil svým odmítavým chováním. Pro mne to byl rozkaz a já se většinou podvoloval jeho vedení, i když tak stroze se ke mně nechoval nikdy. Teprve když nalil dva hrnky tmavého čaje a nasypal na talířek balíček keksů, uchopil černé zavázané desky a podíval se mi do očí. Ještě mi je nepodával, jen je držel směrem ke mně, když se konečně odhodlal promluvit. Hlas měl zastřený, jako by měl přede mnou trému.

2.

– Ty mi budeš věřit, že ti neukážu žádné triky. Známe se. Oba máme neporušený smysl pro exaktní fakta. Jinak celkem nemám, na koho – Svěřím to tobě, protože vím, že mě nebudeš pokládat za blázna. Abys mi rozuměl, já tě tu dnes potřebuji právě proto, abych měl nad sebou nějakou kontrolu. Můj vlastní rozum na to nestačí, vzpírá se tomu, namlouvá mi, že jsem nic neviděl. A já přece vím, že jsem se díval pozorně jako nikdy v životě, že se mi to nezdálo. Ukázal jsem ti ten kruh a tady uvidíš, co bylo nad ním včera v deset třicet čtyři večer. Tady je ten materiál. A hned si uvědom, že ti nedovolím, abys o tom něco psal. To si vymiňuju předem a ty mi dáváš svoje slovo. Nechci žádnou paniku. Probereme si to spolu a budeme se snažit, abychom uvažovali logicky, pomůžeme si navzájem, abychom eliminovali strach.
Bertík a strach? To se mi nezdálo. Leccos jsme už spolu zažili, a tak jsem nevěděl, co si mám o jeho slovech myslit.
– Slyšel jsem dobře? STRACH?
– To je přesně to slovo. A na druhé straně, není to ono. Normálně je strach něco, co v nás při některé situaci je a co musíme ovládnout. Pamatuješ tenkrát na Vysočině, když jsme se motali z mlhy do mlhy a do deště a dvakrát nám uhodilo do mašiny? Ty ses ovšem nepřipoutal a rozbil sis hlavu o kryt, když nás vítr srazil dolů. To tedy byl strach. Kromě toho znám ještě strach jako vzrušení nebo jako rozkoš z rizika.

Ale když se setkáš s jevem, který si nemůžeš nikam zařadit, protože je mimo vší zkušenost. Nejsem filolog a nemám rád silná slova. Tak už se dívej a já ti budu ty obrázky komentovat.
Po jeho neobvykle dlouhé řeči jsem váhavě obrátil desku a chvíli jsem se díval. Chtěl jsem zachovat aspoň vnější klid, ale pociťoval jsem úžas. Je to jen jiné slovo pro to, čemu Bertík řekl strach. Snad to byl spíše strach.
– Abys mi rozuměl, hrál jsem si s tím celou noc, bál jsem se, že mi nic nevyjde a že ti o tom nebudu ani vypravovat, protože nebudu mít v ruce žádný důkaz. Ale jak vidíš, snad to něco vyzařovalo a působilo na emulzi. V půl jedenácté už tam byla pořádná tma a posvítit si na to bleskem bych si netroufal, třeba by jim to nebylo vhod.
Poslouchal jsem ho, ale díval jsem se na zvětšený snímek 20x35, na těleso zasazené skoro přesně doprostřed. Kdybych nevěděl, že proti mně sedí Bertík, byl bych se dal do smíchu a řekl, že takových amatérských trikových fotek má legrační společnost UFO celé stovky a všechny že jsou podezřelé. Jenže Bertík seděl proti mně a já jsem cítil jeho soustředěný a upjatý pohled. Byl bych snad směl aspoň potají pochybovat, kdyby mi o tom jen vypravoval, ale díval jsem se na poctivě vypracovanou fotografii rakety v běžném smyslu. Představoval jsem si, že je aspoň sedm metrů vysoká, nebylo tu nic, s čím bych porovnával pravděpodobné rozměry, všechny přirozené podrobnosti setřela tma. Řekněme tedy výška sedm osm, průměr tři. Vyrůstala ze základny, kterou tvořil vějíř složený z jednotlivých listů. Rozbíhaly se do tvaru komolého jehlanu o široké základně a malé výšce, ale mohly by se složit téměř do tvaru válce, který by prodlužoval vlastní korpus „rakety“. Jen dohadem jsem zjišťoval, že obvod základny nespočívá docela na zemi. Tam, kde z vrcholu jehlanu vyrůstaly kolmé stěny tělesa skoro skelně hladkého povrchu, pozoroval jsem několik různě dlouhých tyčí nebo tykadel, na jejichž koncích byly horizontálně montované – ne, raději se vyhnu jakémukoli slovu. Připomínalo to součásti aparatur, jaké jsem vídal na interplanetárních sondách, na precizních fotografiích při dokonalém osvětlení, tady to bylo nezřetelné, spíše jen naznačeno, snad odborník by pochopil funkci a našel přiléhavý výraz.
– Teď si ještě musíš představit, že to celé jemně vibrovalo. Ne opticky, kontury jsou určité, dokonale hladká oblina. Ale já jsem začal vibrovat, jako bych se dostal do blízkosti zdroje nějakého ultrazvuku, nemyslím sluchový vjem, jenom to, co pociťovalo moje tělo. Než jsem se adaptoval, bál jsem se, že to nevydržím.
– Cos tam nahoře vůbec pohledával? zeptal jsem se nejlhostejnějším hlasem, abych se ho nedotkl.
– To si naštěstí můžeš ověřit.
– Proč bych si to ověřoval, já se ptám tebe.
– Zbyněk mi volal, tamhle leží scénář, abych mu vyhledal terén pro několik exteriérů, musí to být v šerosvitu. Běhal jsem nahoře většinou odpoledne a fotografoval a čekal potom na soumrak. A když už jsem se chystal dolů. Nic, žádná předtucha. Bylo mi prostě nádherně, vítr a mraky s měsíčním lemem, každých pět minut se panoráma proměnilo, nejdramatičtější nebe, pokud nemyslíš na polární záři. Tak jsem si nasadil kapuci a skrčil se do prohlubně jako Ušité na tělo a jen jsem se díval a zapomněl jsem na čas. Najednou se z nízkých mraků vykutálela tahle zajímavá věc. Tichounce, bez nejmenšího šumotu, nejdříve jsem si myslel, že mám halucinaci, ale když to tak měkce dosedlo, tak organizovaně, účelně, rozumíš, přestal jsem myslet na oblouzení.
– Jak jsi byl daleko?
– Odhadoval bych to v té tmě na padesát šedesát metrů, pak jsem se doplížil na dvacet, kryl jsem se v té řídké kleči.
– A rozměry, mohl jsi je s něčím srovnávat?
– Snažil jsem se, zejména později, ale to víš, tma a zase světlo, když se ukázal měsíc, sotva to bude přesně. Sedm až devět na výšku, jen ten kruh jsem si brzy ráno proměřil, podle toho by se mohly zjišťovat ostatní rozměry, něco bys musil odečíst na perspektivní zkrácení, fotografoval jsem z podhledu.
– Jak dlouho ten jev trval?
– Myslíš, jak dlouho se mi to zdálo?.
– Ale vůbec ne! polekal jsem se neopatrného vyjadřování, kamera přece nemá sny!
Udeřil mě dlaní do ramene a ukázal na chvíli jasnější tvář.
– Hodný chlapec! Já jsem věděl, proč tu potřebuju tebe! Správně, kameře se nic nezdálo. A obraťlist, vidíš, tady jsem se přesunul doleva. Celé to trvalo pětatřicet minut, to jsem si kontroloval, a teď se podívej na start, čísla tři, čtyři, pět, nejrychlejší snímky –
Na třetím obrázku se vertikální osa tělesa vychýlila asi o 30° doprava, na čtyřce jsem mohl pozorovat, jak se vějíř svírá směrem dolů, pátý snímek zachytil jen světelnou stopu rakety s vějířem rovnoběžným s hranami. Vlivem měsíčního světla nebyly kontury ostré, ale nabírala výšku pod úhlem asi 60°.

– Pozoroval jsi tedy přistání a po pětatřiceti minutách start, snad pro nějakou závadu opožděný start. A na zemi zůstal vypálený kruh.
– V průměru deseti metrů. Zdá se, že užívají desetinné soustavy.
– Kdo? O kom to hovoříš?
– Ty se ptáš? Proč vlastně neobrátíš?
Chvíli jsem na něho civěl a pak jsem odkryl nový, poněkud pokroucený list. Zase tam bylo ono těleso v klidové pozici, ale před ním několik postav, všechny v bílém, připomínalo to těsný trikot umělců na létající hrazdě v kopuli cirku. I když jsem se chtěl ovládat, trvalo mi několik vteřin, než jsem nabral dech.
– Tohle ovšem vypadá jako trik.
– Ano.
– Ty figurky jsem si rychle vystříhal a nalepil je před vyvoláním na film. Jiné vysvětlení ti nemohu nabídnout kromě toho, že mi je někdo propašoval do svitku dávno před tím, než jsem exponoval. Jako tomu Angličanovi, který si na výletě vyfotografoval asi pětiletou dcerku a potom za ní našel obrys figury nějakého vysokého chlapíka. Jenže kolik odborníků si nad tím lámalo hlavu a žádný ten obrázek nevysvětlil.
– Přece mě nebudeš podezírat, že jsem myslil na něco takového?
– Ne, dejme tomu, žes to tak nemyslil. Tak mi tedy pověz, jak se tam ty figurky dostaly? Prostě řekni něco, o čem by se dalo normálně uvažovat, co bych ti mohl vyvrátit. Víš, jak mi bylo, když jsem to hodil do vývojky? Proto jsem tě sem štval, že si nevěřím a podezírám se, že jsem na konci se zdravým rozumem. V té tmě bych je nezachytil, ani jsem nedoufal, co měsíc, ten se každou chvíli ponořil do mraků, ale jejich skafandry musí mít nějakou vlastní světelnost. Jak myslíš, že jsem mohl exponovat, nejvýše na setinu, a přitom jsem brečel vztekem, že nemám nejmenší naději. Pohybovali se zvolna, ale gestikulují živěji. Prosím tě, pospěš si, potom si to můžeš studovat, mně už dochází trpělivost.
Nový list 20X35: dvě postavy v bílém se rýsovaly zřetelně před trupem lodi a několik jich sestupovalo po svahu dolů.
– A konec?
– Najednou zmizely. Ty figury. Ale ne proto, že byly příliš daleko, asi na sebe něco hodily a splynuly s temnotou. Loď už odstartovala, ale…
– ONI TADY ZŮSTALI?
– Právě tak se mi to jeví, že tu byli vysazeni. Nemohu jen pochopit, proč právě na tom místě. A vůbec proč. A odkud, s jakým posláním. Rozvědka? Skupina, která má připravit větší akci?
– Pomalu, pomalu, Bertíku.
– Pokoušíš se mi nevěřit?
– Ani ne, dívám se na obrázky a vidím, že je to precizní práce. Proč by to měl být důvod k panice? Zdá se mi totiž, že tvůj stav.
– Například proto, že jim tam u nich vyletěla populační křivka a že začínají osidlovat vesmír dříve než my.
– Hlasy jsi slyšel?
– Myslíš, že jsem měl u sebe pásek, abych ti je nahrál?
– Neodpovídáš na otázku. Slyšel jsi? Ano. Ne.
Viděl jsem, jak zaváhal, jak se bojí, abych se mu nevysmál, třebaže už měl pochopit, že jsem mu uvěřil a že hodlám věřit každému jeho slovu.
– Ano slyšel, ale to může být představivost, něco jsem si sugeroval a za to nemohu ručit. Snímky, to je záznam o faktech, objektivní záznam.
– Mnoho zbytečných řečí. Slyšel jsi. Cos tedy slyšel nebo co se ti zdálo, že slyšíš? Ptám se docela vážně. Bílé skafandry mohli schovat, ale řeč, musí se přece pokoušet, aby s někým navázali kontakt. Tady nevidím ani jediný důvod, aby ses domníval, že přišli pro něco jiného. A proč myslit hned na diverzi, proč je podezírat z nejhoršího? Když se k nám dostali, mohou mít víc rozumu než kterýkoli teoretik globálního neokolonialismu. Technika je u nich třeba faktor podřízený vůli a zájmu těch bytostí.
– Tobě se to vypravuje, kdo ví, kde už zase jsi, začínáš myslet v palcových titulcích, ale pozor, člověče! Mám tvoje slovo!
– Čekám na odpověď. Neměl jsi magnetofon, ale něco jsi vnímal normálním sluchem.
– To mě rozčiluje nejvíc. Když o tom začnu, budeš si myslit, že do mne někdo napíchal třeba mescalin a udělal ze mne na několik hodin schizofrenika.
– O moje reakce se zatím nestarej. A zapal si, prosím tě, zapal si. S mescalinem jsi dost pozadu, dnes už se píchá něco účinnějšího.
Poslechl a zlomil dvě zápalky. Posloužil jsem mu raději sám, protože mě zmáhala netrpělivost. Bylo to

poprvé, kdy jsem věděl, že mám nad ním převahu. Ostře jsem ho vyzval, aby už začal. To ho vzpamatovalo.
– Jak tedy chceš. Jednu chvíli, jak přecházeli, myslím na ty dva před raketou, byli ode mne tak na deset kroků. Neznělo to jako kterákoli řeč, spíše jako ptačí švitoření. Kdybys třeba lezl na strom a nad tebou bylo hnízdo s malými drozdy před vyvedením. Jemné, něžné, snad příliš jemné pro můj sluch, divil jsem se, že vůbec něco slyším, nemohl jsem rozeznat jednotlivé hlásky v našem smyslu.
– Jen pokračuj, Bertíku, vidíš, že to beru klidně.
– Protože jsem to nedopověděl!
– Však také čekám. Jsme dva dospělí lidé a neznáme se hodinu. Kdyby se mi na tobě něco nezdálo, dopravil bych tě k jednomu známému psychiatrovi. Tak vlídně a nenápadně, že bys vůbec nepoznal, kam tě vezu.
Konečně se Bertík odhodlal. V obličeji měl výraz takového soustředění jako člověk, který se rozhodl, že přeskočí dvoumetrovou rozsedlinu s kolmými stěnami a hlubokou tak asi sto metrů.
– Najednou jeden z nich řekl zřetelně: RIGHT AWAY, FRIENDS, to je snad jako Jděme bez odkladů, nebo hned? A ovšem, přátelé. Odpověď ne jedna, ani jedním hlasem. Proto jsem postřehl jen jediné slovo: DISPOSITIONS, podle plánu. Ale to už odcházeli. A zmizeli.
– Dal bys mi něčeho napít?
– Mám tu někde kapku egyptského koňaku.
– Cokoli, jen rychle.
Přinesl láhev a vypláchl hrnečky od čaje. Aspoň půl hodiny jsme seděli, mlčeli a zvolna upíjeli. Nechutnalo mi to, nevím, jak se takový destilát pije, Bertík byl patrně otužilejší, proto se dříve vzpamatoval:
– Vyspíš se tady, vid? Ráno tě odvezu. V kolik musíš být v redakci?
– Zítra se tam ani neukážu, kolegyně mi opsala reportáž o té havárii, nemám proč bych spěchal.
– Pěkná havárie, řekl jako v zamyšlení, a hned potom vybuchl:
– Nevím, cos tam všechno napsal, ale možná že máš pravdu v tom, co ten Peterka viděl a proč ztratil hlavu. Nemyslíš, že tu je určitá souvislost?
– Nesmíme se ukvapit. Co jsem psal, byla fikce, šéf potřeboval nějakou senzačku a podepsal mi carte blanche, abych si něco vymyslil. Ale po dnešku musíme nějaký čas mlčet. A nejdříve si to spolu ještě jednou probereme. Angličtina by mi v celkovém obrazu nevadila, kterou řeč by si vybrali z několika tisíc, kdyby opravdu zamýšleli přistát někde, na Zemi, jednou tak bude mluvit třeba celá planeta, i když se proto nebudeme považovat za Anglány.
Není důležité, abych reprodukoval celý náš rozhovor. Prohlíželi jsme si obrázky pod lupou a já jsem se zeptal, jak Bertík ukryl negativ. Nebyl jsem spokojen s místem, které zvolil, bál jsem se, aby o ně neměl, zájem ještě někdo jiný.
– Snad nemyslíš na ně?
– Také. Nemůžeš bezpečně vědět, že si tě včera nepovšimli.
– To. mě nenapadlo, ale zítra je odvezeš a uložíš někam do trezoru. Jeden klíček ty, druhý já. A teď se půjde spát.
Nechtělo se nám, ale poručili jsme si.
Příštího dne se mnou Bertík přiletěl do Prahy a dal mi jak kopie svých zvětšenin, tak i dózu, kterou jsem měl uložit v bance do sejfu. Na letišti jsme si podali ruce.
– Kolik bys odhadoval, že jich odcházelo z kopce dolů? řekl jsem.
– Šest nebo sedm jich mám na obrázcích, ale všechny jsem je možná nezachytil, někteří byli třeba na druhé straně rakety, tři čtyři mi mohli uniknout, byli pořád v pohybu, až na ty dva. Řekněme tedy deset Že jich zůstalo dole, raketa musila mít nějakou posádku. A proč se ptáš?
– Je to snad naivní předpoklad, že se nebudou potulovat v houfu, ať už zamýšlejí cokoli.
Nedovolil mi, abych dopověděl, co mám na mysli, ale nádherně se rozesmál a zacloumal mi rameny:
– Mluvíš mi z duše! křičel a já jsem se červenal radostí, to jsme mohli zkoušet už v noci! Stejně jsem dohromady nespal, stačilo vylézt nahoru. V tom nevidím nic naivního, kamaráde, zkusit jsme to měli. Ovšem, spojení, musí mezi sebou udržovat spojení!
– Jestli jsou o několik tisíc let před námi, krotil jsem ho, nepovede to k ničemu.
On už se ale té myšlenky zmocnil po svém a začal ji rozvíjet:
– Počkej, nepleť mě. Spokojil bych se, kdybych našel jen nějaké poruchy, podezřelou vlnovou délku. Já jsem věděl, chlapče, že se do ničeho nesmím pouštět bez pomoci tvých závitů. To je náramný nápad!
– Diletantský nápad, nezapomínej!
Uchopil mě pod paží a přinutil, abychom se prošli nedaleko hangáru.

– Odvykni si podceňovat mou paměť, Romane. Jednou jsem se s jedním chlapíkem skoro pohádal. O nějakou slavnou skladbu. Chtěl, abych ji poslouchal, a já jsem ji neslyšel. Tedy, slyšel, ale nic se mnou neudělala. A pak jsem mu povídal, že se v hudbě nevyznám, že nemám cvičený sluch a že nejsem odborník. A víš, co mi ten chlápek namítl? Že se umění netvoří pro odborníky, ale pro diletanty. Ty bys měl toho člověka znát!
– Už si vzpomínám, přiznal jsem se.
– Tak vidíš. Smetana napsal Vltavu a Beethoven Měsíční sonátu, je to tak, viď? A myslili přitom na diletanty, že z toho budou mít radost a že jim budou rozumět. Já jsem si nedávno tu Vltavu zase pustil a nebudeš mi věřit – já ji slyšel! Představ si, já! Tak proč bys nemohl mít dobrý nápad? Ostatně mi neříkej, že jsi diletant, copak nemáš na palubní desce vysílačku? Nebo ti ji při zkoušce odpustili?
Zašklebil se na mne svým nejdobrotivějším úsměvem a pořádně mě uhodil do zad.
– Jak se teď dostaneš domů, nemáš tu motocykl, slíbil jsi ho Milanovi.
– Někoho zastavím na silnici.
Oba jsme se podívali vzhůru a pozorovali, jak někdo klouže po křídle. Když trenér přistál, vyskočili z něho Ruda s Milanem. Někdy se stává, že jsou i maličkosti vypracovány jako nejpřesnější režií. Podali jsme si ruce a Ruda mi ušetřil těžkou chvíli, nemusil jsem ho obelhat. On však řekl:
– Hned ráno jsem si přečetl tu tvou reportáž. Možná že ses trochu odvázal a pustil se na solidního reportéra dost daleko, ale čte se to dobře. Já jen tak něčemu nevěřím a tys mě k tomu málem přinutil. Byl bych rád, kdybys od toho zase hned neutekl a pokračoval, když už jsi něco napověděl. Co myslíš, napadne tě ještě několik stránek?
– Možné to je, Rudo, nejmožnější bývá právě to, co se zdá nejnemožnější.
– Souhlasíš s ním, Berte? j Pro mne to byla zajímavá mezihra, protože Bertík ztratil nervy a jeho poctivost se dostala do konfliktu,; když viděl mou reportáž v jiném světle. Řekl jen, že ještě noviny nečetl, a zatím se vzpamatoval.
– Něco ale muselo způsobit, že Peterka přestal řídit.
– Nakonec z toho Roman dá dohromady celou knížku.
– Na to je příliš neposedný, sotva by vydržel několik měsíců klapat do stroje.
– Jednou už to vydržel, pokud se pamatuji, nedal se odbýt Ruda a obrátil se na mne.
– Věříš tomu, cos napsal, nebo to bylo nahráno na čtenáře?
– Musím tomu věřit alespoň tak dlouho, dokud to píšu.
– A teď, když jsi dopsal?
Ruda ovšem nevěděl, co jsem našel na té pastvině, když jsme se Stefanem soukromě pátrali, to nevěděl vůbec nikdo, a tak jsem jeho výpad lehce kryl:
– Dokud mě někdo neusvědčí z omylu nebo dokud nezačnu zkoušet něco jiného. Poznáš to podle toho, že budu nebo nebudu psát pokračování.
– Co ty, Milane, jak jsi doletěl? odbočil Bertík, protože ho Rudová agrese právem rozčilovala. Zapádloval silně stranou.
– Děkuju, Berte, všechno podle programu.
– Až na to, usmál se Ruda, že mě přemluvil, abych si s ním šel skočit. Zkoušeli jsme nějaké kroucení.
– A lituješ té půlhodinky?
– Ne, vždyť já se, chlapče, pro samou písařinu pomalu ani nedostanu nahoru.

Potom Milan odletěl s Bertíkem a já jsem se dostal pohodlně domů na vlastní třistapadesátce. Nemusil jsem nikoho stopovat. Ve svém pokoji mám nad gaučem a po celé délce stěny asi čtyřicet centimetrů široký panel z překližky leštěné na světlý dub a na něm různé fotografie a obrázky porůznu posbírané. Snímek Alberta Schweitzera jsem si vyprosil a pan profesor mi tam připsal věnování. Sháněl jsem obrázky různými způsoby, ale měl jsem je. Byl tam Nansen, Scottův úmrtní stan – to byl snímek z filmu, který mi dal správce jednoho biografu. Potom Běhounek s Nobilem po katastrofě ITÁLIE; Nungesser a Coli, Amundsen na přídi Lathamu. Ale také Benedetti-Michelangeli a Michelangelo Antonioni. Nebo Hillary a Tenzing, Hemingway, Exupéry (jednou před startem do Saigonu, podruhé při posledním startu na lightningu). Měl jsem také Joe Louise, toho největšího ze všech boxerů. Na mém panelu byl také dvakrát, podruhé v okamžiku, kdy v prvním kole zvítězil nad rasově čistým Maxem Schmelingem.
Dlouho jsem panel pozoroval, chtěl jsem ho uspořádat jinak, abych získal místo pro Bertíkovy unikátní zvětšeniny. Brzy jsem si uvědomil, že panel má svůj vlastní řád, a za druhé, že bílé skafandry nesmím vydávat nebezpečí. Proto jsem si připravil ještě jednu vrstvu překližky a převzácné dokumenty jsem jí přikryl. Náhodný návštěvník, můj domácí pán měl v přízemí sochařský ateliér, ať se dívá na obrázky, které

prozrazují moje povolání reportéra, na havarovanou Albertinu nebo na startující kosmickou loď.
Teprve potom, pokud jsem se zdržoval ve své garsoniéře a pokud jsem nečekal návštěvu Mistra Jeřábka, začal jsem Bertíkovy kopie studovat podrobně. Narýsoval jsem si raketu podle dimenzí, jak je odhadoval – tady jsem se na něho mohl spolehnout. Věnoval jsem se především fotografiím postav. Měřil jsem trpělivě, uvažoval vzdálenost od lodi a každý výsledek jsem aplikoval na ostatní figury. Bylo to zdlouhavé a vzrušující. Vycházela mi výška 185 – 190 centimetrů s jedinou výjimkou: 170. To byl první ověřený poznatek o neznámých bytostech.
Dále jsem se pokoušel dalším zvětšováním získat detailní záběry. Nebyly příliš zřetelné, ale dovolily mi propočítávat vztahy tělesných proporcí. Dospěl jsem k názoru, že jistý vertikalismus není patrný jen v tělesné výšce, končetiny ho zdůrazňovaly. Byly útlejší, elastičtější a snad i ušlechtilejší v gestu. V každé postavě byl zafixován pohyb, proto jsem záviděl Bertíkovi, že skutečně pozoroval, co já jsem musil hledat ve statickém záznamu. Emoce jsem se snažil vyloučit, rušily mě. Hlavy jsem pokládal za přiměřené, i když snad poněkud užší a protáhlejší, vertikála byla zdůrazněna i v nich. Sotva se mi podařilo dosáhnout toho, oč jsem usiloval, extrahovat ze zvětšenin typ oněch bytostí, na-í jít přesněji odlišující znaky, které by mi byly k užitku i prakticky, při náhodném střetnutí. Bylo to myšlení ukvapené, ale neměl jsem důvod, abych o takové možnosti neuvažoval, když jsem přijal snímky jako fakta zaručená Bertíkem.
Do redakce jsem docházel nerad a přikázané úkoly jsem plnil bez nadšení, spoléhal jsem se spíše na rutinu a na známosti než na vlastní zájem. Ale pracoval jsem pilně. Moje zpráva, kterou jsem nehodlal uveřejnit, měla působit asi tak, jak jsem ji sám přijímal. Reportáž o Peterkovi byla náhle příliš minulá. Už jsem se nevmýšlel do fikce, byl jsem v ní. Proto jsem nesměl vyvolávat neklid. Záleželo mi jen na tom, abych zachytil skutečnost přesnými, nenadnesenými výrazy, abych řadil fakta podle závažnosti a míry možných námitek. Souběžně jsem pak studoval všechny zprávy a pozorování v našem i zahraničním tisku a třídil je podle serióznosti pramenů. Také ty, které měly třeba jen volný vztah k teorii tzv. létajících talířů. Podařilo se mi opatřit si materiály společnosti, která řešila tyto otázky jako vážný pracovní úkol, snažila se přísně hodnotit postižitelné jevy a vyloučit subjektivní momenty a motivy.
Jednomu jsem se neubránil, že jsem totiž do redakce chodil pěšky a studoval jsem chodce. Zásadně jsem podezíral každou osobu, která byla třeba jen zdánlivě nápadná. Byly to napínavé hodiny každého dne, ulice už neměla náladu uspěchané všednosti. Když jsem se vzdal domněnky, že ONI pracují podle svých Dispositions jen za noci, byl jsem ve stavu neustálého napětí. Díval jsem se daleko před sebe hledaje figuru, která by napovídala předpoklad vertikality v poměru trup – dolní končetiny. Bylo to ovšem pohrávání s náhodou a nikdy mě do té doby nenapadlo, že by ONI mohli sledovat mne. Přelet z Vrchlabí vysoko nad mraky by byl jistě zmátl stopování, i kdyby byl někdo z NICH pozoroval náš zájem o kruh o průměru 10 m. Ano, deset metrů, to jsem si vždy znovu opakoval. Znamená to snad, že desetinná soustava je nejekonomičtější a tak logická, že by k ní nutně dospěla každá pokročilejší kultura? Že by matematická úroveň Země nejlépe vystihovala vztahy a že by proto byla přijímána kdekoli ve vesmíru? Nemohl jsem ostatně pochybovat, že tento obor poznání jak v teorií, tak v praxi daleko předstihl výkony některých přírodních a většiny humanitních věd. Všechny úspěchy kosmonautiky ta dokazovaly a navigace ve vzdálenostech sluneční soustavy byla exaktní.
O lidském těle už jsem mohl mít pochybnosti, ale přece jsem od samého začátku nevěřil, že Bertík fotografoval pozemšťany. Vysvětlit jsem si to neuměl. By] to spíše pocit nebo inspirativní dojem, že světélkující figury na snímcích nejsou lidé.
Desetinná soustava, říkal jsem si, ale potom jistě i Ludolfovo číslo nebo vzorec pí er na druhou. Když je možné, aby byla univerzálně a nutně platná matematika se svou důslednou logičností. Proč by nemohlo být také lidské tělo logickým důsledkem biologického vývoje kdekoli ve vesmíru? Napadl mě jeden článek, dlouho jsem ho hledal, protože ukvapeně a bez plánu, chtěl jsem rychle najít potvrzení toho, co jsem si sám zdánlivě vymyslil. Ten časopis jsem ovšem nenašel, ale list papíru v kartotéce, na který jsem si před časem vypsal několik vět.

Jednota fyzikálně chemických zákonů vesmíru může logicky pokračovat v jednotě biologických zákonů téhož vesmíru. Prohlásíme-li s větší či menší pravděpodobností, že život „bílkovina-kyslík-voda“ je ve vesmíru nejrozšířenější, musíme studovat naši planetu jako kolosální laboratoř. Můžeme právem předpokládat, že už proto se nám myslící bytosti ve vesmíru v zásadních rysech podobají. Svět je jednotný ve své podstatě a jednotné jsou tedy i filozofické formy jeho poznání a jednotné jsou také závěry, ať patří kterémukoli rozumu.

Moje neblahá roztržitost! Snad mě někdo zavolal a já jsem si nestačil zapsat jméno autorovo a přesný titul

studie. Nevím, co mě tenkrát přimělo, abych si ty věty. poznamenal. Vystoupily mi v udivující spojitosti až pí pohledu na Bertíkovy snímky hned té noci v jeho srubu. O tom jsem s ním nezačal hovořit, ačkoli jsme bývaly v častém styku. Volali jsme si mezi sedmou a osmou večer, kdy se na spojení nemusí dlouho čekat.
Volil různé hodiny k rekognoskaci nočního éteru a často se mi pochlubil jedinečnými úspěchy. Jednou například zachytil polární základnu v Antarktidě a téže noci norskou posádku meteorologické stanice na ostrově Hopen. Běžná spojení pomíjel, bloudil jen tak po různých frekvencích. V posledních dnech nenašel vlnu, která by ignorovala žádost o navázání styku nebo užívala jiných než konvencionálních značek. Až jednou mě přece překvapil při náhodné cestě do Prahy, jak mimochodem řekl. Neohlásil se, ale přijal jsem ho s radostí. V redakci bylo rušno, a tak jsme hned jeli ke mně a za několik minut jsme už diskutovali o bílých monoskafech a nemusili jsme se uchylovat k náznakovému kódu. Ukázal jsem mu svoje měření, on je přezkoumal a přijal bez výhrad,
– Ani bych se nemusil dívat, je to tak spolehlivé, jako bych si s počítáním hrál sám, pokud bych měl tolik trpělivosti. S tím vertikalismem se ti to povedlo. Viděl jsem ho, ale neuměl pojmenovat. Co myslíš, nebyla by z toho už teď dobrá povídka? Na nic nečekej a dej se do ní. Nic tím neprozradíš, koho by napadlo, že sis ji nevymyslel? A mohl bys tvrdit, že je to překlad.
Zasmál se, také si vzpomněl na japonskou historii, ale nedal jsem se vyprovokovat. Tato minulost už přestala být zajímavá.
– Nechceš? Tak to vezmi na sebe a něco z toho udělej, třeba si to přeloží někde jinde a bude z toho několik bonů na tabák.
– Jen žádnou falešnou skromnost, přihodilo se to přece tobě! A není vyloučeno, že to bude mít pokračování. Hlavně nezapomínej, co jsem ti musil slíbit, že je to výbušnina, kterou necháme ležet. Poznámky ovšem mám, nechci na nic zapomenout, tady jsou, můžeš si je pročíst.
Zapálil si, sehnal jsem mu balíček Schippers Speciál, a popíjeli jsme mléko s koňakem. Když jsem myslil, že dočetl a že půjdeme spát, zavřel moje poznámky a řekl:
– Abych ti k tomu přidal něco ze svého, si Usmíval se takovým způsobem, že jsem zbystřil pozornost. Tak se mi někdy jevil, když při šachu čekal na můj tah a věděl, že jsem dohrál.
– Bertíku, nejsi tak neprůhledný, abych nepoznal, že se něco stalo.
Schválně si vyklepal dýmku a znovu si nacpával, chtěl asi vychutnat můj vyjevený pohled. Dlouho si zapaloval a mačkal palcem vzdouvající se snítky tabáku.
– Tak, kamaráde, už se ozvali.
– A tys dokázal tak dlouho mlčet? Celé odpoledne.
– Copak nejsem tady, chlapče? Proto jsem přece přijel, takové zprávy se nevykřikují do telefonu. Ale gratuluju, Romane, byl to vlastně tvůj nápad, abych po nich slídil. Prvně před čtyřmi dny. Čekal jsem, nechtěl jsem tě zbytečně plašit, musil jsem si to ověřit, abych nenaletěl na nějakého divokého lovce nebo mystifikátora.
– Co ti řekli? vykřikl jsem a vyskočil ze židle.
– Nic.
– A jak tedy víš, že to jsou oni?
– Napijeme se, musíš se uklidnit. To je tak, vysílám značku a všechno pouštím. A najednou mě někdo chce, rozumíš, výslovně mne. Ten operátor mi říká křestním jménem, Bertie. A když se ozvu, hned mi poděkuje a řekne na shledanou a konec. Když si tu jeho vlnu nechám, slyším nějaké značky, ale není to morseovka. Jednou jsem na několik vteřin zaslechl tu jejich ptačí řeč, vzpomínáš si? Ale možná že jsem si to jen namlouval v rozčilení, že jsem slyšel hlas toho operátora. A tak chodím spát brzy a od půlnoci do dvou sedím nahoře. Co tomu říkáš?
Neřekl jsem vůbec nic. Ztratil jsem řeč. Dopili jsme mléko a ještě chvíli jsme spolu seděli, jen tak, beze slov. Bertík je vnímavý kamarád.
– Čekat, chlapče, nic než čekat, promluvil nahlas na konci našich mlčenlivých úvah a odestlal pro oba.
Vždycky je mi dobře, když mám Bertíka na dosah. Kdo neprožil obsah pojmu „přítel“, je chudší o to, co má největší cenu na tomto světě a snad i mimo tento svět. Myslím absolutně největší. Není v něm ani něžná zištnost lásky. Pokud je to ovšem přátelství.

3.
Potom se mnoho dlouhých týdnů nic nepřihodilo. Ani v politice. Nikoho zrovna nezavraždili a nikdo se vážně nepokoušel, aby se zabránilo racionalizovanému vraždění v jednom „vzdálenějším“ koutě světa. Manévry naostro ovšem pokračovaly a na několika jiných místech bylo možno očekávat vznik

ozbrojeného konfliktu. Většina lidí si postupně zvykla užívat slov ve významu, jakým je definovala velká diplomacie: skoro by se řeklo „mír“, ale bylo to přece jen stadium „padesáti let nevypovězených válek“, jak je kdysi dávno prorokoval Hemingway. Ovšemže se občas někde demonstrovalo a pořádaly se pochody míru. Političtí machři takové idealistické exercicie mohou ignorovat. To je záležitost pro ministry vnitra a jejich slušně placené obušky. Pašování zbraní a tajné transporty letadel do „třetího světa“ byly mlčky uznávány za velký byznys. A varování učených lékařů z komise při OSN? Kdo by se ohlížel na jejich nepopulární proroctví, že do dvou set let zhyne lidstvo udušením v CO, otravou olovem, nedostatkem O, horkem „skleníkového efektu“ nebo nadměrnou radiací, jejíž stupeň se v některých státech tajil. Každý rok mizí na Zemi jeden druh obratlovců otravou, z jezer jsou bahnité louže bez života a tak dále. Jako by všechny moudře varující hlasy dokázal ukřičet vojáčky cynismus, který je „prvním pokušením realisty, jako je prvním pokušením idealisty Utopie“. Ta ovšem živořila ve všech stoletích, ano, trpí se její bezmocnost, dokud nedá najevo, že by se chtěla realizovat. Ale jak by mohla, když do lidské řeči sotva proniknou slova jako Indigo, Kormoran, Poseidon, Superminuteman, Lance a Sea Lance nebo Rapier? Jsou to hesla pro zasvěcené, kdo by jim věnoval pozornost, když to jsou zatím jen slova, která neexplodují v megatunách. Jak se potom může svým bližním jevit člověk, který by odmítl tvrdit, že se vývojový trend už dávno nedá ovládnout nějakým kladným nábojem. Někdy se mi zdávalo, že naše skvělé století má všechny předpoklady, aby Utopie vyhynuly.
– Pane Bože, říkám si někdy před usnutím, když mi selže i ta zbožná věta „und befreie uns von Angst – a osvoboď nás od úzkosti“, proč ještě mladí lidé mají odvahu přivádět na svět děti. Proč se aspoň před milováním nezamýšlí nad televizním komentářem některého futurologa! Asi je vypínají a dívají se raději na dráždivou TV-show, na sex-bombu, na krásu bez závoje, potom nevinné bytůstky jsou spíše produktem průmyslu zábavy než lásky. Kdepak, láska s tím nemá nic společného. Nemohli by, opakuji, nemohli by, kdyby milovali ještě někoho jiného než sebe. Nebo kdyby přitom nechtěli na všechno zapomenout.
Proti takovým náporům skepse mi nepomáhala ani vzpomínka na pohled z kabiny trenéru, na přesný kruh o průměru deseti metrů. Kolik nadějí jsem upínal k Bertíkovým zvětšeninám a jak pošetilým způsobem! Atmosféra úzkosti a nejistoty je nejrafinovanější prostředek proti logickému myšlení. Snažil jsem se někam uniknout a soustřeďoval jsem se na zprávu, že se O N I ozvali. Dobrá, dobrá, však se z toho zase vyhrabeš, našeptával mně usínajícímu můj nepřetržitě bdělý dvojník, kdykoli jsem podléhal tomu, co nepopiratelně bylo. Nemáš právo vzdát se sebeúcty! hučel do mne, jako bych o té větě pochyboval. Abych vůbec v hodinách tak zákeřné deprese dokázal usnout, sliboval jsem si, že se ráno rozjedu k Bertíkovi. To byl jediný člověk, který by mi nikdy nedovolil ztrácet naději. Vypravím se k němu, povím mu, proč jsem přijel, aby mi vypral mozek, a potom budeme spolu bdít, abych také já uslyšel ten hlas. Toho operátora, který někde je a připomene se Bertíkovi, jako by mu přikazoval, aby byl připraven a aby čekal.

Nic velkého se tedy nepřihodilo, až na jednu maličkost, které jsem nepřikládal význam, protože jsem nechápal, jaký důvod někoho vedl ke krádeži. Právě tak to vypadalo, ačkoli to byla krádež malicherná. Auta se ztrácejí, jsou i specialisté na vykrádání zahraničních parkujících vozů, mají své překupníky a distributory. To je známé. A mně se ztratil ze zamčeného vozu japonský tranzistor značky Kohito. Vracel jsem se večer z biografu a zastavil jsem se v redakci v naději, že už by tam mohla být očekávaná zpráva. Marně jsem se vyptával, nikdo mě nevolal a žádný telegram pro mne nedošel. Zdržel jsem se nejdéle dvacet minut, posledních pět jsem se bavil s panem Šalamounem ve vrátnici. Potom jsem vůz odemkl: mám už takový zvyk, že nespoléhám na mechanické úkony, ale diktuji si je polohlasem, zkontroluj dveře zevnitř, zamkni, vlož si klíček do kožené kapsičky uvnitř kabátu; nemohl jsem se tedy zmýlit. Přijel jsem domů a zastavil jsem se u svého domácího v ateliéru. Mám rád jeho společnost a vážím si toho, že mi dovoluje, abych ho sledoval při práci, když třeba odlévá nebo sochá poslední korektury do portrétu z kusu hadce. Vím, že hráli starý film se Spencerem Tracym, jak dlouho jsem se zdržel u Vladimíra, kterou knížku jsem si vybral před spaním. Ráno jsem pracoval doma, a když mi z redakce zatelefonovali text telegramu, rozhodl jsem se, že tam pojedu. Ze zvyku jsem sáhl do boční koženkové kapsy na dvířkách vedle volantu, abych si pustil tranzistor a vyslechl zprávy. Přijímač jsem z vozu dávno vymontoval, rušil mě fading při jízdě. Japonský tranzistor jsem však nenašel. Prohledal jsem všechny prostory vozu, dokonce i ty nejméně pravděpodobné, ale přístroj nikde. Měl jsem k němu citový vztah, jaký mám jen k několika málo věcem. Dostal jsem ho darem od velmi milé japonské kolegyně, když jsem byl před dvěma roky poslán svým listem na nepříliš dlouhý studijní pobyt do Jokohamy, Hirošimy a ještě do několika měst. Bylo to šest týdnů se dvěma lety přes severní pól, ale zdaleka mi nestačil na všechny úkoly, které mi nadiktoval náš šéfredaktor dr. Křenek, je celkem přijatelný, ale zásadně ignoruje osobní přání, zájmy, nálady, vůbec všechno, co přesahuje okruh reportérské pohotovosti. A potom se ještě rozčiluje, když

vykazuji větší položky za dopravu a telekomunikační prostředky. Prostě fanatik. V USA by z něho byl při jeho činorodosti novinářský magnát, u nás se jeho bujará energie vybíjí jen k uzoufání stereotypními projevy „o morální odpovědnosti tisku, které je třeba všechno soukromé podřizovat“..
Milá slečna Kamiko Ajko pro mne udělala všechno možné, dokonce vykalkulovala několik dní, aby mi ukázala Japonsko z hlediska neturistického. Byla také zblázněná do Franze Kafky a ve mně našla poměrně poučeného partnera pro diskuse. To byl, myslím, hlavní důvod, proč se ke mně chovala více než kolegiálně a nad přikázanou povinnost tlumočnice a ciceronky v tomto udivujícím světě, který sice už více než sto let přijímá západní civilizaci, a přece nedovolil, aby byla ochromena podstata jeho orientální kultury. Nakonec mi při rozloučení na letišti darovala tranzistor a uvedla mě tím do rozpaků, protože se mi zdálo, že dárky, které jsem přivezl jí, byly takové pozornosti neuměřené.
A právě dárek slečny Kamiko mi někdo ukradl. Proč jen tranzistor, proč ne celý vůz? Musil se dostat dovnitř, ale nezjistil jsem žádnou stopu po násilném otevření. Konečně pak, nevěnoval pozornost věcem daleko cennějším. Uvažoval jsem o tom, že krádež ohlásím, obával jsem se, že by to byla těžkopádná a formální záležitost s negativním výsledkem. Raději jsem investoval značnou částku do inzerátů v několika denících. Prosil jsem „nálezce“, aby mi aparát vrátil, že mu zaplatím jeho plnou hodnotu, a ujistil jsem ho, že ho nebudu jakkoli stíhat, ani kdybych mel dojem, že se nepřihlásil nálezce, ale zloděj.
Když jsem se po třech dnech vrátil domů o něco dříve, klepal na mne můj domácí – lépe snad hostitel – a přinesl mi balíček z množstvím známek a nálepek. Nějaká dívenka z pošty ho někdy před pátou doručila. Podíval jsem se na odesilatelovo jméno, bylo patrně fingovaně, jen moje adresa přesná.
– Aby to tak byl ten ukradený tranzistor, řekl mistr sochař, nechce se mi věřit, že bys pohnul zloděje k pokání. Ale rozměry.
Přinesl jsem nůžky a hned jsme se podívali. Opravdu, někdo se kál a vrátil mi památku na kolegyni Kamiko Ajko.
– Třeba si vybral jen nějakou součástku.
Co mi zbývalo proti tak tvrdošíjné zaujatosti, vyladil jsem Prahu a přístroj na nás vychrlil hřmotivou beatovou písničku. Mistr se přesvědčil, že povyk vychází opravdu z japonského tranzistoru.
Nebyl to však můj tranzistor, poznal jsem to hned ve chvíli, kdy jsem odstranil několik vrstev ochranných obalů. Měl sice značku japonského výrobce, ale nebyl to on. Abych o tom zbytečně dlouho nepochyboval, našel jsem tuhou kartičku z umělé hmoty s nápadně barevným Attention, s podrobným schématem a anglickým návodem, jak přístroje užívat. To jsem svému domácímu zamlčel. Především proto, že jedna funkce miniaturního přístroje byla nápadná. Páčka na spodní úzké hraně označená v plánku písmenami BC, nechtěl jsem věřit textu, který prohlašoval, že posunu-li ji. Někdo se mi vysmívá nebo by mi rád namluvil, že mám v rukou nebezpečný předmět. Proto jsem vyzkoušel jen normální vlnové okruhy. Reprodukce byla dokonalá.
Sestavil jsem nový, stručnější inzerát a v příštích třech dnech jsem ho uveřejnil ve stejných listech. Děkoval jsem neznámému nálezci a prosil ho, aby mi zavolal buď do bytu, nebo do redakce, abych mu mohl poslat odměnu, značka „Kohito“. Nikdo mi nezavolal ani nenapsal. Což jsem mohl očekávat. Od té doby jsem už nepochyboval, že záměna byla promyšlená a že bych se mohl ocitnout v situaci, kdy budu nucen užít páčky BC. Sám jsem to nezkoušel. Spoléhal jsem, že se brzy zastaví Bertík. Vyznal se v těchto věcech, a když si pročte návod a prohlédne schéma, předvede mi novou funkci tranzistoru bez nebezpečí poruchy příliš jemného mechanismu. Sám jsem si nedůvěřoval.

Na tuto příhodu jsem nemyslil za několik dní v 23.27 v noci – sotva jsem stačil pochopit, že vytí, které se mi zavrtává do mozku, je vyzvánění telefonu. Nejdříve jsem nahmatal vypínač lampy, potom na předložce u postele trepky a potácel jsem se do předsíně k aparátu opíraje se o nábytek, jako bych byl ztratil orientaci ve vlastním bytě. Snad jsem vzal omylem dva noxyrony místo jednoho.
– To je dost! Jsi vzhůru? Jsi doopravdy, vzhůru? Hulákal na mne nějaký hlas.
– Kdo volá? řekl jsem a přitom jsem cítil, jak se ml těžko pohybuje dolní čelist.
– Tak nejsi vzhůru! Přece já, Bertík!
– Dobře, dobře, už vím –
– Sedni si rychle a zapal si, musíš se rychle sebrat, spěchá to –
– Tobě se řekne rychle, počkej, nemohu najít zápalky.
– RYCHLE! vykřikl, až mě ohlušil, ale pomohlo to. Rozsvítil jsem lustr a našel zápalky, dýmku jsem měl připravenou na ráno. Když jsem se znovu ozval, byl jsem dokonale bdělý.
– Ahoj, Bertíku, podle rozkazu.
– Že ti to ale trvalo.

– Nehněvej se, někdy také musím spát.
– To máš hodně tvrdé spaní, bouřil jsem u tebe deset minut, než jsem tě dostal na drát. Něco jsem chytil, zdá se, že je to pro nás. Pro tebe.
– Mám si to zapisovat?
– Zbytečné, hledal bys zase pero. Poslouchej, diktuju a překládám: Help – help – ask your friend for help – okamžitě požádejte svého přítele o pomoc. Snad je to dobře: immediately?
– Co s tím? Jak víš, že je to pro nás?
– Nic nevím, jenom to, že máš ten japonský tranzistor.
– Nemám. Někdo mi ho ukradl, ale už zase.
– Nemluv zbytečně. Máš. To stačí. A já pokračuju: Naše dispozice na tranzistoru Kohito – krátká vlna 1,33 – klapka BC. Povídal „flap BC“. Opakoval třikrát po dvouvteřinové přestávce. Dává to nějaký smysl?
– S tou klapkou 1,33 ano. Hned to vyzkouším, čekal jsem na tebe.
– Tak zlom vaz. Konec.
– Berte! zařval jsem vztekle, protože ten mizera zavěsil. Tobě se to mluví, zlom vaz, jako bys se mnou nemohl zůstat ve spojení, teď by nás sotva centrála přerušila. Flap BC: najednou měla smysl zdánlivě nevysvětlitelná krádež, po které jsem si bral přístroj nahoru a zamykal do stolku. Byl jsem dokonale čilý, jako vždycky, když se něco děje, neudělal jsem ani jediný zbytečný pohyb. Uchopil jsem přístroj, podle návodu zapojil okruh a několik vteřin jsem jemně vytáčel. Po obou stranách vlny 1,33 povykoval jazz a také se mi tam pletla řeč, kterou nemám osobně rád, ale nevzdával jsem se a jemně jsem pohyboval konečky prstů, vertikální světelná linka se téměř nepohnula, snad to byly setiny milimetru. A najednou jsem zaslechl, zprvu tichounce ale když už jsem měl přesnou délkou, pokoušel jsem se zesilovat, až jsem rozuměl mírnému a rozvážnému hlasu.
– CALLING YOU FRIEND – Voláme vás, příteli – slyšíte nás – čekáme na vaši odpověď.
– Použijte klapky BC – voláme – a zase znovu. Slyšel jsem zřetelně a zpráva patřila mně. Hned se o tom přesvědčím, a neprobudím-li se a nezjistím, že se mi zdálo Bertíkovo bouření, uslyší-li mě ONI, potom se stalo něco nad zdravý rozum, potom moje bláznivá reportáž o Peterkovi nebyla tak docela bláznivá a potom stačí jeden krok, abych se přenesl z reality svého pokoje do prostoru Bertíkových zvětšenin na panelu. Přesmykl jsem páčku na spodní úzké hraně a promluvil:
– Ano, přátelé, slyším vás.
Potom jsem zase přehodil krátkou vlnu a už jsem se nedivil, že s nimi mohu rozmlouvat, poslouchat jejich rozkazy. Byly to rozkazy, i když pronášené nejzdvořilejším tónem, spíše prosba než rozkaz. Rychle jsem se oblékal, naházel jsem na sebe, co jsem měl nejblíže po ruce, ani jsem nezamykal, utíkal jsem do garáže a vytlačil Spartaka před vilu. Potom jsem řídil levičkou a pravou jsem si přidržoval tranzistor, abych dobře slyšel jejich pokyny. Někdo z nich mě totiž navigoval:
– Right turn – full speed – right ahead – doprava, plnou rychlostí, rovně kupředu. Naštěstí všechen ruch na ulicích skoro ustal nebo byl aspoň minimální, a tak jsem se hnal Břevnovem a kolem Belvedéru na Klárov, před Mánesovým mostem ostře doprava a ke kostelu sv. Tomáše. A to už jsem slyšel znepokojené varování: Pozor! Zastavte v příští ulici, levá zatáčka, stop.
Zaparkoval jsem na začátku Josefské ulice a s tranzistorem u ucha jsem se vracel ke kostelu, do úzkého klenutého podchodu mezi jeho jižní boční fasádou a bývalým palácem Ottingen-Wallersteinovým, kde prý bývalo kdysi gymnázium. Nikde nic, ale SOS a ATTENTION se ozývalo skoro rozčileně. A pak jsem uviděl mezi dvěma opěrnými pilíři dvě postavy a slyšel vyzývavě útočný hlas, který kohosi tiskl do rohu. Tranzistor výmluvně mlčel. Schoval jsem ho do kapsy.
Byl jsem ve výhodě a nechtěl jsem se chovat nesportovně. Proto jsem se zdvořile zeptal:
– Copak se tu děje?
Ten člověk se rychle obrátil a podle hlasu jsem po. znal, že není opilý.
– Nic se tu neděje, co by se tu dělo. Táhni svou cestou, nikdo tě nevolal, nebo…
– Nebo co? zeptal jsem se, a protože jsem zaslechl, že ta druhá postava tiše opakovala slovo Help, zvedl jsem mu levičkou bradu a dolní čelist. Tomu pokynu rozuměl, protože se hned sesypával. Stačil jsem ho chytit za zapjaté sako a pak jsem ho odnesl do vybouraného podloubí v přízemí bývalého paláce. Uložil jsem ho docela ke zdi a za pilíř, aby se snad neskutálel do jízdní dráhy, tak úzké, že tu sotva projela tramvaj. Potom jsem se vrátil k té druhé postavě.
– Come along at once, pojďme raději hned, řekl jsem mírně, aby se snad nedomýšlela, že se jen zdánlivě liším od toho spícího, ale ona se tiskla do rohu a sotva se držela na nohou. Uchopil jsem ji v podpaží a pod koleny a nesl ji k vozu. Připadala mi příliš lehká v poměru k výšce, ale tím jsem se neobíral. Posadil jsem si ji dopředu, měl jsem tam nástavec pro hlavu a bezpečnostní pásy jako v letadle. Připoutal jsem ji a

možná. že jsem promlouval něco pro uklidnění, jenže na to se nepamatuji, spěchal jsem, abychom už byli odtud. A jel jsem zase tak rychle tichými ulicemi. Jen někde blikaly světelné semafory, ale na ty jsem nemusil dbát, jel jsem většinou po hlavní silnici. Nemluvili jsme a já jsem neměl odvahu, abych se podíval stranou do odrazového zrcátka. Říkal jsem si, co když to není pravda, tak ať to aspoň ještě chvíli pokračuje. Přitom jsem ale věděl, že to je pravda, a nakonec jsem si přiložil k uchu tranzistor a slyšel jsem, jestli i ta podrobnost nepatřila do snu: Many thanks, friend, děkujeme, příteli.
Dvakrát za sebou. Napadlo mě, že by si třeba přáli sdělit něco té ženě – ano, tak jsem na ni myslil, i když jsem pro to konstatování neměl jiný důvod než agresívně milenecký postoj toho chlapíka, který už se snad probral, nechtěl jsem ho udeřit jako nějaký zabiják – a podal jsem jí přístroj. Přijala ho a nechala si ho ležet na klíně. Dobře, madam, jak si přejete, vnucovat se rozhodně nebudu.
Jel jsem slušně, kdyby mě byl někdo zaměřoval rádiem, klusal bych zase na DI na kobereček. Naštěstí to byla právě ta předjitřní pauza, kdy by se mohlo zdát, že se v Praze nejezdí. Sem tam nějaký opožděný taxík a vozy ukryté pod plachtami ve všech bočních uličkách.
Jak jsem prve pospíchal, nezavřel jsem vrata do dvora ani do garáže, proto jsem mohl zajet rovnou dovnitř. Teprve potom jsem ji odvázal a chtěl jsem jí pomoci z vozu. Viděl jsem však, jak jí poklesá hlava a že namáhavě dýchá. Nu, co dělat, nezhasil jsem světlo, vyvlekl ji ven a jen tak patou jsem za sebou přivřel. Potom jsem ji nesl nahoru a počínal jsem si pokud možná tiše, aby mě nepřistihl můj domácí, který by jistě za těchto okolností myslil jen na.jedinou věc. Sotva by mi směl co vyčítat, leccos jsem o něm věděl, ale jeho zvědavosti jsem se přece bál. Ještě potmě jsem ji položil na pohovku a pod hlavu jsem jí dal polštář z postele, protože sám mám rád vysoko pod hlavou. Teprve potom jsem rozsvítil lampičku na nočním stolku a stínidlo jsem obrátil ke stěně.
Nevěděl jsem, co udělám v nejbližší vteřině, ale pro všechno jsem zapjal elektrický radiátor. Nikdy jsem si nepřipadal jako hostitel tak uboze, ačkoli to byl spíše ostych před tajemstvím, které mi bylo vnuceno z naléhavého důvodu. Potom jsem si hned představil, že je tu se mnou Bertík, který si vždycky věděl se vším rady. Zdálo se mi, že se na mne mračí, aby vyjádřil rozhodný nesouhlas.

4.
Překonal jsem tedy ostych a šel k pohovce. Viděl jsem nápadně bílý, ne bledý obličej, zavřené oči, pootevřené rty a namáhavé zvedání hrudi, jako by zápasila o dech. Chtěl jsem jí rozepnout oděv, aby měla aspoň volný krk, ale nemohl jsem najít žádný druh obvyklého zapínání.
– Směl bych vám nějak pomoci? zeptal jsem se.
– Vzduch, prosím.
Že mě to dávno nenapadlo, tady, kde jsou stěny a nábytek nasáklé kouřem, že i mně je to v noci nepříjemné přes důkladné větrání. Otevřel jsem dokořán, ale nezdálo se, že by se jí podstatněji ulevilo. Tu vysunula ruku zpod tmavé pláštěnky a podávala mi na omak kovovou krabičku tvaru elipsovité lastury. V druhé ruce držela přetrženou hadičku z elastické hmoty. Na jejím konci bylo něco, co mi připomínalo šperk nebo dražší bižuterii. Hned jsem však věděl, že to není ozdoba.
– Nemohl byste se pokusit. Řekla namáhavě a zase mě polekala, když jí hlava na polštáři poklesla na stranu.
Neřekla mi, oč se mám pokusit, ale jistě to považovala za nezbytné. Já také. Natolik jsem byl v té chvíli soudný, abych chápal, že přetržené věci je třeba navázat nebo spojit. Když jsem se strachem odběhl do koupelny a prohlížel obě součástky v ostrém světle dvou žárovek, opustil mě najednou ten jeden strach a padl na mne docela jiný, ten, o kterém jednou mluvil tak naprosto nebojácný Bertík. Lasturka měla rozměry asi 10 X 4 cm a tloušťku jsem odhadoval na 15 milimetrů. Po straně přečnívál z lasturky kousek utržené hadičky. Pokusil jsem se z ní sát a uvědomil jsem si, že mi proniká do plic něco neurčitého, co zanechávalo na sliznici v ústech kovovou a nepříjemně svíravou pachuť. Konečně jsem tedy věděl, co mi podala! Když jsem se vrátil do pokoje, zděsil jsem se. Hlava se jí bezvládně sesula, rty měla sevřené a zdálo se mi, že je v bezvědomí. Napadlo mě, abych si rychle ověřil, co jsem se domníval. Snažil jsem se jí přečnívající kousek hadičky vsunout mezi rty. Nepomáhala mi, musil jsem jí palcem a ukazováčkem tlačit do místa, kde končí horní a dolní řada zubů. Bylo to nešetrné a drastické, ale přece jsem jí násilím otevřel ústa a vklínil roh lasturky mezi řezáky. Právě v té chvíli se snažila nadechnout. Brzy vdech opakovala a zdálo se, že záhadné agens zevnitř lastury působí. Za několik minut jsem jí zvedl hlavu na podušku a pozoroval jsem, jak se jí zklidňuje dech a jak se zotavuje z ochablosti. Byly to asi nejdramatičtější vteřiny, ale protože jsem je musil vnímat jejím prostřednictvím, nepodlehl jsem jim. Ještě měla zavřené oči. Využil jsem toho: otevřel jsem zásuvku u stolu, kam jsem ukryl svůj nález, jehož význam mi do té chvíle unikal. Šedomodrá lastura a šperk jako z platiny, ačkoli mnohem lehčí. Mezi nimi tenká elastická hadička

opletená a chráněná řetízkem z téhož kovu, jehož miniaturní a neodvozený ornament jsem tolikrát prohlížel pod silně zvětšujícím sklem. Hned jsem se vrátil k té bytosti. Pokojně ležela a lasturu měla v dlani spočívající jí na prsou. Měl jsem pocit, že jsem ji podruhé zachránil. Nebyl jsem však méně bezradný. Sama její ruka, tak štíhlá a jemně členěná vyvolávala změť dohadů. Není to žena? Ale kdo, kdo tedy? Zbývala mi komunikace prostřednictvím řeči. Nic mi nebrání, abych se tázal a domáhal se odpovědi. Dříve však uvolnil jsem její nepevně stisknuté prsty a vyměnil jsem jí plochou schránku, která pravděpodobně produkovala ingredience neobsazené v zemské atmosféře. Nezdálo se, že by si uvědomila můj pohyb. Teprve po chvíli sunula pravou ruku směrem k ústům. Už jsem se nezdržel.
– Už je vám lépe? Zeptal jsem se.
– Ano, příteli, děkuji, odpověděla tiše.
Teprve v tom okamžiku si uvědomila, že má v dlani něco jiného, dotýkala se obou spojených součástí také druhou rukou a to, co jsem považoval za šperk, položila si na prsa nedaleko brady. Brzy potom otevřela oči, hledala mě a usmála se na poděkování a já jsem jí nevysvětloval, že zdaleka nejsem tak obratný, jak se domnívá. Nerušil jsem ji, jen jsem čekal a snažil jsem se zaregistrovat všechna pozorování. Neumím odborně pojmenovat, co měla na sobě, něco jako černou kombinézu s těsně upjatou kapuci. Z ramen jistě až hluboko pod pas spadala bohatě řasená a také tmavá pláštěnka. Na módní přehlídce by to mohl být atraktivní podzimní model, ale sotva by která žena chodila po ulici tak přísně zahalená. Když jsem zahlédl pohyb její paže, pomohl jsem jí, aby se posadila. Více světla, napadlo mě.
– Směl bych rozsvítit?
– Ano, buďte tak hodný.
Uprostřed stropu jsem měl pětiramenný lustr, potrpím si na světlo, moje oči se ho nemohou nasytit stejně jako žluti na stropě a dvou odstínů žluté a oranžové na stěnách. Příčina je prý fyziologická. Ale v okamžiku, kdy lustr zazářil, měl jsem pocit, jako by mě zabolelo na sítnici. Ne pro výbuch světla. To byla exploze jiného druhu, zpřetrhala spolupráci smyslů a rozechvěla moje vnímání, i když také provokovala rezervy vůle k odporu proti obluzení. V okamžiku, kdy jsem se obrátil od vypínače, viděl jsem, jak sesmekla dozadu kuklu a zatřásla hlavou, aby si uvolnila vlasy, bohatou záplavu černých vlasů s modravým leskem. Potom pohyby, které jsem stěží sledoval, zbavila se ochranné černi. Dvě tři vteřiny a stála přede mnou v bílém skafandru, upjatá v něm a jako strnulá, jak si uvědomovala výraz mého obličeje. Nemohla pochopit, že mě uvedla do stavu paniky. Pro mne to bylo příliš náhlé, neměl jsem čas, abych vnímal jednotlivé aspekty její krásy, zasáhla mě nepřipraveného, nebyl jsem s to rozlišit ušlechtilé rysy tváře, tvar odkrytého a jako osvobozeného čela, kterými vyjadřovala údiv nad tím, jak se na ni dívám. Zdánlivě mi připomínala, ačkoli jsem si tu představu nevnutil z pocitu sebezáchovy, italskou zpěvačku, která mě jednou Zaujala tím, že na několika metrech filmového záznamu vyvolala jako z podsvětí podobu mrtvé dívky, která byla vetkána do mého osudu jako tragický motiv.
– Není vám dobře? ptala se tiše, ale s tak bezprostřední účastí, jako by věděla, co prožívám, a jako by v ní budil můj stav lítost.
Neodpověděl jsem, pokynul jsem jí k panelu a odkryl celou sérii Bertíkových zvětšenin na důkaz, čeho on byl a já jsem přímo účastným svědkem. Přistoupila blíže, poklekla na okraj gauče, chvíli se pozorně dívala a potom se ke mně obrátila s úsměvem.
– Ano, příteli, opravdu zajímavé, řekla tak, že mi vnutila pocit uklidnění.
Tato bytost, řekl jsem si, jako bych pronášel přísahu, je tak čistá, že se v její blízkosti nesmím snížit k žádnému klamu, nesmím udělat nic, co by se jí dotklo a proč bych pozbyl práva na její společnost. Žádná energie, kterou vynaložím na sebeovládání, nebude dost velká, protože kdyby jednou odešla… Tu větu jsem ještě nedomyslil, za ní už byla závrať. Ničemu jsem ještě nerozuměl, ani jsem si nepřál rozumět. Byl jsem jako člověk, kterému se po nějakém otřesu vrátila. paměť, ale nikoli z amnézie do paměti, spíše naopak. Jako by zapomenutí bylo přirozeným stavem mysli nebo duše. Nemohl jsem tušit, čemu předchází tato předehra, ani jak intenzívně budu podléhat rozpětí mezi kladem a záporem této zkušenosti. Přitom mi ten stav připadal ne zcela neznámý, něco jako citová vroucnost vyvolaná krajinou ze snu, nebo jako dojetí, které v nás probouzí krajina skutečně spatřená á podmaňující nás neověřenou jistotou, že jsme v ní kdysi prožili kus určující předminulosti.
(Tápu a hledám obrazy, abych se pokusil vyjádřit, co mě tenkrát uchvátilo, když jsem se zabydlil ve společenství s Kéimé. Jsou to jen bláhové příměry, pokusy přetlumočit do řeči rozumu sakrální text svatokrádežně rozluštěného mrtvého jazyka. A je to především potřeba vysvětlit to lidem, jimž jsem toto vysvětlení dlužen. Musí mi záležet na tom, aby nejen pochopili, o čem budu za několik minut psát, ale aby dovedli alespoň obrazně přijmout důsledky z nenadálé akcelerace tohoto procesu. Už v té chvíli jsem byl člověk, který je poznamenaný tím, že spatřil bytost, jež ho zbavuje práva na volbu, protože mu pouhou

svou existencí naznačuje směr do oblasti, kam by sám nikdy nepronikl. Ještě jsem ale nevěděl, že je o mně rozhodnuto, že jsem vlečen a vytržen z času a že se řítím a padám podle jiného zákona tíže, i když budu ještě nějakou dobu předstírat rozumné jednání nebo užívat rozumu, abych dovedl tuto posedlost až do konce.)
Byl bych se jí rád dotkl, třeba jen zahalené paže nebo nahé štíhlé ruky, ale neodvažoval jsem se ani nejmenšího pohybu. Dobře, buď si kdokoli, já budu hrát poctivě, jako bych byl naprosto neporušen porušeností, která postihuje přírodu, lidi, instituce, politiku, vztahy, všechno. Kdyby to trvalo den nebo dva. Současně jsem se dovídal, nevím jakým způsobem, jak jí jsou cizí hnutí mé mysli a jak přece vnímá zmítání, které mnou cloumalo, třebaže jsem si vnutil povrchní zdání klidu. Proto také ona promluvila dříve, ne nelaskavě, že by odmítala mou bezmocnou dotěrnost. Jedinou větou mě přivedla zpátky do trojrozměrnosti. Prosila mě, jestli by se nemohla umýt, a vrátila mě tak k úloze hostitele.
Řekl jsem jí, že v koupelně bude voda teplá v několika minutách, a šel jsem vymýt vanu a najít čistou osušku, ručník a žínku. Ano, co jiného mi zbývá, než se k ní chovat, jako bych nevěděl, že ona je jedna ze siluet na Bertíkových snímcích, že přistála se svou skupinou jedné noci na neznámém místě snad proto, že selhala navigace nebo nastala porucha v mechanismu lodi, která vyzařovala nějaké paprsky a působila na emulzi Bertíkova filmu.
Spěchal jsem, bylo mi líto každé minuty, kdy jsem nebyl s ní. Když jsem se vrátil a řekl, že je lázeň připravená, poděkovala mi úsměvem a položila si pravou ruku na prsa:
– KÉIMÉ , it is me – já jsem Kéimé.
Když jsem hned nepochopil, opakovala své jméno volněji, jeho první é bylo velmi úzké, skoro splývalo s následující samohláskou.
– Rommy, odpověděl jsem a ukázal na sebe. Předpokládal jsem, že odejde do koupelny, nechal jsem pootevřené dveře a rozsvítil jsem tam, ale ona se dotkla čehosi na dolním okraji těsného rukávu a vzápětí vyklouzla ze skafandru – nahá. Neočekávala, že bych se mohl pohoršovat, v její důvěřivosti bylo takové kouzlo, že jsem si nedovolil pohlédět na ní jako muž. Několikrát silněji vdechla z onoho matně šedého šperku a pozorovala moje pohyby, když jsem reguloval, přítok vody a ukázal jí rukojeť tlakové sprchy. Sám jsem pak za ní zavřel a padl oblečený na rozesílanou postel, lehl jsem si na břicho a obličej zabořil do polštáře. Několik minut jsem tak ležel jako bez života, sliboval jsem si, že si najdu žiletku a říznu se do předloktí, že musím cokoli zkusit, abych se přesvědčil, že se nezmítám v horečném snu nebo že moje vlastní obrazotvornost nerozvíjí téma fotografií na panelu. Pak jsem ale slyšel klapnout dveře a vyskočil jsem. Hostitel. K vašim službám, krásná přítelkyně, čím vám smím posloužit, předříkával jsem si to jako zvukové symboly pro robota, musím se jí zeptat, jestli nemá třeba hlad a žízeň, jistě je unavená, jsou přece skoro tři hodiny a já tu mám jen máslo, kompot, meruňkový džem, malou lahvičku malinové šťávy se zátkou zalitou pečetním voskem, ale co kus chleba, ten už bude pořádně tvrdý. Protože se tolik podobá člověku, musí nějak regenerovat vydanou energii, ano, to všechno jsem si říkal, paměť mi to reprodukovala v logickém sledu. Ustelu jí na své posteli, přinesu jí hedvábné pyžamo a ten lehký plášť. Jenže místo toho jsem šel k ní, a když se zastavila tak k zešílení krásná a tak obrněná neprůstřelnou nevinností a v úsměvu jemně naznačenou otázku, uchopil jsem ji zvolna za ruku – vůbec se tomu nevzpírala, nevěděla, co mám v úmyslu, opravdu nevěděla a dlouze jsem jí tu ruku políbil, jako bychom si byli představeni někde na recepci a ona měla velkou róbu s dekoltem a dokonalý make up. A ona.
– Co to znamená, Rommy?
– Musil jsem vám políbit ruku, protože jste nejkrásnější bytost, jakou jsem kdy potkal.
– Krásná? opakovala zamyšleně, nerozumím, Rommy. Některé myšlenky jsou krásné, ale já?
– Musíte mi prominout, Kéimé, ale pro mužské oči.
– To je důvod, proč jste políbil.
– Ano, jediný důvod.
– To slovo jsem nikdy neslyšela. Polibek. Nebránila se, když jsem uchopil její ruku podruhé, dokonce ji trochu pozvedla. A věděl jsem, že mě pozoruje.
– Vám to působí radost?
– Ano, ale rád se jí vzdám, kdyby vám to bylo nepříjemné.
– Ne, vůbec ne. Je to jen jiný způsob užívání rtů, ano? zeptala se a lehce se rukou dotýkala mých úst a potom svých vlastních.
– Zajímavé. Smím vás také tak políbit? Proč ne? Jen muž smí ženě políbit ruku? Vyjadřuje to nějaký vztah závislosti?
Byl jsem vyšší než ona. Důvěřivě se usmívala, když jsem ji objal a políbil na rty. Nebránila se a nechápala, podřizovala se jen ménu pocitu radosti. Proto jsem se ovládl, dovedl ji ke skříni a otevřel oddíl

s prádlem. Podal jsem jí pyžamo, koupací plášť, silné ponožky a trepky. Sám jsem si vzal čisté prostěradlo a povlak na přikrývku. Nic nenamítala, když jsem jí pomáhal obléknout, ale ani se nezeptala, proč nechci, aby zůstala nahá. Pokusil jsem se jí vysvětlit, že v místnosti není dost teplo, zejména po koupeli. Patrně tomu nerozuměla, ale podřídila se.
– Jistě máte hlad nebo žízeň, mohl bych uvařit čaj?
– Jak si přejete, Rommy, ráda se přizpůsobím. Chvílemi se lehce nadechla z platinové ozdoby, která měla tvar bohatě členěné hvězdice, lasturku si vložila do kapsy kabátku a pozorovala každý můj pohyb, jak otevírám plechovku s kompotem, krájím tenké krajíčky chleba, plátky másla a dávám do dvou misek meruňkový džem. Postavil jsem na vařič konvici a dával jsem si záležet na prostírání. Přes stůl jsem hodil osušku ve světlých barvách, protože ubrus v mé výbavě chyběl. Bertík by se rozčiloval, kdybych ho chtěl uctít takovou pozorností. Potom jsem jí přistavil židli a s rozkoší pozoroval její pohyby.
– Kéimé, řekl jsem několikrát z přetlaku něhy a pohladil jsem jí ruku. Vždycky se usmála a mně se zdálo, že jí je moje společnost jistým neosobním způsobem milá.
Když jsem nalil do šálků čaj a sedl si proti ní, už se neusmívala, v očích jsem jí zahlédl něco, co mě znepokojilo.
– Nechtěl byste se mě na něco zeptat, Rommy?
Nepokládal jsem tu chvíli za vhodnou. Počkám. Musím si zvyknout na to, že je se mnou. Zatím jsem ještě nepřekonal úžas z její blízkosti.
– Proč? Jste jistě unavená, Kéimé, a máme dost času. Někdy mi budete odpovídat sama, aniž bych se ptal.
– Dost času? Bojím se, že ho máme velmi málo.
– Tak, prosím, nesmíte mluvit! řekl jsem hlasitěji, než. jsem zamýšlel, hned jsem toho litoval, i když mi tak náhle vnutila představu, kterou jsem potlačoval.
Opřela se o mne očima, bylo mi, jako by mi vysávala utajené myšlenky, jako by se dívala na plochu zrcadla a četla právě to, co bylo za ní.
– Proč jste tak nesvůj – neklidný – zatápala po slově a snad se domnívala, že neovládá lidskou řeč. Přece to však na mě působilo jako prudce kmitající rudé světlo, pozor! pozor!
– Ne, nic se nestalo, Kéimé, nemusíte mít starost, prostě jsem se neovládl, odpusťte mi.
– Ale co vám mám odpouštět? Cítím, že se rozechvěl paprsek vašeho myšlení, ten vzrušený neklid.
– Možná že je to pouhá únava a neukázněnost.
– Ale proč? Opravdu mi to nepovíte?
Jednou bude třeba, abych jí to pověděl, abych ji přesvědčil, abych jí vnutil něco, co je nad její chápání. Proč ne hned? Co záleží na čase, když to rozhodnutí je konečné, třebaže jsem je ještě nevyslovil? Exploze, pohyb v hlubokých vrstvách, jak bych byl mohl tenkrát odhadnout, jak daleko bude postupovat to vlnění a kterým směrem a že nakonec strhne i přísný rozum?
– Lhal jsem. Nejsem unaven. Nedovedu a nechci si představovat, že bych lpěl na životě bez vás. Nikdy vás neopustím, Kéimé. Nevím, jak to provedu, ale nepřestanu se o to pokoušet. To je všechno. Už o tom nemusíme hovořit.
Dívala se na mne vážně a smutně a jako by mě mírně kárala za nerozvážnost, jako by proti mému dětinství postavila vyzrálou dospělou moudrost. Neměla jen odvahu, aby mi to pověděla přímo. Divil jsem se, že také já chápu, její překvapení. Ano, dal jsem se strhnout, ukvapil jsem se, zapomněl jsem, že musím přijímat, co se mi nabízí, že bych se měl snažit, abych uvažoval v jiných pojmech času než v těch, které ve mně provokoval strach. Zapomněl jsem, že nemohu vlastnit druhou bytost, že nelze vlastnit krásu a tím spíše že není dovoleno vztahovat ruce po tom, co přesahuje lidskou zkušenost. Být připraven a vzít si vteřiny nebo hodiny, které vyváží většinu planého pobývání v čase.
– Vezmete si čaj? Už jste ho někdy ochutnala?
– Ano, pila jsem ho už. Tento je poněkud tmavší, ale velmi dobrý, opravdu, řekla vlídně, jako by si současně se mnou uvědomila, že jsem v sobě překonal sklon chovat se jako rozmazlené dítě.
– Tady v mém pokoji můžete mít pocit naprostého bezpečí, řekl jsem, abych jí dal najevo, že jsem se smířil s jejím nevyřčeným odmítnutím.
– Vím a děkuji vám.
Nesnědli jsme mnoho z improvizované časné snídaně a byli jsme až úzkostlivě zdvořilí také v tom, o čem jsme hovořili. Připadalo mi to jako příměří. Byly však už téměř čtyři hodiny a já jsem věděl, že musím spát, abych se slušně vyrovnal se vším, čemu se sotva budu s to vyhnout. Přestlal jsem jí postel a ona si prohlížela nevalné zařízení prostoru, kde jsem se po několik nezbytných hodin zdržoval. Psací stroj, knihovna, obrazy, panel, gramorádio, televizor. Občas se na mne obrátila s otázkou nebo jen pohledem a

já jsem jí vysvětlil, s čím si nevěděla rady. Potom jsem jí řekl, aby šla spát.
– Jste už asi unavená, že?
– Vy určitě, Rommy, usmála se a dovolila mi, abych ji přikryl a ještě chvíli se na ni díval, než zhasnu.
– Dobrou noc, Kéimé, a odpočiňte si.
– Dobrou noc. Chodíte vždycky spát, když je slunce pod obzorem? Jak dlouho?
– To je proměnlivé, v tomto měsíci asi deset hodin.
– A jiné slunce nemáte. V kolik hodin začne světlá část dne?
– V sedm hodin a dvanáct minut vyjde slunce. Zítra vám povím, co vás zajímá o našem čase.
– Budu se těšit. Nezapomněl jste na něco? Políbení. Poslední před východem slunce, usmála se bez ostychu.
– Opravdu smím?
– Ovšem, myslíte-li, že vám to bude příjemné. Sklonil jsem se k ní a s rozmyslem jsem ji několikrát políbil, na oči, na spánky, na ústa. Když jsem si pak lehl na pohovku a představil jsem si, že by mě vždycky líbala jen proto, aby mě potěšila, a že její krása nikdy neobživne a že to bude vždycky jen nezemská Kéimé, která vnímá jen krásu myšlenky. Proč bych si to nepřiznal raději hned, stejně se mi ta otázka v podvědomí formovala od chvíle, kdy jsem rozsvítil a spatřil ji. Ano, půjdu za ní kamkoli. Mezi lidmi přece trvají i méně šťastná manželství. Že Kéimé nebude mou ženou? Přece však ji mohu milovat, přibližovat se jí způsobem, který ona bude s to přijmout a který mi nezabrání, abych se radoval z její krásy, která nemůže zešednout. Milovat nezištně a bez naděje, prostě jen milovat bytost tak svobodnou, že se nemůže ani darovat, protože trvá v jiném než pozemském prostoru. Musím ji jen přimět, aby mě nechtěla opustit. To je jediné, oč budu prosit ji a kohokoli z NICH. Budou-li ovšem schopni přijímat jiný způsob myšlení a pochopí, že setkání s Kéimé má význam pro celou moji budoucnost.
Napadlo mě, že jsou možná naprosto odlišní: Myšlenky jsou krásné, ale já? Tak to řekla a nic nepředstírala, vyjádřila jen naprostou nevědomost. Ze se jejich fyzis liší v dimenzích nápadnějších jen při pozornějším pohledu, nemusí být důležité. Ale i kdyby nebyli o mnoho starší než my, jejich duchovní vývoj a jejich intelekt mohl už dávno pronikat docela jiným směrem. Potom bych se dostával do konfliktu mnohem složitějšího a stál bych před novým rozhodováním, oč mi vlastně jde především, kdo vůbec jsem, jaká je moje hodnota a jak mohu využít nebo zmařit tuto příležitost nedohlednou ve svých následcích.
A konečně, už tenkrát v několika minutách téměř jasnozřivých, nemohl jsem zapomenout na člověka, na kterém mi vždycky tolik záleželo. Jak by přijal Bertík moje šílenství? Kdybych snad musil následovat Kéimé někam jinam, nebude to považovat za zradu? Kdybych dal přednost zmatenému citu před jeho tolikrát osvědčeným přátelstvím, snesl bych jeho pohrdání bez lítosti? Nic jsem nerozřešil a pravděpodobně jsem usnul. Únava překonala rozrušení a oddělila mě od Kéimé i od Bertíka.

Probudil jsem se po sedmé. Ona měla ještě zavřené oči, snad tedy spala nebo mě nechtěla zarmoutit. Když jsem připravil čaj a vrátil se po špičkách do pokoje, pozvedla kouzelně vláčným pohybem paži a usmála se.
Nemohl jsem odolat, a když mi pokynula, políbil jsem ji. Když odešla do koupelny a já jsem prostíral a těšil se na chvíli poklidu v její blízkosti, zahlédl jsem na stole mezi papíry tranzistor. Ani jsem se nepamatoval, kdy jsem ho tam položil, ale v té chvíli jsem v něm spatřoval latentní nebezpečí. Mohl jsem si ho nevšímat. Také O N I musí mlčet, dokud já se nepřihlásím. Hned jsem si uvědomil, že takovým chováním bych ztrácel zbytečně jejich důvěru. Nemohu je přece oddělit od Kéimé. Vědí o ní dobře jako věděli o Bertíkovi, když ležel za klečí, fotografoval a poslouchal je. Proč mu v tom nezabránili, nevím, ale protože se na něho obrátili v době naléhavé potřeby, vědí také o mně. Dokonce mi vnutili aparát, jako by předpokládali, že jim budu k užitku. Bylo by tedy směšné, kdybych jim odpíral možnost spojit se se mnou.
I když jsem přemáhal pudový odpor, zapjal jsem tranzistor, byl ještě vyladěn na délku 1,33, a zesiloval hlasitost. Krátké vlny byly po ránu němé. Slyšel jsem jen jemný šelest a tak jsem se díval, kdy se objeví Kéimé a bude si přát, abych jí vysvětlil zdánlivý pohyb Slunce, jak se projevuje v mysli a životě pozemšťanů. Moje snění, sotva to bylo více, přerušila krátká atonická znělka a opakovala se vždy po dvou vteřinách. Byla spíš zvědavá než agresivní, žádný „lidský hlas“ ji nerušil. Přehodil jsem klapku BC a hlásil jsem se jako přítel Rommy. Když jsem ji vrátil do základní polohy, nemusil jsem už čekat dlouho.
– THE OLDEST CALLING KÉIMÉ – velitel volá Kéimé, třikrát za sebou, klidně, neosobně, nikdy jsem z rozhlasu neslyšel tak neúčastný hlas.
– Počkejte, prosím, několik vteřin, přijde hned. Zaklepal jsem na koupelnu.
– Vstupte, Rommy.
Co mi zbývalo, otevřel jsem a viděl jsem ji zářivě bílou, její pleť měla perlový nádech a můj strach ze

zprávy, která jí bude sdělena, rostl.
– Velitel chce s vámi mluvit.
Zarmoutilo mě, jak rychle vklouzla do sliprů a spěchala k trazistoru. Nedávno jsem zavřel okno a bál jsem se, aby nenachladla, a tak jsem ji zahalil do velké osušky a snažil se nemyslit na to, že se jí dotýkám. Podvolovala se mi, zatím co poslouchala, a lehce se o mne opřela, když jsem jí pomáhal obléknout pyžama.
Potom začala hovořit, toho slova užívám jen z nouze, protože při prvních zvucích jejího hlasu jsem chápal, že je to opravdu bytost ze světa, který je mi nedostupný. Jako bych se byl setkal s cizí hudbou. Byl to její hlas, ale jak odlišný od toho, kterým vyslovovala angličtinu, musil se přizpůsobit duchu té neznámé řeči, změkl a zjemněl, podřizoval se docela jinému rytmu; rozeznával jsem teplé valéry samohlásek a živě proměnlivou amplitudu mezi hlubokým altem a svrchními tóny sopránu. Místy mi to znělo jako koloratura a pak zase ptačí zpěv a houslové, legato uplynulého toku vokálů. Až dosud jsem si uvědomoval, že promlouvá klidně, že myslí bez nejistoty, co hodlá vyjádřit.
Několikrát se odmlčela a poslouchala, zprvu s mírným úsměvem, ale po delší přestávce byl její přízvuk naléhavější, přecházel do staccata. Také melodie řeči byla hlubší, dokud ji nepřerušil hlas velitele, který možná rozhodoval i o mně, děsil jsem se. Řeč mi neprozrazovala pranic, ale pokud jsem ji vnímal jako hudbu, cítil jsem, že se o něčem dohadují, Kéimé že argumentuje a snad se i hájí. A najednou se obrátila ke mně:
– Pro váš, Rommy.
Ano, byl to ten hlas, který volal Kéimé, vlídný, ale imperativní, který projevuje svou vůli s odzbrojující laskavostí, ale neodvolatelně. Jiný než ten, který mě v noci volal.
– Mám Čest poděkovat vám, příteli, za pomoc, která byla velmi důležitá pro člena mé skupiny [řekl vlastně „crew“, posádky].
Jeho mrazivá a předem odmítající zdvořilost mě rozhněvala, bez vyzvání jsem přehodil klapku BC a přerušil jsem ho s neomluvitelnou ukvapeností.
– Hovoří přítel Rommy. Jsem rád, pane, že jsem vám mohl být k užitku. Prosím, abyste mi určil čas pro příští spojení.
Potom jsem s napětím čekal na jeho rozhodnutí. Snad celou minutu se neozýval, a když už jsem se vzdával naděje, řekl s ovládanou trpělivostí.
– Děkuji, příteli, nepokládám to za potřebné, přesné rozkazy jsem už dal členu své posádky. Ví o všech svých povinnostech, prosím, abyste jí laskavě pomohl.
A konec. Kratičká znělka a konec. Neodpověděl mi. Dal mi najevo, že nemá zájem, aby mi cokoli sděloval. Bál jsem se obrátit ke Kéimé, abych se neprozradil, čekal jsem, až se ovládnu, až potlačím výbuch, který se ve mně připravoval. Naštěstí, protože hned potom mi napadlo: jakým právem by ses nadál, že z tvého hlasu zaslechne úzkost? Jsi s tím přece sám, není to follie en deux. A ty by ses zbytečně ponižoval v jejích očích, ona přece neví, co v této chvíli prožíváš. Neví a nemůže chápat, má svou povinnost, she is on duty, jak řekl velitel, uznává jen jedinou podřízenost, o které ty nic nevíš. Její věta mě však překvapila, jediná možná odpověď, kterou mi mohla dát na nevyslovenou otázku.
– Nezapomínáte, Rommy, že jsem tady? Teď tu ještě jsem a stačí jen, abyste chtěl ovládnout neklid svých myšlenek a…
Vzala mi tranzistor, odložila ho stranou a přiměla mě, abych se k ní obrátil. Potom se zlehka dotýkala mých rtů a neustala, dokud jsem se neusmál.
– Jsem tady a můžete mě políbit. Není čas ani budoucnost, ani loučení navždy. Ještě ne.
Třebaže nechápala, co se ve mně děje se stále větší naléhavostí, vyjádřila právě to, co jsem měl vědět sám. Myslím, že to byl Sherwood Anderson, který napsal, že „většina lidí stráví čas života čekáním“, na zázrak a promarní tak všechna DNES a TEĎ. Proto jsem ji políbil a usedli jsme k snídani. Když jsem zapjal tiše přijímač, ozvaly se první takty Vivaldiho Čtvera ročních období.
– Nerozumím vaší hudbě; ale líbí se mi.
– Ani já jí nerozumím, proč také? Prostě se snažím otevřít srdce a poslouchám.
– Otevřít srdce. To je vaše poezie, ano?
– Stejně jako vaše krása je poetická a vy sama; a já nejsem člověk, který by jistě věděl, že chápe vlastní šílenství.
Nerozuměla. Pili jsme čaj a dívali se na sebe s dvojím odlišným výrazem něhy a poslouchali Vivaldiho, dokud v předsíní nezařinčel telefon a nevrátil mě do včerejší skutečnosti, na kterou jsem zapomněl. Opravdu to byl on. Hlásil jsem se tak, aby poznal, že se kaju.
– Čekám od noci, řekl nerudně, snad bych si zasloužil –

– Nezavěšuj, prosím tě, řekl jsem a zakryl dlaní sluchátko.
– Kéimé, volá můj přítel, jediný do chvíle, než jste přišla vy. On včera v noci přijal naléhavou zprávu vašeho velitele. Rád bych ho sem pozval. Souhlasíte?
– Váš přítel je také můj.
Znovu jsem ho zavolal a on jen zavrčel. Zdvořilost mě nutila, abych s ním nemluvil česky; věděl jsem, že mi bude rozumět.
– Pospěš si, Bertie, snaž se dostat ke mně co nejdříve. Potřebuji tě tady, strašně mi záleží na tom, abys tu byl brzy. Budu tě čekat tak za hodinu. Nechtěl bys popřát dobré jitro mému hostu? Slečně Kéimé. Předávám.
Raději jsem nečekal na jeho souhlas a vzal jsem si druhé sluchátko, abych přistihl Bertíka ve stavu krajní rozpačitosti. Zhostil se toho nad očekávání dobře, ani známka údivu nad tím, že oslovuje neznámou ženu. Dokonce se vyptával, jestli jsem pečlivý hostitel. Také ona mu odpovídala bez rozpaků.
– Byl jste velmi laskavý, děkuji vám za pomoc minulé noci. Nerozuměla jsem řeči toho člověka, nevěděla jsem, co chce. Ano, Rommy je dobrý hostitel, pijeme právě čaj. Ale pospěšte si, čekáme na vás. Na shledanou.
Také on se loučil tak vybranými slovy, že mi to bylo skoro k smíchu, protože jsem věděl, jak se vyjadřuje v nesnadných situacích. A tahle byla opravdu mimořádná. Hodina nebo sedmdesát minut mohla být pro někoho dost krátká doba, ale pro mne byla dlouhá. Uvažoval jsem, co všechno musím zařizovat, a nemohu Kéimé nechat v pokoji samotnou. Dokud nebude pod bezpečnou ochranou, nesmím odejít. Zatím nechtěl jsem ztratit ani minutu její přítomnosti a nehodlal jsem se jí vyptávat. Pokoušel jsem se nevtíravě zjistit, co ji zajímá a co by si přála zvláště poznat. Ona odpověděla, jako by byla očekávala právě tu nevyslovenou otázku. Lidé ji zajímají.
– Nic víc než se na ně dívat, pozorovat jejich projevy a vztahy, být mezi nimi bezpečná a skoro neviditelná rozumíte mi, Rommy?
Řekl jsem jí, že to všechno můžeme spolu pozorovat (a myslil jsem si, jak to bude nesnadné, dokud jsem si nevzpomněl na Karlu. To mě uklidnilo, jako by byla patřila do těchto mých úvah od samého začátku. Našel jsem krejčovský metr a snažil jsem se Kéimé změřit, délku paží, šířku ramen, pas, boky, objem hrudníku, jak jsem si to pamatoval z dob, kdy jsem si ještě nekupoval konfekci. Potom ještě objem hlavy a rozměry nohy, jejíž obrys jsem si narýsoval. Všechno jsem si zapisoval s přesnou legendou u každé cifry. Kéimé se jistě divila mému počínání, ale nerušila mě otázkami, jako by byla tušila, že v duchu počítám, kolik peněz mám na hotovosti, co musím prodat nejdřív, jak a komu co nabídnu, protože, na chvíli jsem se zarazil, ale pak jsem to domyslil až do absurdních důsledků, protože tady už nebudu nikdy nic potřebovat! Sám jsem se divil, jak se mi daří uvažovat současně v několika rovinách. Snad Kéimé mě nevědomky nutila, abych se jí přizpůsobil a stačil jejímu tempu.
Když potom vysílali Myslivečkovu Symfonii pro housle, dvě flétny a cemballo, zaposlouchala se tak soustředěně, že jsem si i já odpočinul. Vyptávala se na skladbu a na autora, něco málo jsem o něm věděl a mohl jsem jí vyprávět o odbornících, kteří v archívech objevují neznámé mistry staré české hudby. Jak že je asi stará, přerušila mě.
– Mám jen nepatrné znalosti v oboru dějin umění, ale myslím, že hudba je neoddělitelná od celé kultury.
– Povíte mi, Rommy, jak stará je kultura Třetí planety?
– Asi šest tisíc let, ale její počátky jsou mnohem starší, možná patnáct až dvacet tisíc let, máme-li na mysli první umělecká díla, například malé sošky, řezby ze slonoviny, podoby zvířat nebo žen.
– Potom je velmi, velmi mladá.
– Myslíte? Ale otázka původu člověka není dosud rozřešená a možná že se hranice posune daleko dozadu za sedm set padesát tisíc let.
– Tisíc let. Tím myslíte tisíc oběhů Třetí planety kolem slunce?
– Ano, právě tak. Studovala jste astronomii?
– Ne, ne, můj zájem jsou vztahy mezi lidmi a potřebovala bych někoho, kdo by mi pomohl. Doufám, že vy jste ten pravý člověk.
Podezření se mi zase vrátilo. Ona už jistě ví, jak dlouho jí dovolili zůstat.
– Bylo by to velmi nesnadné, kdybyste měla málo času. A povrchní soudy jsou nebezpečné, deformují skutečnou situaci. Máte-li na mysli jen takových třicet dní. Nezapomínejte, že každá z několika miliard bytostí na Zemi je individuum. A z kolika aspektů je můžete pozorovat.
Neodpověděla mi přímo, ale jistě cítila, nač jsem myslil.
– Slíbil jste mi, že mi vysvětlíte základní pojmy vašeho času.
Sáhl jsem po stařičkém budíku, zdědil jsem ho po babičce. Stál na rohu knihovny a jeho hlas mi připadal

téměř lidský, protože jeho vyběhaný strojek neustále kolísal v intenzitě. Pozorovala mě jako zvídavé dítě, jak pohybuji ručičkami, a pak bez rozmýšlení vyjádřila délku třiceti dní v hodinách, minutách a vteřinách. Dvě stě devadesát pět tisíc dvě stě.
– Vidíte, Rommy, kolik hodin máme před sebou, a budeme šetřit každou z nich. Jen nemyslete na čas a nebuďte smutný. Jsem tak ráda, že jste mým učitelem. Není tomu tak dlouho, co jsme se setkali, a kolik už jste mi toho pověděl. Úsměv, smích, smutek, štěstí, líbání. Nejsem tady s vámi? Odcházím snad? Loučím se s vámi?
– Studujete lidské vztahy a máte příležitost setkat se s jedním, který se vám bude zdát nepochopitelný. Nesmíte mě opustit. Nedovolím to, řekl jsem zvolna a důrazně a hned jsem se polekal vlastní hrubosti. Ona se jen trpělivě usmála, uchopila mě za paži a dovedla k levému konci pohovky, kde začínal můj panel.
– Neustále mě přitahuje tato podobizna. Je to jistě starý dobrý muž schopný velkého soucitu. Pověděl byste mi?
Ukazovala na stařičkého a zdatného profesora Schweitzera v košili s krátkými rukávy a s černým motýlem na vysokém tuhém límečku, jak stojí nad pryčnou s černým pacientem. Její pohled byl tak naléhavě zvídavý, že jsem se odpoutal od sebe samého a začal jsem jí vypravovat o starém muži, který cítí se vším živým a celý svůj vlastní život zasvětil bezprostřední pomoci lidem. Potom jsem musil přinést Scotta a velký atlas, abych jí vysvětlil, co se udalo v březnu 1912 na Rossově přehradě, o dramatu vůle, hrdinství a ušlechtilosti. A potom o letu ITÁLIE, o tragédii v jiné tónině, o usmívajícím se a nezlomném Běhounkovi, který pouhou svou přítomností zabránil nové ponuřejší tragédii mezi pozůstalými členy expedice. A tak jsme probírali Michelangela, Antonioniho, a zase jiného starého muže, které budu vždycky ctít nejen pro odvahu a statečnost ve třech válkách, ale i ve dnech, kdy se rozhodl dobrovolně odejít, protože se domníval, snad mylně, že jeho úkol mezi lidmi byl dovršen.
Tak jsem se vemluvil do poklidného zapomenutí na sebe, že jsem ani nemyslil na Bertíka, kdy už zazvoní. Dávno mi už nebylo tak dobře a zřídkakdy jsem tak bezpečně věděl, že hovořím s bytostí citlivě vnímavou, která se mnou opravdu prožívá skutečnost zaznamenanou v několika tvářích. Často jsem se k nim obracel, hned ráno, když jsem otevřel oči, vyzařovaly na mne tichou energii. V přítomnosti Kéimé jsem je vnímal novým způsobem, jak bych se byl přímo podílel na jejich úsilí, zklamáních a nepodlomené vůli k vítězství.
V té náladě jsem zavolal do redakce a jen tak zkusmo jsem oznámil šéfovi, že asi budu potřebovat delší dovolenou, že mám na dosah něco velkého. Nebyla to pravda, nemyslil jsem na list. Dostal jsem se do mentálního stavu, kde pro mne přestávaly existovat normy a meze. Několik dní a potom – co? Nejenže jsem nevěděl, ale vůbec mi na tom nezáleželo. Dozním, vyvanu, ztratím se. ať „tak“ či „onak“. Zatím jsem ještě doufal, že „tak“. To druhé mi neunikne, naopak, půjdu tomu vstříc. Osvobodil jsem se od loajality ke všemu, co bylo. Sám jsem se vyvázal z povinnosti, která ještě včera rozhodovala o mém myšlení, slovech a činu. Patřil jsem Kéimé. Ovšem, jen já patřím k ní, která možná nikdy nepochopí, v jak hlubokých vrstvách vznikal proces konečného rozhodnutí. Snad ji jednou naučím líbat otevřenými ústy, ale nikdy v ní neprobudím touhu. Už po několika hodinách důvěrné blízkosti mi připadala jako bytost jiného rodu, ne bez citu, ale také bez schopnosti pociťovat sebe samu svobodně, prožívat cokoli nezávisle na vyšším záměru, jemuž se podřizovala a který jsem dosud nechápal. Skládal jsem si k sobě úlomky jejích vět. Šest tisíc let a dvacet tisíc oběhů Třetí planety. Velmi mladá kultura. The Oldest of the crew – velitel posádky. Výzkumná expedice z jiné galaxie? Odněkud, kde rádio bylo dovedeno až do absurdity, kde všechny potence individuality a zejména cit byly negovány nadřazeným superplánem? Stará kultura, která vyústila do kolektivního úsilí přísně řízeného rozumem? Společenství lidem podobných termitů, kde instinkt byl nahrazen intelektem? Utopická vidina, onen Statečný nový svět, který děsil Huxleye? Ano, snad to všechno, ale ani součet těch možností nenabízel přijatelný výsledek. V tom okamžiku jsem si konečně přiznal, co mě lákalo, tajemství té expedice, otázky jejího poslání. Nejen stanovisko překonání vzdálenosti, popření prostoru jako překážky. Žil jsem v technickém věku pod trvalou hrozbou sil, které se tento věk pokoušel ovládnout. Musil jsem přijímat a konzumovat, co se mi nabízelo, nemohl jsem se postavit proti proudu, můj protest by mu byl lhostejný. Jako humanisticky laděný člověk jsem prožíval závrati hrůzy z většiny aspektů a z nejzazších důsledků technokracie: a najednou jsem se ocitl v těsné blízkosti tajemství. Kéimé je ztělesňovala. V ní se pro mne střetaly všechny nepředstavitelné paprsky poznání. Ona je vyzařovala a zasahovala mě jimi. Její chování, bezvýhradná důvěřivost, její zpěvná řeč, které by snad rozuměl světec z Assisi. Rezervovanost jejího velitele. Strach, který o ni projevili minulé noci. Důvěra, se kterou zavolali Bertíka. A mne.
Když jsem si to všechno urovnal a roztřídil, ujistil jsem se, že to nejsou dobyvatelé, piráti vesmíru,

gangsterská rozvědka. Vnucovaly se ovšem i jiné otázky. Připravili se na pouhou rekognoskaci? (Zajímám se o lidské vztahy, řekla Kéimé.) Přistáli podle plánu, nebo náhodně? A potom: nebyli přece první, nemohli být! Jak jinak bych si vysvětlil jejich angličtinu, která sice vyhovovala mně, ale zdála by se primitivní kterémukoli profesorovi z Cambridge? Ať už tu současně pracuje více skupin nebo tato jediná, musí spoléhat na spolupráci s lidmi, musí být připraveni na všechna nebezpečí takového kontaktu. Ale proč potom byla dnes v noci Kéimé bezbranná? Proč jí O N I nepřispěli na pomoc, proč spoléhali na Bertíkovu vysílačku a na mou pěst? Protože nechtěli prozradit svoje inkognito nebo proto, že nejsou vybaveni prostředky k obraně proti nenadálému násilí? Proti fyzickému násilí?
Měl jsem dojem, o sobě jako o neosobním objektu pozorování, že v přítomnosti Kéimé myslím rychleji, jako by po jediném kabelu vědomí komunikovalo současně několik zpráv. Byl to inspirativní moment citového vzplanutí, které určovalo směr vůle jednat? Nebo vliv převahy jejího intelektu, kterou se nesnažila projevovat, umocňoval nějakým způsobem mou schopnost koncentrace? Nevím nic kromě toho, že jsem opravdu uvažoval o několika námětech současně a pokoušel se je řešit. Myslil jsem na sebekázeň jako na mimikry před její vnímavostí, na Bertíka, kde už asi je, na nejsnadnější a nejméně nápadný způsob, jak budu prodávat svoje vlastnictví, abych získal nezbytné peníze. Věděl jsem, že musím jeho přítomnosti využít k tomu, abych se mohl vzdálit, ale nevyhýbal jsem se ani dohadům, jak on bude reagovat nejen na Kéimé, ale i na skutečnost, kterou se mu podaří rozluštit v několika minutách, že totiž tu cizinku miluju, opravdu miluju až k popření sebe samého. A přitom jsem doufal, že to pochopí a že nebude třeba, abych mu to nějak vysvětloval. A nad tím vším se vršily dohady, jaká mi možná připadne úloha, kdybych měl být shodou okolností ne de iure, ale de facto mluvčím Země, zpravodajem o řadě otázek, které jsou nepostižitelné bytostem sebeinteligentnějším, protože problematika planety je také výsledkem působení, chtění a neústupné vůle lidí v podstatě nekultivovaných, ba surových nebo cynických, kteří jsou přesvědčeni, ať jakýmikoli metodami, že stačí ovládat trysková letadla, tanky a balistiku interkontinentálních raket, aby prosadili vlastní pojetí pravdy a práva, protože pak všechnu energii upínají k tomuto cíli, nezbývá už žádná na lidskost, na lidskou důstojnost, na spolupráci, na poslání člověka nejen na Zemi, ale ve vesmíru.
Jedním slovem, celá řada rovin v různých úhlech a závislostech, v perspektivě tápající v nejbližší budoucnosti, jako by světelný paprsek dopadl na křišťálový hranol Kéimé a rozložil se ve spektrum nepředstavitelných barev a odstínů. Protože jsem nebyl připraven na činnost tak složitou a odlišnou od všeho, co jsem až dosud pokládal za smysl své práce, začal jsem o sobě pochybovat. Závrať z hloubek a výšin netušených pohledů.
K tomu jsem se nechtěl před Kéimé přiznat, zatajoval jsem vibrování zmatku nebo rozpolcenosti, ale brzy jsem se přesvědčil, že před ní nemohu utajit žádný stav mysli, že se na něm podílí, že vnímá napětí, které jsem kolem sebe nechtě šířil. Neřekla o tom ani slovo, ale poznávala, kdykoli jsem se domáhal její pomoci proti sobě samému. Usmála se, přiměla mě otázkou k hovoru o odlehlé věci, dovolila mi, abych ji políbil. Byla to jen vlídná pozornost, ačkoli se mi zdálo, že už není tak loutkově pasivní, že se snaží, aby se mi přizpůsobila, i když nic nechápe. Jednou mi dokonce řekla, jako by se omlouvala, že polibek provokuje jen její zvídavost, moje zkušenost že je asi jiného druhu.
– Nevím a nedovedu vyjádřit, co cítím.
– Nepokoušejte se o to, Kéimé, doufám, že se jednou nebudeme líbat jen jako přátelé, řekl jsem, ale nevěřil jsem tomu.
– Je tedy jiný způsob polibku a má jiný smysl –
– Ano, a všemu se o tom naučíme. Není to přece nesnadné?
– Ne nesnadné, ale, je mi líto, Rommy, je mi líto, že já…

5.
Naštěstí zazvonil Bertík. Bylo 11.30 a já mu šel otevřít. Musil jsem se usmát, když jsem viděl jeho ustaraný obličej.
– Copak, stalo se ti něco? Přistával jsi bez podvozku? zeptal jsem se klidně, abych mu pozvedl náladu. Potřeboval jsem Bertíka, kterého nic nepřekvapí, potřeboval jsem oporu, ne toho rozechvělého člověka s neklidnýma očima, který stál na prahu.
– A nestalo se tobě? řekl on.
– Nic, co by tě musilo tolik překvapovat. Pojď dál.
– Snad abych si trochu umyl ruce.
Zavedl jsem ho do koupelny a díval jsem se, jak se upravuje, dokonce si namočil vlasy a celkem zbytečně se česal. Potom se ke mně přitiskl.

– Člověče, já se z toho snad zblázním.
– Uvidíš, že ne, za chviličku budeš klidnější. A já dnes strašně potřebuju, abys tu byl ty! Rozumíš.
Potom jsme šli do pokoje, já napřed, protože mě postrčil.
– Kéimé, řekl jsem co možná vesele, jsem rád, že vám mohu představit starého přítele. Bertie, pozdrav se s naší přítelkyní Kéimé.
Uklonil se a čekal, až mu podá ruku, a potom řekl, jak to znal z konverzačních příruček, How do you do. Tím by byl asi nadlouho skončil.
– Jsem tak ráda, že vás poznávám, Bertie, a že vám mohu poděkovat za minulou noc a za všechno.
– Nemusíte to připomínat, byla to fantastická náhoda, že jsem byl na hřebeni a viděl jsem to přistání.
Zase se zdálo, že pokud se jeho týče, je téma rozhovoru vyčerpáno. Doufal jsem, že, nebude tak chlapecky plachý, až odejdu. Protože nemusil jet ke kostelu sv. Tomáše a srazit jednoho ostrého hocha, neměl příležitost, aby do příběhu pomalu vrůstal. Přímý náraz skutečnosti jím otřásl. Proto jsem spíše spoléhal na vnímavou a taktní Kéimé. Ano, díval se na ni. Měla na sobě moje pyžama a krátký domácí kabátek, který jí příliš volně spadal z úzkých ramen, a hlavně se díval na bílý skafandr přehozený přes opěradlo židle a jeho oči byly přitahovány k jeho zvětšeninám na panelu. Snažil jsem se, abych mu pomohl přes první rozpaky, a také Kéimé se o to snažila. Jistě si pomyslil, že jednám podle, když jsem mu řekl, že musím na hodinu nebo na dvě odejít. Jeho pohled byl zničující, ale tvářil jsem se, jako bych ho nevnímal. Vzpomněl jsem si na jeden idiom a pohotově jsem ho užil.
– Kéimé is not difficult woman to live with, žena, se kterou se snadno vyjde, upokojoval jsem ho, ale jako bych přiléval olej do ohně. Tak mi nezbývalo, než abych mu řekl několik vět česky a dost neurvalým způsobem, aby konečně pochopil, že prostě musím ven a on že se s ní bude bavit a hlavně že ji musí hlídat.
– Ručíš mi za ni! Kdo mě v noci vyhnal z postele, abych ji přivedl?
Bylo to neslušné, Kéimé nerozuměla, ale snažil jsem se mluvit bez afektu. To ho vzpamatovalo. Kéimé přijala moje rozhodnutí bez námitek. Když už jsem byl na odchodu, řekla tónem zamilované ženy – aspoň přibližně ho vystihla a Bertík si jistě pomyslil, že jsem nasadil razantní tempo.
– Políbíte mě, Rommy?
Ovšemže jsem ji poslechl, ušetří mi to dlouhé vysvětlování, sotva by mu rozuměl. Raději jsem se mu nedíval do očí, když jsem zase česky řekl.
– Musím ji přece obléknout a obout, aby mohla mezi lidi.
A protože jsem se dost neovládal, zeptala se Kéimé:
– Něco není v pořádku?
– Vůbec ne. Musím jen přivézt pro vás nějaké šaty, abyste se nelišila od ostatních dívek a mladých žen. Kdybyste vyšla v tom bělostném skafandru, byla by vaše krása příliš nápadná.
– Opravdu myslíte?
– Ano. Ani váš overal není dost bezpečný. Ale to vám vysvětlí Bertie.
Byl by na mne nejraději skočil, ale už jsem za sebou zavíral. Mohl si připadat jako nosorožec, když oběť jeho útoku ustoupí do křoví a přestane ho dráždit. V ostatním jsem se na něho mohl spolehnout. Mohu odjet beze strachu.
Jel jsem do redakce a jednal jsem podle přesného a úsporného časového rozvrhu. Několik minut u doktora Křenka, který se všemi mými návrhy souhlasí. V pokladně jsem si vybral honorář a prémii. Potom jsem přinutil k podrobnému interview několik dobře oblečených kolegyň. Hostašovi jsem prodal motocykl levně a zatím jen na zálohu, kterou si povypůjčoval Počínal jsem si zmateně a postřehl jsem několik úsměvů, které si výmluvně sdělovaly, že jsem se zbláznil. Nakonec mě zachránila Karla a odvedla mě do třetího patra ke stolku pro návštěvy. Byl ve výklenku, který vznikl asi nedopatřením při adaptaci, ale člověk si v něm mohl cítit skoro sám, třebaže byl v rozlehli místnosti s nízkým stropem. Že tam právě nikdo nebyl za to jsem asi mohl děkovat Karle.
– Je krásná, Romane?
– Ano, je krásná jako socha od Praxitela nebo Rafaelova Madona. Ty přece umíš mlčet, Karlo, kdy chceš?
– Ano, když chci. Potřebuješ nějakou pomoc?
– Proto jsem tady, přišel jsem za tebou, jinak tu ne mám nikoho. Mohla by ses odtud nějak vytratit a jít si mnou nakupovat? Ano, víš přece, že se v tomto oboru nevyznám. Nemůžeš vodit po ulici nahou Afroditu! Potřebuju ji obléknout, schovat ji do nenápadného, vkusného civilu. Tady jsou všechny míry, přibližně ovšem Vodit ji s sebou po obchodech nemůžeme.
– Odpolední šaty, něco na večer, plášť?
– Všechno, Karlo, všechno, od prádla a punčoch a; k něčemu na hlavu. Ode všeho trochu, abych to

finančně vydržel. Prosím tě.
– Nemusíš, ke mně ses vždycky choval pěkně A když jsi ode mě něco potřeboval, stejně mi to ostatní záviděly. Tentokrát je to láska?
– Slíbila jsi, že budeš mlčet, tak ti to povím. Tedy z mé strany je to šílenství. Snad opravdu láska. Na první pohled.
– A z její strany?
– Nevím.
– Už jste se aspoň políbili?
– Ano, ale nevěděla, že se může užívat rtů tímto způsobem. Je tak strašně krásná a důvěřivá a nevědomá, že?
– To stačí. Kolik máš peněz?
– Dohromady něco pres pět tisíc.
– Paruku nepotřebuje? Musíme se rozhodnout pro barvu.
– Má nádherně zdravé vlasy, modravě černé.
– Ukaž mi ty míry, myslíš, že je na ně spolehnutí? Pokrčil jsem rameny a podal jsem jí poznámky, které chvíli pozorně studovala.
– Žádná sexbomba to není, soudě podle boků a prsou.
– Ne, tak to by neobstála. Je v ní ale ušlechtilost, která se nedá vyjádřit obvyklými parametry.
– Pro ušlechtilost žádné parametry nejsou. Češka?
– Hovoří anglicky. Já přece nevím, kdo to je. Zatím. Už se raději na nic neptej, mohla by sis myslit, že zápornými odpověďmi zakrývám nějakou lež. Nic nevím.
– Ukážeš mi ji, Romane? Jen se ptám, snad by se nehodilo, abys jí radil s prádlem a tak.
Mlčel jsem, protože o této otázce jsem předem neuvažoval.
– Nechci se vnucovat, i když nezapírám, že mě zvědavost doslova spaluje.
Představoval jsem si Karlu nebo Bertíka nebo kohokoli ve chvíli, kdy Kéimé ve své nevinnosti vystoupila ze skafandru jako Anadyomené.
– Budu rád, když se jí ujmeš, ale musíš mi dát slib mnohem přísnějšího mlčení.
– Nerespektuješ logiku, mlčení je jen jedno, nemá komparativ, řekla mírně, abych si nemyslil, že mě napomíná. Pozorovala mě kriticky a téměř mužsky nezaujatým pohledem. Právě pro tuto schopnost jsem si jí vážil. Mužský nebo chlapecký pohled, který nikdy nepředznamenával hysterii nebo amok.
– To, co teď vyslovím, nebude projev zvědavosti. Nemusíš odpovědět, ačkoli v tomto okamžiku myslím na tebe. Ty snad opravdu nevíš, kdo je ta žena. Ale je to vůbec žena? Nebo Marťanka nebo kdo vlastně.
– Nevím a doufám, že ty jediná tomu budeš rozumět, řekl jsem v nesnázích a políbil jsem ji z čiré vděčnosti za to, že je taková, za jakou jsem ji vždycky považoval. Také ona mě políbila, beze spěchu a s velkou vážností, a když ode mne odstoupila, řekla potichu.
– Rozloučení, ale kontrolované a vkusné.
V té chvíli jsem si uvědomil, že se tady přihodilo něco nenapravitelného a že je to moje vina, moje sobecké lpění na svobodě, strach, abych se nepoutal svazkem, který by mě třeba najednou zaskočil. Jako bych byl podvědomě předvídal dění, do něhož hodlám vstoupit jako do pootevřených dveří. Proto ale nebyl pocit viny snesitelnější.
– Když už mluvíš o rozloučení, ať je tedy bez kazu. Nevím, proč jsem to oddaloval, ale zanedlouho bych tě byl prosil, aby sis mě vzala.
Jen oči se jí rozšířily, jinak se jí nepohnul ve tváři ani sval.
– Tys mě opravdu chtěl? I s dítětem? S dítětem od toho člověka?
– Především tebe, ale byl bych zkusil všechno, aby si na mě dítě zvyklo.
– Ani by ses nemusil moc snažit. Mám radost, žes mi o tom pověděl, ale nechci, aby sis něco vyčítal. Já jsem se také chystala, že tě jednou poprosím, aby sis mě vzal. Věděla jsem, že s tebou bych o tom směla mluvit beze studu, nepovažoval bys mé jednání za nedostatek důstojnosti, i kdybys mě odmítl; a jistě bys mi to nikdy nepřipomněl ve zlém. Kismet. A už raději pojďme. Kde je ta dívka?
– U mě. Bertík na ni dává pozor.
– To je v pořádku, protože Bertík, pokud vím od tebe, to je pojem.
– Možná že spíše chaos bez naděje na organizaci. Pokud mu Kéimé z toho stavu nepomůže.

Jezdili jsme po obchodech, Karla vybírala nejlepší a často to nejlepší neměli, proto jsme si musili pospíšit jinam. Nakonec jsme měli vzadu na sedadlech spoustu krabic a balíčků.
– Pojď se mnou nahoru, Bertík to odnosí.

– Opravdu myslíš, že to dokážu? Mám šílenou trému. A je to tak zvláštní situace, ani nevím, jak se zachovat.
– Trému pusť z hlavy a v ostatním ti věřím. Ona je senzitivní na intelekt a na jádro osobnosti a ty na ni budeš hodná. Ona přece za nic nemůže. Uvědom si, Karlo, že vůbec netuší ani nechápe, co ve mně vyvolala.
– Jak to můžeš vědět?
– Nevím jak, ale vím. Za chvíli uznáš, že jsem se nemýlil. A já třeba budu nucen uznat, že je to všechno smutná mezihra. Na tebe jsem spoléhal od chvíle, kdy jsem ji přenesl z vozu nahoru.
Když jsme vstoupili, zdálo se, že Kéimé Bertíka kompenzovala. Šklebil se na mne, ale zákmit v jeho očích naznačoval, že ho Karliny umně spletené vlasy zaujaly. Představil jsem ty tři a pozoroval jsem scénu, jako bych byl seděl v biografu. Přijímal jsem ji s pocitem úlevy, kterou jsem nerozebíral. V přítomnosti těch dvou se mi všechno jevilo reálnější, skutečnost převažovala nad novým dojmem samoty s Kéimé. A přece tu byla také ona s modravými vlasy, s jemným úsměvem, důvěřivá a znepokojená třemi lidskými bytostmi, které jako by útočily na její rozkolísanou vnímavost. Bylo nás příliš mnoho najednou, myslil jsem si, třebaže Karla byla velkolepá, jak se přenesla přes to, co nevěděla, a jak se spolehla na instinkt, i když jí rozum signalizoval sdělení, které nedokázala hned dešifrovat.
Představil jsem ji (Kéimé a Bertíkovi) jako dobrou a spolehlivou přítelkyni, jako novinářku, která byla tak laskavá, že odložila svou práci a pomáhala mi nakupovat. Hned jsem se opravil, že nakupovala sama, já že jsem jen trpně přihlížel. A abych ze scény vyloučil jednoho herce, prosil jsem Bertíka, aby šel dolů a přinesl všechny balíčky.
– Pěkné a zvláštní jméno, Charlie, hovořila Kéimé, byla bych ráda, abyste mě také přijala za přítelkyni. Zajímám se o řadu věcí, které by mi mohla vysvětlit právě žena. Smím doufat, že mi pomůžete?
– Jistě, ráda, ale nejdříve pošleme chlapce ven.
– Ale proč?
– Bude pro nás obě vhodnější, když zůstaneme chvíli samy.
– Ráda vás poslechnu, když tak soudíte, řekla, a obrátila se ke mně a uchopila mě za paži a sklonila hlavu dozadu:
– Nezapomněl jste, Rommy?
Karla se taktně odvrátila, ačkoli se mi zdálo, že potlačuje úsměv nad nezkušeností toho polibku. Ostatně nebyl ani z mé strany zvláště milenecký, připomínal pouhou zdvořilost. Bertík ten výjev ignoroval, a když rozložil náklad po stole a pohovce a židli, dal mi jen pohybem očí najevo, že zacházím v nerozvážnosti dále, než bych měl. Potom trhl hlavou, porozuměl asi Karlinu výmluvnému pohledu. Šli jsme si do garáže zakouřit, Vítal jsem, že můj domácí, mistr sochař, není doma. Nebyl jsem ve stavu takové pohotovosti, abych si vymýšlel, proč je u mne najednou tak rušno.
– Bavil ses? ptal jsem se, když jsme si zapálili, byl jsi aspoň průměrně příjemný společník?
– To obstarala ona, ta tvoje krásná mluvící panna. Spoustu věcí ví a ještě víc chce vědět, ale dívá se na ně a na mě taky jako mikroskopem. Někdy mi to připadalo jako kapitola z Gulliverových cest. Nevím, co si o ní mám myslet. A potom, zdá se mi, že už žádnou sci-fi psát nemusíš. Jsme v ní. Po krk. Abys pomalu začal uvažovat, jak se z ní dostaneš. A já, jak ti z ní pomohu.
– To je domluva, nebo varování? odpověděl jsem podrážděně.
– Nic z toho. Kdo tě zavolal, abys přiletěl, kdo ti ukázal ten vypálený kruh a fotky? Já! Nemysli si, že jsem na to zapomněl. A kdo ti v noci telefonoval, abys pro ni jel? Zase já. Tak vidíš, kamaráde. Kdyby se ti něco stalo, nepřežiju to.
– Take it easy, jen klid, Bertíku.
– Ale proč? Tak mi, ksakru, řekni, co mám brát klidně? Ty to víš?
Poznal jsem, že má o mne strach. Mohl jsem mu čelit jen hněvem, na nic jiného by nereagoval. Pustil jsem se do toho raději hned.
– Co tedy navrhuješ? Mám od všeho utéct? Mám jí říct, aby si navlékla ten overal a šla po svých? Nebo ohlásit, že na Zemi přistála nějaká diverzantská skupina a chce ji vyhodit do vzduchu ekonomičtěji, než se tady o to kdekdo pokouší? Popsat je, poslat jim tvoje obrázky, zmobilizovat všechny možné policie, vzbouřit Bezpečnostní radu, aby se rychle sešla, telegrafovat generálnímu tajemníkovi OSN? Tak co mlčíš, proč neřekneš něco rozumnějšího?
– Zbytečně se rozčiluješ a předvádíš stínový box. Ty ji máš rád! Přiznej se, že máš!
– Opakuješ se, Bertie, mluvíš se mnou jako s bláznem!
– Člověče, a co mi zbývá? Vždyť je to kybernet, myslí jí to rychlostí světla. A dál už nic. Co chceš dělat? Co si vůbec myslíš, že můžeš.

– A nenapadlo tě, že je to přesně ta velká věc, kterou jsi mi vždycky sliboval?
– Tohle ne. Myslel jsem na dobrodružství. Na trhák. Na něco, abys konečně nechal novinaření a začal psát něco kloudného.
– Možná že všechno to začalo zrovna dnes po půlnoci. Jsme v tom, jak jsi moudře konstatoval. Jenže zatím ještě máme všechno v rukou a musíme to zvládnout. Jen se nerouhej, copak si nedovedeš představit, co z toho jednou uděláme?
Neodpovídal a díval se na mne nedůvěřivě nebo s pohrdáním.
– Ty si opravdu myslíš, že ti ONI dovolí, abys něco vůbec psal?
– Tak daleko ještě nejsem. Potřebovali nás a zavolali tebe.
– Protože měli smůlu a něco jim nevyšlo.
Ano, bojí se o mne, pomyslil jsem si. Považuje mě za ohroženého muže ve hře. To mi připomnělo, že jsem mu něco dlužen, aspoň stručnou výpověď od chvíle, kdy mě vzbudil. Začal jsem mu bez úvodu vypravovat, nač se mě sám nezeptal, vysvětlil jsem mu, co jejich operátor myslil klapkou BC, že je to asi broadcasting, že jsem pomocí vyměněného tranzistoru s někým mluvil a ten že mě dovedl až k místu, kde nějaký chlapík přitiskl Kéimé do rohu. Jak jsem ho uspal a tu kybernetickou dívku přivezl k sobě. Nic osobního. Věděl jsem, kde mám skončit.
– Ovšem, něco jim nevyšlo, souhlasím. Je to jen teorie, ale zdá se mi, že nejsou připraveni na obranu, že snad ani nevědí, co je to násilí, že snad mají se Zemí docela jiné plány, než se studují v generálních štábech.
– I kdybys měl pravdu, neznamená to, že se s tebou budou bavit o tom, co tu pohledávají. Zatím jen průzkum, základní informace, příprava spojení.
– Dokud o tom nebudeme vědět víc, nesmíme se toho vzdát. Já aspoň nechci. A tys konečně pochopil, že ani nemohu.
Na nás dva to nebyl logický rozhovor. Jako by mezi nás Kéimé vrazila klín. Především Bertík to tak pociťoval. Proto jsem k němu přisedl blíž, abych mu položil paži na ramena. Gesto prosby. Nic mi nevyčítej, tohle přece není moje vina. Nečekal jsem, že se někdy dostaneme k tomuhle okamžiku. On mi asi porozuměl, co na něm chci, aby se udržel na výši, aby mi to neztěžoval. Čekal jen, až se probere z překvapení.
– To je v pořádku, Romane, zapomeňme, že jsme na sebe hulákali. Nemůžeš jednat jinak a já hraju s tebou. Spolehni se. A kdybys potřeboval – cokoli – víš, kde mě máš hledat.
– Vím, Berte.
Potom už jsme si neměli o této věci co povídat a Karla nás volala nahoru. Zdálo se mi, že její hlas není dost pevný. Kéimé stála před skříňovým zrcadlem trochu upjatá nebo spoutaná, přes židli viselo moje pyžama a plstěný kabát. Měla na sobě světlounce hnědý kostým a vlasy jí obepínal světle žlutý složený šátek s uzlem na temeni.
– Rommy! zavolala bázlivě a snažila se mi vyčíst z očí, co si opravdu myslím.
– Úžasné! řekl jsem, každý se za vámi sice ohlédne, ale přitom budete mimo nebezpečí. Velmi vkusně oblečená mladá dáma, všechno prvotřídní. Vypadáte jako princezna.
– Princezna? šeptala, to není žena?
– Ale ano, je to také žena. Jsou některé termíny, kterým ještě nerozumíte, ale já vám je vysvětlím jako odpovědný učitel. Na nic nezapomenu a pomáhat vám budeme všichni.
Díval jsem se na ni, jak přechází pokojem, jako by si potřebovala přivyknout na své přestrojení, ačkoli její pohyby byly nádherně přirozené. Jen mně připadala poněkud cizí, protože se mi stále vracela vzpomínka na chvíli, kdy vystoupila ze svého monoskafu. Proto]sem se také bránil rozloučení s Karlou a Bertíkem. Potřeboval jsem je vedle sebe. Jejich přítomnost mi dokazovala, že se pohybuji v normálním prostoru a že tedy do něho patří také Kéimé. Proto jsem navrhoval, abychom si vyjeli do města na opožděný oběd. Karla souhlasila a Bertík mě nemohl zradit. Rozhodli jsme se pro novinářský klub, kde tou dobou bývalo prázdno. Kéimé si připjala na halenku svou hvězdici a nikdo z mých přátel se nad tím nepozastavil. Karla jí ozdobu dokonce pochválila.
Když jsme po obědě v klubu usedli u okna jedné kavárny na Václavském náměstí, zdálo se mi, že nepůsobíme dojmem veselé společnosti. Bertík se na mne stále ještě díval jako na sebevraha a já jsem nakonec ani sám nevěděl, proč jsem ten podnik navrhl. Věnoval jsem se Kéimé a ty dva milé lidi jsem zanedbával. Brzy jsem si však povšiml, že se Bertík snaží, aby mi pomohl. Opravdu si povídal s Karlou, vlastně hovořil on sám. Když jsem zaslechl několik jeho slov, uvědomil jsem si, že tak nejedná jen z ohledu na mne. Nevypravoval jí nic veselého, naopak, byla to bolest, která nechtěla přebolet, i když jsme si ji mezi sebou dávno vyřídili. Kdyby byl chtěl dát Karle najevo, že tu sedí kvůli mně a nutí se do hovoru,

aby se nezdálo, že se nudí, mohl si zvolit kteroukoli ze svých zkušeností, novinářku v ní by nezklamal. Proč si zvolil právě ten příběh, kterým nad sebou uzavřel klenbu své osamělosti? Mluvil česky, mohl se domnívat, že neposloucháme, ostatně by to nebylo nic vhodného pro Kéimé, přecitlivělou expertku na lidské vztahy. Musím jeho příběh zaznamenat, protože mi při něm napadlo něco zdánlivě nesmyslného. Nepostihoval jsem ještě, co jsem zahlédl jen jako obrys v mlze, a neměl jsem čas hledat konec vlákna, které by mě vedlo, na to jsem byl příliš upoután krásou Kéimé. Teprve mnohem později jsem se rozpomněl, že to bylo v kavárně na Václavském náměstí, kdy můj vlastní příběh dostal spád a kdy jsem nevěnoval pozornost řešení konfliktu věrnosti. Toho odpoledne moje svědomí ještě mlčelo.

(Bertík byl tenkrát na vojně a ráno před nástupem se mu před očima zastřelil kamarád. Bylo mu dvacet a neunesl lítost nad tím, že mladičká dívka, kterou miloval, dala přednost muži snáze dosažitelnému. Velitel byl vzácně lidský, pozoroval, jak to všichni chlapci prožívají. Svolal si je, pronesl k nim docela nevelitelskou řeč, podepsal jim dovolenky a poslal je domů. Do vánoc zbývaly dva dny. Bertík tedy přijel, maminka měla radost z překvapení a trpělivě vyslechla jeho povídání, proč přijel dříve. Vykoupal se a najedl a po chvíli váhání řekl, že půjde zavolat Marii, mohli by jít večer do divadla nebo do kina, na Cyrana z Bergeraku nebo na Ztracený obzor. I když mu bylo stále ještě líto toho chlapce, který se zastřelil z nešťastné lásky, těšil se už, jak bude čekat před budovou, kde byla Marie zaměstnána.
Maminka se odhodlala teprve za chvíli. Uchopila ho za ruku a myslila přitom na rodiče mrtvého syna, kteří už dostali telegram od velitele školy, a myslila si, že by mohla být na jejich místě.
– Bertíku, nevolej Marii, řekla vyhaslým hlasem a trochu chraptivě, hned z něho vycítil, co mu sděluje, ale něco se v něm vzepřelo, aby tu zprávu přijal jako skutečnost.
– Mami, opakuj to ještě jednou.
– Ne, to stačí. Podívej se, držím tě za ruku. Ten chlapec u vás neměl nikoho, kdo by mu tu jeho stiskl.
– Je to tedy pravda? vypravil ze sebe.
Už mu neodpověděla, jen se mu dívala do očí. Teprve za chvíli řekla tak tiše, že ji sotva slyšel.
– Prostě jen nechci, aby sis vzal život a zradil tu dívku, která tě třeba někdy bude mít ráda.
– Ne, mami, to pusť z hlavy.)

Karla pochopila pointu jeho poslední věty, protože řekla:
– A myslíte, že se s vaším rozhodnutím maminka smířila?
– Už jsme se k tomu nikdy nevrátili, ale sotva. Nesmiřovala se s mnoha věcmi na světě.
– Asi se za vás jen modlila.
– Určitě. A hlavně se modlila za tu Marii. Ona už je po smrti, stejně jako máma.
– A vy se teď modlíte za obě ty ženy, ne?
– Já? Prosím vás, co s tím? Co by mohla změnit modlitba, když se člověk narodí jako smolař? Podívejte se na Romana, Co jsem mu vyvedl. Až ona odejde bez něho a on pochopí, že tu musí zůstat sám. Nakonec mě začne nenávidět, i když musí vědět, že bych nikdy nechtěl, abychom se my dva rozdělili.

Tak to je Bertíkův příběh, který by u většiny chlapců odezněl po několika měsících nebo létech. U něho nedozněl nikdy jako já se nikdy nemohu vymanit z několika let našeho přátelství. Snad bych mu byl v té chvíli přál, aby byl normální a schopný otupělosti po určitém čase a já taky. Pohrdal jsem mnoha lidmi, například příslušníky rozeřvaného davu na některém hřišti, kteří pak mají po celý týden o čem mluvit a dokazují, že si nepřipustí jedinou skutečnou myšlenku, ať vlastní nebo cizí. Sterilita proti infekci myšlení mě vždycky pobuřovala, také proto, že jsem viděl pod povrch věcí a znal všechny manýry, jak lidi u té bezmyšlenkovitosti udržet. Dobře propagačně připravený boxerský zápas vyřadí latentní energii, která by mohla být dost nepříjemná. Ale ovšem, někdy byly také chvíle, kdy jsem byl unavený a záviděl jsem lidem, kteří si kupovali noviny a četli v nich jen poslední stranu a jejichž myšlení se pohnulo jen tenkrát, když jejich mužstvo prohrálo a oni psali sprosté anonymy kapitánovi nebo trenérovi neúspěšného týmu. Nedá se ovšem nic dělat proti tomu, jak se člověk narodí a do jaké podoby uzraje jeho tvář a on sám. Proto mi bylo líto Bertíka. Tenhle přístup k naší situaci jsem nikdy nezamýšlel, zatím se jen plížil při okraji mého vědomí, protože pro mne byla jen Kéimé. Jak už jsem ale připomněl, v její blízkosti jsem mohl sledovat několik podnětů a nerozptylovat se kvůli kterémukoli z nich. Kam až bych dospěl, myslil jsem si, k jaké kázni a důslednosti, kdybych si vynutil, aby mi dovolili zůstat v její přítomnosti trvale! Kdo by ze mne nakonec byl, kdyby ve mně indukovala vysoké napětí, stav, který jsem v životě před ní poznal jen v krátkých údobích pohroužení, když mě něco uchvátilo tak dokonale, že jsem ani neexistoval jako fyzické individuum vydané všelikým strázním a nejistotám.

Karla a já jsme měli prospěšné známosti, a tak se nám podařilo získat ještě lóži na balet do Národního divadla. Bertík se asi nudil a já jsem se díval na Kéimé. Po celé představení měla zavřené oči a vnímala jen hudbu. Usmívala se a držela mě za ruku a já jsem se ani nepohnul, abych ji nevyrušil z toho vytržení. Nevzpamatovala se ž něho, ani když jsme se po dvou hodinách loučili. Karla jela do redakce a Bertíka jsem svezl nahoru k Hvězdě, protože tam měl motocykl. Nabízel jsem mu, že ho někde uložím, ale on řekl, že už se někde vyspí a ráno že musí domů. A tak jsme zůstali s Kéimé sami.
Dojímalo mě, jak se ke mně uchyluje, když se jí zdálo, že přemýšlím o tom, jak jsme rozděleni a jaké vzdálenosti světelných let jsou mezi námi. Nezbývalo mi než projevovat neopodstatněnou důvěru, že všechno, co spolu žijeme, má nějaký smysl, že mezi námi není nic nepřeklenutelného a že její krása a můj tajený plán nejsou v takovém rozporu, jak by se snad zdálo. Pocit bezpečí, který jsem v ní vyvolával, byl jistě jiný než ten, který jí mohlo nabídnout společenství, z něhož vyšla, ale i tak ho přijímala vděčně a snažila se najít způsob, jak by mě přesvědčila, že nechce být pouze jemná a zdvořilá. Objevil jsem v sobě tolik drzosti, abych kalkuloval s menší polovinou svého života. Třicet let, říkal jsem si, třicet let poznávání pod jejím vedením – to by bylo dobrodružství, které by dalo nový, aktivnější smysl mé bezmocné existenci. To jsem konečně pociťoval v několika posledních letech, bezmocnost proti tomu, co je, a proti tomu, co bude. Zdávalo se mi, že se budoucnost vymkla z otěží člověka. Možná že na počátku toho stavu byl d'Exupéry.

6.
Jaké to úporné přibližování dvou bytostí, které užívají cizí řeči a tuší o sobě navzájem, že se nemohou opřít o prazkušenost sahající do bouřlivých třetihor. Mlčel jsem ze strachu, abych se nejevil jako civilizovaný barbar, a snažil jsem se přivlastnit si její způsob myšlení. Potom jsem však rozuměl jen povrchnímu smyslu jejích vět. Ani pro Kéimé nebylo snadné sestoupit na moji úroveň, neužívat řeči jako symbolu. Poznal jsem, jakou má radost, kdykoli jsem pochopil obsah jejího sdělení. Častěji se vyptávala ona, tímto směrem byla komunikace snadnější. Rozhodl jsem se, že na ni nebudu naléhat, nevyptávat se na nic, co by mi nepověděla ze své vůle. Možná že jsem se dopouštěl chyby, ale její důvěřivost byla příliš vzácná, než abych ji rozrušil zvídavostí, která by jí byla podezřelá.
Když jsem se jednou bez důvodu probudil, našel jsem ji, jak sedí na pokraji pohovky, kde jsem spal, a svítí si na Hemingwayův portrét. Stařec v hrubém roláku, s krátkými bílými vousy, ale s tváří tak definitivní a s očima tak beznadějně smutnýma, jako by už vyhlížel smrt a vypočítával si, kudy by bylo účelnější se rozeběhnout, aby se s ní setkal dřív, vyskočit z letadla nebo počkat na přistání, vrhnout se k motoru a nastavit lebku vrtuli. Pootevřel jsem oči a dlouho jsem ji pozoroval, seděla nehybně jako sfinga a snažila se vyčíst z jeho tváře běh života, přesvědčit se, co je vyryto ve vráskách jeho čela. Vzbudil v mnoha mužích lásku a oddanost, myslíval jsem si, ale když odcházel ze světa, nebyl to svět moudřejší, ale šílenější a zavilejší, jako by byl vůbec nevnímal jeho poselství o hrdosti a vzdoru proti silám temnot. To nebyla schizofrenie, říkal jsem si, ani pocit tvůrčí vyčerpanosti, ani nepřízeň kritiků, kterou ovšem nedovedl ignorovat. Byl to krutý sebeironický smutek, že se vůbec nic nestalo a že jeho činný a vnitřní život.
Kéimé zhasla svítilnu, chvíli se nade mnou skláněla a potom zase ulehla. Opírala se o loket a četla. Napadlo mě, že snad vůbec nepotřebuje spánek, že se se mnou loučí na dobrou noc jen proto, abych klidně usnul Asi za hodinu jsem vstal a sedl si na pelest jejího lůžka. Hned jsem poznal, co ji tak zaujalo, dočítala poslední stránku anglického originálu Sněhů na Kilimandžáru. Nedivila se, že jsem vedle ní. Ukázala na Ernestovu fotografii.
– Nemohu přečíst, co je to napsáno ve tváři tvého mrtvého přítele, Rommy?
– Je to smutek, hluboký smutek starého muže, který přemýšlel o světě a o lidech a došel až docela na konec.
– Jistě máš pravdu, cítím to z jeho povídek, z každého slova. A myslím, že začínám chápat, proč ho uctíváš. Pověz mi, bolí taková smrt, jako on.
– Asi ne, protože je rychlejší než bolest. Ale jistě bolí ty hodiny, než se dojde k tomu okamžiku, řekl jsem a hned jsem se v duchu okřikl, kam ji to zavádím uprostřed noci.
– Potřebuješ ty vůbec spánek, Kéimé?
– Byla tak zamyšlená, že mi hned neodpověděla, snad ani nepochopila smysl otázky.
– Vaše planeta je nemocná strachem a úzkostí, viď? Ale proč?
– Dnes ne. Zítra si o tom pohovoříme a po všechny příští dny.
Přijala to jako výčitku a podobala se pokáranému dítěti.

– Odpusť, že jsem tě probudila, Rommy.
– To přece není pravda. A ostatně, nikdy už se neomlouvej, nemohl jsem jen věřit, že jsi tady, a musil jsem se o tom přesvědčit. Když se mi někdy zdá, že jsi nebyla nebo že nejsi, to je nesnesitelné. Ten sen se mi vrací.
– Ale ty přece musíš spát, Rommy, domlouvala mi starostlivě a pak se posunula k pravé pelesti a zeptala se.
– Chtěl bys zůstat se mnou? Budu tě držet za ruku a snad tě to uspokojí, nemyslíš?
Nic jsem si od toho nesliboval, ale usnul jsem. Nic se mi nezdálo, ani barevné ornamenty, ani napínavé příhody, spěch k neznámému cíli, ani strach. Nic. Tiskla mi ruku, ještě když jsem se probudil. Spala také? Nevím. Ale oči měla zavřené.
Tak pro mne začalo období intenzivního života. Kéimé vstřebávala poznání s energií, která mě někdy až zmáhala, připadala mi znepokojivější než tříleté dítě, které žádostivě objevuje svět věcí a vztahů a neustále vás bombarduje svými proč. Pravděpodobně nemusila spát, její výkonnost dokazovala, že má nepředstavitelné rezervy. Míval jsem často pocit, že budu brzy na dně, že Už mi nezbude, co bych jí ještě pověděl o labyrintu světa. Usínal jsem, když ještě četla, a když jsem se někdy probouzel, vítal mě její úsměv, jak seděla u otevřeného okna a občas vdechla ze své hvězdice zavěšené na prsou směs argonu s xenonem. Vždycky mě šla něžně pohladit a ptala se mě, jak jsem si odpočinul, a nutila mě, abych ještě ležel, než připraví čaj. Jednou mě pozorovala při této činnosti a příštího rána se jí ujala sama. Zvykal jsem si na její přítomnost a už jsem nemíval strach, že fantastická skutečnost je poblouznění a že se jednou probudím a nenajdu ji. Byla se mnou a já jsem si opětovně uvědomoval, že mi její krása nemůže zlhostejnět, ba zapomínal jsem, že je tento stav ohrožován rychle ubývajícím časem, že ji ztrácím každou hodinu. Nikdy však o tom nehovořila, a tak jsem přijímal každý nový den s ní jako výsadu, která mi právem náleží. Jen a jen mně. Proto jsem se vyhýbal i mistru sochařovi a mlčky jsem mu tak dovoloval, aby se spokojil vysvětlením, které ho jedině může napadnout.
Občas jsem pozval Bertíka nebo Karlu, spíš abych je uklidnil, že jsme v pořádku. Většinou jsme však brzy ráno odjížděli do města, vyměnili si knihy v univerzitní knihovně nebo se jen procházeli po ulicích a pozorovali ruch a spěch. Využíval jsem svých známostí a vodil jsem ji do továren, na přednášky nebo na výstavy obrazů a na koncerty. Kdykoli si přála, zapřádal jsem hovory třeba s neznámými lidmi, aby mohla vnímat jejich gesta a výrazy tváře. Pozorovali jsme děti a mladé lidi, kteří se k sobě tiskli objímajíce se kolem pasu. A večer jsem jí odpovídal na otázky, překládal jsem jí rozhovory a ona si kontrolovala vlastní pozorování a dojmy.
Do rytmu, který udávala ona, podařilo se mi někdy vtěsnat chvíle, kdy jsem mohl poslouchat: hovořila ona. O svém dalekém světě. Beze stesku, jako by nepoznala vztah vázanosti k pevnému bodu ve vesmíru. Nechápala, když jsem jí vyprávěl o hejnech pestrobarevných rybek, které nedbají rozlehlosti oceánu a nikdy se nevzdálí od jednoho korálového trsu. Nic ji nepoutalo k zemi, na kterou se snad nikdy nevrátí, řekla jednou beze smutku, nejspíš jen na základnu, odkud je Třetí planeta snadno dosažitelná. Záleží na množství a kvalitě poznatků, které získá. Ty budou na základně zhodnoceny a předány dále. Nebylo by ani úsporné a neprospívalo by věci, kdyby byla vyměněna po kratší době. Její pracovní úsek je omezený, ujišťovala mě s dojemnou skromností, ale přece důležitý v souboru odpovědí na některé otázky, které zajímají odborníky na jejím světě, pokud byli pověřeni studiem naší planety.
Divil jsem se, když mi nedovedla vysvětlit technické aspekty kosmického traffiku. To prý je docela jiná disciplína a ona se nikdy nezabývala vztahem „energie-čas“, o její specializaci se rozhodovalo podle jejích vloh a zájmu. Uspokojovalo ji vědomí, že byla vybrána pro expedici a že se bude podle příkazu zdržovat střídavě na Třetí planetě a na základně Élauné, dokud nesplní daný úkol. Postřehl jsem, že slova „rozkaz, úkol, povinnost“ jsou pro ni zvláště významná, že se jimi cítí determinována. Spíše tedy vztah přísné podřízenosti než přátelství? ptal jsem se.
– Přátelství, to je vaše slovo a jeho význam je odlišný pro nás i pro váš svět. My ho prostě potřebujeme, ale v naší řeči bys ho nenašel. Nebo jinak. Jsme všichni přátelé a nemusíme ho užívat. Rozumíš, Rommy?
Marně jsme se dohadovali o mnoha jiných otázkách. Snadno pochopila pojem světelného roku, ale její míry pro vzdálenost a jednotky energie byly nad mou schopnost porozumět jejímu výkladu. Vypravovala mi o světech, kde jsou velmi odlišná stadia života, a také o těch, kde předčasně vyhasl, protože neměl dost síly, aby se rozvinul. V podstatě se dívala na vesmír jako na laboratoř, kde současně probíhá celá řada experimentů.

(Dostal jsem se neočekávaně do časové tísně. Nadto je mnoho věcí, které nejsem s to pochopit přes svůj

hluboký zájem a vůli, abych se plně soustředil. To mě nutí, abych se zabýval v této výpovědi spíše vnějšími osudy, svým vztahem ke Kéimé a konfliktem, který se zprvu projevoval jako bytostná potřeba její blízkosti, ale který mě brzy přenesl do zcela jiné polohy. Kéimé jako počáteční náraz – ano. Ale později, i když ona hrála významnou roli, byl to konflikt s NIMI nebo alespoň s NÍM, to jest s velitelem – o celou moji budoucnost. Proto nemohu podrobněji popisovat naše rozhovory, jen ve stručném obrysu mohu naznačit, co mi Kéimé svěřila a čeho jsem se mohl s jistou mírou pravděpodobnosti domýšlet. V tomto ohledu zůstane tedy moje svědectví kusé, subjektivní a neuspokojivé. Zaznamenám-li přesto něco z našich dlouhých rozhovorů, bude to jen proto, abych vysvětlil naléhavější pohnutky svého jednání a konečného rozhodnutí. Jsem v období času rychle ubývajícího, který může být náhle přetržen několika způsoby. Zdaleka se však nehodlám vzdávat naděje, že jednou ještě dopovím – až budu přesněji vědět – co jsem si nade vše přál pochopit. To je ovšem otázka základní: budoucí čas tady nebo kdekoli.)

Kéimé znala slovo Země (the Earth), ale dávala přednost pojmu Třetí planeta. Několikrát se rozhovořila volněji a takřka bez mého naléhání. Řekla mi, že Země a její lidský rod jsou už dávno ve středu zájmu učeného štábu jejího světa. Překvapovalo je, že naše vůle k životu a nevysvětlitelné úsilí po jeho nejvyšších formách v mnoha ohledech budily naděje na netušené možnosti vývoje. U nás prý velmi rychle rozkvétala moudrost, krása, odvaha, odříkání a smysl pro oběť. Nejednou u nás našli cenné podněty k inspiraci. Přes všechny zvraty a tragické motivy pokládali za jisté, že přísné myšlení a odvážné užívání rozumu překoná nebezpečí a posílí kladné tendence. Oni sami se obdivovali rozmachu a skladbě kultury, ke které prý se prodírali déle a tápavěji.
– Abych byla upřímná, uvědomovali jsme si, že jste nás v mnohém předčili. Dospívali jste jiným směrem, než jsme usilovali my. Ale najednou se u vás vyskytly jevy, které vyvolávají strach. Jakkoli jsme proti vám starší a zkušenější, v některých oborech dokonce pokročilejší, bojíme se o vás. Je to ovšem strach ve vyšší rovině, protože je ohrožena zákonitost a řád vesmíru. Marně hledáme vysvětlení: zklamali jste? Jste nemocní? Zradili sebe samé? Co se tu stalo a kdy, že nejlepší z vás nemají vliv na řízení věcí a událostí a že ve své bezmocnosti nejsou s to zabraňovat a předcházet jevům, které předznamenávají smrtelné příznaky života a kultury. Proč je takový rozpor mezi vědeckým poznáním a praktickou aplikací těchto výsledků? Proč se zdůrazňují převážně negativní aspekty vašich objevů? Není přece možné, aby vaši odborníci neměli představu o množství a povaze uvolněných energií a nedomyslili do důsledků odpovědnost? Svou vlastní, protože jen vědoucí mohou být plně odpovědni. Sobě především a hned potom těm, kteří vědět ani nemohou.
Zahanbovalo mě to, i když jsem musil souhlasit s jejími závěry. Plédoval jsem pro člověka, jmenoval jsem jí ženy a muže, kteří vědí o těchto nebezpečích a snaží se jim čelit a volají do celého světa poselství rozumu, svobody, lidské důstojnosti a předkládají poctivě promyšlené návrhy na organizaci pokojného života na Zemi, na spravedlivé rozdělení prostředků nezbytných k existenci, na takovou skladbu společnosti, která by vylučovala krize na základě dřívějších zkušeností.
Poslouchala mě trpělivě a smutně, jako by byla věděla, že se snažím hájit ztracenou pozici. Cítil jsem, že podezíravě zkoumá každou moji větu, A když jsem se odmlčel, řekla smutně a spíše jako k sobě:
– Rozumím. Zase jen tvůj Stařec a moře. A žraloci v něm. Hrdinský rybář a kruté bestie. To je, co máš na mysli, ubohý Rommy?
Nemohl jsem ji klamat a ona mi jistě rozuměla. Proto mi přece prozrazovala smysl poslání, na kterém se podílela. ONI s námi chtějí navázat spojení. Proto přicházejí, studují a pátrají, ale nemohou postihnout zákonitost složitého obrazu. Marně v něm hledají logicky zdůvodněné postupy. Bezprostřední zájem lidstva jako by byl ignorován. A je otázka, poskytneme-li JIM čas, nebudeme-li stupňovat míru vlastní ohroženosti. Usilují o to, aby objevili skryté příčiny naší nemoci, smutku, úzkosti nebo projevů beznaděje a zoufalství, hodlají nás přesvědčit, že je to zdánlivé, že to není nezbytně nutný výsledek procesu – ne, není třeba, abychom spěchali touto cestou do zkázy. Ale JAK NÁM MAJÍ NABÍDNOUT POMOC? Zatím jsou přesvědčeni, že bychom zneužili jejich poznání proti sobě i proti NIM. Pokoušeli bychom se o destrukci JEJICH světa.
– Ale kdybys tušil, Rommy, jak nesnadno hledáme pomocníky na díle záchrany, jak obtížně se setkáváme s těmi, kteří mají na mysli budoucí čas člověka. Rozumíš té úzkosti, Rommy, pociťuješ ji se mnou?
Ano, mohl jsem potvrdit, že celá planeta žije pod jejím útlakem. Ale nechtěl jsem se tím spokojit, shledával jsem umíněně zdroje naděje. Žádnou z nich nepřijímala Kéimé bez výhrad, snad i proto, že nechápala příčinné souvislosti ani chronologii kulturních etap. Soustřeďovala se příliš na poslední století, viděla v něm nedílný celek ostře ohraničený od všeho, co předcházelo. A spatřovala v něm přítomnost. Tak jsme se sešli jen na jediné větě, která ji potěšila a byla naprosto srozumitelná. Citoval jsem ji z de Saint-

Exupéryho:

„Co má hodnotu, je toliko jisté uspořádání, hierarchie věcí. Civilizace je neviditelný statek, protože vyplývá nikoli z věcí, ale z neviditelných svazků, které poutají jednu věc k druhé a jen tím jedním způsobem a žádným jiným."

Souhlas s jedinou myšlenkou. To bylo ovšem málo. Musil jsem hledat jiné cesty. Navštěvovali jsme spolu odborníky, kteří se ke mně jako k novináři chovali vlídně a byli vždycky zaujati otázkami, které jim kladla Kéimé. Jejich soudy a dohady z oboru futurologie byly ovšem podmíněné. Předvídali možnosti rozmachu, sdíleli Jeansův kosmický optimismus, nebude-li ovšem tento trend přerván neodvolatelným činem, řetězovou reakcí, která by se vymkla zpod kontroly sebelogičtějšího intelektu nebo sebedůmyslnějšího stroje. Někdy mě to rozčililo a potom jsem se účastnil rozhovoru a dotíral jsem na ně, proč si tyto myšlenky ponechávají jen pro příležitost společenské konverzace, proč nejsou bojovnější a proč se nesnaží prolomit izolační stěny mlčení mezi sebou a těmi, kteří se dávají upokojit mělkým optimismem o zautomatizovaném pokroku. Hned byli opatrnější a pohotově svedli rozpravu na samé dno starých vzorců, polopravd a nepodložených tvrzení.
Myšlení, vykládali Kéimé, jako bych já byl provokatér, je považováno za vysoce explozivní produkt, jehož množství se musí přísně kontrolovat. To bylo varování a – konec. Několik galantních poklon Kéimé, aby výsledný dojem nebyl tak tristní.
Vždycky jsme pak ve voze chvíli mlčeli a já jsem se často styděl. Ona se dotkla mé pravice na volantu a já jsem jí podal ruku a řídil levičkou a spěchal jsem, abychom už byli v garsonce, odděleni od příboje světa, který mi byl stále nesrozumitelnější.

7.
Jednou navečer jsem se vracel z garáže, zapomněli jsme ve voze kabelu s ovocem, a když jsem vstoupil do chodby, postavil se proti mně můj mistr sochař. Nemohl jsem projít, dokud by neustoupil, a to on patrně neměl v úmyslu. Jen volně stál, nehleděl vyzývavě, byl to spíše pohled posmutnělý; protože jsem nepromluvil, přitiskl se náhle ke stěně a řekl tiše:
– Prosím.
Tomu jsem neodolal. Položil jsem kabelu na zem a uchopil jsem ho za ramena a nevěděl jsem, co mu řeknu na omluvu. On mě předešel.
– Už jsem ji viděl, řekl, a vůbec ti nevyčítám, žes na mne zapomněl. Je krásná, nadzemsky krásná a já jsem rád, žes konečně podlehl tomu svatému šílenství.
Pohnul jsem záporně hlavou, ale hned jsem se vzdal. Jeho bych nepřesvědčil, že jeho slovo o svatém šílenství mohu přijmout jen jako básnický obraz.
– V osm v ateliéru, ano? zeptal jsem se klidně a pozoroval jsem, jak se rozechvěl výraz jeho tváře a očí.
– Opravdu ji přivedeš? Dovolíš starému umělci, aby se potěšil?
– Ano, přijdeme a nebudeme nic pít. Jak dlouho se zdržíme, nevím, to už nezáleží na mně.
– Díky, Romane, jen když mě přestaneš zapírat a vrátíš se třeba na pět minut. Já se rychle oholím a ošplíchnu. Neboj se, ostudu ti neudělám. Jak se, prosím tě, jmenuje?
– Říkej jí Miss Kéimé.
– Řekyně? Arménka? Egypťanka? ptal se a zkoušel na rtech její jméno.
– Nevím, moje slovo, Vladimíre, opravdu nevím.
– Jak si přeješ, chlapče, nevíš, tak nevíš, už ani slovo, ale potěšil jsi mě. Zatopím v krbu a žádné pití, viď? Něco na tom je, alkohol otupuje smysl pro vnímání krásy.

Kéimé ráda souhlasila, když jsem ji prosil, abychom šli na chvíli navštívit mého souseda a přítele sochaře. Vladimír už na nás čekal, otevřel dveře dokořán, ukláněl se před Kéimé jako před princeznou a vedl ji ke křeslu, které pokryl tmavomodrým sametovým přehozem. Usedla a já jsem jí překládal Vladimírovy placháé a uctivé zdvořilosti. Potom projevila zájem o jeho dílo. Pozorně se vyptávala a já jsem se snažil dokonale přetlumočit sochařovy komentáře k jednotlivým sochám. Kéimé se usmála, když poznala můj sádrový portrét.
Náhle však jako by byla strnula, když jsme se zastavili před sousoším jedinečných mistrových MILENCŮ vytesaných do měkce nahnědlého mramoru, který mi vždycky připomínal antická torza v Britském muzeu. Oba jsme hned nepochopili, co Kéimé prožívá, když pozvedla zraněnou tvář. Prostor se kolem ní rozplynul, ba jako by i pro nás zmizely žuly, hadce, sádry a bronzy oživlé podobami nebo fantastickými

tvary, jimiž se umělec prodíral hledaje tajemství za skutečností.
Už tu nebyla Eva naslouchající svůdnému hlasu hada, který ovíjel její tělo a položil jí nestvůrnou hlavu na prsa. Nebylo tu napjaté tělo Tanečnice se vzepjatýma rukama a s výrazem, jako by přísnou kázeň jejího vyváženého pohybu určovala nám neslyšitelná hudba. Ani něžná hlava mladičké zpěvačky s citlivě modelovanými pootevřenými rty.
Nic z toho Kéimé nevnímala. Stála před sousoším s rukama mimoděk sepjatýma, jak to vídala u žen v kostelích, kde jsme se někdy zastavovali, abych jí pověděl něco málo o architektuře a barokních freskách, nebo aby si poslechla hudbu varhan. Nikdo z nás nepromluvil a ani ona se na nic nezeptala. Mně se zdálo, že prostě jen žasne, jako by do jejího nevědomí pronikal zázrak lidské lásky. Že právě jí, zbavené schopnosti prožívat milostnou touhu, vnutil Vladimír, aby se v ní zachvělo něco neznámého a dávno už zapomenutého v jejím příliš. moudrém světě, který uznává jen krásu myšlenky, že on, člověk, promlouvá k bytosti, která není z tohoto světa, to mě přimělo k pocitu vděčnosti. Oklamal mě, ale nic jsem nenamítal, když jsem viděl, jak ustoupil dozadu, jak drží násadku péra na samém konci a jako v tranzu si tuší fixuje několika přísnými liniemi vzpomínku na chvíli s Kéimé. Nechť tedy zůstane její podoba tady v domě jako stopa anděla překonaného smutkem.
Jen praskot polen v krbu by snad mohl rušit její bolestné soustředění. Sotva však oheň slyšela. Pro ni nezmizel jen prostor, ale také čas. Dlouho trvalo, než se k nám obrátila, nebo spíše vrátila, jen smutným pohledem se omlouvala, přistoupila k Vladimírovi, podávala mu ruku a děkovala slovy, která jsem nemusil překládat. Nevěděl, kdo je Kéimé, a nemohl rozumět jejímu zmatku. Jen její krása si ho podmanila, poznal jsem to podle jeho úsměvu a také podle toho, s jakou uctivostí jí ruku políbil. Nezdržoval nás, když se mu Kéimé hluboce poklonila a opírajíc se o mne kráčela ke dveřím. Spěchal, aby nám otevřel, a když jsem ho míjel, sevřel mi pravici a ve tváři měl výraz, který jsem u něho viděl poprvé a který sotva znala paní Judita.
Když jsme se vrátili nahoru, nedovolila mi, abych rozsvítil. Objala mě a položila mi hlavu na prsa.
– Rommy, nerozumím tomu, co cítím. Nevím, co mám dělat. Bojím se, bojím se.
Na tuto úzkost jsem neměl odpověď. Když jsem se ale probudil, seděla v křesle. V levé ruce držela můj tranzistor a právě přesunula klapku BC. Naslouchala.
Snad jí právě přikazovali, že je čas, aby odešla a opustila mě. Protože nesvítila, mohl jsem vnímat její náladu, jen když sama promlouvala. Jaká bohatost melodie a rytmu! Chvílemi jsem slyšel drozdí a skřiváncí trylkování. A potom náhle, pokud to nebyl můj dojem posílený úzkostí, její řeč se zrychlovala, amplitudy v hlasovém rozpětí se střídaly příkřeji, tok reci byl patetický. Nemohl jsem pochybovat, jen jsem se domýšlel, že v jejím přízvuku rozlišuji naléhavost, odmítání, prosbu a snad i rozechvění v několika výdechových skupinách. Rychlá přerušení, když přesmykla klapku BC, snad i vynucená přerušení.
Drama, které prožívala, mě přimělo, abych se k ní přiblížil. Nevšimla si mě, jen její oči zaplanuly, když poslouchala čísi tichý, klidný, ale jako ocelový hlas, který bez vzrušení a zvolna pronášel své rozhodnutí, sdělení nebo rozkazy. Potom stejně náhle ticho. Ten hlas se odmlčel a Kéimé nepokračovala. Vstala a rýsovala se proti oknu jako socha. Zaváhal jsem, ale potom jsem šel k ní. Musila mě slyšet, ale neobrátila se. Objal jsem ji a řekl:
– Zlé zprávy, Kéimé?
Cítil jsem, jak se chvěje. Tápala po mé ruce a sevřela ji. A znovu se rozezněla znělka vytržená snad z Igora Stravinského a ona zvedla tranzistor.
– Pro tebe, Rommy, řekla unaveně a podávala mi ho.
Ohlásil jsem se a nečekaje na svolení, abych mluvil, skoro jsem vykřikl:
– Dovolíte-li, pane, rád bych se s vámi setkal, kdekoli, ale v naléhavé věci.
Vrátil jsem se na vlnu 1,33 a čekal jsem a myslil na několik doušků z cigarety, které by mi pomohly.
– Není třeba, příteli, abychom se setkávali. Pokyny byly právě sděleny členu naší skupiny. Děkuji vám.
A konec. Obrátil jsem se ke Kéimé a měl jsem asi výraz šílence.
– Neodpověděl mi! Odmítl se mnou mluvit! Co ti nařídil, Kéimé, volal jsem a v jejích očích jsem marně hledal útěchu, pokud se v nich neodrážel můj neovladatelný vztek nad urážkou a vzdor. Zapomněl jsem, s kým mluvím, jen jsem cítil, jak se ve mně vzmáhá zatvrzelost.
– Nesmíš mě opustit! Nechci žít ani hodinu déle bez tebe. Slyšíš? Nemohl bych, bylo by to beze smyslu. Musíš se pokusit ty, přimět ho, aby mě vyslechl, můžeš odmítnout poslušnost. Všechno teď záleží na tobě, víš přece, že se můžeš přizpůsobit. A já, Kéimé, já tě neopustím nikdy.
Byla zmatená mým neuměřeným výbuchem, nemohla mu přece rozumět, jistě jsem jí připadal necivilizovaný, vzdálený její představě o povinnosti, ale cítil jsem, jak mi hladí spánky a dotýká se mých obočí a víček. Mlčela. Neodříkala se mě. Sesunul jsem se dolů a poklekl před ní a objímal ji v pase, jako bych se topil a ona mě mohla zachránit. Vyvinula se mi a poklekla proti mně.

– Připadám si tak bezmocná, Rommy, upokojí tě, když mě políbíš? šeptala v naději, že se uklidním a že to budu zase já, o němž se domnívala, že ho zná, ne ta pošetilá bytost, která se marně vzpírá nezbytnosti. Líbal jsem ji, jako by to byla žena, a snažil jsem se vyvrátit si podezření, že chce jen získat čas, že se mě pokusí oklamat, protože se nikdy neodváží vzepřít se tomu HLASU. Najednou se však ode mne oddálila a prstem sledovala stopu slzy, která mi stékala po tváři.
– Co je to, Rommy, pověz mi.
Její otázka mě zahanbila. Vzpamatoval jsem se, ale ona nedovolila, abych se vyhnul jejímu pohledu.
– Slza.
– To slovo jsem ještě nikdy neslyšela.
– Neptej se mě a zapomeň na to, že jsem se neovládal.
– Já ale opravdu nevím, co to slovo znamená a vyjadřuje a prosím tě
– Nemohla bys to pochopit, protože nevíš, co je lidský smutek.
– Ale ano, dobře vím. Často jsem sklíčena a nevím proč. Usmíváš se na mne a já cítím, že mě chceš oklamat, protože v tobě není radost, kterou mě utěšuješ. Jak bych nepoznala, že podléháš tomu velkému smutku, protože celá Třetí planeta je smutná, hudba, knihy, verše, obrazy. Jak bych nevěděla, že se všichni bojíte. Ale teď, co se v tobě stalo, Rommy? Musíš mi povědět, náš čas je krátký. A já si tolik přeji, aby ses upokojil.
– Chtěl jsem veliteli nabídnout všechno, co jsem a vím. Odepřel se mnou mluvit. Neodpověděl mi.
– Mně ano. Dovolil mi, abych s tebou zůstala ještě deset dní.
– Deset dní? A potom?
– Musíme se vrátit na základnu Élauné nebo ještě dále, nevím, ale o nás rozhoduje on. Pověz mi, co to znamená, když člověku stékají z očí slzy?
– To je pláč. Lidé pláčí, když jsou nesnesitelně nešťastní.
– Proto jsi tedy plakal. Prosím tě, už ne. Vždyť máme ještě celých deset dní! Velitel řekl.
– Nedbám na to, co říkal. Nejdříve s ním budu mluvit já. Na tom jediném záleží. Přinutím ho –
– Neznáš ho, Rommy, nedovedeš si představit, že by tě jeho jediný pohled zbavil řeči. Jeho oči by mohly
– make you dead – zbavit tě života.
– A kdybych se nebál ani jeho, ani smrti? Ne, Kéimé, buď s tebou, nebo vůbec ne. Nemám zájem o život bez tebe. To jsem si uvědomil hned té noci, když jsem tě sem přivedl. Nepamatuješ se?
– Ano, ale já jsem ničemu nerozuměla.
– A zdá se ti, že začínáš chápat? Ze rozumíš alespoň mně?
– Nevím to jistě, jen jsem někdy zmatená.
– Z toho mám radost, Kéimé. Doufám, že velitel není jen velmi starý, ale také velmi moudrý a že dokáže myslit také v jiných pojmech než rozkazy, povinnost a cíl. Mohu mu slíbit naprostou poslušnost, svoje schopnosti a vědění mu dám. Může mě Užít jako dobrého nástroje pro svůj cíl, ale je tu jediná podmínka – ty!
– Všechno, co prožívám v posledních dnech, je tak udivující. Někdy mi připadá, jako bych ti byla bližší, jako by nás odděloval jen docela úzký prostor. Ale nevím, co bych mohla udělat, abych ho zrušila. Přeji si jen, abys byl živ, i když já budu daleko od tebe.
Bylo mi jí líto, že je tak hluboce znepokojená a že nemám nic, čím bych jí pomohl překonat rozpolcenost, kterou jsem v ní vyvolával takřka od první hodiny. Snažil jsem se odvádět ji od podvojné závislosti a nejistoty, které měly pro každého z nás jiný význam. Teprve když jsme se ukládali ke spánku, zeptal jsem se jí, kde bych mohl zastihnout velitele. –
– To je nemožné, Rommy. Je všude a nikde pro kohokoli z nás. Snad bys mě mohl doprovodit na místo odletu, ale to je právě to, co nesmíš a co ti nedovolím. Bojím se.
– Nemusíš se bát. Proč by se nemohlo stát, čeho by ses nenadálá, že velitel ocení odvahu. Je v ní velká síla, nasadí-li člověk všechno, zbaví-li se strachu. Potom může jen vyhrát.
– Ráda tě poslouchám, Rommy, ale přece se bojím. Ty neuznáváš povinnost? Co je podstatou odvahy, když ne povinnost?
– Svoboda. Svobodné rozhodnutí jednat způsobem, který pokládám za svou povinnost. Chápeš, jaký je tu rozdíl?
– Bojím se, že ještě ne docela, Rommy, ale budu o tom uvažovat.
– Máme oba dost času, abychom si porozuměli, moře času.
– Opravdu si to myslíš?

Umiňoval jsem si, že ať se jakkoli bude vyvíjet dobrodružství této beznadějné lásky (a všeho, co jsem zamýšlel,) nesmím zatěžovat mysl Kéimé vlastní nejistotou. Jen v hodinách, kdy ji něco zaujalo a kdy jsem se směl domnívat, že jsem mimo oblast jejího soustředění, promýšlel jsem si nejbláhovější postupy, jak se přiblížit k veliteli, jak ho najít a donutit, aby mě vyslechl. Podaří-li se mi alespoň to, nepochyboval jsem, že ho přesvědčím a zlomím jeho odmítavost: vím mnohé z toho, po čem by ONI nadarmo pátrali. Jistě, říkal jsem si, má nějakou základnu tady na Zemi, člověka, jemuž naprosto důvěřuje a který mu poskytuje azyl.
Kéimé mi už dříve vypravovala, jak navázala spojení se starší a velmi vzdělanou učitelkou řečí. Přihlásila se u ní jako žačka, ale ona jí nabídla trvalé pohostinství. Konala pozorování mezi lidmi podle jejích pokynů a vracela se k ní. Jednou ji našla u stolu, seděla nad překladem, ale hlava se jí opírala o desku a paže měla svěšené. Kéimé se po několika pokusech dovolala lékaře, který hovořil anglicky, udala mu přesnou adresu, nechala pootevřené dveře, rozsvítila v celém bytě a čekala, dokud lékař nepřijel. Nemohla ovšem zanechat v bytě svůj bílý monoskaf a pláštěnku. Když se převlékala, zapomněla si ve vypůjčených šatech miniaturní identifikátor, který jí umožnil styk s ostatními členy expedice. Někdo z nich byl asi nablízku: to byla noc, kdy O N I volali Bertíkovi.
Tak mě přiměla, abych uvažoval tímto směrem. Na něho jsem spoléhal. Kdyby neuspěl, věděl jsem, že Kéimé musí dostat rozkaz s určením času a místa. Nezatají mi to a já půjdu s ní. Nevzdám se bez boje. Nemám, co bych ztratil.
Za čtyři dny po posledním rozhovoru velitele s Kéimé dostal jsem dopis psaný na starším typu stroje s mnoha perem opravenými překlepy. Věty byly dobře formulovány. V obálce byla vkusně upravená brožura s nadpisem, který mě překvapil: DAS KREUZIGUNGSDATUM JESU VON NAZARETH. Vytištěna byla v Leydenu bez udání roku a vydavatele. Ani jméno pisatelovo mi nic neříkalo. Četl prý se zájmem můj fiktivní příběh v REINFORMU a rád by se mi odvděčil malou pozorností. „Nejdříve se vám představím. Jsem stařec osmdesátiletý, mrtvicí raněný, ale naštěstí kvalita myšlení nebyla porušena a v poslední době se mi vrátila touha, abych znovu přezkoumal problém Ježíšovy chronologie…“
Když jsme byli s Kéimé v univerzitní knihovně, našel jsem si tam podrobnější biografické údaje o profesoru A. F. Soumarovi, astronomu proslulém spíš za hranicemi než doma [podle výčtu prací publikovaných v několika světových jazycích.) Zabýval se převážně studiem dvojhvězd a některých takzvaných temných skvrn. Podrobnostem jsem nerozuměl, hesla psali zase jen velmi učení odborníci, kteří se přes dobrou vůli nedovedli vyjadřovat pro laika přístupně. V jednom slovníku jsem našel v dodatcích poznámku, která Soumarovo dílo zbytečně znevažovala sdělením, že se ve svých posledních pracích nápadně odchýlil od požadavků exaktní vědy a pokoušel se odpovídat na otázky o životě ve vesmíru. Se svou erudicí a autoritou hodlal předčasně formulovat zásadní hlediska nové disciplíny, „antropologie vesmíru“. Seriózní badatelská veřejnost o jeho studiích a později obsáhlé knize taktně pomlčela. Nicméně podstata díla jeho mužného věku řadí ho mezi učence i učitele, kteří podnítili zájem několika generací a tak dále. Také mezi elitou jsou lidé zatrpklí a ublížení.
Když jsem překonal rozladění nad znevažujícím soudem, uvědomil jsem si, že mě znepokojilo něco jiného. Osmdesátiletý stařec a antropologie vesmíru? Snad příznak úbytku životních sil, snad únik do absurdity, tiché šílenství vědce, který si nechtěl přiznat, že definitivně dospěl ke konci svých intelektuálních možností, a raději volil vědecké schisma, pokušení romantiky, ono nebezpečné pomezí, kde se prostupuje poznatelné s nepoznatelným? Nebylo by to ani poprvé, ani naposled, řekl jsem si a vzpomínal na Camilla Flammariona a na jeho vášnivé zaujetí propátrávat ozvěny lidské existence před a za prahem smrti. Slouží-li člověk svému poslání s fanatismem, který mu dává zapomenout na jeho lidskou závislost, a začne-li se v určitém okamžiku domnívat, že svoboda pro něho spočívá v neomezené volbě, potom by bylo pochopitelné, že by starý muž uvězněný ve své nehybnosti mohl propadnout nekritickému snění.
Ale, namítl jsem si, proč se obrací na mne? A proč právě teď a v nápadné spojitosti s mým osudovým rozhodováním? Proč právě ve dnech, kdy je snad Kéimé nakloněna vzepřít se nebo kdy je aspoň na pochybách o podřízenosti společenství, jehož vůli představuje velitel? Profesor Soumar, není jedním z JEJICH přátel, nehodlají ho použít jako nástroje, aby mě odlákali od Kéimé? Stanovit datum Ježíšova umučení, nic mi nebylo vzdálenější. Proč by profesor předpokládal, že mě tak pošetilá záminka přiměje, abych ho navštívil? Nebo se snad domnívá, že přijdeme oba, že ze strachu, aby Kéimé nebyla sama, rozhodnu se přivést ji s sebou? Chtěl-li ve mně vzbouřit zvědavost, potom uspěl. Byl bych k němu šel, i kdyby mě nebyl přímo pozval. Nepatrná naděje, že patří k NIM a že by snad byl ochoten vyslechnout mě a že by pak jako moudrý člověk na samém konci života usoudil, že jsem hoden jeho přímluvy, snad i vzdálená vzpomínka na vyhaslou lásku by v něm mohla podnítit hnutí sympatie. Rozhodl jsem se, že

půjdu. Sám.
Hned jsem seběhl dolů k Vladimírovi. Měl na sobě svou špinavou halenu a na hlavě jakýsi rembrandtovský baret a prsty zalepené od hlíny, jak modeloval jakousi studii k bystě.
– Ruku ti nepodám, synu, ale vítám tě tady v té haluzně. Nastěhoval se ke mně stesk a to není vítaný nájemník. Nekoukej na to, že se ani skoro neholím. Nebo ti to nevadí?
– Potřebuji, abys mi dnes pomohl, Vladimíre. Zůstaneš dnes doma?
– Jestli myslíš tady, pak ano, ale neříkej tomu domu domov. Tak mluv, jaké máš přání?
– Musím asi na dvě hodiny odejet. Bez Kéimé. A bojím se o ni. Kromě tebe nemám nikoho, komu bych ji svěřil. Nikomu neotevřeš, neopustíš ji ani na vteřinu. Vypneš telefon, nebudeš si pouštět desky, nezapneš rozhlas. Nic. Nic, co by tě rozptylovalo. Budeš ji zkrátka hlídat. Tady bude opuštěný dům. A střežený dům.
– A kdyby snad někdo něco, skočím po něm a probodnu ho dlátem.
– Jsem rád, žes mě pochopil.
Divil jsem se, proč tak najednou oživl, pobíhal po bytě a v ateliéru a křičel na mne, abych vzal za provaz a pomohl mu s těžkou stórou, která oddělovala obytnou místnost od vlastní dílny. A tak mi ukazoval železné tyče, zaklesne prý je po mém odchodu před obojí dveře.
– Hotová pevnost, kamaráde, můžeš odejít s pokojem. A až se budeš vracet, musíš pořádně přitlačit na klakson. Kdy ji přivedeš? Hned? Daruj mi tři minuty nebo nejvýš pět. Když už se s ní nemohu bavit, ať aspoň pozná, že je v dílně chudého umělce vítána. A pomoz ml ještě s tímhle křeslem, natočíme ho a šoupneme hodně dozadu, tady ji za kohortou panáků nikdo neuvidí. Jen já, nejpokornější vyznavač krásy.
Když jsme všechno připravili a on se oholil, přivedl jsem Kéimé. Bála se a bránila se zůstat sama, ale ustoupila, když jsem jí vysvětlil, že musím vyřídit neodkladnou záležitost a že v sochařově ateliéru bude naprosto bezpečná. Tenkrát už. jsme oba věděli, že profesorka řečí, u které Kéimé našla útulek, opravdu zemřela, ale zbývala ještě jedna otázka, kterou jsem Kéimé nepoložil. Odhodlal jsem se k ní až toho dne:
– Věděla jsi, že máš navštívit právě ji? Jednala jsi podle rozkazu, bylo to setkání připraveno? Chvíli se rozmýšlela, jako by hledala spojitost mezi odpovědí a mým rozhodnutím někam odejet bez ní. Potom teprve přisvědčila.
– Kam jdeš, Rommy? Chceš vyhledat velitele? řekla se strachem.
– Nevím. Byl jsem pozván k člověku, o kterém se domnívám, že by mi mohl poradit, kde ho mám hledat. Potom jsem jí teprve dal přečíst Soumarův dopis. Neznala jeho jméno, ale souhlasila, že tato návštěva je nezbytná. Důvěřovala mi a jen mě prosila, abych se nikde nezdržoval dlouho. Když jsem vyjel ze dvora, čekal jsem, dokud Vladimír nevzepřel sochory na vnitřní stranu vrat. I tak jsem si umiňoval, že si pospíším. Střežený dům, ano, ale co jsem věděl o taktice možného útočníka?
Mohl jsem se pustit přes Bílou horu, ale sjel jsem raději na Smíchov, abych se lépe seznámil s okolím profesorovy vily a zbytečně nebloudil. Poznamenal mi rozcestí, kde mám odbočit doleva ze silnice, která navazovala na Plzeňskou třídu. Našel jsem omšelý dům snadno. Jen ráz krajiny mě udivil, byl bych si mohl myslit, že jsem aspoň sto kilometrů od Prahy. Mírně zvlněný terén se skupinami křovin a stromů, domky jako bez plánu rozhozené po svazích. Ten, který jsem hledal, byl pravděpodobně poslední, nejdále vysunutý k jihozápadu. Zrezivělý plot ze železných kopí, hrubou drtí posypaná pěšina mezi stříbrnými smrky a kanadskými borovicemi, ale všechno přerostlé a zdivočelé. Mezi pocuchanou spletí loňské nepožaté trávy několik tvarově bohatých balvanů porostlých lišejníkem a mechem. Také dům vypadal zpustle, celé metry omítky opadaly, okapové žlaby byly zanesené a na několika místech zatékaly. Ano, stařec osmdesátiletý, řekl jsem si a litoval jsem, že jsem se dal svést jeho neobvyklým dopisem a svými neuměřenými nadějemi. Zase na mne padl strach, že jsem se dal vylákat k tomu, abych opustil Kéimé.
Otevřela mi stará, ohnutá a velmi nevlídná žena. Sotva by mě byla pustila dovnitř, kdyby nedostala pokyn, že se přihlásím. Uvedla mě do rozlehlé haly a ukázala ke schodišti.
– Prostřední dveře, řekla na půl úst, a teprve když jsem si rozepjal přezky polobotek, smířila se s mou přítomností.
– To jste ani nemusel, tady se moc neuklízí a našlapete si ponožky. Počkejte, já vám podám něco na přezutí.
Vystoupil jsem po holých uhlazených schodech a zaklepal na dveře. Neslyšel jsem pozvání, a přece jsem po chvíli čekání otevřel. Představoval jsem si, koho najdu, a nechtěl jsem dávat najevo překvapení pokořující pro těžce nemocného. V prvním okamžiku jsem se zarazil. Profesor seděl na rozkládacím– křesle s vysoko zdviženým opěradlem. Před sebou měl důmyslně konstruovanou desku a na ní stojánek s otevřenou knihou. Udivil mě jeho vzhled a živý výraz očí. Přísná tvář jako by vyvracela jeho chorobnou nehybnost. Přijal mě vlídně, ale neuniklo mi, jak mě neustále pozoruje, jak váží každé moje slovo, ba jak mě podezírá. Chvílemi jsem měl dojem, jako by jeho tělo přežívalo, poslušno nadlidského úsilí vůle. Cítil

jsem se nesvůj, jak mě dotěrná přítomnost té vůle utlačovala.
Poděkoval jsem mu za pozvání a za věnovanou knížku a on se několika promyšlenými otázkami přesvědčil, že jsem ji opravdu četl. Pro jistotu jsem raději hned přiznal, že mi nebyly přístupné jeho jemnější argumenty, že jsem například nepochopil teorii nového světla Luny, které určuje 1. Nisan hebrejského měsíčního roku. Překvapilo mě sice, že Ježíš zemřel až v pátek 18. března roku dvacátého devátého, v patnáctém roce panování císaře Tiberia, za konzulátu obou Geminů, v dvousté druhé Olympiádě a před zatměním slunce, které bylo 24. listopadu roku 29. pro Niceu totální. Tak jsem mu dal najevo, že jsem byl jeho pozorností dvojnásob překvapen. Také tím, jakým darem poctil právě mne, analfabeta v astronomii a chronologii.
To byl úvod, který on pominul mlčením. Nic mi nehodlal vysvětlovat, ani teorii nového světla Luny. Patrně vůbec nezamýšlel, abychom se spolu bavili o takových finesách. Bez jakéhokoli přechodu, který by vyžadovala pouhá zdvořilost, se mě zeptal, co mě, vedlo k tomu, abych nad smrtelnou nehodou neznámého řidiče konstruoval řadu dohadů, které sice byly čteny podle jeho soudu se zájmem, ale vyvolaly v něm dojem, že si pohrávám s velmi vážnou myšlenkou a že ji bud diskredituji, nebo přímo popírám.
Bylo to důrazné a přísné napomenutí, vpravdě jsem se nenadal, že mé návštěvy zneužije tak nečekaným způsobem, jako by mě předvolával k výslechu. Protože jsem si však pročetl několik odstavců z jeho Vesmírné antropologie, která mu jistě ztrpčila poslední léta jeho činného života, snesl jsem výčitku s lehkou myslí. Kromě toho ve mně sílilo podezření, že mě nepozval ani kvůli datu ukřižování, ani kvůli panu Peterkovi. Místo odpovědi jsem si položil na klín aktovku, kterou jsem si opřel o nohu židle, a podržel jsem mu před očima jednu z Bertíkových zvětšenin, noční snímek rakety s několika postavami v popředí. Viděl jsem, že se polekal a pozorně si obrázek prohlížel. Trvalo mu dosti dlouho, než se ovládl, aby mohl říci:
– Poněkud naivní trik, vážený příteli.
– Musím vám ve vší úctě odporovat, pane profesore. Člověku, který mi snímek daroval, důvěřuji beze všech výhrad.
– To je všechno? Proč jste mi ten podvrh ukázal? Domníváte se, že vám přiznám kvalifikaci pro formulování senzačních a naprosto nevědeckých fikcí?
Zdržel jsem se narážky na vědeckost jeho antropologie vesmíru a zase bez komentáře jsem před něho položil dvě záhadné a odtržené součástky, lasturu a hvězdici ve tvaru šperku; ne ty, které jsem našel za skupinou borovic jihovýchodně od místa havárie Peterkova vozu a zatajil i Stefanovi. Byly to ty, které mi podala Kéimé s prosbou, abych je spojil. Pohlížel střídavě na obě věci a na mne. Uvědomoval jsem si, že se náš vzájemný vztah změnil v můj prospěch, i když on se tomu ještě bránil.
– Vy jste tedy věřil, nebo uvažoval, na základě těchto dvou předmětů?
– Snad ani nevěřil, pane profesore. Vyšel jsem z fikce a musil jsem ji přijmout aspoň jako podnět k opatrnějšímu zkoumání.
– Jak daleko jste dospěl? Mohl byste mi naznačit, co se domníváte o funkci těchto věcí?
– Až mnohem později, po několika měsících jsem pochopil, že to nejsou dva předměty, ale dvě součástky jednoho aparátu. Kovová schránka produkuje směs několika vzácných plynů. Hvězdice, pokud je s ní spojená, obstarává distribuci a dovoluje bytosti, která jí užívá, aby se snáze adaptovala v naší atmosféře.
– Zajímavá domněnka, řekl zamyšleně a nespustil ze mne oči.
– Už ne, pane profesore, od jisté doby prokázaný a ověřený fakt.
– A dále? Co z toho vyplývá? Jak ho zamýšlíte využít? Budete pokračovat tímto směrem a vymyslíte příběh pro čtenáře svého listu? Nebo uveřejníte svůj nález s efektním pojednáním, odvoláte se na Peterku.
Uvažoval jsem, jestli se mu nemám důvěřivě vydat. Zatím jsem se mohl spoléhat na pocit, že jsem ho vyvedl z míry, ačkoli nepřekvapil. Byl by reagoval jiným způsobem, kdybych předložil oba němé doklady člověku nevědoucímu. Zdál se mi upjatější, ale nikoli proto, že by mě podceňoval. Takřka mi vnucoval příležitost, abych zaútočil, i když snad už ví o Kéimé, i když byl pověřen, aby byl prostředníkem mezi spornými stranami. A konečně, i když se postavil na JEJICH stanovisko a tedy proti mně. Proto jsem řekl důtklivě a jazykem, který byl zvyklý poslouchat od NICH, i v tom by byla pro mne výhoda, překvapení:
– I must meet the Oldest and to speak to him. I simply must!
(Musím se setkat s velitelem a hovořit s ním. Prostě musím.)
– Impossible, just impossible, my dear friend!
(Nemožné, zcela nemožné, milý příteli!) řekl rozhodně a s přízvukem pohoršení nad mou opovážlivostí, a jako by si ani včas neuvědomil, že se dal vyprovokovat a že se prozradili Proto jsem pokračoval v rozhovoru anglicky:

– To je právě důvod, proč se o to musím pokusit! Zavřel oči a víčka se mu ani nezachvěla. Čekal jsem asi dvě minuty. Potom jsem si uložil fotografii, miniaturní mušličku, která pomáhala Kéimé dýchat, a řekl jsem s uctivou zdvořilostí:
– Je mi líto, pane profesore, že jsem vás omylem pokládal za JEJICH přítele. Odpusťte mi, že jsem vás unavoval. Poroučím se vám.
Uklonil jsem se a šel ke dveřím.
– SEDNETE SI! poručil mi, sedněte si a mluvte! Poslouchám.
Neřekl mi, o čem mám hovořit, a jeho přízvuk mě pobouřil, tak se mnou směl mluvit jen Bertík. Rychle jsem se však vzpamatoval. První kolo bylo na body pro mne. Protože vykřikl ono „impossible“, připustil, že mu velitelův titul není neznámý. Neslyšel ho poprvé. Vzdal jsem se opatrnosti a nekladl jsem si meze. Je-li ten stařec osobnost a ne jen nehybný a dohořívající invalida, ví-li více, než je ochoten přiznat, pak ho nemůže překvapit soud o světě, ve kterém žiji. Kde lidskost nezadržitelně podléhá nelidskosti. Kde se nepátrá po pravdě pro ni samu, ale po praktických aplikacích poznání, pokud je možno násobit jimi sílu zla a násilí. Zamlčel jsem úmyslně, co mi napověděla Kéimé. Hovořil jsem o vlastních pozorováních a zkušenostech. I když jsem poznával spíše do šíře než do hloubky, měl jsem po ruce dost argumentů, abych dokazoval, jak rychle narůstá potenciál negace. Že moudrost, jakkoli moudřejší, i vyzrálá a vysoce poučená, smí vést toliko akademické disputace o pravděpodobných podobách Utopie. A že jsou tyto disputace k smíchu, jejich hlas že je snadno přehlušen a že slova takřka světecky autoritativní může umlčet přesně načasovaná smrt. A p.roto musím vědět, kdo jsou a co mají v úmyslu ONI. Musím vědět, abych se mohl rozhodnout PRO NĚ nebo PROTI NIM. Zatím ještě doufám, že nepostřehnu nic, proč bych nemohl spolupracovat. Ale každé moje rozhodnutí bude důsledné. Nikomu nehodlám dovolit, aby mi něco určoval nebo bránil v mém vlastním rozhodování.
– Musíte pochopit, pane profesore, že jsem uvítal výjimečnou příležitost k volbě a že mi na ničem nezáleží a na mně samém nejméně. To už dávno pominulo. Zůstala mi jen budoucnost a tou budu disponovat já. Nikdo jiný bez mého souhlasu.
– Domnívám se, příteli, že jste mi nepověděl všechno.
– Ne, a musíte prominout, že to ani nemám v úmyslu. Hraju o život, pane profesore, a musím jednat s rozmyslem.
Neusmál se, nedal najevo souhlas ani odpor, jen mi pokynul očima na rozloučenou, snad vlídněji, než mě uvítal, i když rozdíl mohl být klamný a závislý na mém rozrušení, že jsem se totiž pokládal za vítěze v tomto utkání. Uklonil jsem se a tiše za sebou zavřel.
Cestou jsem si úmyslně zajel, abych koupil Kéimé květiny, protože je tolik milovala, a také proto, že jsem jí chtěl zatajit, jak jsem pořídil. S jejím souhlasem se mi to dařilo, nenaléhala na mne, když jsem se jí nesvěřil. Spokojila se tím, že jsem se jí zdál klidnější. Už jsem se nemusil přesvědčovat, že profesorův dopis a věnovaná brožura nebyly míněny jako povrchní zájem a zdvořilostní záležitost. Naopak, nepochyboval jsem o tom, že budu brzy zase pozván, abych vyslechl konečné rozhodnutí o budoucnosti která pro mne byla jedině reálná. Všechno před Kéimé byla jen léta přípravy, neklidu a neurčité naděje. Nebyl jsem v podstatě fantasta, k tomu mě dohánělа jen fantastická skutečnost a její absurdita. Na druhé straně jsem nebyl ani typ člověka, který každý svůj počin hodnotí a propočítává ze stanoviska běžných výhod.
To byla první reakce na návštěvu u Soumara. Začátek, říkal jsem si, a na konci bude setkání s velitelem expedice ÉLAUNÉ. Později už jsem musel myslit také na jeho kovový hlas, na charakteristiku, jaká jednou unikla Kéimé, o jeho očích, které by byly s to usmrtit. Spíše tedy souboj než rozmluva? Když jsem se v noci probouzel (a nepohnul jsem se, snažil se pravidelně dýchat, abych neznepokojil Kéimé), napadalo mě nejhorší, co by mě mohlo potkat, vždyť o NICH zhola nic nevím! Proč by jejich násilí nemohlo být nenásilné ve fyzickém smyslu? Proč by Kéimé prostě neunesli v okamžiku, kdy já sám nebudu schopen vnímat skutečnost? Do rána jsem byl vzhůru a hledal trpělivě řešení. Našel jsem dvě: Kéimé zůstane u mne pod nejspolehlivější myslitelnou ochranou, Bertík přijede, když ho zavolám. A kdyby si velitel vymínil, že musíme přijít spolu, Bertík nás doprovodí. Neodmítne, i kdyby to byla poslední prosba.
Kéimé se dokonale ovládala, nikdy jsem ji neviděl zamyšlenou, ani slovem se nedotkla nadcházejícího rozloučení, i když ji jistě překvapovalo, že také já o něm mlčím. Pokud pociťovala strach, že jsem si už stanovil postup jednání, od něhož nehodlám ustoupit a který by ona sama považovala za nebezpečný, nedala nic takového najevo. Možná že spoléhala, že zasáhne až v rozhodující chvíli, protože svůj záměr nemohu tajit příliš dlouho. Mě zatím posilovala naděje, že se přihodí něco tak neočekávaného, jako bylo pozvání k profesoru Soumarovi.
V našem společenství se napohled málo změnilo. Dopoledne jsme ještě vyjížděli do města, ale většinu

času jsme šetřili pro sebe, sedávali jsme spolu a drželi se za ruce a celé dlouhé minuty jsme si hleděli do očí, kdykoli, uprostřed přerušené věty. Mně se zdávalo, že se její tvář prohlubuje, jako by se zbavovala námitek rozumu.
Až do konce se na ni budu dívat a snad nikdy nepochopím podstatu její krásy, netkvěla snad ani ve vztahu dimenzí, ale prozařovala jejími rysy jako podmanivá světelnost, jako substance emanující vždy v nových překvapujících vlnách nebo akordech. Už mi napadl několikrát začátek Villonovy Balady.

Já u pramene jsem a žízní hynu, horký jako oheň, zuby drkotám –

ale nepřistihoval jsem se, že bych prožíval tento celkem příšerný stav. Nejen proto, že se Kéimé nikdy neopakovala, byla v každé vteřině nová a vzácná a jedinečná. A já jsem si sliboval, že se jí jednou, třeba po mnoha létech, přiblížím natolik, abych jejím prostřednictvím poznával a přijímal její svět a jeho moudrost, kázeň a důvěru, že je možné pomoci Třetí planetě, aby nebyla tak smutná, aby neodsuzovala ke zkáze všechno to, co by mohlo určovat jinou podobu její budoucnosti v tajemném kolotání nekonečna. Miloval jsem Kéimé v předtuše, že vroucnost a oddanost jsou jen cesty, které vedou daleko a jiným směrem, než který znalo moje lidské srdce. A že to jsou také cesty, jejichž ukazatelé směřují ke mně. Pomohou jednou jí i mně, abychom zrušili nepřekročitelný prostor, který nás dosud odděloval. Když jsme vedle sebe leželi a já jsem ji objímal, povolnou, něžnou a zároveň nevědoucí, prožíval jsem stavy absolutního štěstí, odevzdanosti a důvěry k času, který se k nám oběma nachyluje. Podobu té budoucnosti jsem neviděl, ačkoli právě ona mě oslňovala. Jen někdy jsem ji vnímal jako euforii nebo jako nesrozumitelnou hudbu, pro kterou jsou vzdálenosti světelných let nepodstatné. Přes to všechno jsem věřil, že ně^ kde daleko nebo blízko se paprsky naších existencí setkají, proti mému kritickému rozumu. A pak jsem usínal a blaženost i ve spánku potlačovala strach.
Několikrát jsem však Kéimé přistihl, že se pokouší navázat spojení. Sedala s mým tranzistorem, ale nikdy nepromluvila. Pochopil jsem: ONI mlčeli. Neměli co dodat, rozkazy už přijala. Potom stávala nade mnou a já jsem nikdy nedovedl dlouho předstírat, že spím. Vztáhl jsem po ní paže a ona ulehla vedle mne a poslouchala moje ujišťování* že mě nikdo a nic nedonutí, abych se jí vzdal. A náhle jsem zase upadal do spánku, jako by mi to poroučela její laskavá vůle. Sotva jsem ji přesvědčil, i když mi neodporovala a byla mi snad i vděčná. Sám u sebe jsem měl dvě slova na obranu proti pochybnosti, ale jak by mohla pochopit, kdybych se dovolával iracionality naděje. Pro ni jsem čekal na to, co se už brzy musí stát. Odečítal jsem už jen hodiny.

Jednoho pozdního odpoledne jsme poslouchali Sedmou Beethovenovu symfonii, její Largo mě rozechvělo silněji než jindy. A sotva doznělo, rozrušil následující rychlou větu ošklivý řinkot telefonu. Jen Bertíkovi bych byl prominul tak drsné vyrušení. Nebyl to však on. Nikdo z redakce. Vůbec žádný hlas, který bych znal, nikam jsem ho nemohl zařadit, ačkoli zněl příjemně. Nepředstavil se, ale jeho kultivovaný témbr a vybraná zdvořilost byly odzbrojující.
– Mám čest hovořit s redaktorem Hronem? Těší mě, že jsem vás zastihl. Velmi bych vám doporučoval, abyste ještě dnes o jedenácté v noci navštívil profesora Soumara. Bude vás očekávat.
Chtěl jsem se stejně zdvořile zeptat, kdo mě volá, ale on nezamýšlel dovolit mi takovou otázku.
– Jistě není nutné prosit vás, abyste schůzku považoval za důvěrnou.
– Pochopil jsem.
– Konečně, nepovažujte mě, prosím, za neskromného, musím vás požádat, abyste se nedostavil sám. Okolnosti vyžadují…
– Máte na mysli…
– Podrobnostem se můžeme vyhnout. Smím to považovat za váš závazný slib?
– Přijdeme, řekl jsem po chvíli váhání.
– Děkuji, končím.
Ještě jsem držel sluchátko, když Kéimé otevřela dveře a dívala se na mne s výrazem neskrývaného strachu. Vycítila i moje rozrušení.
– Co se stalo? Kdo volal? Povíš mi to, Rommy?
Řekl jsem jí, že mě kdosi neznámý pozval do profesorovy vily, ale můj téměř radostný přízvuk jí na klidu nepřidal.
– Někdo neznámý? Víš jistě, že to byl muž? A nemám tě doprovodit?
Objal jsem ji, abych jí naznačil, že ji neopustím.
– Ano, Kéimé, musíš jít se mnou, máme tam přijít oba, ale ničeho se neboj, přivedu tě zpátky. Věř mi,

prosím tě.
– Jsem ráda, že to říkáš, ale mám strach, sotva se setkáme jen s profesorem.
– Také já doufám, že ne!
– Rommy, co tím myslíš? Snad…
– Vrať se do pokoje, musím chvíli hovořit česky. Buď docela klidná. To pozvání jsem čekal.
Chtěl jsem ještě dodat, Že také ona se bude musit rozhodnout, ale to by nebylo poctivé, nesmím na ni naléhat. Políbil jsem ji a zavřel za ní dveře. Odnesl jsem si do koupelny pistoli a prohlédl zásobník. Uhájím ji, když bude chtít, i kdybychom si musili ústup prostřílet, řekl jsem si domýšlivě a se strachem, jak se zachová Kéimé, a raději jsem si zbraň schoval do náprsní kapsy sportovní bundy z gazelí kůže. Potom jsem zavolal redakci. Karla tam ještě byla. Dopisovala nějaký článek a večer chtěla jít na koncert sdružení Pro arte antiqua.
– Jsi tam sama? Připrav si kus papíru. Ne, žádná jména. Potřebuji lidskou pomoc. Dnes v noci. Musíš zavolat BK (bí khej). Rozumíš? Sto čtyřicet sedm. Volej bleskem. Teď si piš podle diktátu, nespěchej, musí to být přesné. Smíchov. Stanice U anděla, Plzeňská třída, pokračuje výpadovkou – máš to? Bylas tam někdy? Ten nový motel, ano! K němu vede serpentina doleva. Ted pozor.
Vedl jsem jí po telefonu ruku, na nic jsem nezapomněl, dvě stě metrů vytlučené asfaltky, rozcestí, nalevo široká neudržovaná cesta, potom začíná úvoz se svahem na pravé straně, tak ten dům před ním. Tam musí být v 11.10. Ano, dnes večer, DNES! Ať si sedne do mého vozu, nezamknu ho, motor ať hned zapne a nechá běžet na neutrál. A řekni mu: Nula třicet osm s sebou.
– Nula třicet osm, co je to?
– Nic zvláštního, smluvené znamení, on už bude vědět. Ještě něco: ve větší části zvýšeného přízemí je hala, vpravo dřevěné schody. Tak dveře proti nim. Musí se na moje znamení dostat dovnitř.
– Na jaké znamení?
– To už pozná sám. Musíš se ho dovolat, obětuj mně k vůli třeba ten koncert.
– A co když nebude doma?
– Poplach. Zavolej na letiště. Do rozhlasu jménem redakce, ráno si už něco vymyslíš. Teď zavolej ohlašovnu. Čekám.
– S kým hovoříš? zeptala se Kéimé.
– S Karlou, chceš jí něco říct?
– Ano, když dovolíš.
– Čekám na spojení, ozvala se Karla a já jsem podal sluchátko Kéimé.
– Hovoří Kéimé. Charlie, jsem velmi smutná. Nebo nešťastná.
– Opravdu? Třeba to ani není nutné.
– Myslíte?
– Štěstí je velmi vzácný stav mysli a má jenom jeden možný význam, když se sama pokoušíte způsobit, aby byl šťastný někdo jiný. Rozumíte?
– Ještě ne docela, ale někdy se mi zdá, že jsem blízko tomu, abych pochopila. Děkuji vám, Charlie, nikdy nezapomenu, jak jste ke mně byla laskavá.
– Nepřipomínejte to, Kéimé, dobrou noc a dejte mi zase Rommyho.
– Tak to jsem zase já. Víc nesmím vědět? Nemohla bych něco.
– Ne, protože zatím ani já…
V redakci zařinčel zvonek. Přerušili nás. Meziměsto. Bertík?

9.
K vile jsme dojeli pět minut před jedenáctou. Zhasil jsem světla, vypnul motor a pozorně jsem se rozhlížel. Korunami kanadských borovic prozařovalo jediné okno, všude jinde byla tma. A když jsem se zaklonil, viděl jsem slabou žárovku v krytém přídveří vchodu. Bylo to tak blízko města, a přece.jsem si připadal jako ve volné přírodě. Jen z výpadové silnice, vzdálené asi čtyři sta metrů, sem občas dolehl hukot autobusu nebo svist rychle jedoucího osobního automobilu. Drželi jsme se s Kéimé za ruce. Oblékla si zase bílý monoskaf a černý overal s pláštěnkou. Trvala na tom i přes mé námitky, přece jen snad nevěřila, že se ještě vrátí do garsoniéry. Nepřel jsem se s ní, protože jsem jí nehodlal povědět, co zamýšlím a co udělám, budu-li k tomu donucen. Rozepjal jsem si větší část zipu kožené bundy, abych měl pistoli na dosah. Nikde se nic nepohnulo. Vůz stál ve stínu, ale Bertík ho nemůže minout, i kdyby jel v posledním úseku beze světla nebo šel k vile pěšky.
Za tři minuty jedenáct jsem Kéimé políbil (se zachvěním úzkosti, že naposled) a řekl jí, aby si nedělala starosti, tím laxním idiomem don’t worry. Potom jsme vystoupili. Zahradní branka byla pootevřená a stejně

i domovní dveře. Úmyslně jsem se vyhnul pískem vysypané cestě a šli jsme po trávníku, tiše a pomalu. Měl jsem pocit chladu a věděl jsem, že to je rozrušení. Potmě tu bylo neutěšeněji: jako bychom vstupovali do pasti. Pro všechny případy jsem nadirigoval Kéimé na levou stranu, aby nevěděla, že držím v kapse odjištěnou pistoli. V hale svítila namodralá žárovka jako v nemocnici, ale mohli jsme se orientovat. Měkký koberec tlumil moje těžší kroky. Stará paní se neukázala, asi už spí. Nahoře jsme čekali, dokud skříňové hodiny v profesorově pokoji nezačaly odbíjet jedenáctou, zdvořilost králů. Zaklepal jsem a vstoupili jsme. Bez vyzvání.
Ani uvnitř nebyl nadbytek světla. Malá klopená lampička nad stojánkem s knihou. Snad před naším příchodem četl. Byl bych rád věděl, co ho může zaujmout. Nejlepších knih není tolik, aby vydržely do osmdesáti, snad si čte znovu a znovu ty nejvzácnější. Jako by se byl ani nepohnul od mé nedávné návštěvy. Po délce jedné stěny okno a dvoje úzké dveře. Těch druhých jsem si poprvé nevšiml. Viděl jsem pohyb hlavy, ale postavili jsme se tak, aby na nás hleděl přímo. Uklonili jsme se. Stále ještě jsem držel Kéimé kolem pasu. Čekali jsme, až nás osloví. S ohledem na Kéimé hovořil anglicky.
– Moji přátelé jsou velmi znepokojeni nečekaným zvratem a vaším rozhodnutím, řekl svým hlubokým hlasem.
– Doufal jsem, pane profesore, že budu mít čest obhájit je přímo.
– Také já soudím, že nebudete zklamán. Prosím jen, abyste mě nepokládal za nepřítele a nebránil se mému prostřednictví. Myslíme oba týmž způsobem a snad se nám podaří dospět k přijatelnému kompromisu.
Čekal jsem podobný návrh, a když se to slovo ozvalo, ztrácel jsem nad sebou kontrolu. Proto jsem mluvil silněji, abych překonal rozechvění.
– Mám v úmyslu obhajovat svoje vlastní rozhodnuti a kompromis vylučuji. Kéimé a já tady nebo tam.
– O třetí možnosti jste neuvažoval?
– Jistěže ano. Jinak bych byl odmítl přijít a přivést ji s sebou. Také ona má právo, aby rozhodovala za sebe. Na tom závisí ona třetí eventualita. Jen a jen moje.
Byl trpělivý a jeho hlas zněl měkčeji, jako by se v něm odráželo pohnutí nebo lítost.
– Bojím se, že jste nepochopil podstatu – váhám říci sporu. Vzdejte se myšlenky na násilí, nikdo z mých přátel ho nehodlá proti vám užít. Jsou v mnoha ohledech odlišní. Co je sjednocuje, je absolutní smysl pro povinnost, stadium osobních vztahů už dávno překonali. Neupírám jim hodnotu, pokud mluvím za sebe, tady ale víte sám, že přátelství nebo láska, chcete-li, jsou nevýznamné faktory v konfliktu sil, které určují situaci naší planety. Ostatně citové hladiny jsou nebezpečně proměnné pod stále vyššími a komplikovanějšími tlaky. A potom, styk se Zemí je zatím spíše sporadický, přímé možnosti vlivu se teprve zkoumají. Přísná specializace má svoje negativní aspekty. Příprava Kéimé byla řízena tak, aby byla vybavena větší mírou vnímavosti v oblasti citu, jak to vyžadoval její úkol. Z toho však nemůžete nic vyvozovat. Také vy sám jste byl opatrně hodnocen a nikdo vás z ničeho neobviňuje. Trvá se však na tom, abyste pochopil, že velikost cíle vyžaduje jistou bezohlednost. Individuální a časem omezený vzruch nesmí ohrozit celkovou koncepci plánu.
Hovořil mírně a jakoby neosobně, snažil se vyjadřovat cizí názor. Apeloval na můj smysl pro podřízenost.
– Velikost cíle a míra bezohlednosti! Pane profesore, to nezní ani moudře, ani nově, vždyť to je generální bas lidské historie. Překvapil jste mě a zároveň zklamal. Neohrožuji záchranný plán, chci se na něm podílet, vždycky jsem chtěl. Cekal jsem na příležitost. Nemohl jsem ji vyhledávat; ona vyhledala mne. Nevěděl jsem o existenci Kéimé, a přece stojí vedle mne a snad i se mnou. Rozhodně protestuji proti povrchnímu výrazu „časem omezený vzruch“. Je nehajitelný, neopírá se o zkušenost, o velitelovu osobní zkušenost, A proto velitel ztrácí právo, aby mě odmítal. Neví-li, že kázeň není jen výsledek rozumové výchovy nebo drilu, není moudrý. A proto nemůže být ani spravedlivý.
V tom okamžiku se se mnou stalo něco, co jsem nezamýšlel a čeho jsem se ani nenadal. Podlehl jsem cafardu a poddal jsem se mu, jako bych věděl, že se mohu jenom tím způsobem zbavit ničivého vzteku nad domnělou vědomostí velitele, který měl odvahu rozhodovat. Ne, nevěděl jsem v té chvíli nic, ani jsem nechtěl vědět nic o sobě, prostě jsem na nevinného profesora vychrlil svou úzkost, lhostejno, která její složka byla výbušnější, úzkost o osud Třetí planety, nebo moje osobní úzkost, že budu navždycky odtržen od Kéimé.
– Vy jste přece vědecky školený muž, pane profesore, není možné, abyste souhlasil s jejich archeologickou metodou průzkumu! Vždyť to není víc, když sem pošlou několik svých odborníků, ať jakkoli učených, kteří tady budou tápat a hledat někoho, kdo by byl s to pochopit a kdo by chtěl pochopit jejich záměry. A kde je záruka, že se dostanou k pravým lidem? Někdo jim přece musí říct, že je zoufale nesmyslné, když počítají v jednotkách vlastního času. My si to nemůžeme dovolit! My jsme ohroženi

bezprostředně, nesmíme uvažovat v oběžích Třetí planety, pro nás má čas jiný rytmus, pro nás je nebezpečí akutní. Vy přece víte, že stačí jen šest minut na tu poslední mobilizaci, kterou už potom nikdo nezastaví. Ale jak to chtějí pochopit, když se jen zvídavě rozhlížejí a studují nás jako termity, kteří se za milióny let nezměnili? Tady je všechno ve stavu šílené akcelerace, tady je děsivý maelstrom problémů, které se vymkly z rukou i nám, současníkům a odpovědným, původcům té monumentální diverze. Jen mu řekněte, že by jednal šíleně a neodpovědně, kdyby odmítal mou spolupráci. Já mohu celému jeho štábu ušetřit celé roky zkoumání, které by nakonec k ničemu nevedlo, protože by bylo pozdě. Smrt Země by vyřadila jejich zbožné úmysly, sotva by se jim samým podařilo uniknout, až by se někdo rozhodl spustit ručičku několika posledních vteřin. Nebo si myslíte, že to bude trvat dlouho, než se ta rafička zkázy dostane do pohybu? Řekněte mu, že mě pobuřuje diletantismus jeho postupu, jeho trestuhodná nevědomost.
Kéimé byla poděšena mým výbuchem, sotva si dovedla představit, že bych dokázal křičet a zuřit na nehybného starého muže. Měla strach, že jsem všechno nenapravitelně prohrál, i když se ke mně tiskla a.držela mě za ruku dojemným a nemohoucím gestem. Zastyděl jsem se, ale hned jsem si všiml, jak je ten stařec nevzrušený a jak se na ni dívá, jako by ji vyzýval, aby promluvila, vyvrátila a negovala moje bláhové běsnění. A její hlas zazněl jako jitřní vánek, když se vyčerpala síla vichřice:
– Odmítne-li velitel přijmout Rommyho za člena skupiny, zůstanu s ním. Nevím přesně proč, ale prostě musím. Pro mne, pane profesore, není jiná možnost.
– Přijme mě, já ho k tomu donutím! vykřikl jsem sebevědomě, protože slova Kéimé, tak tichá, pokorná a neodvolatelná, rozptýlila poslední zbytky mé nejistoty. Ona si vybrala. Nejsem už sám.
V tom okamžiku se otevřely druhé dveře a kdosi tiše vstoupil a zastavil se několik kroků před námi. Kéimé se zachvěla a já jsem se vypjal a poobrátil, abych stál přímo proti tomu – muži. Byl prostovlasý a čelo měl vysoké a úzké. Připomínal mi, pokud jsem rozeznával v šeru jeho rysy, Shakespeara nebo Newtona. Oči však měl vlídné. Jistě to nebyl ten, jehož pohled by byl s to zabít. To není on, to nemůže být on, myslil jsem si, ale profesorův hlas mě usvědčil z omylu:
– Mám čest představit vám našeho přítele Romana Hrona, novináře. Velitel expedice.
Uklonili jsme se, on také. Ticho nebylo delší než několik vteřin, ale v mém povědomí se vleklo jako nekonečné tři minuty v ringu po tvrdém zásahu na solar, kdy se boxer drží na nohou jen nadlidským vypětím vůle. Kéimé sklopila hlavu. Potom mě oslovil kovově zakalený hlas, nepříliš silný, ale velitelský:
– Přál bych si, aby Kéimé odešla vedle.
– Nemohu souhlasit, pane.
– Nehrozí jí nebezpečí.
– Nedovolím, aby zůstala bez ochrany.
– Váš přítel je, myslím, nedaleko, namítl bez; ironie. Ani teď jsem Kéimé nepustil. Držel jsem ji za paži, dovlekl ji k oknu a otevřel.
– Potřebuješ mě? Začíná se? ozvalo se zdola, a něco ve mně zajásalo.
– Zatím ne, ale pojď nahoru.
Byl to příjemný pocit, když jsem slyšel Bertíkův sprint. Stál na chodbě, sotva jsem tam Kéimé dovedl. Mračil se a pěst s pistolí měl přitisknutou k boku. Dovedl střílet jako nějaký chlapík z westernu, z jakékoli pozice.
– Dej na ni pozor! křikl jsem na něho jako na najatého zabijáka, a kdyby něco, střílej. Na kohokoli. Raději o chvíli dřív.
Zašklebil se na souhlas a dovedl Kéimé ke stěně na druhý schod a postavil se před ní. Ovládal celý prostor i troje dveře. Potom trhl hlavou, že je všechno v pořádku a že mohu klidně jít po svém.
Profesor ležel ve vysokém křesle a díval se na hřbety knih na protější stěně. Velitel stál jako v zamyšlení. Dovolil, abych se vrátil na vzdálenost, kterou prve určil on, a hned začal:
– Jsme zajisté zavázáni vděčností vám i vašemu příteli za významnou pomoc v obtížné situaci. Určitě jste pochopil, že nesnadno navazujeme styk s nepatrným počtem lidí. Nemůžeme však dovolit, aby se utvářely vztahy, které by oslabily smysl pro povinnost a cíl.
– Ani je nemůžete zrušit, pane, z prostého důvodu, že o nich nevíte. Zkoumáte je jako objektivní a rušivé jevy, ale nechápete jejich obsah a potenciální kladný náboj. Je mi ovšem líto, že se ‚mohu dovolávat jen vaší moudrosti a intelektu. Žádám, abyste mi přidělil úkol spolu s Kéimé. Nezklamu. Nejen proto, že ji miluju, ale vlastně také proto. Vím dobře, co mi namítnete, že Třetí planeta je ve stadiu relativního mládí a že Kéimé je produkt mnohem staršího vývojového procesu. Je z generace, která už dávno není schopná sdílet citové zaujetí mimo „povinnost a cíl“. Ale přece jen se domnívám, že je ve vašich úvahách něco pochybeného.

– Nadarmo byste se domníval, příteli, že má v této oblasti cokoli společného s vašimi ženami. Smyslná láska vaší poezie a umění je pro nás dávno překonaná minulost.
– Proč se tedy rozhodla proti této minulosti? Proč chce zůstat se mnou? Odkud se bere její pocit osamělosti? Já přece nežádám víc ani od vás, ani od ní, než abych jí směl zůstat nablízku. Je to uskutečnitelné dvěma způsoby. Při kterémkoli řešení ani ona, ani já nezanedbáme povinnost a nepřestaneme jednat s myšlenkou na konečný cíl.
– A třetí způsob, příteli?
– Můžete mě odmítnout. Nejspíše máte prostředky, proti kterým by selhal můj pokus ubránit Kéimé proti vám násilím. Potom by mi zbývalo jen jedno, řekl jsem a zvedl jsem ruku s pistolí. Patrně věděl, co to je.
– Smrt? Tak rozumíte pojmům „povinnost a cíl“?
– Jsem svobodný muž. Svobodný i v tom, abych odmítl život.
– Odložte okamžitě tu – věc! řekl štítivě, tak jsem to aspoň slyšel, ušetřil jsem vás pohrdání, když jsem Kéimé poslal pryč. Lituji toho rozhodnutí. Bylo by jí prospělo, kdyby mohla vyslechnout vaše slova. Usmál jsem se a přistihl jsem ho při udiveném pohledu.
– Mýlíte se, pane. Před ní bych mlčel. Kdybyste mě donutil, abych se jí vzdal, nedověděla by se, co zamýšlím. Nemohl bych ji vědomě zarmoutit. Nikdy bych si neodpustil, kdyby mou vinou plakala.
– Kéimé? zeptal se nedůvěřivě.
– Ale, ano, pane, po jednom rozhovoru s vámi se rozplakala. Nechápala ovšem, ale mně to připadalo jako zázrak, rozumíte-li tomu slovu, nedoufal jsem, že by se její pocit smutku projevil tak vysloveně lidským způsobem. Uvažoval jsem často o té malé příhodě a zdá se mi, pane, že váš svět v mlhovině Modré skvrny rozvíjel jen jednu mohutnost životního principu vesmíru. Ano, vyloučili jste omyly, které ohrožují existenci Třetí planety. A přece pochybuji. Jste opravdu moudří? Nedospěli jste jen k jiné podobě smutku? Povinnost a cíl. Ale je to povinnost svobodně volená? Nemohla by být stejným právem pokládána za otroctví, za paradoxní a absurdní otroctví vaší racionality? Kéimé neví, že je krásná, uznává jen krásu myšlení, vesmírné mechaniky, matematické zákonitosti. Povinnost jako poslední smysl existence. Proč se tedy chystá vypovědět vám poslušnost? Jaký smutek a jaká lítost ji nutí, aby dala přednost nedokonalému přátelství semnou? Vždyť ani netuší, že přerušení toho vztahu by vyřadilo moje přirozené lpění na životě? Odkud dolehla k nynější Kéimé ozvěna pošetilosti, kterou jste dávno překonali? Nebo snad zlomili? Kloním se k tomu, že spíše zlomili. Napadá mě ještě jedno vysvětlení, že jste Kéimé propůjčili větší míru schopnosti přiblížit se lidskému standardu, potřebovali jste, aby vám získala přesnější obraz o lidských vztazích. O naší literatuře jste se vyjádřil s despektem. Nevím, pane, ale jistě se přihodilo něco tak jedinečného, že to překvapuje i vás. Nepřišel jsem proto, abych kritizoval váš postup, u mě je na místě zdrženlivost. Zdá se mi však, že se vaší bdělosti vymkla právě ta složka obecného principu života, kterou jste chtěli popřít. Jste-li však moudrý, pane, nebudete se domnívat, že bych infikoval vaše společenství pošetilostmi Třetí planety. Znám diagnózu její nemoci a vím, že vaši pomoc potřebujeme. Ale přes relativní mládí Člověka a jeho kultury se domnívám, že k dokonalosti nevede jediná cesta. Jedna z nich je zapředena v našich četných nedokonalostech. A snad právě ona by mohla být v něčem inspirující také pro vás. My jsme se ji pokoušeli uskutečnit. Nemluvím tak z pýchy, pane, ale ze smutku.
Nikdy jsem neviděl ovládanější a nehybnější tvář. Jako bych byl domlouval kameni (ušlechtile formovanému, to přiznávám). Žádné hnutí souhlasu nebo odporu. A zase ty dlouhé a vyčerpávající vteřiny, scéna, která se mi vrývala do paměti a kterou budu mnohokráte znovu prožívat. Šero, nehybný profil ochrnutého profesora. Postava toho velitele, připadal mi jako koncentrace šedl. Bledý lesk okna, ve kterém se odrážel ztemnělý interiér. Za mnou jsou dveře a za nimi Kéimé a Bertík, nebo už jen Bertík ležící na zemi, omámený, odzbrojený a sám. Zatímco jsem hájil Třetí planetu, vyřídili mě potichu a já už jen čekám, až mi jeden z těch dvou nařídí, abych šel a střetl se s pustým schodištěm. Jediná jistota byla rukojeť pistole. Neposlechl jsem a neodložil jsem – tu věc. Protože nenajdu-li ty dva na podestě nad schodištěm, vrátím se, Bůh ví, že se vrátím a zapomenu na svou mírumilovnost.
V tom okamžiku jsem zaslechl jemné klapnutí, kdybych nebyl tak vybičován tichem, sotva bych je byl postřehl. A potom Šumot, jako když se odvíjí pásek bez záznamu, nemohl jsem poznat, odkud vychází, jako by byl všude v tomto uzavřeném prostoru. A konečně SLOVA! MOJE VLASTNIÍ SLOVA! Nemýlil jsem se, poznával jsem barvu svého hlasu a hned jsem se rozpomínal na tentýž prostor v denním světle, nevím už, proč jsem nepronesl tu větu ve své mateřštině, jestli už jsem chtěl Soumara přepadnout, překvapit, nebo jsem snad podlehl dojmu, že nejsme s profesorem sami, že ještě někdo naslouchá – NĚKDO, komu jsem tu větu sděloval:
– Musím se setkat s velitelem a mluvit s ním!
– Nemožné, opravdu nemožné, milý příteli.

– To je důvod, proč se o to pokusím!
Potom ticho, šelest jakýchsi neurčitelných pohybů, v nich jsem se orientoval, a na závěr moje ironická zdvořilost; a jeho energické a neodmluvitelné:
– Sedněte si! Sedněte si a mluvte! Poslouchám.
Cítil jsem se unavený a prázdný a moje vlastní řeč mi zněla jako zdálky. Neuvažoval jsem, jaký význam má komedie se záznamem, čekal jsem jen, až budu propuštěn, a spíše jsem se chystal, že se rozeběhnu ke dveřím a rozrazím je, abych se přesvědčil, že se stalo, čeho jsem se obával. Ani jsem si neuvědomil, že po kratičké odmlce pokračuji, že to je zase můj hlas ve stadiu afektu, ten cafard z dnešní noci, než se otevřely ty druhé dveře a vstoupil prostovlasý Šedivec s Newtonovou lebkou – kdy už to skončí, proč to nestopne, co si od toho slibuje, já tedy nic.
Konečně záznam dozněl a profesor mě mírně vyzval:
– Bylo by vhodné, abyste přivedl Kéimé, příteli.
Nevěřil jsem. Podíval jsem se rychle na velitele, který nepatrně pohnul hlavou. Musil jsem se přemáhat, abych došel ke dveřím bez nápadného spěchu, mrazilo mě v páteři, jako bych byl čekal ránu do týla. Ano, stála na druhém schodu, opírala se o stěnu a Bertík mířil na mou hlavu.
– Pojď dovnitř, Kéimé, řekl jsem tak tiše, že mi pozvání spíše musila odečíst ze rtů.
Dělilo nás asi sedm kroků. Sledoval jsem ji, držela se pyšně a zpříma a podala mi ruku. Potom ještě další kroky a stáli jsme před tím šedivým myslitelem; měl právo neodvolatelného rozhodnutí o něčem, co nebyl s to pochopit. Platí i ve světě Modré skvrny, že moudrost není darem každého stáří? Potom promluvil, zase tak kovově a střízlivě, beze stopy emoce, jako by byl nenaslouchal Soumarovu záznamu.
– Některé vaše náměty jsou zajímavé. Jejich hodnota může být posouzena až po nějaké době, až se podaří zbavit vaši mysl rušivých momentů. Nesměl byste doufat, že se kdy vrátíte. Naše atmosféra se liší od zdejší výraznou přítomností vzácných plynů.
– Sotva by bylo obtížné, pane, zkrátit dobu potřebnou k adaptaci.
– Není to obtížné. Dále bude třeba učinit některá opatření. Eliminovat stopy.
– Rozumím.
– Koordináty času a místa budou sděleny Kéimé. Lehce pohnul hlavou. Kéimé tomu rozuměla, protože se poklonila, a já jsem ji napodobil. Stejně jsme se rozloučili s profesorem Soumarem. Snad jsem se nemýlil, pohyb jeho rtů naznačoval úsměv. Ještě u dveří jsme se k těm dvěma obrátili čelem. Oba se zdáli stejně bez života.
Když jsem za sebou zavřel, Bertík ještě čekal s pistolí v předpažené a pokrčené pravici. Kéimé se mi pověsila na šíji a políbila mě a táhla k zemi. Musil jsem se rozkročit, abych neupadl.
– Co je to s ní, zašeptal Bertík.
– Copak nevidíš? okřikl jsem ho, pláče! Pojď za mnou, já ji odnesu.
– Sakra! Tak přece snad.
Když jsem ji posadil na přední sedadlo, Bertík se k ní naklonil, jako by stále ještě pochyboval o mém tvrzení. A slyšel jsem, když jsem zapínal světla a nastartoval motor, co má Kéimé říká:
– Vidíte, Bertie? Lidské slzy!
– Tak je to v pořádku, slzy, prokazatelně ženská záležitost. Jsem rád, Kéimé, že jsme vypadli z toho zakletého domu. Ale trochu mě mrzí, že se nestřílelo.
– Vy jste chtěl někoho zabít, Bertie?
– Proto jsem přece tady, jenže nepřišel nikdo, aby vás někam odklidil. Raději na to všechno zapomeňte, teď už nehrozí žádné nebezpečí, aspoň doufám. Tak na to šlápni, chlapče, svezu se kousek s vámi, mám tam v příkopě mašinu. A potom mě pustíš dopředu, dám na vás pozor.
Doprovodil nás až k domu a čekal, dokud jsem nezavřel garáž a nerozsvítil v pokoji. Odmítl pozvání, aby se zdržel a přespal u mne. Jistě proto, abych se nedomníval, že je zvědavý na moje vysvětlení. Sama Kéimé se tomu podivila. Zeptala se, věděl-li Bertie, s kým jsme se setkali.
– Ne, Kéimé, je to přítel a nepotřebuje nic vědět, když ho zavoláš na pomoc. Prostě si pospíší a přijde. Kamkoli.
Chvíli o tom uvažovala. Znala slovo „friend“ jako terminus technicus, vyjadřoval jí vztah spolupráce. Teprve teď pronikala k vlastnímu obsahu tohoto pojmu lidské řeči. Stála u okna a pozorovala rudou jiskru Bertíkova motocyklu, dokud nezmizela v ohybu aleje. Potom se ke mně rychle obrátila, v očích měla zmatek.
– A kdo jsem pro tebe já, Rommy? Řekni mi to hned. Kdo?
Tak jsme se na sebe dívali a já, jsem nevěděl, co jí odpovím, protože naděje, že pochopí, byla skoro stejně vzdálena jako oné první noci.

– Zeptala jsem se tě a ty mi musíš odpovědět, Rommy.
– Kdo jsi ty? Ty jsi můj život.
– Copak jsi nebyl živý před tím, než jsem k tobě přišla?
– Jen natolik, abych se dočkal, až řekneš: Kéimé, to jsem já.
– Nerozumím, Rommy.
– Nezkoušej to. Budeme teď už čekat spolu.
– A jak dlouho musíme čekat?
– Nikdo neví, kolik oběhů Třetí planety kolem Slunce. Ale záleží na tom, když zůstaneš se mnou? Velitel to dovolil.
– Nedoufala jsem, že by mohl být tak laskavý.
Ale – Rommy – myslím, že jsem zase porozuměla jednomu slovu, nevěřila jsem mu, až teď –
– Které je to slovo?
– Courage – odvaha. A také velitel pochopil, že ty.
– Neměla bys zapomínat na Bertíkovy zvětšeniny, Kéimé, řekl jsem a odkryl poslední část panelu.

10.
Ale přitom se mi rozjíždělo v mysli ještě jedno paralelní pásmo a já jsem je vnímal stejně spolehlivě jako náš nemilosrdný rozhovor, neblázni, říkal jsem si, to přece není jen Kéimé, ona je možná jen energie, která uvedla do pohybu, co v tobě už bylo podkopáno, jen jen se to zřítit, ona je jen prima movens, ty ses už nedovedl vyrovnat s úzkostí a s tím, co se ti jevilo jako realita. Třeba bys skončil na šibenici jako diletantský anarchista a zoufalý atentátník a nic z toho. Ale tady! Tady by ses přece mohl podílet, účastnit, skutečně se angažovat na tom, o čem ti kdekdo tvrdí, že je to hodno čtyř set miliónů živých lidí v jediném dni, čtyř set miliónů mrtvol, protože ten někdo nemyslil na lidi, ale na něco docela jiného nebo na někoho jiného nebo jen na sebe. To je přece prastará praktika, na to jsou vyzkoušené , a tradicí posvěcené recepty: přimět ty milióny, aby se šly vyvražďovat, za nimi se postaví kordon polních četníků a ony jdou kupředu, protože jim zbývá jen jediná naděje, že je možná nikdo nezabije, když oni sami budou zabíjet. Jen si přiznej, že už jsi neviděl cestu z reality ZÍTŘKA, i když taková cesta určitě je. A ONI potřebují vědět brzy a rychle, co by poznávali strašně dlouho a nebezpečně dlouho. Musí vědět, aby mohli jednat, prostě něco brzy podniknout, než se ty TŘI SVĚTY zvednou a postaví se PROTI SOBĚ místo proti několika hazardérům! A že tě uvedla do pohybu bytost, která možná pro tebe nemá nic než tu drtivou a uchvacující a nevědoucí krásu a potom už nic, snad ještě slzy, skoro lidské slzy. Ale co záleží na tobě v tomhle zápasu světla a tmy, lži a pravdy, o jehož rozměrech nic netušil Zarathustra a nikdo z proroků, kteří kdy volali hlasy rozptylujícími se mezi vyprahlými kameny pouště. Tak vidíš, to je možná všechno, co musíš promyslit a čím se musíš probolet, aby ti to přešlo do krve a abys byl rovný a nerozkolísaný a aby ses nestal obětí poblouznění. Abys už ničeho, nelitoval, abys v sobě překoval a zlomil, co tě připoutávalo a svazovalo a omezovalo. Nech už konečně toho nemravu pokládat sebe samého za míru věcí!
Miluj Kéimé, i kdyby tě ona nikdy nemohla milovat, přijmi svůj osud, který se k tobě nehodnému naklonil – miluj a rozplyň se a zruš se, kdo ztratil svůj život, najde ho! Jen si pomysli, pokorně se ohlédaje na vlastní bezmocnou a nestatečnou minulost, jak jsi vyznamenáván ze všech, kteří kdy snili a toužili a mýlili se. A ty jsi snad na začátku nové skutečnosti, její obraz nesli klopýtajíce, padajíce pod křížem, umírajíce ve smrdutých kobkách beze světla nebo hoříce jako svíce do temnot času a myslí.
Kéimé se ke mně najednou rozeběhla přes pokoj, položila mi ruce na ramena a nedovolila mi, abych ji políbil, a dívala se mi do očí vzrušeně a nešťastně:
– Rommy, nelituješ toho, co se stalo kvůli mně? Pověz mi, prosím tě, pověz mi, cítím všechen smutek tvé mysli.
Uchopil jsem ji v pase a otáčel jsem knoflíkem přijímače, dokud jsem nenašel tango, a pak jsme se potáceli po pokoji a vráželi do nábytku a líbali se a já jsem si připadal jako krysař, který svedl všechnu odpornou havěť do mrtvého moře a je svobodný a čistý a v bezpečí.
– Co znamená to, co děláme?
– To je tvoje první taneční hodina. Líbí se ti to?
Brzy se mi přizpůsobila, bylo to, jako by vedla ona mě, nikdy jsem se nenaučil slušně tancovat, neměl jsem na to Čas ani náladu, a tak jsem začal zpívat, rychle jsem si vymýšlel slova a nestaral jsem se, že se nerýmují. A když tango doznělo, umlčel jsem přijímač, protože už jsem ho nepotřeboval, a Kéimé měla na rtech svůj jasný úsměv, a řekl jsem jí:
– Pamatuj si, už nikdy nebudu smutný, nešťastný nebo slabý, jsem a budu tvůj až do hodiny smrti.
– Smrt? Není přece nic takového jako smrt, Rommy.

– Ve vašem světě není smrt?
– Ani nikde ve vesmíru není. A nemusíš na ni myslit, i kdyby byla. Proč ne, Rommy?
– To je vlastně pravda, už nikdy si nepřipustím to nesmyslné slovo. Před několika dny jsi řekla, že krásné jsou jenom myšlenky. Ale pro mne nejkrásnější ze všech myšlenek jsi ty.
– Není to lidská láska, co cítíš, Rommy? O které se píše ve vašich knihách?
– Lidská láska? Proč ji omezovat? Láska, prostě jen láska.
– Ale já, Rommy – neumím vyjádřit, co pociťuji. – Můžeme se přece políbit.
– A je to nejspolehlivější cesta? Myslíš, že ano?
– Jistě je. A ty jsi láska, protože jsi můj budoucí život. A já – já jsem jen pokorný obdivovatel tvojí krásy a…
Poslední větu jsem si jen pomyslil. Nerozuměla by jí. Sotva já sám jsem jí rozuměl.

Jen jedno bylo důležité, že snad už za několik dní nebo hodin přestoupíme. Proniknu po jejím boku do světa jiného zvěrokruhu, blíže k bytostem, které mají na mysli budoucnost života a život každého božího tvora na naší planetě kolotající v úzkosti a nejistotě, v atmosféře otrávené strachem a nenávistí, v okovech rozumu, který zešílel novým a palčivějším patosem imperátorů. A já snad budu ten, kdo se stane mluvčím zdrcující a ubohé většiny ubožáků, těch věčných obětí, jimž bylo až dosud dovoleno jen provolávat: Ave, Caesar imperator, morituri te salutant!

Nevěděli jsme, kolik času nám zbývá, kdy bude vydán rozkaz. Pokud jsem ještě psal, činil jsem tak ekonomicky, neuvažoval jsem příliš o volbě slov, šlo mi jen o náčrtek, o novinářskou úspornost v těch krátkých mezidobích, kdy jsem musil vyřizovat praktické a víceméně otravné záležitosti osamělého člověka. Vybíral jsem knihy, které si hodlala vzít Kéimé, spíš asi kvůli mně. Těšil jsem se z radosti, která z ní vyzařovala, i když to byla jen radost neurčitá a vázaná na nepochopitelnou naději. Byla to ovšem její naděje, uctivě jsem se jí vyhýbal. Sám jsem zatím poctivě rozebíral náš vztah, nebo lépe, svůj vztah k ní. Říkal jsem si, že jsem se dal strhnout do dobrodružství velké nejistoty. Milovat krásu pro ni samu! Jsem vůbec schopný takové nezištnosti? Ano, ano, opakoval jsem si, abych v sobě něco přehlušil. Nenáviděl jsem každou minutu, kdy jsem se musil zříkat blízkosti Kéimé. Pokud to jen bylo možné, zařizoval jsem všechno telefonicky. A když jsem musil vyjít, abych něco nakoupil, ona mě obyčejně doprovázela. Neprosil jsem ji o to, ale snad také ona nenáviděla samotu beze mne.
A přece, když jsem někdy podlehl a zaposlouchal se pozorněji do dialogu hlasů, které se proplétaly v jakémsi nelokalizovatelném „uvnitř“, uvědomoval jsem si, že se loučím. Musil jsem připustit, že ten stav prožívám se smutkem, který tvoří emoci každého loučení. Opouštěl jsem jistotu lidského, hodlal jsem se oddělit od neviditelné placenty, jejíž krev vyživovala až dosud mou existenci. Třeba jen představa, že už nikdy nevyjdu na ulici a nebudu se pohybovat mezi živými lidmi, kteří o mně nevědí stejně nic jako já o nich. Někdy mi to připadalo těžší než smrt a než dobrovolná smrt. V mém těle nebylo přece nic, co by mi napovídalo tu či onu. Touto nedočkavostí moje tělo určitě netrpělo, zdánlivě mělo před sebou slušnou řádku let. A tak se moje volba netýkala ani konce beze snů, ani mlhavé naděje onoho Sokratova dilematu před soudem mužů athénských nebo posledního dne, na jehož konci měl vypít číši bolehlavu.
Rozhodoval jsem se pro bytí v osamělosti bez konce a beze smyslu, který bych byl mohl předem uhodnout. Tady jsem mohl hledat cíl, volit směr, manipulovat sám sebou; tam budu jen plnit cizí rozkazy. Vzdám se i svobody jednat pošetile. Hodlal jsem vyrvat kořeny vlastní bytosti ze Země, z nesporného příbuzenství se všemi lidmi všech barev, až daleko dozadu, do šera sedmi set tisíc nebo půl druhé miliardy let, daleko za
Adama nebo za cromagnonce, za lidi neandertálské dolní čelisti, až k praotci záhadného missing link, ba ještě dále. A musil jsem se ptát: zapustím tyto prakořeny do, Kéimé? Najdu v ní dost silnou vrstvu živné prsti, aby mi nahradila tisíce generací prapředků? Unese mě její krása, něha Afrodity bez srdce, půvab dokonalého tvora, který dávno přerostl schopnost přiblížit se mi jako muži, který byl jen nečekaně znepokojen předtuchou, že existuje zkušenost, ke které intelekt a sympatie představují jen dvě možné cestičky bez jistoty, že povedou k cíli?
Kdyby to však byly jen obecné a povšechné úvahy o tom, že se hodlám vytrhnout ex genere humani! Nebyl jsem buňka instinktivního života, ale sám sebevědomý život, vysoce organizovaný konglomerát několika miliard buněk. A v této obecnosti jsem ovšem nebyl sám, pojila mě pevná vlákna s jinými konkrétními lidmi. Ano, nebylo jich mnoho, ale pokud byla, vznikala dlouho, podepírala mě a já jsem se přičiňoval, aby byla stále pevnější. Ať ta skutečná a ověřená jako s Bertíkem, ať třeba některá potenciální, jako například s Karlou. Když nikdo jiný, ti dva lidé patřili ke mně a já k nim. Ovšemže mě nebudou

zdržovat, vynasnaží se, aby moje rozhodnutí pochopili, ačkoli nebudou tušit, stejně jako já, kam až mířím, do jakého nepomyslna a do jaké absurdnosti. Sotva si dovedli představit, jak je moje nepřítomnost poznamená. Pochopili by smrt. Po čase by se s ní smířili. Vzpoura života proti zákonité smrti je většinou krátkého trvání. Ale protože oni se nevzdávali souvislosti s podhoubím praživota, unikalo by jim, k čemu se chystám a co mě pohlcuje. Obdarovaný jsem byl já. A zříkal jsem se a exkulpoval na jejich účet. Oni budou na věky mými věřiteli. A já jen dlužník, který uprchl, aby nemusel splácet úrok lásky. Pro marný příslib, pro krásu, která snad ani není ve své podstatě lidská.
Tak jsem myslíval jen v nejpřísnější samotě. Nesměl jsem dopustit, aby Kéimé cítila, že radost z ní je vykupována pocitem viny. Byla v tom ohledu neoklamatelná, reagovala na nejslabší poruchu mé vnitřní vyváženosti jako na magnetickou bouři. A já jsem věděl a bez ustání tajil, že musím něco podniknout. Svěřit se jim s pochybnostmi o svém záměru, pokud se ho sami nedomyslili? Aspoň těm dvěma musím povědět, pokud to lze vyjádřit slovy lidské řeči, že jsem je nehodu přes palubu vědomí pro neznámou, tajemnou a stěží postižitelnou Kéimé. Nevěděl jsem, jak začít, odhodlám-li se k tomu doznání, snad jsem potají spoléhal, že mi spád událostí nedá příležitost, abych s nimi ještě navázal spojení. Bál jsem se, že by mi selhala výmluvnost i nejupřímněji míněná. A zase jsem doufal, že už dávno prohlédli, co před nimi tajím a co prožívám. Až tu nebudu, přijmou to zmizení jako smrt. Do roka do dvou budu pro ně vybledlá vzpomínka. A možná, možná přes první dobu je přenese naděje, že se pokusím vrátit. A potom, že se mi to nepodařilo pro nějakou technickou závadu a nakonec přece jen odepíší můj nezaplacený dluh.

(Zpravodajův smysl pro objektivně přesné vylíčení čehokoli. Nic z toho obrazu nitra nemohu pominout, i když takřka kradu chvíle k soustředění. I ten rub musí být zaznamenán. Ale já sám, to musím přiznat, nejsem na rozpacích o tom, co chci, ani se nezpronevěřuji Kéimé. Zapisuji napětí lan, která mě poutala a která bez váhání přetnu. Ponechávám ušlechtilosti těch dvou lidí, aby mě neodsoudili. Konečně, „osud je něco, co si nemůžeme přát a čemu se nemůžeme vyhnout“. Nevyhnu se. Už dávno jsem mu řekl ANO.)

11.
Do toho opatrně skrývaného dialogu dvou hlasů vklínil se jednoho odpoledne třetí, nejtouženější. Zavolal Bertík.
– Ahoj. Zrovna jsem dosedl. Potřeboval bych si s tebou o něčem pohovořit. Máš chvíli čas?
– Proč se ptáš? Mám pro tebe přijet na letiště?
– To právě ne, někdo mi tu půjčí mašinu. Byl bych rád, abys seběhl aspoň se schodů a přišel mi kousek naproti. Chci od tebe jen pět minut, člověče.
– Neptal jsem se tě, kolik hodin potřebuješ, hlavně že ses ozval.
– Ty mi nerozumíš. Pět minut bez Kéimé. Česky bych před ní nerad –
Slíbil jsem mu pět minut bez Kéimé. a zavěsil jsem.
– Přijde k nám Bertie, půjdu sehnat něco k pití.
– To je pěkné, jen se oba brzy vraťte, Rommy. Slyšel jsem jeho pětistovku už z dálky, poznal jsem podle řazení, že je to on, a pak jsem se divil, s čím to balancuje na řídítkách. Naklonil se sebevražedně doleva, nohu spustil na betonovou dlažbu a zastavil u malého parčíku, kde měl stát a nestál nový dům po tom, který kdysi dávno rozmetala bomba.
– Snad jsem je nepomačkal, řekl ostýchavě a dotýkal se jemného bílého papíru, aby se nemusil dívat na mne, přivezl jsem je Kéimé.
Tak jsem ho raději hned objal, aby se vzpamatoval z něčeho, čemu jsem nerozuměl, a snažil jsem se mluvit rychle, abychom se přesvědčili, že je to normální setkání.
– Bude mít radost, tam u nich jsou jen nějaké tajnosnubné houby nebo lišejníky. Když vidí růži, je celá u vytržení. Tys ale nepřijel kvůli kytici. Jen to klidně vyklop, Kéimé chtěla, abychom se brzy vrátili.
– Ne, proto ne, jak jsi to uhodl? Podívej se, začal jsem přemýšlet. Jak to bude se mnou. Ty už jako nejsi. Nebo brzy nebudeš. Mlč. Na nic se tě nevyptávám. Jenže co teď já? Byl jsi kamarád.
– Proč říkáš byl? Jsem. A budu, dokud budu. Snad tolik nezáleží na tom, kde.
– Já vím. Tak jsem to nemyslel.
– Nic nevíš jako já, ale proto jsi nechtěl pět minut bez Kéimé. Zatím spolu stojíme u parku a růže bez vody vadnou. Nemusíš pochybovat, že tu jsem s tebou já, tak už začni. Nezdá se, že bych ti tentokrát rozuměl, pokud budeš mlčet.
– Tak proč mi ksakru nepomůžeš? zahartusil, ale musil se vzdát, když viděl můj nechápavý pohled.
– Pomoc, proč ne? Copak mi najednou nevěříš? Stačí jedno slovo, co se vlastně stalo, takhle jsem tě ještě neviděl. Mluvíš přece se mnou!

– Je svobodná? Rozvedená? Vdova? vychrlil ze sebe staženým hrdlem.
– Myslíš-li na Karlu, tak rozvedená s dítětem.
– Neptám se na dítě, ale na tebe. Jak to vlastně bylo mezi vámi?
– Sem tam pusa, když jsme něco v redakci slavili. Jinak nic.
– Mně se to vůbec nezdálo, když jste přivezli oblečení pro Kéimé a když jsme pak byli s vámi na večeři a v divadle. Já chci vědět pravdu.
Také jsem si vzpomněl na ten den, kdy jsem nemohl uvěřit, že to, co žiju, je skutečnost. I na tu vteřinu inspirace jsem si vzpomněl, kdy Bertík vypravoval Karle svůj nezapomenutelný příběh. Nikdy jsem ale netušil, že to bude on, komu se budu zpovídat.
– Dobře, tak pravdu. Trochu jsme na sebe myslili, ale nikdy jsme si nic rozhodného neřekli. Je to moje vina. Říkal jsem si, že mám dost času, chtěl jsem napsat všelijaké věci, bál jsem se definitivního závazku. A tys mě jednou před půlnocí zavolal a já jsem přivezl do garsonky Kéimé. Byl jsi víc než přítel a víc než bratr. Doufám, že jednou všechno pochopíš.
– Zatracená smůla, řekl, jako by byl sledoval jinou myšlenku, víš, co uděláme? Odneseš ty kytky Kéimé sám, něco už si vymyslíš, a já jedu domů.
Odvazoval je z řídítek a já jsem stál s hlavou do země a kopal jsem špičkou střevíce do jeho přední pneumatiky. Potom mi podal kytici a druhou rukou mě neobratně objal a políbil na tvář. Brečeli jsme oba a nikdo z nás se nepohnul. Prosím tě, křičel jsem v duchu k někomu, koho jsem neznal, nedovol mi, abych tu po sobě nechal takovou spoušť! Tu větu jsem opakoval tak dlouho, dokud jsem nenašel vlastní hlas.
– Berte, ona ví, že jsem ti šel naproti, čeká na tebe, bylo by jí líto, kdybys jen tak ujel. Tu kytici si nech a pojď k nám. Já si zatím našlápnu tvou mašinu a za půl hodiny jsem zpátky. Nebo za hodinu.
– Co chceš dělat? Co myslíš, že můžeš dělat? Lekl se a já jsem viděl, kolik nedotčeného chlapectví ukrýval pod pózou drsného muže.
– Neptej se a jdi. Teď mám víc rozumu než ty.
Vykřikl jsem to s takovou převahou jistoty, že se podvolil. Díval jsem se za ním, dokud nezavřel domovní dveře.
Rozhodl jsem se, že ji musím najít, i kdyby už nebyla v redakci, seženu si její adresu a vytáhnu ji třeba z vany nebo z biografu. Jen aby mi neřekli, že shání nějaký materiál mimo Prahu. Vymýšlel jsem si, jak jedu za ní a domáhám se v maloměstském hotelu, aby ji vzbudili, že jde o život, že jí někdo umírá nebo že musí ráno letět do Ankary. Panebože, mumlal jsem si s vděčným srdcem, ty máš se mnou samé trápení. Vrátný mi řekl, že ji ještě neviděl odcházet, má-li mi ji zavolat. Poděkoval jsem mu a vyběhl jsem do třetího patra. Seděla zády ke dveřím a oklepávala něco z bloku. Specialistka na interview. Neslyšela mě a tak jsem jí zakryl oči dlaněmi.
– Roman, uhodla skoro okamžitě, a když jsem ji pustil, rychle vstala a obrátila se ke mně, jako by nevěřila, že jsem to já, a co to pohledávám v jejím koutku pod nízkým stropem. Její pohled mě nutil, abych si připadal jako její halucinace. Potom se vzpamatovala a upravila si hedvábný šátek, který jsem jí přivezl z Japonska. Mladá, energická pracující žena. Využila výhody a začala výčitkou.
– Ty mě vždycky jen vyděsíš. Dnes by se to mohlo ještě prominout, ale tuhle ten poplach a pak ani slovo a já jsem se ti bála zavolat. Že se nestydíš, takhle mě trápit.
– Šlo o život, Karlo, ale zapracovala jsi znamenitě. Bertík tam čekal, bouchačku v pěsti, a byl by vraždil, kdybych mu jen pokynul.
– Nebylo to potřeba? Žádná mrtvola použitelná do sobotní přílohy?
– Ne, všechno se časem dovíš, přísahám.
– Něco málo si dovedu představit, řekla s pohnutím, kterého bych se od ní nenadal, a políbila mě.
– Nikdo mě neviděl a já jsem hanebnice. Někdy se mi zkrátka zasteskne, ale dnes to bylo naposled.
– Před chvílí jsem taky brečel, najednou mě to loučení začíná demoralizovat.
– S kým to brečeli?
– S jedním takovým dobráckým smolařem. Karlo, nemáš tu nějakou větrovku?
– Koženkovou bundu. Proč?
– Pojď, svezu tě na motocyklu. K nám.
– Copak jsi ho neprodal Standovi?
– Prodal a peníze utratil. Tohle je pětistovka, Bertík si ji vypůjčil od někoho na letišti.
Pátravě se mi zahleděla do očí. Necouvl jsem.
– Nechtěl bys mi dopovědět ten příběh?
– Zatím je to jen něco jako inspirace, příběh by se z ní mohl vytěžit. Zacházej s ním jemně, kritika je někdy vražedná.

– Posaď se. Poslouchám.
Na poličce nad hlavou měla kávový mlýnek z počátku století a několik porcelánových pouťových hrníčků, cukřenku a starou žehličku na dřevěné uhlí. Hrubě ulitý mosazný hmoždíř. Dva tři svatí malovaní na skle a vyřezávaná holubička. Posbírala to za svých putování po Vysočině. Dovedla hovořit s podivíny a těch je tam skoro tolik jako psychiatrických pacientů. Nebláznila po folklóru, ale občas si něco přivezla. Patřilo to k ní. Nemusil jsem se na její sbírku dívat, věděl jsem, že tam je, a tak jsem začal.
– Už se nikdy nevrátím, Karlo, a ty víš, že to není moje vina, když vás tu nechávám. Myslím vás dva. Je mi z toho úzko. Netrvej na tom, abych to rozebíral. Tedy, Bertík. Možná že od té Marie nemluvil o lásce s žádnou ženou. Řekl bych, že by to vůbec ani nesvedl. Jen tobě jednou vyprávěl o své minulosti, vzpomínáš si? Tenkrát jsem se tomu divil. Je to chlap, má elán a nebojí se. Takových po světě běhá dost, i třeba gangsteři a žoldnéři, ale rozdíl tady přece je. Jedno slovo jsem od něho nikdy neslyšel říkat nahlas a právě to slovo pro něj znamená nejvíc. Věrnost. Také svoboda, ano, ale hlavně věrnost. Nemohla bys to s ním zkusit? Nechtěla bys mi pomoct, abych odtud nevypadl jako zrádce a ničema? Tak si totiž připadám, jakmile nevidím Kéimé.
Asi na mně poznala, že se mi nemluví snadno, proto to přijala jako černý humor. Alespoň se o to snažila.
– To je ale inspirace na povídku! Sebereš dva lidi a poradíš jim, aby spolu spali. Jak si to vlastně představuješ? Nejsi trochu dětina?
– Když si uvědomuji, co mám v úmyslu, pak tohle slovo by to nevystihovalo. Jsi moc shovívavá, když sis vymyslila tenhle eufemismus.
Na tu poslední větu už nereagovala. Asi ji vůbec neslyšela. Už to nebrala jako černý humor. Myslila nahlas, jako bych tu ani nebyl, nebo věděla, že tu sedím proti ní, a prokazovala mi nezaslouženou čest.
– V mém věku a po tom všem – Víš přece, že mám dítě. Už jsem naštěstí zapomněla, s kým jsem ho přivedla na svět, bude to skoro devět let. A stojí vůbec za to, abych kvůli sobě nemyslila na toho chlapce? On za nic nemůže.
– V tomhle příběhu by měl tvůj Ondra zaručeně úlohu velkého kladného hrdiny. Kdyby ho vzal Bertík několikrát do trenéru a dost vysoko, bude tvoje dítě Bertíka milovat. Možná že na nějaký čas zapomene i na tebe.
– To je asi pravda. Pozoruji už delší dobu, že postrádá chlapský element. Neposlouchá mě. Odmlouvá a bouří se. Já mu ho nenahradím, i když si vymýšlím kdeco. Takže, něco na tom je. Na mně celkem nezáleží, snad bych ses trochou dobré vůle přizpůsobila.
– Karlo, nerouhej se!
– Hovoříme přece o tvém příběhu, ne? A co ty víš o mně? Připadáš mi jako kluk na pouti, koupíš si broček a střílíš na panenku. Jednu dobu jsem si myslila, to byly Ondrovi asi tři roky, ztrácela jsem nervy. Lítost, rozumíš? Potom jsem se vzpamatovala. Se mnou je to těžké. Někdy mi připadá, že mi je těch necelých třicet a za hodinu se ohýbám pod devadesátkou. Musím zaskočit někam do kostela nebo si rychle pustit starou muziku. Ty toho o ženách moc nevíš. Předně bych si musila někoho strašně vážit. Pak bych ho snad mohla mít ráda. A to ostatní, co se někdy zdá tak důležité, to je pro mne až někde docela na konci. Nespěchal jsem. Jsou situace, které vznikají zauzlením takřka najednou, a potom se řeší celý dlouhý život Těm dvěma by to možná netrvalo tak dlouho.
– To, cos právě řekla, tak jsem si tě vždycky představoval.
– Někdy jsem si myslila, že si to opravdu představuješ, řekla skoro vyčítavě, rychle vstala a já jsem si mohl myslit, že mě propouští, že chce, abych už šel, když jsem ji přinutil, aby o sobě mluvila jako dosud nikdy.
Také jsem vstal a potom, já opravdu nevím, pak jsme se najednou začali líbat a neměli jsme pocit, že se dopouštíme něčeho nečestného. Bylo to loučení na konci příběhu, který se mohl mezi námi rozehrát a nikdy se nerozehrál. Připadalo mi to, jako bychom si brali několik minut z nedokončené minulosti, kterou jsme, jistě mou vinou, promarnili. Budoucího času se to vůbec netýkalo. Tady v koutku redakčního pokoje vichr žádné budoucnosti nevanul. Jen proto, také jako bez přechodu, i když ostýchavě, řekla:
– A ty myslíš, že by mě mohl mít rád?
Ostýchavě a nešťastně, protože byla kdysi překvapena nezdarem toho, co vlastně nebylo manželství, a nikdy v sobě nepřekonala podezření, že zklamala také ona. Proto se potom zahryzla do samoty a odváděla od sebe pozornost hloupých mužů, kteří prchají před každou ženou podezřelou ze schopnosti myslit a neplést si pojmy. To všechno dohromady ji ucloumalo a já jsem k tomu podstatně přispíval. Já totiž nemám žádnou omluvu, já jsem přece dávno věděl, kdo Karla je.
– Má tě rád, řekl jsem s pocitem úlevy, proto dnes přiletěl a proto jsem na něho musil čekat na ulici. Na tom chodníku jsme brečeli kvůli tobě.

– Takže ta inspirace je z toho?
– Ta je o několik měsíců starší, jenže jsem ji hned nepochopil, byla tam s námi Kéimé a všechno se mi zdálo rozechvělé, potřeboval jsem nějaký náraz, aby se ve mně rozsvítilo. Ty mi přece rozumíš, neklid, jako když ti uniká slovo, na kterém záleží, je nenahraditelné a ne a ne ti naskočit. A potom mezi jinou prací, jsi už soustředěna jinam, zaslechneš právě to slovo nebo zahlédneš právě ten obraz a najednou je ti všechno jasné, víš přesně, co to je, povídka nebo esej nebo hra o pěti dějstvích. Proč ti o tom povídám, když sama píšeš?
– Já že píšu? To je přece živobytí a někdy nádeničina.
– Myslím na to, co píšeš pod pseudonymem. Nezlob se, že ti to připomínám. Nikdo mi to neprozradil, poznal jsem to sám.
– A mlčel jsi a potají ses mi vysmíval, jak si ta Karla troufá.
– Zapomeň, žes tu ošklivou větu řekla, v téhle jediné věci nezasloužím, abys mi ubližovala.
– Tobě ublížit – to jsem opravdu nikdy nechtěla. Svedla jsem všechno na sebe. Ale ten tvůj příběh.
– Máš dost času, abys o něm uvažovala. Nakonec shledáš, že se nemusíš bát mé prosby a toho úkolu. Pochopíš, že to ani nebyl můj nápad, ale inspirace. Nemusíme řešit, kdo mi ji vložil do vědomí napřed jako výčitku a potom jako přesvědčení. Ty se musíš v tom příběhu odosobnit, mne z něho musíš bez milosti vyškrtat. Na tom strašně záleží, abys mě nepřeceňovala. Citová paměť mívá tyhle sklony.
– Teď už vůbec nevím, o čem hovoříme.
– Ještě několik slov. Ani ty bys na mně nic nepoznala, a tak ti prozradím, že mě držel nad vodou Bertík. Někdy mi stačilo vědomí, že prostě je. Jindy jsem ho musil zavolat, abych slyšel jeho hlas. A někdy jsem pospíchal za ním. Vždycky jsem potřeboval já jeho, protože on byl můj obdivovaný hrdina. Doslova. Můžeš mi věřit.
– A kdo jsi ty?
– Nic by mě neudivilo, kdyby pro mne teprve nastával čas, abych to konečně poznal. Nevím, jak bych ti odpověděl. Dobrodruh? Štvanec? Stejně nespokojený a na něco čekající tvor jako většina? Nezasloužím si to, ale když si na mne někdy vzpomeneš v dobrém. Za všechno ti děkuju, Karlo.
Raději jsem šel k její skříňce, otevřel ji a našel tam hnědou koženou bundu. Pomáhal jsem jí navléknout ji přes hlavu.
– Nemáš tu nějaký Větší šátek, aby sis ho uvázala na vlasy?
– Ty opravdu myslíš, Romane?
– Najednou se zpanikařil a chtěl hned zase ujet, když se mu zdálo, že jsem mu neřekl všechno. Tak jsem ho donutil, aby šel zatím nahoru ke Kéimé. Čeká tam na tebe, Karlo, třebaže jsem mu neřekl, kam jedu. Prosím tě, pojď se mnou, připadal bych si jako vrah, kdybych se vrátil sám.
Teprve když se usmála, pochopil jsem, co od ní vlastně chci, aby ze mě sejmula odpovědnost. Ona to ještě nevěděla.
– Dejme tomu, že se mi něco zdá, řekla povolněji.
– Mezi pětiminutovým snem a životem sedmdesáti sedmi let je jen zanedbatelný rozdíl. Myslíš-li na věčnost, která byla před nimi a bude zase po nich.
– Vyřeší se něco takovou úvahou?
– Záleží na tom, co se ti bude zdát. Vždycky je naděje, že zachytíš vteřinu, která dá smysl tomu snu. Nebo tomu životu. Smíš se alespoň domnívat nebo věřit, nebo jen doufat. Co bychom chtěli víc? A jakým právem?

III.
VÝPOVĚDI SVĚDKŮ
(ex post)

1.
Už bylo pozdě a oni ještě seděli u kulatého stolu v sochařově ateliéru s lampou uprostřed. Zpočátku se střídali ve čtení. Hlava toho, kdo byl na řadě, se vsunula do světelného kruhu, ostatní se stahovali zpátky do přítmí tvrdě odděleného spodním okrajem kovového stínítka. Hlas ve světle vytepával kus minulosti, jako by teprve vznikala, a šero pomáhalo naslouchajícím, aby se bezbranněji vzdávali iluzivnímu dojmu, že děj, který před nimi formuje hlas, je skutečnost dokonaná a nezměnitelná, i kdyby o ní jakkoli pochybovali, kdyby se ji pokoušeli napadnout ostřím rozumu jako bludný výmysl. A docela vzadu, až skoro ze tmy, vystupovaly obrysy figur a hlav, němý chór, chaoticky strnulé hlediště.
Zpočátku se střídali, ale jak děj stoupal odpoutávaje se od přijatelné skutečnosti, nutili takřka mlčenlivým

souhlasem Karlu, aby četla sama. Její hlas byl vláčný, vnímavý a bohatý, přizpůsoboval se rytmu a náladám, výrazně odlišoval v dialogu jednající postavy. Měl jinou barvu, kdykoli promlouvala Kéimé, každá její věta měla jímavou modulaci, rozpačitost cizinky v neznámém světě, která se musí dohadovat smyslu slov, protože neustále naráží na nečekané překážky vlastní nezkušenosti. Kapitán Klement měl chvílemi dojem, že Karla nečte výpověď nepřítomného, ale vlastní dílo, zejména na stránkách, kde ji autor nutil, aby se důvěrně svěřovala. Ale ani tady nezaváhala a sjednocovala se s příběhem. Každé zakolísání hlasu vyvolané údivem nebo pohnutím prohlubovalo citovou soustředěnost a umlčovalo rozpačité námitky. Také to, co tu bylo nejsoukromější, vynesly poslední věty do vyšší roviny.
„… Myslíš-li na věčnost, která byla před nimi a bude zase po nich.
– Vyřeší se něco takovou úvahou?
– Záleží na tom, co se ti bude zdát. Vždycky je naděje, že zachytíš vteřinu, která dá smysl tomu snu. Nebo tomu životu. Smíš se alespoň domnívat nebo věřit nebo jen doufat. Co bychom chtěli více? A jakým právem?“
Za posledními slovy dlouhé ticho, bezedné ticho pod světelným kruhem, který se vyprázdnil. Nikdo se neodvažoval pronést jakýkoli komentář a nejméně kapitán Klement, který se nemohl zbavit dojmu, že nesedí jen ve společnosti tří konečně usvědčených lhářů, ale také v blízkosti dvou neznámých, jimž se podařilo uniknout. Nikdo ostatně nepochyboval, že Kéimé a Roman jsou s nimi, třebaže už přestoupili na jinou oběžnou dráhu a sotvakdy se vrátí. Příliš zběžný deník, který psal Roman nakvap a v údobích jako ukradených ze zbývajícího času, spíš jen naznačoval než vyčerpával události mnoha týdnů. A přece všechny přítomné spojoval nehledanou bezprostředností, každého z nich povyšoval na aktéra ve hře, kterou Hron zavedl do absurdity. Někdy neúčastný vypravěč a zase jedna z postav rozhodujících o tom, aby Kéimé musila prožívat konflikt odosobněné povinnosti a citového znepokojení, jehož míra jí unikala a snad se nikdy nepromění v převratnou a podrobující zkušenost. Jako by kráčela po přejemném ostří a ztrácela rovnováhu, protože střídavě přitahována nebo nakláněna na tu či onu stranu, znepokojená poutem starého, moudrého světa a pokušením básnivého šílenství Třetí planety, kterým ji přitahoval Hron. Tak se sunuli dějem jako dvojice beznadějných milenců, kteří se potkali v jednom bodě paprsku, ale putujíce z protilehlých oblastí nekonečna. Marně si nabízejí dvojí odlišnou zkušenost, a přece jsou k sobě přitahováni nadějí, že se jim podaří zrušit odstředivé síly zrodu, poznání a smyslu existence.
Nejméně odolný byl sochař. Vstal a potácivě bloumal po ateliéru, jako by se na něco rozpomínal. Rozevíral svazky knih a rozvazoval desky a nechával je pohozené po stolech a po zemi. Všichni ho pozorovali a on snad cítil, že je v průsečíku šesti paprsků, jak ho tři páry očí sledovaly, aby neustával a nutil se pátrat v labyrintu vlastní chaotické minulosti. Potom se pomalu vracel, stále ještě jako v tranzu, a položil na stůl polovinu kladívkové čtvrtky:
– KÉIMÉ! řekl a sedl si stranou, aby nepřekážel trojici hlav, které se téměř dotýkaly. Pevně vedené vlasové linie se zmocnily podoby lidsky krásné bytosti. Všechna její ušlechtilost tu byla jako uvězněna, otřesné pohnutí několika minut, kdy stanula před mramorovým sousoším mistrových MILENCŮ. Tenkrát večer se v ní zlomila jedna pečeť.
– Už se na mne nesmíte zlobit, když vás oslovím Mistře, řekl Klement, protože se mu zdálo ticho nesnesitelné.
– Zlobit ne, příteli, jen si ale nemyslete, že to dokázala tahle moje ruka.
– Tušila jsem, co hledáte, bez té kresby by Romanovu příběhu něco chybělo. Když jste tak hodný, nepodíval byste se ještě po té hlavičce? Tenkrát, když vás Roman prosil, abyste Kéimé hlídal.
– Nemám, tu už nemám. Jednou jsem měl takovou divnou náladu, nic se mi nedařilo, u žádné práce jsem nevydržel, jako když vás pronásleduje sen, na který si nemůžete vzpomenout. A pak zničehonic, jako by mi to někdo poručil, začal jsem stloukat docela malou bedničku, dovnitř jsem nalepil kus sametu a pak jsem tam vložil tu hlavu zabalenou do vaty. Čekal jsem asi do jedenácti, dokud jsem je neviděl, že někam odjeli, a položil jsem tu bedničku Romanovi na práh. V tu ránu jsem měl zase dobrou náladu a práce mi šla od ruky. Druhý den jsem se šel podívat, jen tak mrknout na první přestávku. U dveří už nic nebylo. Asi si to vzali s sebou, protože…
Zase se pohnul a šel přímo k římse krbu a položil před ně plochou etui.
– Protože jsem jednou našel tohle. Hodili mi to do plechovky na cukr, mívám tam kostky, když je nezapomenu koupit a vysypat. Jen to otevřete, paní Karlo, jednou jsem dostal medaili za soutěž na nějakého panáka, a tak jsem si to do ní dal. Vidíte, prstýnek s kamenem. Já ho nikdy nosit nebudu, nedostal bych ho ani na malíček. Ale ten kámen, panstvo, na ten jsem se vyptal. A nikdo neví, co to je.
– Vypadá jako kapička ohně zasazená do platiny.
– Jenže to není platina a kámen je tvrdší než diamant! To víte, nepochlubil jsem se s tím jen tak

ledaskomu, kdo by mi to nízko ocenil, aby mě o to okrad. A ještě něco, to je můj vlastní objev. Na chvíli zhasneme, když dovolíte, a někam ho potmě položím a vy můžete hledat. Všichni, i když máme mezi sebou detektiva, který nám všem šlapal pořádně na paty. Zavřete na chvíli oči.
Slyšeli ho přecházet, jak se je snažil zmást, dokud se zase neozval.
– Tak, hotovo. Co tomu říkáte, panstvo? Už jste našli ten plamínek? Jakpak ne, vidíte, jak hoří do noci naší Třetí planety? Fotky vám ukradli, trezůrek v bance někdo vybral a Bertík se asi nadarmo těší, že vyhrabe nějaké kopie v tom svém srubu. Kde nic, tu nic, samá voda, jak mi tolikrát říkal přítel kapitán. Jen ta jiskřička po nich zůstala! Světýlko naděje. Kdyby aspoň člověk tušil, kde to začalo prvně hořet, kolik světelnejch roků od nás! Vy si myslíte, že brečím, protože jsem měl vedle židle flašku a zbystřoval jsem si mozek, zatímco jste četli a překládali si Romanovu pohádku. Tak tedy, panstvo, nešlo to jinak, přihýbal jsem si po celou tu dobu a brečím doopravdy, ale v hlavě mám rozsvíceno a vůbec se před nikým nestydím, že jsem naměkko. To přece není legrace, když tuctovýmu sochaři a kurevníkovi seděla modelem taková bytost jako Kéimé! To je vyznamenání, když zrovna já, o kterém nevíte ani tisícinu toho, co ve mně je, měl jsem za kamaráda Romana. Proto mi ji přece svěřil, když se musel na chvíli ztratit. Zabarikádoval jsem se tady, zašprajcoval dveře a byl bych opravdu probod každýho, kdo by zkusil dostat se dovnitř a ublížit jí. Vždyť jste to slyšeli, odpusťte mi, že se opakuju, snad právě jen proto, abych tomu uvěřil. A vy se už, Filipe, nezlobte, že jsme každý p něčem mlčel a že jsme vás vodili za nos. Hráli jsme s vámi o čas, i když jsme o ně měli strach a drželi jim palce, aby se jim něco povedlo, ani v myšlenkách jsem raději nepojmenoval to Romanovo šílenství. Teprve dnes je nám to všem jasné a vzal bych na to jed, že lni vy byste na našem místě nejednal jinak.
Potom se k nim přiklonil a po tvářích mu opravdu stékaly slzy a každému se podíval chvíli do očí, než pokračoval, plaše a se strachem, jako by chtěl i nechtěl, aby mu někdo z nich odpověděl:
– Tak mi, prosím vás, lidi, řekněte, co si myslíte, uvidíme je vůbec někdy? Vrátí se spolu nebo jeden z nich? Dají nám aspoň znamení, že se jim podařilo dobře přestoupit a že ho Kéimé dovedla k těm pravým mozkům, aby před nimi mohl mluvit jako vyslanec všech ponížených a uražených na Třetí planetě? Neseďte tu jako zařezaný! Karlo, skočte do kuchyně, tam jsem to všechno narovnal, dnes už se spát nebude, tady se vzpomíná a slaví, máme tu dva páry snoubenců! A víte, co uděláme? Odstěhujeme se nahoru do garsonky, ke Kéimé a k Romanovi, zůstaneme tam potmě, jen ten kámen ať nám svítí. Jde se, panstvo! Bertíku, hněte sebou, pomozte to Karle odnést.
Pomalu se zvedali a židle si brali s sebou, jako by se ostýchali porušit stopy dvou bytostí, dvou herců soukromého jeviště, kteří se tu hledali a nenalézali, a nakonec přece objevili něco, o čem se chtěli domnívat, že je to odstředivá síla, která jim pomůže zrušit zbytek neprostupného prostoru. Proto se Kéimé rozhodla vypovědět poslušnost, i kdyby se měla smířit s vyhnanstvím a opovržením, že zklamala. Něco z toho dramatického sváru tu bylo, i obrázky na panelu, na které se spolu dívali. A byl tu strach z rozloučení a dlouhá nejistota. I kdyby tu z toho všeho už nic nebylo, čtyři vstupující to vnímali. Chovali se tiše a uctivě jako ve svatyni nesrozumitelného kultu.
Jen na robustního sochaře nepůsobilo okouzlení dlouho. Nesnesl ticho a halasně je rozvířil, i když také myslil na ty dva.
– Tak proč mlčíte, Alberte Klene? Vy jste byl v tom příběhu první, vy jste v něm byl první několikrát, jak se všichni pamatujeme. Proč mi neodpovíte, jistě jste si tu otázku položil už mnohokrát: Uvidíme je ještě někdy v životě?
– Ne, Mistře, asi neuvidíme. Ale jednou vám možná někdo zaklepe na dveře a podá vám kousek papíru nebo řekne několik slov a to bude heslo, abyste se ujal poutníka. Půjde k vám najisto jako domů.
– Konečně rozumné slovo! Dobrá, budu cekat. A až vy si nahoru přistěhujete tu vysílačku, snad mě občas pozvete, až budete hledat jejich vlnu. Chtěl bych být vedle vás, až se ozvou.
– Zkoušet to můžeme, mně by to také nedalo.
Ani kapitán Klement nespouštěl z plamínku oči. Dojatá Kéimé jím uctila sochařovo umění —– jediná hmatatelná stopa, která svazuje neskutečnost příběhu se skutečností. Vítal, že může sedět potmě a že se jeho zamlklost ztratí v rozhovoru ostatních. Ani na to nedbal, jak ho čas vleče stále blíže ke chvíli, kdy bude skládat účty. Jeho hlášení, jaké to doznání neschopnosti. Hron bude dále pohřešován, ať se do pátrání zapojí třeba Interpol, aby se formálně nic nezanedbalo. Výsledek bude negativní, pokud se nenajde mrtvé tělo neznámého muže, které by alespoň v hrubých rysech odpovídalo popisu. A nakonec zbude Hron jako oběť nevysvětlitelného úkladu, jiná varianta nemůže být přijata. Například ta Klementova, s tou by se podplukovník Kalina spokojil nejméně.
– Člověče, řekl by, celé to UFO je záležitost pro psychopaty. Hron zmizel a my ho hledáme a musíme najít. Muž jako Hron se nemůže jen tak vypařit do vzduchu!

Bylo ovšem ještě ono stanovisko, o které se třeba proti své vůli dělil se třemi živými lidmi. A pak je tu jeho stanovisko osobní. Nejdříve sympatie, jejíž paprsek se rozštěpil na složité spektrum: Peterka, podvržený překlad japonské autorky, Bertíkovy fotografie, které on sám viděl. Nemůže je pokládat za smyšlené jen proto, že je někdo zničil. A konečně Hronova souhrnná výpověď, která nabízí vysvětlení několika úseků příběhu a v ničem nevyvrací, co bylo zjistitelné dříve. Může věřit sochařovi? Viděl osobu opouštějící dům v jednu hodinu v noci. On sám to nebyl a sotva to mohl být Hron. Jeho dopis Karle může přezkoumat grafolog. A navíc se objevil důležitý svědek v profesoru Soumarovi. A konečně je v záloze naděje, že se mezi poučenými odborníky najde takový, jehož nebude dovoleno pokládat za psychopata, ačkoli bude odpovědně trvat na tom, že v materiálech UFO existuje alespoň několik dokladů nepodezřelých, sporných nebo nevysvětlitelných normálními postupy vyšetřování. I kdyby se pak prokázalo, že všechny předkládané snímky jsou víceméně obratné triky, že stovky svědectví patří do oblasti módních pověr, jaké bují v údobí obecné anxiozity, že je UFO promyšlená akce, která má záměrně vyvolávat pocity nejistoty a odvádět pozornost od vážných problémů, přece by zbývala jedna otázka: musí se Hronův příběh bez výhrad vyloučit jako nereálný? Je opravdu jisté, že se za fingovanými doklady neskrývá skutečnost dosud nepostižitelná? Není UFO jen perfektní kamufláž?
Využíval tmy a skoro nepil. Nikdo ostatně nebyl opilý, až na sochaře, který se ale jako opilec nechoval. Proto se Klement dotkl Karlina loktu a prosil ji, aby se posunula blíže k němu. Poslechla ho.
– Proč jste mi zapřela tolik důležitých podrobností?
– Myslíte, že byly důležité, že by vám pomohly?
– Nenuťte mě, abych opakoval otázku. Proč?
– Měla jsem o Romana strach.
– Ano, spodní motiv strachu se projevil u vás všech. Hron vás usvědčil. Tušila jste, co má v úmyslu. A chtěla jste, abychom ho hledali.
– Abyste mu pomohli, kdyby mu hrozilo něco v našem prostoru, rozumíte, kdyby se snad mýlil. Strach se týkal jen toho. A doufala jsem, že ho nenajdete. A dnes jeho příběh už pokračuje v oblasti, kterou nemůžete propátrat. A my už se o ty dva nebojíme. Volil si a rozhodoval se. Vzpomínáte si na některé věty. Jednou mi řekl:
– Nevím, kdo je Kéimé. A už se na nic neptej. Nedovolil by mi, abych se ho dále ptala. Očekával, že nebudu. To byla moje jediná výsada: mlčet.
– Proč vás asi pozval na tu stísněnou večeři, když jste mu pomohla s nakupováním?
– Přemýšlela jsem o tom. Chtěl mít kolem sebe někoho, kdo by ho nepochybnou přítomností ujišťoval, že je v bdělém stavu, když je Kéimé skutečná pro Bertíka i pro mne. Později už jsem byla zbytečná. Uvěřil jí a v ní. Nařídil mi, abych alarmovala Bertíka, a neřekl mi, proč ho chce mít vedle sebe. Ani jemu to potom nevysvětlil. Vypadli jsme z jeho plánu.
– Ne docela, když za vámi přijel s tou ožehavou prosbou.
– Z toho nejlépe vidíte, kdo byl Roman. Čestný do poslední kapky krve. Prosil mě, abych mu pomohla zbavit se závazku ke dvěma lidem.
– Vy tedy, paní Karlo, přijímáte jeho příběh bez výhrad?
– Ano, ačkoli na tom snad nezáleží. Často jsme nuceni věřit mnohem méně pravděpodobným událostem. Po nějaké době je nám dovoleno, abychom jim už nevěřili, nebo jsme nuceni, abychom jim nevěřili. Podřídíme se, pokud jsme si nacvičili přizpůsobivost nebo ztratili cestou samy sebe. A když jsme neztratili, budeme moudře mlčet.
– Ještě poslední otázku, co podniknete s Hronovým rukopisem? Je váš, ale není jen váš.
Dlouho neodpovídala a on ji nerušil.
– Připadám si jako člověk, který zdědil podminovaný ostrov a může kdykoli zapálit šňůru. A nese odpovědnost, že ji zapálí včas, ani o vteřinu dřív, ale hlavně ne o setinu vteřiny později. Dnes je ještě brzy, nezdá se vám? Neradil byste mi, abych zatím počkala?
– Ano. Doufám totiž, že se dovíte, jak už je ta vteřina blízko.
– A snad bude dobře, když ty stránky opíšu, pro každého jednu kopii. Člověk nikdy neví.
– Považoval jsem vás za rozumnou ženu od prvního dne.
– Přála bych si, abych vás nezklamala a abych už před vámi nemusila nic zatajovat.
– Tak vy si třeba myslíte, přikolébal se k nim sochař, že o vás dvou nevím? Omyl, panstvo, hrubý omyl. Když se dva ze čtyř utrhnou
– Už byste mohl to vyslýchání skončit, Filipe. Copak není všechno jasné?
– Vy raději mlčte, Mistře, co vy jste mi všechno nezapřel. Ani ten plamínek z prstenu se vám nepropálil do svědomí.

– Počkat, muži bratře! Napřed se napijeme a já pronesu obhajobu. Dejte si skleničku a vy taky, Karlo. Když už jsme si začali říkat pravdu a nikdy s tím nepřestaneme, Nechcete snad, abych vám vypočítával, co jste se ode mne všechno dověděl. Začalo to ukradeným tranzistorem, vzpomínáte si? A že jsem něco zamlčel? Správně, ale víte, co to pro mne znamenalo? To přece byla nezasloužená milost sedět dvě hodiny v její blízkosti. Řeknu vám, když starej chlap, pro kterého hřích byl denní chleba, vidí anděla, musí mlčet. To je tajemství pro poslední hodinku, abyste věděl. A nikdy bych o tom ani nepromluvil, kdyby mě neprozradil Roman. Ta jeho povídka změnila situaci, nejen moji. My si už nikdy nebudeme cizí, něco se s námi stalo jen proto, že jsme se o ty dva báli. Uznej, Filipe, že až se ráno rozejdeme a prospíme a vstaneme do všedního dne, bude to něco jiného než všední den. I když nikdy nepochopíme, co začalo tady v tom pokoji. Můžeme se toho jen domýšlet podle toho, jak to s námi zamávalo. Bez Kéimé a Romana by z nás byli čtyři cizinci, každej s rancem starostí a nesplněnejch přání a komplexů a úzkosti, ta by se nám všem mohla vepsat do společnýho jmenovatele. Čtyři cizinci na nejobyčejnějším ze všech světů, od kterýho se už nedá dohromady nic čekat. Ale protože oni tou naší obyčejností proletěli a spálili spoustu balastu a krámů, připadá mi tenhle svět jako zázrak. Pět minut nebo sedmasedmdesát let, vy víte, na kterou větu myslím. Sen, a čerta záleží na tom, jak dlouho se nám zdá, když nepustíme tu vteřinu, která tomu dává smysl. My jsme ji zachytili a už o ní nemusíme nikdy pochybovat. Protože pro ně nebyla a není jen ta zmatená a krutá láska, která je nikdy nespojí a nikdy nerozdělí. A pro nás? Jak je to tam – přítel, nemusí nic vědět, když ho zavoláš na pomoc, prostě jen přijde, kdykoli. V té větě je všechno, o čem tak dlouho mluvím. Když tedy někdo z vás zavolá, přijdu, kdykoli, můžete se spolehnout, a na nic se nebudu vyptávat. Tak souhlasíte se mnou? Někdo proti? Zdržel se? Jednomyslně?
– Jednomyslně, Mistře, odpověděl Klement.
– Já vím, zeptal jsem se jen formálně. A teď už zbývá jen Bertík. Proč jste se ho, File, na nic nezeptal?
– Byl docela na začátku a bude také na konci, jenže tam chceme jít spolu. Zkusíme to ještě dnes. Je to jen maličkost, ale musím sepsat hlášení a nevím, co v něm bude. Někdy je nejpodezřelejší obyčejná pravda.
– Tahle naše určitě. Raději si vymysli nějakou napínavější lež, aby ti na ni skočili a neotravovali tě.
– Pátrat se musí dál. Po mrtvém Romanovi.
– Přece si nemyslíš, že se neozve, že na nás zapomene, že se vyvlékne z odpovědnosti? Nebo že se vzdali O N I a zlomili nad námi hůl? Jen se podívej na ten prsten! Kámen hoří. Kdyby nám tu nenechali nic jiného, ten oheň je živý, pohybuje se, nevidíte, žlutá, oranžová, karmín a purpur. To se mi nezdá, pozorujete to přece se mnou!

2.

– Tady je ta vila, řekl Bertík, omšelá a nenápadná. A jak je tu v noci ticho. Jak tu asi vyvádějí v srpnu cvrčci. Jen abychom se dostali dovnitř. Tenkrát bylo otevřeno, nemusel jsem nikoho bouřit.
Zahradní branka nebyla zamčena. Když zazvonili u domovních dveří, pootevřela po dlouhém čekání stará nevlídná žena, skloněná v kříži skoro do pravého úhlu. Zvedla nepatrně hlavu a beze slova se na ně dívala očima bez obočí, bez řas a snad i bez víček. Když ji Bertík prosil, aby je ohlásila u pana profesora, sklopila hlavu zase dolů a řekla nepřátelsky:
– Snad za půl hodiny. Teď je u něj doktor. Nezavřela. Zabouchla. Potom slyšeli její šouravé kroky.
– Ta stará paní lže, nemyslí na poslední věci člověka, a měla by. Kdyby tu byl doktor, viděl bych někde vůz. Sanitku.
– Třeba se musí zdržet a někdo pro něj přijede. Vítr vanul od jihozápadu a hukot vozidel sem doléhal ze silnice jen přitlumeně. Sedli si na travnatý břeh a pozorovali dveře do vily. Připomínala opuštěný dům.
– Je to tu dost zastrčené. Chalupa jako stvořená pro vraždu, divím se, že tu ještě nikdo nenatáčel horor. Když jsem tu tenkrát v noci čekal, krčil jsem se tamhle pod tím smrkem, ani jsem nezapochyboval, že se bude střílet. V NICH se ale člověk nevyzná, třeba ani nejsou ozbrojeni, ale co tady na Třetí planetě s pacifismem?
– Podívej se, Bertíku. Ta klika.
Pohnula se dolů, z úzké škvíry se vysoukala hlava, skoro želví hlava, a zkoušela želví pohyby do stran. Vyskočili a běželi k ní, než se rozmyslí a vklouzne do krunýře. Ustoupila však stranou a pustila je dovnitř.
– Hned proti schodům, zavrčela a pohledem dávala najevo, že s jejich návštěvou nesouhlasí. Byla to zřejmě, jedna z žen, které nikdy nesouhlasí s ničím.
Když potom stanuli přede dveřmi, neslyšeli za nimi ani nejmenší pohyb. Bertík zaklepal. Snad se jim jen zdálo, že se kdosi ozval. Jistě to nevěděli. Zarazili se na prahu, pohled byl dost deprimující. Stažená roleta a nehybná postava spočívající na dvou křeslech. Útlá hlava s vysokým holým temenem, štíhlý nos,

kostnaté čelo a význačné nadočnicové oblouky. Muž měl zavřené oči a ležel od pasu napolo vzpřímen. Kdyby se byl probudil, našel by proti sobě stěnu zakrytou až do vysokého stropu knihami. Nezdálo se jim, že by to byl on, kdo je pozval. Zmátlo je to, nevěděli, co si mají počít, když je přitáhl jiný pohled. Nějaký starší pán v decentní šedi. Splýval s šerem, jako by z něho zvolna vystupoval. Ale pravděpodobně tu stál od začátku. Vysoký, štíhlý, znepokojivý. Pozdravili ho a on odpověděl jen nepatrným úklonem. Několik vteřin čekal, ale nikdo z nich se neodvažoval promluvit. Bylo to trapné, ale on to tak asi nevnímal. Nakonec poznamenal anglicky:
– Profesor spí.
– Není mrtvý? přerušil ho Bertík, ale on jako by neslyšel.
– Měl zlou noc, pánové, ale jsem ochoten odpovědět vám, máte-li důležitější otázku. Prosím, posaďte se. Neuposlechli ho a on pozvání neopakoval. Střídavě je pozoroval a potom utkvěl očima na Bertíkovi.
– Jsme přátelé Kéimé a Rommyho.
– Proto jste také přátelé moji.
– Máme však vážné důvody k obavám.
– Není třeba, abyste se znepokojovali. Odcestovali. Zase je pozoroval očima téměř nehybnýma, nedával najevo údiv ani rozmrzelost, co tu pohledávají, proč tu ještě jsou, když není nic, co by*mohli povědět oni jemu nebo on jim. Klementa jeho přítomnost rozrušovala, i denní světlo se mu zdálo neskutečné, raději se odvrátil a soustředil se na tvář spícího. Bertík nehodlal ustoupit, i když cítil, jak ho dotek těch očí zatlačuje ke dveřím.
– Dovolil byste mi, pane, abych vám položil ještě jednu otázku?
– Prosím, přejete-li si, odpověděl po výmluvné přestávce.
– Máme čest hovořit s velitelem?
– Jsem lékař, pánové, specialista, a oddaný přítel profesora Soumara. To je vše.
Laskavě se na ně usmíval, ale jeho hlas byl pevný při posledních slovech, naznačil přízvukem, že pokládá rozhovor za skončený.
– Rozumím. Děkujeme vám za laskavost, pane.
– Těší mě, že jsem vás poznal, přátelé. Dobrý den. Nemohli se hned odtrhnout od jeho kovově šedých očí. Zdálo se, že jim nic nevyčítá, ale přece něco odpouští. Jistě si i sám uvědomoval, jaký v nich setkání vyvolalo zmatek, protože k nim nečekaně pokročil a podal oběma ruku. Byla suchá, aristokraticky štíhlá, ale pevná.
Seběhli ze schodů, a když už seděli ve voze, Bertík hned nenastartoval. Zeširoka se rozvalil na sedadle, natáhl nohy a spánek si opřel o boční sklo.
– Co myslíš? Byl vůbec naživu? Mrtvějšího člověka jsem ještě neviděl.
– Byl živ, dýchal. Pomalu, ale pravidelně. Dával jsem pozor.
– Alespoň to! Ten druhý, to byl ten chlápek, který si tenkrát v noci předvolal Kéimé. A Romana. Víš, podle čeho jsem ho poznal? Všiml sis výšky jeho čela?
– Tys ho tenkrát viděl?
– Jen na mžiknutí oka, když se ti dva vraceli dovnitř. A hlavně, on viděl mě, cítil jsem jeho pohled až vzadu v mozku. Zapálíme si, ne? Moc to potřebuju. Popojedeme kousek dolů a odpočineme si. Ani nemusím zapínat motor. Co myslíš, Filipe, dokázal bych na něho vystřelit?
– Záleželo by na okolnostech. Třeba bys to dokázal, kdybys věděl, že se to jinak nedá řešit.
– A měl bych čas, abych si to uvědomil? Myslil bych tak rychle?
– Tyhle podmiňující způsoby! Nemusil jsi střílet, buď rád, že se to obešlo bez toho. Nebo už se tak vůbec něco někdy vyřešilo?
– Několikrát jsem vystřelil o chvíli dřív. Proto sedím vedle tebe, ale to nemusí znamenat nic zvláště kladného.
– Dobře, žes stiskl o vteřinku dřív. Jen si představ, člověče, co všechno by se vůbec nepřihodilo, kdyby ses byl naposled opozdil.
– Už je to pěkná řádka let, ale není to příjemný pocit, i když víš, žes musil. I když se domníváš, že záleželo na tom, abys tu chvíli přežil zrovna ty a ne on. A pojedeme, ne? Oba víme kam.
– A oba si myslíme, že je to zbytečné.
– Přece mám někde uvnitř koutek, kde tak nemyslím. Co kdyby, opakuje ti to. Třeba bych kvůli tomu bzukotu ani neusnul. Tolik miliard buněk, ale hledej, kde je zkrat. Pohodlnější je poslechnout, i když se ti ten signál jen zdá.

3.

Ani se nesvlékli a Bertík začal s prohlídkou srubu. Věděl přesně, kam má sáhnout, a nedával najevo zklamání, když nenašel, co hledal. Naposled si šetřil malou šachtičku vylámanou pod základy srubu přímo do skály. Podal Klementovi několik plochých kamenů a potom kazetu, také plochou a skoro beze spár. Musil si přinést dláto, aby ji otevřel. Uvnitř našli několik listů fotopapíru v rozměru 25x30 a Klement vykřikl vzrušením. Když ale Bertík obrátil první list, dívali se na černou plochu. Ani stopa, že tu byla pečlivě provedená zvětšenina obrázků z listopadové noci.
– Slušná práce, řekl Bertík s uznáním, tady vidíš, že to nemohl udělat Roman. Stejně jako nebyl předevčírem v noci u toho panelu.
– Takže jsme jen dva, kteří by mohli tvrdit, žes tenkrát něco fotografoval. Já jsem ty zvětšeniny viděl, ale nikomu na světě bychom nedokázali, že byli na panelu. Potom je Romanův rukopis smyšlenka. Literatura. Profesor Soumar bude mlčet, i když mu vydrží srdce. A jeho lékař bude nedosažitelný.
Bertík mlčel a nacpával si dýmku. Teprve když si zapálil, natáhl si gumové holiny a rukavice.
– Na koupání dnes není vzduch ani voda. Mám tu totiž malou přehrádku, hned nad chajdou. V létě si tam několikrát za den zaskočím a svlažím se. Jinak se tam myju do zámrzu. Bude to chvíli trvat a nic ti neslibuju, ale zkusit se to může, dával jsem si hodně záležet.
Asi patnáct metrů nad srubem si přehradil malou kotlinku nepříliš pevnou stěnou z kamenů, hlíny a trávy. Bylo to nenápadné jako dětská hra. Zadržel tam asi kubík průzračné vody, která přetékala jako malý potůček. Uvolnil několik kamenných hranolů, hladina rychle klesala, proud si prorážel cestu a zanedlouho bylo za stěnou jen asi decimetr vody. A pod pyramidou těžších kamenů nevelká krabička pokrytá vrstvou asfaltu.
– Cvičil jsem si tu potápění, vydržel jsem pod vodou skoro dvě minuty na jeden vdech. Vždycky jen v noci. Když začaly větší mrazy, snížil jsem hladinu. A teď se podíváme, jak to přezimovalo.
Vrátili se do srubu a zanedlouho se dívali na neporušený filmový svitek. Přece tedy jedna nepopiratelná stopa!
– Jeden obrázek by se mi hodil, řekl Klement, jako důkaz, že se něco takového přihodilo. Spokojil bych se jakoukoli velikostí. Kalinu to stejně nepřesvědčí.
– Zatopím, něco si sníme a potom ti ten obrázek udělám. Svitek odvezeš do ateliéru, ať ho Jeřábek zamaskuje kusem hlíny. Mohl by z ní zkusit nějaký portrét.
– Například Karlin, jako svatební dárek.
– Ale potom by ho musil postavit někam dozadu, je u něho dost koutů, kde se dávno neuklízelo. A povídám,
File, jeď domů opatrně jako s nevybuchlou bombou, ať se nenabouráš.

4.
– Všechno jsem si to pročetl, File, řekl podplukovník Kalina, a mám z toho těžkou hlavu. Nešel jsi na to studenou cestou, celá ta práce byla za horka. Já vím dávno, že ze sebe nemůžeš vytřást toho romantika a snad ani nechceš, ale tomu Hronovi jsi propadl, jako když tě ten chlapík uhrane. To nic, časem to překonáš. Myslím ten nekritický zájem. Bude třeba, aby sis nepřestal všímat těch tří lidí. Nenápadně a soustavně. Proto se s nimi můžeš kamarádit. Na Klenovi jsme nenašli ani nitku, nic podezřelého. Sochař Jeřábek a ta novinářka taky. Všichni jsou v pořádku, ale každý psychiatr ti dnes dokáže, kolik lidí je nevyvážených a citlivých třeba v jediné věci. Tady by to bylo podle mého soudu UFO. Zbytečně se o tom píše, zneužívá se toho a nikdo jasně neřekne, že je to pověra. Ovšem, vydělává se na ní. Přiložil jsi mi ke zprávě ten obrázek. Je jeden z tisíců a všechny jsou nějak podezřelé. Klen ovšem, ten je ve svém oboru vysoko nad průměrem, prohlížel jsem si řadu jeho snímků. Je to fotografický gurmán, pachtí se za finesami. Nakonec se ani nemůžeš divit, když uvěří vlastnímu podvrhu.
– To je všechno hezké, ale Hrona jsem nenašel, ani tu záhadnou Kéimé.
– Existovala vůbec?
– Vyslechl jsem všechny lidi, kteří s ní hovořili.
– Promiň, vím, žes jel kvůli nim na Slovensko a že to máš v hlášení. Zatím to nic neznamená. Najdeš Hrona a budeš ho identifikovat. Nerad bych viděl, aby to byl mrtvý Hron. Doufám, že nebude. Totiž, ty sis s tím pohrál a našel jsi tolik faktů a to je něco pro mne, kamaráde, máš jich tolik, že se z nich dá vybírat. Například motiv té cizinky. Jako by spadla z nebe. Na to tedy nenaletím. Hron ji vydával za svou manželku, a manželka to nebyla. Nemáme žádný úřední doklad. Tak co? Sebevražda? Únos? Narazil jsi na ten Nedokončený příběh. Stará nepříjemná věc, nebudeme se v ní přehrabovat. Nám stačí jeho druhý nedokončený příběh. Ale když si tak povídáme mezi sebou, málem bys mě přesvědčil. Předpokládejme, že si ho nevymyslel, ten první a že měl nějaký písemný materiál. Zpracoval ho, trochu zamaskoval, aby z

něho nečouhala sláma, a uveřejnil. A už tady máme vyhraněnou konfliktní situaci se skupinou, která se o podobný atentát pokusila nebo chtěla pokusit. Původní zpráva, o kterou se opíral, byla dementována. Není naše věc, abychom po tom šli kolik let nazpátek. Soukromě můžeme pochybovat o tom dementi, víme přece, že za jistých okolností bývají i dementi dementována. V tom se nikdo nevyzná. To je velká politika. Konstelace politických osobností je závislá na proměnlivých vztazích sil, které představují. Mluvím o tom zeširoka, abychom na nic nezapomněli. A taky abys mi dobře rozuměl. Hrona podezírali z indiskrece a skutečný původce toho japonského originálu byl anonymní a nepostižitelný. Už o tom můžeme klidně pochybovat. Já vím, File, já vím, ale proč bychom si věci komplikovali? Pro mne Hron překládal z anglického překladu japonského originálu a oni skočili po něm. Ta žena, která najednou vpadne do jeho staromládenectví, myslíš, že pro něho byla docela tak neznámá? Proč by se dal vylákat do hor? V té roční době je tam terén pro zkušené lezce, pro trénink na Himálaj. Stan a výzbroj. To nic nedokazuje. Naopak, jsou to okolnosti podezřelé. Mně udávají směr. Je to sice můj osobní názor, ale tvoje fakta ho nevylučují. Celá akce byla do detailů promyšlena, Hron měl být likvidován na našem území. Co těm dvěma vlastně bránilo, aby odcestovali za hranice? V té době nic, měli spoustu času. Jenže, bylo proto třeba, aby Hron mystifikoval Pétera Lukácse, aby mu oznamoval sňatek, který nehodlal uzavřít? Toho pilota přece nemůžeme podezírat a nikoho z těch svědků, kteří se kolem Hrona nakupili posledního dne! Kam bychom zabředli, nakonec člověče, ty na mne působíš rozkladně.
– Proč já?
– Tady přece, to je příběh číslo dvě a má stejné schéma i s tím podvrženým obrázkem, to je stejná konstrukce, kamaráde, ovšem, a my.
– Nechci nic konstruovat. Vražda, sebevražda, únos. Hledám fakta, tady je máš. Neříkám, že jsem z nich zvláště moudrý.
– Měl bys postavit na kávu. Pro mne silnější. Bez cukru.
Klement vařil kávu, Kalina nemírně kouřil a něco si poznamenával.
– A teď poslouchej. Snad jsem na tebe kamarádsky křičel, ale trocha rozčilení někdy neublíží. Ty se na mne zlobit nebudeš. Víš, File, já mám třetí variantu! Piš si: Opatření o postupu pátrání po pohřešovaném atd. Předně: kontakt s jeho přáteli, sledovat jejich pohyby nepřímo. Za druhé: zostřené pátrání v prostoru Vysoké Tatry. Trojka: důsledná kontrola ve vysokohorských chatách. Čtyřka: zveřejnit popis pohřešovaného, informovat veřejnost. A hlavně, nesmíš v tom případě hledat nějakou tragédii, protože…
– Co si od toho slibuješ?
– Že ho do měsíce najdeme, File! Ani vražda, ani únos, ale mystifikace. Sleduješ mě? Nejdříve tu byl fingovaný překlad. Potom fantastická reportáž o té havárii. A teď záhadně zmizí, ale zase je z toho rukopis. Když počkáme, až se vrátí nebo až ho vytáhneš z díry a to on bude oddalovat! Protože zatím by mohla vyjít jeho knížka. Dovedeš si představit, jak by se kupovala? Zatím ji třeba někde píše, například v nějaké PL jako pacient. A jednou se vrátí jako kompenzovaný případ po ztrátě paměti následkem úrazu.
Podplukovník se díval na Klementa s pocitem, že neuspěl.
– Ta opatření provedeš, i když s nimi nesouhlasíš.
– Ano. Nesouhlasím, ale provedu.
– Máš snad jiné vysvětlení? Mně to snad řekneš?
– To je tak, Adolfe, podařilo se mi sehnat řadu faktů a vybral jsem si z nich liché. A zkusím všechno myslitelné, abych se usvědčil z omylu nebo sebeklamu.
– To je rozumná řeč.
– Jsem rád, že mi Hrona necháváš dál.
– Prosím tě, nevzpomínáš si, co jsem ti povídal hned první den ráno? Proč bych ti ho bral? Proč zrovna teď, když sis z něho vyrobil osobní problém? A já tu mám zase něco naléhavého, ztrácejí se nám děvčata, patnáct až osmnáct let. Tady máš papíry, prohlédni si je. Mně se to, člověče, nelíbí. Tak na to skoč a pospěš si. Nechci, aby bylo pozdě.
Klement stál, jako by byl nepochopil, že ho velitel propouští.
– Proč si nesedneš, nikam nepospíchám.
– Rád bych od tebe slyšel, co říkáš tomu našemu světu.
– Nerozumím ti. Co tomu říkám? Jak? Politicky, ekonomicky?
– Ne. Co mu říkáš tak sám pro sebe. Co si o něm myslíš, když se s nikým nebavíš.
– Ty máš ale otázky, kamaráde, ta věc s Hronem tě pořádně sebrala, co? Svět, to je svět, jaký je a já ho tak přirozeně beru. Není nejlepší, ale není ani konec času. Spousta mozků si nedává pokoj a snaží se kdeco napravit a vylepšit. A já mám tu svou práci a snažím se ji dělat dobře. Se ženou jsme si na sebe zvykli, děti jsou v pořádku, co bych chtěl? Kdybys nedumal a podíval se v sobotu na kopanou nebo někam

do přírody. Proč se u nás někdy nezastavíš? Už mě pomalu přestává bavit, abych tě pořád zval. Nebo proč si nenajdeš nějakou hodnou přítelkyni, jak se na tebe dívám, stačilo by jen, aby ses věčně nemračil. Pochop, File, s Martou to byla chyba od začátku. Věděl jsem to a ty už to teď musíš vědět taky. Čeho tedy litovat?
– Martu můžeme nechat stranou. S tím jsem se dávno vypořádal.
– Tak oč ti vlastně jde?
– Mně se jen zdá, že se tenhle náš svět potácí od pěti ke čtyřem, protože spousta nejlepších mozků je někde u ledu a nikdo se nezajímá, co se v nich děje.
– Tebe zase trápí ta zahrada, co ji u vás zplundrovali, vid?
– Víš, že trvá sto let, než se promění jalovina na plodnou půdu do hloubky jednoho centimetru?
– To jsem neslyšel, ale co ty plány na zavodnění pouští?
– Právě, plány. Na některých už dávno roste mech. Občas se z nich narychlo odře a potom roste znova.
– My dva to nezvládneme, File, to jsou úkoly pro celé generace.
Chvíle ticha oddělila dva odstavce rozhovoru.
– Ty papíry si večer pročtu a ráno se do toho pustíme, začal zase Klement, třeba to bude jen potulka nebo naivní recese. Ani se těm dětem nedivím, když se jim nezdá, jak to vedeme. Nevěřil bys, co všechno takové děvče ve třinácti neví. Nebo ten chlapec; přespával na nádraží nebo v telefonní budce, aby nemusil domů. Já jsem ho potom chápal. Mně by se tam taky nechtělo.
– Doufám, žes mu to neříkal?
– Ne, podal jsem si jeho mámu. Brečela a slibovala, jenže –
– Poslyš, snad nemyslíš toho chlapce, co se potom oběsil?
– Ano, toho. Jak takové dítě uhlídat, když si myslí, že je na světě samo? Tak já jdu, potřebuju se vyspat.
– Ahoj, File, dobrou noc.
Klement se u dveří zastavil. Podívali se na sebe, ale on pak za sebou tiše zavřel.

5.
Koupil si domů studenou večeři a po ní se natáhl na pohovku, aby si pročetl a vryl do paměti popis té Věry. „… šestnáctiletá, ale vyspělá na svůj věk, takže působí dojmem starší. Vysoká 160 cm, štíhlé postavy, světlé odbarvené vlasy, široké čelo, oči modré. Odešla z domova… odpoledne a měla na sobě černé kaliopky…“
Potom musil k telefonu.
– Doufám, že se mi konečně podařilo zastihnout přítele Filipa, promlouval sochařův sonorní hlas, nechtěl bys ke mně zajet nahoru na kus řeči? Vyspal by ses tady a ráno bys jel rovnou do práce. Nezáleží snad na tom, odkud startuješ?
– Jsi moc hodný, Vladimíre, že sis vzpomněl, ale mám tu nějaké papíry a musím se na ně podívat. A strašně se potřebuju vyspat, ráno musím být v pořádku. Nocleh u tebe rád přijímám s docela malou rezervou, třeba zítra, kdyby se ti to hodilo, co říkáš, tak po šesté, když mě nic zvláštního nezdrží.
– Výborně, File, zrovna zítra se to náramně hodí, i když dnes…
– Nehněvej se, někdo zvoní u dveří, musím.
– Jen jdi a dobrou noc. A abys zítra nezapomněl! Nebylo to opravdové zazvonění, jen plaché pípnutí zvonku, skoro se divil, že je zaslechl. Rychle si natáhl přes košili svetr a otevřel. Na chodbě už světlo zhaslo, zmáčkl vypínač v předsíni a vyklonil se. Ke stěně se přimkla postavička, dosti vytáhlá, nevěděl, kdo to je. A prostředně velký kufr zůstal na dlaždicích na samém okraji schodiště. Snažil se ještě nedůvěřovat prvnímu hnutí mysli.
– To jsem já. Představila se témbrem, z kterého slyšel zklamání.
Zvedl kufřík a vtáhl dívku dovnitř.
– Markétko, co tu děláš tak pozdě?
Nemohla hned rozpoznat, co vyjadřuje jeho přízvuk. On se naštěstí vzpamatoval a vztahoval k ní ruku, nevěděl, zda ke stisku nebo…
Ona už nečekala, zavěsila se mu na krk a plakala a jemu nezbývalo, než aby ji objal kolem úzkých ramínek, nechtěl myslit na to, co si s ní počne a jaké nesnáze vnáší do jeho osamělosti, na to je dost času. Ani vyptávat se jí nebude. Má asi hlad a on tu nemá vůbec nic, jen zatvrdlou patku chleba. Musím vytáhnout vůz, převléknu se a odvezu ji někam na pořádnou večeři.
A potom, potom, uvidíme; až se ráno vyspí, vyzpovídám ji, co se stalo, že si najednou vzpomněla, a řeknu jí, jak jsem na ni pořád myslil.
Tuhle chvíli jí nesmím zkazit. Ani sobě.

OBSAH

I. POHŘEŠOVANÝ
(objektivní anamnéza)

6
18
26
37
52
66
123
149
155
176
194

II. KÉIMÉ
(subjektivní anamnéza]

217
226
245
257
183
300
310
318
336
350
357

III. VÝPOVĚDI SVĚDKŮ
(ex post)

368
380
385
387
393

Miroslav Hanuš
Expedice Élauné

Obálka Viktoria Ban-Jiránková,
Vydalo v roce 1985 nakladatelství Svoboda v edici Omnia

Cena 22,– Kčs